

SADRŽAJ / *CONTENTS*

SADRŽAJ

1. UVOD.....	6
2. O PROJEKTU „NEKA SE LOKALNI GLASOVI ČUJU!“	10
2.1. O PROGRAMU MLADI NA DJELU	11
3. CILJEVI PROJEKTA I PRIORITETI	14
4. PROVEDBA PROJEKTA - DINAMIKA I REZULTATI	18
4.1. AKTIVNOSTI KOJE SU SE PROVODILE ZA VRIJEME PROJEKTA.....	18
5. PARTNERI NA PROJEKTU.....	22
5.1. MLADINSKO INFORMATIVNO SVETOVALNO SREDIŠĆE SLOVENIJE	22
5.2. MLADINSKI SVET AJDOVŠČINA.....	22
5.3. PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA.....	22
5.4. GRAD RIJEKA	23
6. SASTANAK PARTNERA.....	26
7. PRIKUPLJANJE PODATAKA ZA INFORMATIVNU BAZU ZA MLADE, „MAPA ŽIVOTNIH UVJETA I MOGUĆNOSTI ZA MLADE“ - TEMELJ ZA IZRADU PORTALA ZA MLADE	30
7.1. SASTANCI S PREDSTAVNICIMA GRADOVA PRIMORSKO - GORANSKE ŽUPANIJE	34
8. RADIONICE S MLADIMA I O MLADIMA.....	38
9. STUDIJSKI POSJET PARTNERIMA U DRŽAVI EUROPSKE UNIJE - REPUBLICI SLOVENIJI	42
10. PILOT ISTRAŽIVANJE „POLITIKE PREMA MLADIMA I ZA MLADE PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE“	46
A. FAZA PRIKUPLJANJA PODATAKA METODOM ANKETNOG UPITNIKA I STRUKTURIRANIM I PO- LUSTRURIRANIM INTERVJUIMA, OBRADA I INTERPRETACIJA DOBIVENIH PODATAKA.....	46
B. IZ PERSPEKTIVE GRADOVA - GRADSKIH UPRAVA (DJELATNIKA ZADUŽENIH ZA RAD S MLADI- MA) I ČLANOVA PREDSTAVNIČKIH TIJELA JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE.....	46
10.1.REZULTATI I INTERPRETACIJA PODATAKA IZ GRADOVA.....	47
11. IZ PERSPEKTIVE MLADIH - PILOT ANKETNO ISTRAŽIVANJE „POLITIKEPREMA MLADIMA I ZA MLADE PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE“	56
11.1.ANKETNO ISPITIVANJE MLADIH - PROVEDBA I INTERPETACIJA ODABRANIH REZLUTATA.....	59
11.2.INTERPRETACIJA ODABRANIH REZULTATA	60
11.2.1.PERCEPCIJA MLADIH O VLASTITOM SOCIJALNOM POLOŽAJU	60
11.2.2.PERCEPCIJA MLADIH O UTJECAJU DRUŠTVENIH INSTITUCIJA I POJEDINACA NA RAZVOJ GRADA.....	61
11.2.3.PERCEPCIJA MLADIH O ULAGANJIMA GRADSKE VLASTI U ODREĐENA PODRUČJA U GRADU U KOJEM ŽIVE	65
11.2.4.SUDJELOVANJE MLADIH U JAVNOM ŽIVOTU ZAJEDNICE, SUDJELOVANJE MLADIH U OBLICIMA ORGANIZIRANJA I PREDSTAVLJANJA MLADIH U ZAJEDNICI - SAMOISKAZ MLADIH - PREDUVJET ZA AKTIVNO SUDJELOVANJE U POLITIČKOM ODLUČIVANJU.....	69
11.2.5.POVJERENJE I MREŽE MLADIH.....	75

CONTENTS

1. INTRODUCTION	6
2. ABOUT THE PROJECT „LET THE LOCAL VOICES BE HEARD“	10
2.1. ABOUT THE YOUTH IN ACTION PROGRAMME	11
3. PROJECT OBJECTIVES AND PRIORITIES.....	14
4. PROJECT IMPLEMENTATION – DYNAMICS AND RESULTS	18
4.1. ACTIVITIES THAT WERE CARRIED OUT DURING THE PROJECT.....	18
5. PARTNERS ON THE PROJECT.....	22
5.1. YOUTH INFORMATION AND COUNSELING CENTRE OF SLOVENIA	22
5.2. YOUTH COUNCIL OF AJDOVŠČINA	22
5.3. PRIMORSKO-GORANSKA COUNTY	22
5.4. CITY OF RIJEKA	23
6. PARTNERS MEETING	26
7. DATA COLLECTION FOR AN INFORMATIONAL BASE FOR YOUNG PEOPLE „MAP OF LIVING CON- DITIONS AND OPPORTUNITIES FOR YOUNG PEOPLE“ – BASIS FOR THE PREPARATION OF A WEBSITE FOR YOUNG PEOPLE	30
7.1. MEETINGS WITH CITY REPRESENTATIVES OF PRIMORSKO-GORANSKA COUNTY	34
8. WORKSHOPS WITH YOUNG PEOPLE AND ABOUT YOUNG PEOPLE	38
9. STUDY VISIT TO PARTNERS IN THE STATE OF THE EUROPEAN UNION – THE REPUBLIC OF SLO- VENIA	42
10. PILOT RESEARCH OF „POLITICS TOWARDS YOUNG PEOPLE AND FOR THE YOUNG PEOPLE OF PRIMORSKO-GORANSKA COUNTY“	46
A. INFORMATION GATHERING PHASE VIA QUESTIONNAIRE AND STRUCTURED AND HALF- STRUCTURED INTERVIEWS METHOD, PROCESSING AND INTERPRETATION OF ACQUIRED DATA	46
B. FROM THE CITIES' PERSPECTIVE – CITIES' ADMINISTRATIONS (EMPLOYEES IN CHARGE OF WORKING WITH THE YOUTH AND MEMBERS OF REPRESENTATIVE BODIES OF UNITS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT)	46
10.1. RESULTS AND INTERPRETATION OF DATA COLLECTED IN THE CITIES.....	47
11. FROM THE YOUTH PERSPECTIVE - PILOT SURVEY RESEARCH „YOUTH POLICIES IN THE PRI- MORSKO-GORANSKA COUNTY“.....	56
11.1. YOUTH SURVEY EXAMINATION – IMPLEMENTATION AND INTERPRETATION OF SELECTED RESULTS.....	59
11.2. INTERPRETATION OF SELECTED RESULTS.....	60
11.2.1.YOUTH PERCEPTION REGARDING THEIR OWN SOCIAL STANDING	60
11.2.2.PERCEPTION OF YOUNG PEOPLE ABOUT THE IMPACT OF SOCIAL INSTITUIONS AND INDI- VIDUALS ON THE TOWN DEVELOPMENT	62
11.2.3.PERCEPTIONS OF YOUNG PEOPLE ABOUT THE LOCAL GOVERNMENT INVESTMENTS IN CER- TAIN AREAS OF THE TOWN WHERE THEY LIVE	65
11.2.4.YOUTH PARTICIPATION IN THE PUBLIC LIFE OF THE COMMUNITY, YOUTH PARTICIPATION IN THE FORMS OF ORGANIZATION AND REPRESENTATION OF YOUNG PEOPLE IN THE COMMU- NITY - YOUNG PEOPLE TESTIMONIES.....	69

11.2.6.DOSTUPNOST INFORMACIJA	77
12. ZAVRŠNI DOGAĐAJ - SASTANAK S PARTNERIMA, PREZENTACIJA REZULTATA PROJEKTA I POTPI- SIVANJE POVELJE O SURADNJI I PARTNERSTVU.....	84
13. ZAKLJUČAK.....	88
POPIS LITERATURE KOJA JE KORIŠTENA ZA PRIPREMU PROJEKTA, ODNOSNO NACRTA ISTRAŽIVANJA O MLADIMA (OZNAČENI SU ONI RADOVI KOJI SU KORIŠTENI U OVOJ PUBLIKACIJI):.....	89
POPIS DOKUMENATA:.....	92
POPIS INTERNET STRANICA:.....	93
POPIS TABLICA:.....	94
POPIS GRAFIČKIH PRIKAZA:.....	94

11.2.5.TRUST AND YOUTH NETWORKS.....	75
11.2.6.AVAILABILITY OF INFORMATION.....	75
12. FINAL EVENT – MEETING WITH PARTNERS, PRESENTATION OF THE PROJECT RESULTS AND THE MEMORANDUM ON COOPERATION AND PARTNERSHIP	84
13. CONCLUSION.....	88
BIBLIOGRAPHY- LIST OF LITERATURE THAT WAS USED TO PREPARE THE PROJECT AND DRAFT RE- SEARCH ON YOUTH (DESIGNATED THE PAPERS THAT WERE USED IN THE PUBLICATION):.....	89
LIST OF DOCUMENTS:	92
LIST OF WEBSITES:	93
LIST OF TABLES:	94
LIST OF CHARTS:.....	94

1

UVOD / *INTRODUCTION*

1. UVOD

Zvuči li Vam poznata parola koju generacijama „odrasli“ upućuju mladima: „Na mladima svijet ostaje!“ Sociolog Dražen Lalić ju je u naslovu knjige o splitskim ovisnicima cinično parafrazirao: „Na mladima svijet zastaje“ (Lalić, 2001).

*Mladi su naša budućnost, odraz društva u kojem živimo, oni su rezultat našeg truda i rada; koliko ulažemo u mlade, toliko ulažemo u sutra, u naše društvo, kojeg su oni dio, ... Ovo su samo neke od parola kojima se često koriste političari, stručnjaci ili naprosto odrasli. Iz ovakve retorike je moguće zaključiti da su mladi zaseban, drugačiji dio društva, onaj od kojeg se očekuje mnogo ali koji zahtjeva i zaseban pristup. Većina će se složiti da su „mladi onaj segment populacije koji predstavlja nužan resurs za opstanak i razvoj svakog društva.“ (Ilišin i Radin, 2007:9). Ta turbulentna populacija, puna različitosti, proturječnosti i zahtjeva, obvezuje obitelj, zajednicu i društvo, a naročito donositelje političkih odluka da učine sve ne bi li ih uključili u društvene tokove. Zbog dobi u kojoj jesu mladi često stoje na razmeđu između svojih mogućnosti i onoga što društveni okoliš očekuje od njih. Od mladih se očekuje da budi „odrasli“, kada to odraslima odgovara, a pripisuju im se obilježja djece kada ih se želi isključiti. Obitelj i zajednica u kojoj žive mladi često podrazumijevaju da jasno znaju što treba mladima, ali i očekuju od njih da sami *probijaju pragove* ulaska u svijet odraslih - u svijet rada i odgovornog ponašanja. Isto tako, mnogi „odrasli“ smatraju da je mladima pruženo sve, više nego što je bilo njima u doba kad su bili mladi, i na koncu da mladi jesu „odrasli“. A što mladi misle o tome? Mlade se vrlo rijetko pita što žele, češće se od njih očekuje. Mladi postaju aktualni onda kada se rješavaju *problemi* koje prouzrokuju. Međutim, problemi su samo odraz nezadovoljene potrebe. Mladi žive u svijetu u kojem tek stvaraju svoj identitet. Suvremeno društvo otežava procese odrastanja, brzim društvenim promjenama, posebno onima koje su posljedica razvoja novih tehnologija koji utječe na nove društvene odnose. Mladima treba pružiti priliku da izraze svoje stavove*

i široj javnosti, naročito onima koji donose političke odluke koje mogu utjecati na kvalitetu života mladih. Zato se mladima mora omogućiti i pružiti prilika da ih se čuje te prepozna kao potencijalno značajne dionike društva. **Svakodnevno iskustvo mladih s odraslima govori da je često, gotovo pa nemoguće, uspostaviti kvalitetnu društvenu interakciju između ove dvije skupine - mladi imaju percepciju da se njihova mišljenja zapostavljaju, da im se ne pridaje dovoljno velika pozornost, a izgovori odraslih su razni: mladi nemaju dovoljno iskustva, oni ne znaju što rade, premladi su... Prepoznati su tek rijetki pojedinci koji svojim trudom, radom i kreativnim idejama stvaraju svijet oko sebe, doprinose društvu. Društveni prostor lokalne zajednice, grada ili općine u kojoj mladi žive su pravo mjesto za razvijanje kvalitetne komunikacije te sudjelovanje mladih u kreiranju vlastitih života, tu im treba pružiti priliku, poticati ih na djelovanje, pružiti im mogućnost političkog djelovanja, uključiti ih u važne životne smjerove za njih same, usmjeriti njihovu energiju i potencijal u korist društva.**

Kako osigurati mladima put ka javnom djelovanju i utjecaju na donošenje odluka koje su od interesa za njih same? Savjet mladih, vijeće mladih, studentski zbor i sl., su oblici organiziranja mladih koji mogu omogućiti sudjelovanje u takvim odlukama, u kojima mladi imaju priliku ukazati na svoje interese, potrebe i želje. Ali za kvalitetnu komunikaciju je potrebna i druga strana: obitelj i nositelji javnog života, posebno donositelji političkih odluka moraju biti spremni slušati i surađivati, educirati mlade, prenositi svoje iskustvo. Jedino tako mladi mogu sudjelovati kao aktivni građani u odlukama koje se donose u njihovoj zajednici.

Osim zakonski propisanih načina organiziranja mladih, mladi imaju mogućnost djelovanja putem organizacija civilnog društva poput udruga za mlade, info centara i organizacija za mlade koje zastupaju mlade i rade u interesu mladih. Sve ove organizacije predstavljaju posrednike između mladih i lokalne samouprave,

1. INTRODUCTION

Are you familiar with the slogan „*Young people are our future.*“?! Sociologist Dražen Lalić wrote a cynical paraphrase in the title of his book about drug addicts in Split: “The world stops with young people” (Lalić, 2001).

The youth is our future, reflection of the society live in, they are the result of our effort and hard work. As much as we invest in youth, so much we are investing in tomorrow, in our society which they are part of... these are just some of the slogans that are often used by politicians, experts, or just “adults”. From such rhetoric it is possible to conclude that young people are a separate, different part of society, from whom much is expected, but that requires a separate approach. Most would agree that “young people are the segment of the population which represent a necessary resource for the survival and development of any society.” (Ilišin and Radin, 2007:9). This turbulent population, full of diversity, contradictions and requirements, obliges family, community and society, especially political decision-makers to do everything in order to include them in society. Due to their age, young people often stand at the crossroad between their capabilities and what the social environment expect of them. Young people are expected to be “grown up” when it suits adults and are attributed with characteristics of children when they are to be excluded. Family and the community in which they live often imply that they clearly know what young people need, but also expect them to *break through their own threshold* of adulthood – to the world of work and responsible behavior. Also, many “adults” feel that young people are provided with everything they need, more than it was at the time when they were young, and eventually that young people are “grown up”. What do young people think about that? They are rarely asked what they want, it is more often expected of them. Young people become actual when solving problems they caused. However, the problems are just a reflection of unmet needs. Young people live in a world where they are beginning to create their identity. Modern society makes

processes of growing up difficult, with rapid social changes, especially those that result from the development of new technologies that affect social relations. Young people should be given the opportunity to express their views to the general public, especially to those who make political decisions that may affect the quality of young people’s life. That is why young people given an opportunity to be heard and recognized as a potentially important stakeholders of society. **Everyday experience of young people with adults suggests that it is often almost impossible to establish a high-quality social interaction between the two groups - young people have the perception that their opinions are neglected, that they are not given enough attention, and the excuses of adults are different: young people do not have enough experience, they do not know what they are doing, they are too young... Only rare individuals are recognized whose efforts, work and creative ideas make the world around them, contributing the society. The social space of the local community, city or municipality in which young people live are the right places to develop quality communication and participation of young people in creating their own lives. They should be provided with the opportunity to encourage them to act, given the possibility of political action, involving them in important life directions for themselves, channeling their energy and potential to benefit society.**

How to provide young people the way for public action and influence decision-making of their interest? Youth Council, Student Council, etc., are forms of organization that can enable young people to participate in such decisions, in which young people have the opportunity to point out their interests, needs and desires. But for a quality communication is also required the other side: the family and the holders of public life, particularly policy makers must be willing to listen and collaborate, educate young people and transfer their experience. It is the only way young people can participate as active citizens in the decisions they make in their community.

pomažu im pri odlukama, otvaraju im nove mogućnosti u zajednici, pomažu im da izraze svoje mišljenje na pravi način. Cilj im je uključiti mlade u aktivno sudjelovanje u zajednici. Danas živimo u demokratskoj državi u kojoj mladi imaju pravo na jednak pristup resursima, bez obzira na spol, rod, religijsku vjeroispovjest, etničku pripadnost ili položaj u društvu. Nažalost, mladi još uvijek nisu dovoljno svjesni svih mogućnosti koje im pružaju ova Ustavom garantirana prava, stoga je naš zadatak da ih naučimo i pokažemo im vrata. Ovaj projekt je pokušaj da se u neposrednom kontaktu sa što više mladih, u gradovima u kojima žive, potakne mlade da koriste svoje potencijale i doprinesu unaprijeđenju života u vlastitoj zajednici. Zahvaljujemo svima koji su bili voljni surađivati, slušati nas, sudjelovati, svima koji su otvoreni za promjene, koje žele vidjeti i čuti mlade.

Udruga za mlade „Korak ispred“

In addition to legally prescribed ways of organizing youth, young people have the ability to work through civil society organizations such as youth groups, information centers and youth organizations representing young people and working in their interests. All of these organizations are intermediaries between young people and local governments, helping them with decisions, opening new possibilities in the community, helping them to express their opinions in the right way. Their goal is to involve young people in active participation in their community. Today we live in a democratic country where young people have the right to equal access to resources, regardless of sex, gender, religion, ethnicity, or position in society. Unfortunately, young people are not yet aware of all the opportunities provided by these constitutionally guaranteed rights, so it is our task to teach them and show them the right way. This project is an attempt to get in contact with as many young people in the cities in which they live, to encourage them to use their potential and contribute to the improvement of life in their community. We are thankful to all who were willing to cooperate, listen to us, to participate, to all who are open to change, willing to see and hear young people.

Youth Association „Step ahead“

2

O PROJEKTU

“NEKA SE LOKALNI GLASOVI ČUJU!”

ABOUT THE PROJECT

„LET THE LOCAL VOICES BE HEARD!“

2. O PROJEKTU „NEKA SE LOKALNI GLASOVI ČUJU!“

Udruga za mlade “Korak ispred” (UMKI) je organizacija za mlade koja se bavi svim aspektima interesa mladih uključujući obrazovanje, zapošljavanje i kvalitetno provođenje slobodnog vremena. Kao društveni dionik, UMKI je angažiran u definiranju i provedbi politike za mlade na lokalnoj, županijskoj i nacionalnoj razini. Cilj Udruge je otvarati nove mogućnosti za mlade sukladno njihovim potrebama i smjernicama Europske Unije i Republike Hrvatske, osvješćivanje i osnaživanje mladih za preuzimanje aktivne uloge u pozitivnim društvenim promjenama, definiranje javnih politika, sudjelovanje mladih u društvu i zajednici, promoviranje i implementiranje dobre prakse rada s mladima u EU i svijetu, promoviranje svih oblika edukacije i cjeloživotnog učenja, promoviranje jednakosti i tolerancije među mladima bez obzira na spol, dob, rasu, nacionalnost i vjeroispovjest te djelovanje po načelima društvenog poduzetništva.

Ideja za projekt se razvila iz iskazanih potreba i zahtjeva mladih da se sustavno ispituju potrebe mladih u Primorsko-goranskoj županiji. Između ostalih, Savjet mladih Primorsko-goranske županije, s kojim UMKI surađuje, nezadovoljan participacijom mladih u aktivnostima Savjeta te nemogućnosti da se strateški kvalitetno planira daljnje djelovanje i rad savjeta mladih na nivou Županije je u Programu rada Županijskog Savjeta mladih za 2011. godinu, iskazao potrebu za sustavnim istraživanjem potreba mladih Županije. Glavni problem koji su članovi Županijskog savjeta mladih iskazali je nedostatak interesa i sudjelovanja mladih u aktivnostima i radu gradskih i općinskih savjeta. Projekt je osmišljen s ciljem da probudi svijest mladih za aktivnim djelovanjem u društvu. Kroz različite aktivnosti tijekom projekta željelo se potaknuti mlade da javno izraze svoje mišljenje i bore se za svoje stavove. Predstavnici lokalnih samouprava, institucija i organizacija 14 gradova iz Primorsko-goranske županije su

bili uključeni u projektne aktivnosti koje su obuhvaćale prezentacije, javne tribine i radionice.

Gradovi iz Primorsko-goranske županije koji su uključeni u projekt su sljedeći: Rijeka, Kastav, Bakar, Novi Vinodolski, Krk, Opatija, Crikvenica, Čabar, Delnice, Vrbovsko, Cres, Mali Lošinj, Kraljevica i Rab. Važan zadatak je bio uključiti u projekt predstavnike svih gradova i povezati ih s mladima koji žive na području toga grada, prije svega, ne bi li motivirali i potakli mlade na samoorganiziranje i uspostavljanje demokratskih institucija i organizacija u zajednici, bilo da se radi o savjetima mladih, vijećima mladih ili nekom drugom obliku javnog djelovanja.

Primorsko-goranska županija je uključena kao partner na projektu. U nadležnosti regionalnih jedinica lokalne samouprave je unaprijeđenje života građana cijele županije pa smo smatrali da bi smjernice za strategiju i mjere javnih politika prema mladima kao i motivacija drugima za bolju suradnju i partnerski odnos trebala krenuti iz ovog izvora. Većina gradskih uprava nema zaposlenog djelatnika/sluzbenika za mlade ili odjel koji se bavi mladima, često niti odjel društvenih djelatnosti koji je prema funkciji najbliži mladima, nego jedinstveni upravni odjel, a ako se mladima i „bave“ upravni odjeli u društvenim djelatnostima, bez obzira radi li se o školstvu ili socijalnoj djelatnosti, ili kulturi, projekti koji su namjenjeni mladima su disperzirani, tako da ne postoji sustavno praćenje politika prema mladima. Često „sluh“ za mlade ovisi ili o volji i stručnosti djelatnika koji je zadužen za projekt ili program ili rijetkim pojedincima, članovima predstavničkih/izvršnih tijela koji su u poziciji da mogu utjecati na političke odluke. Osim Grada Rijeke, niti jedan drugi grad u Primorsko-goranskoj županiji nije donio akcijski plan ili program za mlade ili bilo kakav strateški dokument u kojem bi jasno odredio politike prema mladima.

2. ABOUT THE PROJECT „LET THE LOCAL VOICES BE HEARD!“

Youth association „Step ahead” (YASA) is an organization for young people that deals with all aspects of interests about young people including education, employment and quality leisure time. As a social stakeholder, YASA is involved in the definition and implementation of youth policy at local, regional and national level. YASA's aim is to create new opportunities for young people in accordance with their needs and guidelines of the EU and Republic of Croatia, raising the awareness and empowering the youth to take an active role in positive social change, definition of public policies, participation in society and community, promotion and implementation of good practice in work with young people in the EU and the world, promoting all forms of education and lifelong learning, equality and tolerance among young people, regardless of gender, age, race, nationality and religion, and acting upon principles of social entrepreneurship.

Idea for the project was developed from the identified needs and demands of young people towards systematic examination of youth needs in the Primorsko-goranska County. Among others, the County Youth Council, that cooperates with YASA, dissatisfied with youth participation in the activities of the Council and with inability to make quality strategic plans of further actions, the work of the Youth Council at the level of the Primorsko-goranska County is in the Program by the County Youth Council for 2011., expressed the need for a systematic investigation of the needs of young people of the Primorsko-goranska County. The main problem is that the members of the County Youth Council expressed a lack of interest and participation of young people in the activities and work of city and municipal councils. The project was designed with the aim to raise awareness of young people for active participation in society. Through various activities during the project the aim was to encourage young people to express their

opinions and advocate for their views. Representatives of local governments, institutions and organizations from 14 cities within Primorsko-goranska County were involved in the project activities which included presentations, public forums and workshops.

Cities within Primorsko-goranska County that were involved in the project are as follows: Rijeka, Kastav, Bakar, Novi Vinodolski, Krk, Opatija, Crikvenica, Čabar, Delnice, Vrbovsko, Cres, Mali Lošinj, Kraljevica and Rab. An important task of the project was to include representatives from all the cities and connect them with young people who live in those city areas, first and foremost, in order to motivate and encourage young people to organize and to establish democratic institutions and organizations in the community, whether it be on youth councils or some other form of public action.

Primorsko-goranska County was involved as a partner in the project. The jurisdiction of regional local government is to improve the lives of citizens of the entire County, so we thought that guidelines for the strategy and policy measures for young people as well as motivation to others for better cooperation and partnership should start from this source. Most municipal governments have no employees/officeholders for youth or a department that deals with young people, often not even social services department that is closest to the function of young people, but a single administrative department, and even if administrative departments of social services “deal” with young people, regardless of whether it is education, social activities or culture, projects for young people are dispersed, so that there is no systematic monitoring of youth policies. Often the “hearing” of young people depends on the will and expertise of an employee in charge of the project or program, or on few individuals, members of represen-

Projekt je sufinancirala Agencija za mobilnost i programe Europske unije, Primorsko-goranska županija i Grad Rijeka. Kako bi razmijenili iskustva i stekli direktna i konkretna iskustva s mladima iz Europske unije, partneri su bili i mladi Republike Slovenije, odnosno Mladinsko informativno svetovalno središće Slovenije (MISSS) i Mladinski svet Ajdovščina (MSA). Na projektu su surađivali savjeti mladih i jedinice lokalne samouprave odnosno gradovi iz Primorsko-goranske županije.

Projekt se provodio u Primorsko-goranskoj županiji (Rijeci i 13 ostalih gradova), u Ljubljani te Ajdovščini, u razdoblju od siječnja 2011. do srpnja 2012. godine. Publikacija je rezultat našega rada na realizaciji zadanih aktivnosti kao i onih koje su se pojavile kao nužne i dodane u tijeku realizacije projekta u proteklih godinu i pol dana, a napisana je na hrvatskom i engleskom jeziku.

2.1. O PROGRAMU MLADI NA DJELU

„Neka se lokalni glasovi čuju!“ je demokratski projekt mladih koji se provodi u sklopu Programa *Mladi na djelu*, Akcija 1 - *Mladi za Europu*, Podakcija 1.3. – *Demokratski projekti mladih*. Cilj programa je poticati mlade na aktivno sudjelovanje u demokratskom životu zajednice na lokalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i/ili europskoj razini. Razvija se u partnerstvu na europskoj razini, a pruža mogućnost za razmjenu iskustava na području sudjelovanja mladih, skupljanja ideja na sastancima, seminarima i debatama za mlade na lokalnoj ili drugoj razini, sve u svrhu povećanja sudjelovanja i uključivanja mladih u zajednicu i na taj način aktivno sudjelovanje u donošenju odluka. *Mladi na djelu* je program Europske unije namijenjen mladima i aktivnim organizacijama mladih, a cilj mu je sudjelovanje mladih s teritorija Europske unije u procesima odlučivanja, kroz podupiranje projekata mobilnosti mladih i različite oblike neformalnog učenja. Program je prvenstveno namijenjen mladima od 15 do 29 godina, s ciljem učenja iz vlastitih iskustava, radi stjecanja znanja o kulturnim vrijednostima okruženja te porasta sudjelovanja u aktivnostima u društvu.

Ciljevi Programa *Mladi na djelu* sažeti su u 4 glavne dimenzije koje su u skladu s europskim vrijednostima:

- **Europsko građanstvo** – pružiti mladima mogućnost da otkriju zajedničke vrijednosti koje dijele s mladima iz drugih zemalja usprkos kulturnim razlikama, poticati projekte o temama od važnosti na europskoj razini.
- **Sudjelovanje mladih** – postiže se aktivnim uključivanjem mladih u pripremu, provedbu i eval-

uaciju projekata koji teže aktivnom sudjelovanju mladih u društvenom i demokratskom životu njihove zajednice.

- **Kulturna različitost** - poštivanje kulturnih različitosti, kao i borba protiv rasizma i ksenofobije, razvijati interkulturalno učenje kroz zajedničke aktivnosti mladih iz različitih kulturnih, etničkih ili vjerskih pozadina.
- **Uključivanje mladih s manje mogućnosti** - mladi s manje mogućnosti su u lošijoj situaciji od svojih vršnjaka jer se susreću s više situacija i prepreka, koje sprječavaju pristup formalnom i neformalnom obrazovanju, međunarodnoj mobilnosti i sudjelovanju, aktivnom građanstvu, osnaživanju i uključivanju u sve aspekte društvenog života. (adaptirano iz Programskog vodiča programa Mladi na djelu za 2012.) **Više informacija na <http://www.mobilnost.hr>.**

tative/executive bodies that are in the position to influence political decisions. Besides the City of Rijeka, no other city in the Primorsko-goranska County has adopted a plan or program of action for young people or any strategic document that more clearly delineate the politics for young people.

The project was co-funded by the Agency for Mobility and EU Programmes, Primorsko-goranska county and the City of Rijeka. To share experiences and gain direct and concrete experiences with young people from the European Union, partners in the project were also young people from the Republic of Slovenia, apropos YICCS – Youth Information and Counseling Centre of Slovenia and YSA – Youth Council of Ajdovščina. Youth Councils and local governments of cities within Primorsko-goranska County have collaborated on the project.

The project was implemented in Primorsko-goranska County (Rijeka and 13 other cities), in Ljubljana and Ajdovščina, in the period from January 2011. until July 2012. The publication is the result of our work on the realization of planned activities as well as those that have emerged as necessary and added during the project over the past year and a half, and it is written in Croatian and English language.

2.1 ABOUT THE YOUTH IN ACTION PROGRAMME

„Neka se lokalni glasovi čuju!/Let the local voices be heard!“ is a democratic youth project which is being implemented under the *Youth in Action Programme*, Action 1 - *Youth for Europe*, sub-action 1.3. - *Democratic Youth Projects*. The goal of the program is to encourage young people to actively participate in the democratic life of the community at the local, regional, national or European level. It is developed in partnership at European level, and provides an opportunity to exchange experiences in the field of youth participation, gathering ideas at meetings, seminars and debates for young people at the local or another level, all in order to increase the participation and involvement of young people in the community and thus actively participate in decision-making. *Youth in Action* is a program of the European Union intended for young people and active organizations that follows the goal of the european youth participation and supports youth mobility projects and various forms of informal learning. The program is primarily aimed at young people aged between 15 and 29, with the aim of learning from their own experiences, to gain knowledge about the cultural values of the environment and increase participation in

activities in the community.

Objectives of the *Youth in Action* Programme are summarized in 4 main dimensions that are consistent with European values:

- **European citizenship** – provide young people with an opportunity to discover common values they share with young people from other countries, despite cultural differences, encourage projects on topics of importance at the European level.
- **Participation of young people** – achieved by the active involvement of young people in the preparation, implementation and evaluation of projects that seek the active participation of young people in social and democratic life of their community.
- **Cultural diversity** - respect for cultural diversity, as well as the fight against racism and xenophobia, to develop intercultural learning through activities of young people from different cultural, ethnic and religious backgrounds.
- **Involving young people with less/fewer opportunities** - young people with fewer opportunities are at a disadvantage compared to their peers because they face with more situations and obstacles that impede access to formal and informal education, international mobility and participation, active citizenship, empowerment and inclusion in all aspects of social life (adapted from the Programme Guide of the Youth in Action program for 2012). **More information at <http://www.mobilnost.hr>.**

3

CILJEVI PROJEKTA I PRIORITETI

PROJECT OBJECTIVES AND PRIORITIES

3. CILJEVI PROJEKTA I PRIORITETI

Projekt je prije svega imao zadatak osnažiti mlade i povećati razinu suradnje mladih kroz različite inicijative i projekte u lokalnim zajednicama u gradovima Primorsko-goranske županije. Podizanje razine svijesti o pravima, mogućnostima i potrebama mladih u Županiji, umrežavanje raznih oblika udruživanja i sudjelovanja u javnom životu mladih te uspostaviti lokalne *info-centre* za mlade. *Info-centri* su centri osnovani u lokalnoj zajednici, a imaju ulogu posrednika između mladih i njihovih potreba i drugih javnih institucija, u smislu informiranja, planiranja i potpore u donošenju odluka o temama i/ili problemima koji se izravno ili neizravno odnose na njih.

Info-centar za mlade je tijelo podrške drugima tijelima, udrugama i oblicima organiziranja mladih, infrastrukturni resurs namjenjen organiziranim i neorganiziranim skupinama mladih. *Info-centar* ima važnu ulogu u stvaranju preduvjeta potrebnih za realizaciju aktivnosti i djelovanje - dobivanje pravovremene i provjerene informacije. *Info-centar* za mlade informira i povezuje različite dionike u društvu, organizacije i institucije, inicijative i pojedince, kako bi stvorio brzu informacijsku prometnicu, koja mladima koristi za informiranje i komunikaciju.

Projekt je bio prvenstveno usmjeren na populaciju mladih, od 15 do 29 godina koji čine oko 20% stanovništva Republika Hrvatske, odnosno oko 20% stanovništva Primorsko-goranske županije¹ (Popis stanovništva RH 2001., www.dzs.hr, 10.05.2011.). Mladi predstavljaju aktivnu i najkreativniju skupinu društva. Zbog razvojne dobi, adolescentskog perioda i socijalizacijske faze u kojoj jesu, većina mladih (srednjoškolci, studenti i nezaposleni mladi) ovise materijalno i emocionalno prvenstveno o obitelji te nemaju mogućnost da autonomno zadovoljavaju svoje potrebe, već ovise o

potpori obitelji i društva. Ujedno ova skupina je najheterogenija skupina društva pa su takve i njihove potrebe. Kao takva predstavljaju vrlo rizičnu skupinu u smislu vrsta i raznolikosti potreba. Zanemarivanje ili nepravodobno praćenje potreba povećava rizike, čime se veći dijelovi populacije privremeno i/ili trajno isključuju iz društva. Europska unija ulaže velike napore, ali i sredstva, ne bi li zadovoljila potrebe mladih kao i rješavanje problema s kojima se suočavaju.

Bijela knjiga za mlade Europe (2001.) osnovni je strateški dokument koji prepoznaje tri osnovna područja djelovanja za mlade: aktivno građanstvo mladih, društvenu i profesionalnu integraciju mladih i uključivanje mladih u javne politike EU (*White paper on Youth, 2011*)². Prema rijetkim istraživanjima³ provedenima u RH možemo izdvojiti nekoliko koji ističu neka od obilježja zbog kojih mlade moramo promatrati kao rizičnu i ranjivu skupinu. Obilježja na koja se većina poziva se uglavnom podudaraju s popisom karakteristika mladih koje navode Ujedinjeni narodi (UNESCO, *Youth Vulnerability...*, 2002.:2). Među njima su nedostatno životno i radno iskustvo, rizično ponašanje, nedostatnost znanja i nemogućnost razumijevanja stvarnosti, emocionalna i psihička krhkost, ekonomska ovisnost, društvena uloga i status koju imaju mladi. Sva ova obilježja, bilo da su intrinzične prirode ili im je uzrok vanjska posljedica su nedovoljno kvalitetnog obrazovanja, povećanja nezaposlenosti, povećanja devijantnog ponašanja, od lakšeg kriminala do povećanja bolesti ovisnosti, posljedica su niske razine sudjelovanja u radu društvenih i političkih institucija (Spajić-Vrkaš, Ilišin, 2005). Rezultat je sve veća prisutnost društvene isključenosti mladih iz raznih sfera društva, od društvene isključenosti iz zajednice do društvene isključenosti iz društvenih institucija (Šporer, 2004). Polazeći od ovih saznanja, kroz projekt smo primarno

3. PROJECT OBJECTIVES AND PRIORITIES

The major task of the project was to empower young people and to increase the level of cooperation of young people through various initiatives and projects in the local communities in cities of Primorsko-goranska County. Raising awareness about the rights, opportunities and needs of young people in the county, networking youth structures and establish local info-centers for young people. Info-centers are centers established in the local community, and act as intermediaries between young people and their needs, with other public institutions, in terms of information, planning and support in making decisions about the issues and/or problems that are directly or indirectly related to them.

Youth Info-center is a support body to other bodies, organizations and forms of youth organizations, infrastructure resource designed for organized and unorganized groups of young people. *Info-center* plays an important role in creating conditions necessary for the realization of activities and actions – to obtain timely and reliable informations. *Youth Info-center* informs and links all stakeholders in society, organizations and institutions, in order to create a fast information highway, that young people will use for information and communication.

The project was primarily focused on the population of young people, aged between 15 - 29 which make about 20% of the population of the Republic of Croatia, and 20% of the population of Primorsko-goranska County (Census 2001. RH, www.dzs.hr, 10.05.2011.). Young people represent the most active and most creative group of the society. Because of the developmental age, adolescent period and the socialization phase in which they are, most young people (high school students, students and unemployed young people) materially and emotionally dependent primarily on their families and do not have the ability to independently satisfy their needs, but depend on the support of fam-

ily and society. At the same time this group is the most heterogeneous social group and so are their needs. As such, they represent a risk group in terms of diversity of their needs. Ignoring or untimely monitoring of requirements increases risks, thereby a large part of the population is temporarily and/or permanently excluded from the society. European Union is making great efforts but also resources in order to satisfy the needs of young people and to solve problems they are facing.

White paper on Youth (2001) is the basic strategic document that identifies three main areas of activity for young people: young people's active citizenship, social and professional integration of young people and youth involvement in public politics of EU. According to some research conducted in Croatia we can extract a few that highlight some of the features for which young people must be seen as risky and vulnerable group. Characteristics on which the majority refers to are usually matched with a list of characteristics of young people cite by the United Nations (UNESCO, *Youth Vulnerability...*, 2002.:2). Among them are the lack of life and work experience, risky behavior, lack of knowledge and lack of understanding reality, emotional and psychological fragility, economic dependence, social roles and status that young people have. All these features, either intrinsic nature or they are the result of an external causes, consisted of inadequate quality of education, increased unemployment, increase of deviant behavior, from easier crime to drug addiction, are the result of the low levels of participation in the social and political institutions (Spajić-Vrkaš, Ilišin, 2005). The result is a growing presence of social exclusion of young people from different areas of society, from social exclusion from the community to social exclusion from social institutions (Šporer, 2004). Starting from these findings, through this project we have primarily encouraged the social inclusion of

¹ Podaci koji se odnose na dob, obrazovanje i područja stanovanja, kao i ostali podaci koji bi bili relevantni za ovo istraživanje, a koji su prikupljeni u Popisu stanovništva RH za 2011. još uvijek nisu obrađeni u trenutku analize odnosno pisanja ove publikacije.

² Više o Bijeloj knjizi za mlade (White Paper on Youth, 2011, na stranicama Europske komisije, http://ec.europa.eu/youth/archive/whitepaper/download/whitepaper_en.pdf. Ostali dokumenti: Youth Strategy 2010. - 2018., http://ec.europa.eu/youth/archive/policies/youthpact_en.html, European Youth Pact i dr., http://ec.europa.eu/youth/policy/eu-youth-strategy_en.htm i sl.

³ Istaknuli bi istraživanja Vlaste Ilišin (2003,2005,2006) koja se bave političkom patipacijom mladih, mladima i europskim integracijama, mladima na marginama društva, Vedrane Spajić-Vrkaš (2005) o mladima Hrvatske, Tea Matković (2009,2010) o problemima obrazovanja i zapošljavanja mladih i dr.

¹ Data relating to age, education, and living areas, as well as other information that would be relevant for this study, which were collected in the Census of Croatia in 2011. have not yet been processed at the time of the analysis and the writing of this publication.

² More about White paper on Youth, 2011, on the European Commission site, http://ec.europa.eu/youth/archive/whitepaper/download/whitepaper_en.pdf. Other documents: Youth Strategy 2010. - 2018., http://ec.europa.eu/youth/archive/policies/youthpact_en.html, European Youth Pact etc., http://ec.europa.eu/youth/policy/eu-youth-strategy_en.htm etc.

³ We pointed to research of Ilišin Vlasta (2003,2005,2006) which deals with the political participation of young people, youth and European integration, young people on the margins of society, Spajić-Vrkaš Vedrana (2005) about young people of Croatia, Matković Tea (2009,2010) about education and youth employment, etc.

poticali mlade na društveno uključivanje u zajednicu kroz razne oblike udruživanja i u društvene institucije koje postoje na području njihovih prebivališta te razvijali preduvjete za međusektorsku suradnju.

Mladi koji su društveno uključeni u zajednicu, kroz demokratske oblike udruživanja i predstavljanja mladih, važni su jer potiču druge mlade na aktiviranje i pružaju kanal za aktivno sudjelovanje u društvu, čime mladi dobivaju osjećaj relevantnosti i važnosti. S druge strane, ti oblici udruživanja i predstavljanja, osim što funkcioniraju na demokratski način, reprezentativni su, mogu predstavljati cijelu društvenu skupinu i artikulirati njen stav, čime se nameću kao bitan i kvalitetan partner lokalnoj samoupravi, institucijama, gospodarstvom i civilnom sektoru, odnosno građanstvu. Prioritet ovoga projekta je povezivanje demokratski organiziranih oblika udruživanja mladih unutar Primorsko-goranske županije, čime se stvara organizacija odnosno strukutra pogodna za sudjelovanje u javnom životu, stvara se partner regionalnoj samoupravi. Uključenost u javni život zajednice je preduvjet za uključivanje i aktivno sudjelovanje u političkom odlučivanju u zajednici. Mladima se prezentiralo ciljeve ovog projekta, način rada i važniji koncepti i procedure demokratskog sudjelovanja i odlučivanja.

Cilj ovoga projekta je i istražiti aspekte potreba mladih koji su povezani s informiranjem i načinom ne/umrežavanja mladih kao preduvjetom za uključivanje u javni život. Kako je istraživanje provedeno na mladima bilo planirano kao akcijsko istraživanje, ujedno je imalo i edukativan karakter. Provedbom istraživanja, došli smo do rezultata koji su nam pružili temelj budućih smjernica za djelovanje, rezultata koji su korisni za razvijanje raznih oblika demokratskog udruživanja i predstavljanja mladih. Radionicama se htjelo potaknuti mlade na razmišljanje kakve sve oblike demokratskog udruživanja mogu oni sami organizirati u svojim sredinama i kako će organizirati aktivne sudionike ovakvih demokratskih oblika udruživanja.

Kroz tribine u lokalnim sredinama otvoren je dijalog s predstavnicima lokalnih samouprava, udrugama koje rade za mlade i s mladima, predstavnicima savjeta mladih i mladima. Nastojalo se ustanoviti koji su modeli uspješno funkcionirali u njihovoj sredini te ukoliko nije bilo modela do sada, ustanoviti temelje prema kojima bi se sklapala partnerstva s dionicima društva, točnije mladima i lokalnom samoupravom. Završnim sastankom se imalo namjeru objediniti sve zaključke i ideje za nastavak projekta, kao i prikupiti mišljenja

mladih i ostalih dionika iz sredina u Primorsko-goranskoj županiji.

Vlada Republike Hrvatske je usvojila *Nacionalni program za mlade 2009.-2013.* (Narodne novine br. 82/2009), kojemu je prethodio *Nacionalni program djelovanja za mlade od 2003. do 2008. godine*⁴. Na osnovi iskustva prethodnih 5 godina, među ostalima, identificirana je potreba za pojačanim radom na poticanju, motiviranju i omogućavanju sudjelovanja mladih u društvu u Poglavlju 5. *Aktivno sudjelovanje mladih u društvu*, kao i oblici mogućih i postojećih demokratskih struktura mladih u Republici Hrvatskoj. Također, istraživanja provedena u ovom i drugim dijelovima Hrvatske dala su uvid u osobine lokalnih zajednica u kojima mladi žive i djeluju⁵. Ipak, u provođenju istih mladi nisu bili dovoljno aktivni niti uključeni u istraživanje tema i problema koji ih se direktno tiču. Posebnost ovoga projekta je direktno uključivanje mladih u samo istraživanje, kao suradnika, sudionika i izvora informacija te ispitanika. Ovim projektom im se željelo pružiti priliku da sudjeluju u provedbi istraživanja, da budu uključeni u svim fazama i sami analiziraju interese i potrebe svojih vršnjaka u lokalnim sredinama.

Projekt je planiran u skladu s preporukama Ujedinjenih naroda prema kojima se za dizajniranje efikasne strategije za mlade preporučuje najmanje 10 koraka⁶:

1. Uključivanje i osnaživanje svih dionika koji su uključeni u život mladih, od početka dizajniranja, implementacije i evaluacije politika za mlade - **što smo i učinili.**
2. Definiranje stanja i analiza potreba mladih – napraviti razvojnu strategiju mladih u regionalnoj zajednici. Prioritetna područja za razvoj mladih mogu biti osnova za analizu uvažavajući ljudska prava i temeljne slobode, otvoriti dijalog s mladima o pitanjima koja se tiču njihovog života. Važno je razlikovati mlade prema dobi, spolu, mjestu prebivališta (ruralno/urbano), obrazovnom statusu, obiteljskim primanjima, ne bi li prema tim karakteristikama identificirali osjetljive (ranjive) i posebno pogođene skupine. - **Proveli smo početno ispitivanje i uključivanje te senzibiliziranje svih dionika.**
3. Definirati osjetljive (ranjive) i posebno pogođene skupine - analiza potreba i situacijske analize determiniraju koje grupe, u kojim situacijama su uvjetovane, kojim okolnostima, političkim uvjetima ili

young people in the community through various forms of associations and social institutions that exist in the area of their residence, and developed requirements for inter-sectoral collaboration.

Young people who are socially involved in the community through democratic forms of association and representation of youth, are important because they encourage other young people to act and provide a channel for active participation in society, allowing young people to gain a sense of relevance and importance. On the other hand, these forms of association and representation, in addition to functioning in a democratic manner, are representative, can represent an entire group of society and articulate its position, thus imposing as an essential and quality partner to local governments, institutions, economic and civil sector, and the citizenship. The priority of this project is to connect democratically organized forms of association of young people within Primorsko-goranska County, creating an organization, a structure suitable to participate in public life, a regional government partner. Involvement in the public life of the community is a prerequisite for involvement and active participation in political decision-making in the community. Young people were introduced to the project objectives, methodology, and important concepts and procedures of democratic participation and decision-making.

The goal of this project is to explore aspects of young people's needs which are related to information and networking methods of young people as a prerequisite for participation in public life. Since the research was conducted on young people was planned as action research, it also had a didactic character. With the implementation of the research we came to a result which gave us the foundation of future guidelines for action, results that are useful for the development of various forms of democratic association and youth representation. The aim of workshops was to encourage young people to think what forms of democratic association they can organize in their communities and how to organize active participants of such democratic forms of association. Through discussions in local communities a dialogue has been opened with representatives of local governments, organizations that work with young people and for young people, members of the Youth Council and youth in general. The project aimed to determine which models have functioned successfully in their area, and if there were no models so far, to establish the founda-

tion on which to be assembled partnerships with stakeholders of society, namely young people and the local government. Final meeting had the intention to unite all the conclusions and ideas for the continuation of the project, as well as to collect the views of young people and other stakeholders from the communities in the Primorsko-goranska County.

The Croatian Government has adopted a *National Youth Program 2009 - 2013* (Narodne novine br. 82/2009), preceded by a *National Programme of Action for Youth 2003 - 2008*⁴. Based on the experience of previous five years, among others, the need for increased work on encouraging, motivating and enabling the participation of young people in society has been identified, as mentioned in Chapter 5. *Active participation of young people in society*, and various types of potential and existing democratic structures of young people in Croatia. As well, research conducted in this and other parts of Croatia gave insight into the characteristics of local communities in which young people live and work. However, in the implementation of these research young people were not sufficiently active or involved in research of topics and issues that affect them directly. Specificity of this project is a direct inclusion of young people in research as collaborators, participants, information sources and subjects. The aim of the project was to provide young people the opportunity to participate in the conducting of the research, to be involved in all phases and to analyze their own interests and the needs of their peers in the local areas.

The project was planned in accordance with the recommendations of the United Nations which recommended 10 steps for the design of effective strategies for young people⁶:

1. Inclusion and empowerment of all stakeholders involved in the lives of young people, from the beginning of design, implementation and evaluation of youth policy - **which we did.**
2. Defining the situation and the analysis of young people needs - make a development strategy for young people in the regional community. The priority areas for the development of young people could be the basis for the analysis, respecting human rights and fundamental freedoms, to open a dialogue with young people on issues that affect their lives. It is important to distinguish young people by age, sex, place of residence (rural / urban), educational status, family income, in order

⁴ Nacionalni program za mlade 2009.-2013., Narodne novine br. 82/2009, usvojila je Vlada Republike Hrvatske 2. srpnja 2009. Nacionalni program djelovanja za mlade od 2003. do 2008., usvojila je Vlada Republike hrvatske 16. siječnja 2003.

⁵ Nacionalni program za mlade 2009.-2013., Narodne novine br. 82/2009, usvojila je Vlada Republike Hrvatske 2. srpnja 2009. Nacionalni program djelovanja za mlade od 2003. do 2008., usvojila je Vlada Republike hrvatske 16. siječnja 2003.

⁶ United Nations, Social Policy and Development Division, Guide for Guide to the Implementation of the World Programme of Action for Youth, 2006, preuzeto s <http://social.un.org/index/Publications/tabid/83/news/26/Default.aspx>, 05.05.2011.

⁴ National Youth Programme 2009th to 2013th, Official Gazette no. 82/2009, adopted by the Croatian Government in 2nd July 2009. National Programme of Action for Youth since 2003. by 2008., adopted by the Croatian Government 16th January 2003.

⁵ A larger and systematic research were conducted by Ilišin Vlasta (1999, 2005,2006), Spajić-Vrkaš Vedrana (2005 etc.), Leburic Anči, Tomić-Koludrović Inge (2002) etc.

⁶ United Nations, Social Policy and Development Division, Guide for Guide to the Implementation of the World Programme of Action for Youth, 2006, taken from <http://social.un.org/index/Publications/tabid/83/news/26/Default.aspx>, 05.05.2011.

- dugom povijesti socijalnog isključenja i diskriminacije - **(u nastavku projekta će se ovom koraku posvetiti posebna pažnja)**
4. Razumijevanje vlastitih resursa – znati koji resursi su dostupni, tko može utjecati na promjenu, kako funkcioniraju, tko ih provodi, jesu li financirani iz državnog, županijskog, lokalnog ili civilnog sektora. Osim analize programa, projekta i institucija, mora se obuhvatiti i manje vidljive karakteristike kao što su transparentnost, dostupnost i povjerenje između tih resursa i javnih usluga i mladih. - **Sačinili smo Mapu životnih uvjeta i mogućnosti mladih PGŽ, koju ćemo nadopunjavati u nastavku projekta.**
 5. Osigurati sredstva za provedbu strategije za mlade – iako se strateški dokument, Program za mlade provodi, više ili manje uspješno na nacionalnom nivou, potrebno je osigurati sredstva za izradu strateških dokumenata na regionalnom nivou, radi specifičnosti svake regije i posebnosti regije oko ciljanih skupina oko kojih su nagomilani problemi. - **Nadamo se da smo ovim projektom senzibilizirali donositelje političkih odluka da uvide važnost ovakvog pristupa te osiguraju potrebna financijska sredstva.**
 6. Učiti iz prethodnih iskustava - drastične promjene i reforme često vode u neuspjeh, treba učiti iz uspješnih projekata i programa. - **Uvidom u iskustva, način financiranja i vrstu projekata za mlade koji su do sada financirani stekli smo uvid u prednosti i nedostatke na osnovi kojih možemo sastaviti prijedloge za donositelje političkih odluka, odnosno donatore, one koji financiraju projekte za mlade.**
 7. Razviti jasnu viziju implementacije politike za mlade – razviti komunikacijske kanale za najmanje jedinice kojima je politika namijenjena (informacije, dvosmjernu komunikaciju). - **Radom na terenu pokrenuli smo ideju potrebe stvaranja jasne vizije politika za mlade.**
 8. Stvoriti institucionalnu strukturu pogodnu za implementaciju politike za mlade. - **Pokrenuli smo procese za stvaranje partnerskih odnosa.**
 9. Osigurati partnerstvo svih dionika – javne institucije, civilni i privatni sektor, roditelje, mlade i dr. Cilj mora biti promocija mladih kao vrijednosti društva i učinkovito partnerstvo. - **Nadamo se da smo „zasijali sjeme“ ove ideje i vrijednosti.**
 10. Povećati znanje i dizajnirati bolje programe kroz monitoring i evaluacije, poticati istraživanja koja se tiču mladih, uključiti u popise stanovništva i na-

cionalne podatke koji se tiču mladih. - **Predstoji nam uporna i jasna bitka sa sporim birokratskim procedurama oko promjene dosadašnjeg pristupa mladima.** (adaptirano prema UN Guide to the Implementation of the World Programme of Action for Youth 2006).

Projekt i rezultati projekta, prikupljeni podaci kao i promjene koje je izazavao su sastavni dio metodologije za izradu strateških dokumenata za javne politike za mlade.

3. Define sensitive (vulnerable) and specifically affected groups – analysis of assessments and situational analysis determine which groups are conditioned in certain situations, circumstances, political conditions, or in a history of social exclusion and discrimination **(in the continuation of the project, this step will be given special attention).**
4. Understanding of our own resources - to know which resources are available, who can affect change, how they work, who administers them, are they financed by the state, county, local or civil sector. Besides the analysis of programs, projects and institutions, less tangible features such as transparency, accessibility and trust between these resources, public services and young people must be included. **We have prepared a Map of living conditions and opportunities for young people of Primorsko-goranska County, which we will keep complementing in following activities.**
5. Provide funds to implement strategies for young people – although the strategy document, Youth Programme is carried out, more or less successfully at the national level, it is necessary to provide funds for the development of strategic documents at the regional level because of the specificities of each region and the particularities of the region around the targeted group around which problems are accumulated. **We hope that this project have sensitized political decision makers to realize the importance of this approach and to provide the necessary funds.**
6. Learn from previous experiences - drastic changes and reforms often lead to failures, we should learn from successful projects and programs. **With insight into the experience, funding and type of projects for young people which have been funded so far, we have gained insight into the advantages and disadvantages based on which we can put together proposals for political decision makers, and donors who fund youth projects.**
7. Develop a clear vision for the implementation of youth policy - develop communication channels to the lowest units for which the policy is designed (information, two-way communication). **With field work we have launched the idea of the need to create a clear vision of youth policy.**
8. Create an institutional structure suitable for the

implementation of youth policy. **We have initiated the process for the creation of partnerships.**

9. Ensure partnership of all stakeholders - public institutions, civil and private sector, parents, young people and others. The goal must be the promotion of young people as the value of society and effective partnership. **We hope that we have “sowed the seeds” of this idea and value.**
10. Increase knowledge and design better programs through monitoring and evaluation, encourage research concerning youth, include them in the census and national data concerning young people. **Ahead of us is a clear and persistent struggle with slow bureaucratic procedures about changing the current approach to young people. (adapted from UN Guide to the Implementation of the World Programme of Action for Youth 2006).**

The project and the results of the project, collected data and the changes that have been caused by it, are an integral part of the methodology for the development of strategic documents for public youth policy.

4

PROVEDBA PROJEKTA - DINAMIKA I REZULTATI

PROJECT IMPLEMENTATION – DYNAMICS AND RESULTS

4. PROVEDBA PROJEKTA - DINAMIKA I REZULTATI

Ideja da kvalitetno pripremimo strukturu i elemente za sastavljanje efikasne strategije za mlade i entuzijazam oko provedbe ovoga projekta su tijekom realizacije projekta doživjeli uspone i padove. Iako smo tijekom provedbe projekta imali namjeru barem djelomično obuhvatiti svih 10 koraka, nismo uspjeli u potpunosti u tome. Vrijednost ovoga projekta je i u tome što smo prikupili dragocijene podatke koji nam govore o percepciji onih o kojima ovise javne politike prema mladima, njihove reakcije, mišljenja, spremnost za suradnju. Osim toga, suočili smo se sa niskom motivacijom mladih za sudjelovanjem u javnom životu, odnosno slabim odazivom na tribine i radionice što nam je dalo dodatni podstrek za daljnji rad na uključivanju mladih. Ograničenja ovoga projekta proizlaze iz nedostatka sredstava i većeg razumijevanja jednog dijela potencijalnih donatora (lokalnih/regionalnih samouprava) za problematiku. Iz istih razloga je veći dio ovoga projekta realiziran na volonterskoj osnovi, što je u ovoj fazi projekta i rada s mladima donijelo i pozitivne rezultate. Zahvaljujući našim partnerima i donatorima uspjeli smo na licu mjesta, u gradovima, komunicirati s mladima u direktnoj interakciji što ih je potaklo na daljnju suradnju.

Temelj dinamike provedbe projekta jesu rezultati pojedinih faza planiranih u Nacrtu istraživanja potreba mladih. Rezultati svake aktivnosti su korišteni kao indikatori za konstrukciju upitnika koji je proveden na kraju istraživanja. Kako je ovo istraživanje planirano kao akcijsko, imalo je za cilj prvenstveno informirati, educirati i donijeti promjenu u ponašanju svih dionika budućeg partnerskog odnosa između mladih i donositelja političkih odluka (o kojima ovisi život mladih u zajednici). Akcijsko istraživanje ima za cilj promjenu stanja, odnosno prikupljanje informacija o uzrocima problema te uspostavljanje novih odnosa. Cilj istraživanja je bio dobiti podatke koji će biti relevantni za stvaranje osnovnih smjernica politika prema mladima i za mlade te na taj način olakšati napredak i usmjeravanje mladih

prema konstruktivnom artikuliranju potreba i prioriteta. Informiranje i edukacija o različitim oblicima udruživanja i predstavljanja za mlade kroz provedbu tribina odnosno okruglih stolova, sudjelovanje dionika u lokalnim zajednicama, rezultiralo je prijedlozima o najboljim modelima uspostave oblika udruživanja i predstavljanja mladih za mlade.

Dodatan doprinos na ovom projektu su dali i partneri iz Republike Slovenije. Primjeri dobre prakse koji su prepoznati u njihovoj zemlji pružili su dodatna iskustva ostalim dionicima projekta. Prema iskustvima iznesenima u tijeku razmjene, sačinio se prijedlog usklađivanja zakonodavstva, procedura, ali i promjene ustaljenih obrazaca ponašanja u navedenim područjima. Republika Hrvatska nije donijela sve zakone i druge vrste dokumenata, različitih razina obvezatnosti u tom području, a ulaskom u Europsku uniju će se dodatno usklađivati i obrasci ponašanja. Samim time što se program provodio, a i provodit će se u budućnosti, u manjim i većim sredinama u Županiji omogućio je povezivanje raznolikih sredina, kao i osnaživanje mladih za aktivniju participaciju.

4.1. AKTIVNOSTI KOJE SU SE PROVODILE ZA VRIJEME PROJEKTA

U aktivnostima su sudjelovali predstavnici lokalne samouprave, predstavnici Savjeta mladih, organizacije i institucije koje se bave mladima i mladi kao sudionici i suradnici istraživanja. Cilj je bio da se mladi upoznaju s različitim oblicima udruživanja i predstavljanja namjenjenih mladima, prvenstveno sa savjetom mladih i organizacijama za mlade, stvarajući time poveznicu i komunikacijske kanale. Aktivnosti koje su se provodile:

- pripremni sastanak voditelja projekta u koji su bili uključeni predstavnici lokalnih samouprava, Savjeta mladih PGŽ i partneri na projektu, a na kojem se definirao sadržaj aktivnosti, predstavili aktivnosti koje će se provoditi tijekom projekta, kao i principi

4. PROJECT IMPLEMENTATION – DYNAMICS AND RESULTS

The idea of quality prepared structure and elements for the preparation of effective strategies for young people, and enthusiasm around the implementation of this project during the project experienced ups and downs. Although we had intended at least partly cover all 10 steps during the implementation of the project, we have not fully succeeded. The value of this project is the fact that we have gathered valuable data that tell us about the perception of those which youth policies depend on their reactions, opinions, will to cooperate. In addition, we faced low motivation of young people to participate in public life, and a weak response to the discussions and workshops which gave us an extra incentive for further work on the involvement of young people. Limitations of this project emanates from a lack of resources and greater understanding of one part of potential donors (local / regional government) in the issue. For the same reason, the greater part of this project was implemented on a voluntary basis, which brought positive results at this stage of the project and work with young people. Thanks to our partners and donors, we managed to communicate on the spot, in the cities, with young people in direct interaction, which is what prompted them to further cooperation.

The dynamics of the project implementation are the results from the individual phases planned in the draft of the research about needs of young people. The results of each activity were used as indicators for the construction of the questionnaire, which was conducted at the end of the research. As the research was planned as one action, its aim was primarily to inform, educate and bring about a change in the behavior of all stakeholders of the future partnership between young people and decision-makers (on which life of young people in the community depends). Action research aims to change the situation, collecting information on the causes of problems and establishing new relationships. The aim of this research was to obtain information that will be relevant for establishing basic policy guidelines for youth and thus facilitate progress and directing young people

towards constructive articulation of needs and priorities. Information and education about different forms of association and representation for youth through the implementation of stands and roundtables, stakeholders participation in local communities, has resulted in proposals to establish best models of association and representation of youth.

Additional contribution to the project was given by partners from the Republic of Slovenia. Examples of good practice that were identified in their country have provided additional experiences to other project stakeholders. According to the experiences presented and exchanged in the course, the proposals of the harmonization of legislation, procedures and changes of established patterns of behavior in these areas were made. Republic of Croatia has not yet adopted all the laws in this area, different levels of obligation in the area, and will further coordinate behaviour patterns joining European Union. Hence the program was implemented, and will be implemented in the future, in smaller and larger communities in the county, enabled the connection of diverse backgrounds, as well as empowering young people for active participation.

4.1. ACTIVITIES THAT WERE CARRIED OUT DURING THE PROJECT

Activities were attended by representatives of local governments, representatives of the Youth Council, organizations and institutions dealing with young people, young people as participants and representatives. The aim was to introduce young people with different structures for youth, primarily with the Youth Council and youth organizations, thereby creating a link and communication channel.

- preparatory meeting of project managers and included representatives of local governments, Youth Council and partners on the project, which was an opportunity to define the content of activities,

- provođenja istih
- prezentacija projekta u svih 14 gradova, priprema za daljnje aktivnosti, upoznavanje sa strukturom projekta
 - istraživanje koje se provodilo o mladima i za mlade, o aspektima problema sudjelovanja u društvenom životu u zajednici, prema Nacrtu istraživanja u više faza (*više u poglavlju 6.*),
 - edukacija iz područja umrežavanja, lobiranja i javnog zagovaranja za predstavnike mladih u svih 14 gradova
 - studijsko putovanje u inozemstvo - primjeri dobre prakse koje je s nama podijelio partner i posjet organizacijama za mlade koje su predstavile svoja iskustva
 - radionice kojima smo nastojali osvijestiti mlade o njihovim pravima i mogućnostima
 - javne tribine u svih 14 gradova održane s predstavnicima mladih, lokalnom samoupravom, organizacijama i institucijama koje se bave mladima s ciljem rasprave iskustava, zaključaka i prikupljenih povratnih informacija, rezultata i koje su mogućnosti uspostave demokratskih struktura mladih u svojim gradovima
 - razvoj virtualne platforme za komunikaciju i rasprave, mogućnost uključivanja mladih u razvoj demokracije u njihovim sredinama, mogućnost umrežavanja s drugim lokalnim sredinama i drugim dionicima u zajednici te razvoj sustava za informiranje i edukaciju mladih putem Interneta - prijedlog implementacije u obliku jedinstvenog portala za mlade svih 14 gradova PGŽ
 - sastanak s partnerima i pregled cjelokupnih aktivnosti, razmjena iskustava i dogovor oko daljnjeg razvoja podrške za uspostavljanje oblika umrežavanja i djelovanja mladih
 - sastavljanje publikacije te daljnja razrada planiranih aktivnosti

- timetable of activities to be implemented during the project, as well as the principles and their implementation,
- presentation of the project in all 14 cities, preparation for further actions, exploring the structure of the project,
 - research conducted about and for young people on aspects of the problem of participation in social life in the community, according to research plan in several stages (more in chapter 6),
 - education in the field of networking, lobbying and advocacy for youth representatives in all 14 cities,
 - study visit abroad – examples of good practice presentations of partners and visit to youth organizations who presented their experiences,
 - workshops designed to raise awareness of young people about their rights and opportunities,
 - public forums in all 14 cities held with youth representatives, local government, organizations and institutions dealing with young people aiming to debate experiences, conclusions, and collected feedbacks, results and possibilities of establishing democratic structures of young people in their cities,
 - development of a virtual platform for communication and discussions, the possibility of involvement of young people in the development of democracy in their communities, networking with other local communities and other stakeholders in the community and developing a system for informing and educating young people through the Internet – implementation in terms of a comprehensive portal for young people of all 14 cities in Primorsko-goranska County,
 - meeting with partners and revision of overall activities, exchange of experiences and agreement on further development of support to establish networking forms of youth organizations,
 - composing of the publication and further development of the planned activities.

5

PARTNERI NA PROJEKTU

PARTNERS ON THE PROJECT

5. PARTNERI NA PROJEKTU

Na projektu su sudjelovali partneri koji su aktivni u svojim sredinama, iz Republike Slovenije i Republike Hrvatske.

5.1. MLADINSKO INFORMATIVNO SVETOVALNO SREDIŠĆE SLOVENIJE

Mladinsko informativno svetovalno središće Slovenije je ustanovljeno 1995. godine kao nevladina i neprofitna organizacija za mlade. Trenutno djeluju kao izvoditelji aktivnosti na nacionalnoj razini, što znači da prikupljaju i prenose informacije te na različite načine surađuju s regionalnim info-centrima koji u svojoj zajednici mladima pružaju informacije i savjetuju ih pri izboru načina na koji će participirati i zadovoljavati svoje potrebe. MISSS uređuje nacionalnu bazu podataka o programima za mlade, koja je dostupna na web stranici. MISSS, kao i regionalni centri su pri svojem djelovanju vezani uz načela i dokumente kao što su Povelja o pravima djeteta, Ustav Republike Slovenije, posebno pak *Europska povelja o informiranju i savjetovanju mladih* (<http://eryica.org/page/european-youth-information-charter>) koja je priznata 1995. tj. 2004. godine u Bratislavi na skupštini agencije ERYICA - e. Mjerila i standarde za djelovanje im također pruža *Koncept informiranja i savjetovanja za mlade u Sloveniji*⁷ koji je prihvaćen u srpnju 2003. godine, pri čijoj smo izradi i mi sudjelovali. *Mladinsko informativno svetovalno središće Slovenije* je od 1995. godine član Europske agencije za informiranje i savjetovanje mladih (ERYICA, <http://eryica.org/>).

Kao partneri na projektu pridonijeli su uspješnoj realizaciji različitih aktivnosti kao što su: sastanak partnera, sudjelovanjem u provedbi istraživanja za mlade, pružanjem primjera dobre prakse, provođenjem radionica i savjetovanjem o politici za mlade. Više informacija na <http://www.misss.org>.

5.2. MLADINSKI SVET AJDOVŠČINA

Mladinski svet Ajdovščina je na razini Općine Ajdovščina organizirana mreža volonterskih organizacija i organizacija mladih, koji djeluju među mladima različitih društvenih, ideoloških ili političkih uvjerenja. Ustanovila ju je Skupština Općine Ajdovščina 2009. go-

dine. Povezivanje organizacija za mlade u *Mladinski svet Ajdovščina* temelji se na načelima slobodnog udruživanja, jednakopravnosti i uzajamnog poštovanja autonomnosti svake organizacije - članice MSA.

Mladinski svet Ajdovščina nastoji osnažiti mlade za uključivanje u društvene događaje, za poticanje aktivnosti mladih i za osnaživanje zajednice. Cilj MSA je doprinosti oblikovanju okoline koja omogućuje aktivno sudjelovanje mladih u društvu. Neki od ciljeva aktivnosti MSA su usmjereni ka osnaživanju mladih, ne bi li mladi bili:

- sposobni za odlučivanje i upravljanje svojim životom,
- solidarni, sposobni brinuti se o sebi i drugima,
- odgovorni, sposobni preuzeti posljedice svojih odluka i
- angažirani, da žive u skladu sa svojim načelima i vrijednostima kao pojedinci i kao članovi društva

Mladinski svet Ajdovščina pripomogao je realizaciji projektnih aktivnosti aktivnim sudjelovanjem na sastanku partnera, volonterskim doprinosom u provedbi istraživanja za mlade, predstavljanjem primjera dobre prakse i osiguravanjem prostora za organizaciju radionica. Više informacija na <http://www.msa.si>.

5.3. PRIMORSKO-GORANSKA ŽUPANIJA

Primorsko-goranska županija je jedinica područne (regionalne) samouprave građana s prebivalištem na području 14 gradova: Bakar, Cres, Crikvenica, Čabar, Delnice, Kastav, Kraljevica, Krk, Mali Lošinj, Novi Vinodolski, Opatija, Rab, Rijeka i Vrbovsko te 22 općine: Baška, Brod Moravice, Čavle, Dobrinj, Fužine, Jelenje, Klana, Kostrena, Lokve, Lopar, Lovran, Malinska - Dubašnica, Matulji, Mošćenička Draga, Mrkopalj, Omišalj, Punat, Ravna Gora, Skrad, Vinodolska, Viškovo i Vrbnik. PGŽ je Županija različitosti, koja joj daje prednosti ali i otežava i poskupljuje djelovanje: povoljan geostateški položaj i prirodni resursi, ujedno su i otežavajuće okolnosti - „plavo-zelena“ Županija je vrlo heterogena u svim pogledima od ne/povezanosti prostornih područja, neravnomjerne naseljenosti i ne/razvijenog gospodarstva do nehomogenog društvenog prostora u kulturnom i političkom smislu. Županija se

5. PARTNERS ON THE PROJECT

Partners on the project were partners organizations and stakeholders active in their communities, from the Republic of Slovenia and the Republic of Croatia.

5.1. YOUTH INFORMATION AND COUNSELING CENTRE OF SLOVENIA

Youth Information and Counselling Centre of Slovenia was established in 1995 as a non-profit organization for young people. Currently they are working as conductors of activities on the national level, which means they gather and transmit information in different ways and cooperate with regional info centers in their community providing information to young people and advise them. YICCS regulates the national database on programs for young people, which is available on the website. YICCS's and regional centers work is related to policies and documents such as the *Charter on the Rights of the Child*, *The Constitution of the Republic of Slovenia*, particularly the *European Charter for informing and advising young people* (<http://eryica.org/page/european-youth-information-charter>) recognized in 1995 and 2004 in Bratislava at the meeting held by ERYICA. Criteria and standards for the operation also provides the *Concept of information and counseling for young people in Slovenia*⁷, which was recognized in July 2003. during the drafting of which we were also engaged. *Youth Information and Counselling Centre of Slovenia* is a member of the European Youth Information and Counselling Agency (ERYICA, <http://eryica.org/>) from 1995. As partners in the project they contributed to the successful implementation of various activities such as meeting of partners, participating in the survey on young people, providing examples of good practices, organizing workshops and advice on youth policy. More information on: <http://www.misss.org>.

5.2. YOUTH COUNCIL OF AJDOVŠČINA

Youth Council of Ajdovščina is an organized network of voluntary youth organizations and structures on local level, which acts among young people of different social, ideological or political orientations. It was established in 2009. in Ajdovščina by the Municipality of Ajdovščina. Connecting youth organizations in the *Youth Council*

of Ajdovščina is based on the principles of equality and mutual respect for the autonomy of each organization - YCA members. *Youth Council of Ajdovščina* aims to empower young people to create social events, to promote activities for young people and community empowerment. The goal of YCA is to contribute in shaping the environment that enables the active participation of youth in society.

Some of the YCA's activities are aiming to empower young people to be:

- able to decide and manage their lives,
- solidary, capable of taking care of themselves and others,
- responsible, able to face the consequences of their decisions
- engaged, able to live in accordance with their principles and values as individuals and as members of society.

Youth Council of Ajdovščina helped in the implementation of project activities. They actively participated in the meeting of partners, conducting research among young people, presented examples of good practice and provided space for the realization of workshops. More information on <http://www.msa.si>.

5.3. PRIMORSKO-GORANSKA COUNTY

Primorsko-Gorska County is a unit of regional government for all its citizens residing in 14 cities: Bakar, Cres, Crikvenica, Čabar, Delnice, Kastav, Kraljevica, Krk, Mali Lošinj, Novi Vinodolski, Opatija, Rab, Rijeka i Vrbovsko and 22 municipalities: Baška, Brod Moravice, Čavle, Dobrinj, Fužine, Jelenje, Klana, Kostrena, Lokve, Lopar, Lovran, Malinska - Dubašnica, Matulji, Mošćenička Draga, Mrkopalj, Omišalj, Punat, Ravna Gora, Skrad, Vinodolska, Viškovo i Vrbnik.

Primorsko-goranska County is a county of diversity, which gives lots of benefits but also makes actions more complicated and expensive: advantageous geostategic position and natural resources are also aggravating circumstances - "blue-green" county is very heterogeneous in all aspects of non/connection of spatial areas, un/even settlement and not/developed economy to a non-homogeneous social space in cultural and politi-

često operativno dijeli na subregije: područje Priobalja, Gorskog Kotara i područje Otoka (Krk, Cres, Lošinj, Rab).

Županijski savjet mladih osnovan je odlukom Županijske skupštine Primorsko-goranske županije od 26. travnja 2007. godine. Županijski savjet mladih Primorsko-goranske županije je savjetodavno tijelo Županijske skupštine koje je osnovano u cilju uključivanja mladih u javni život Primorsko-goranske županije. Pod mladima se razumijevaju osobe s prebivalištem na području Primorsko-goranske županije, u dobi od 15 do 29 godina.⁸ Županijski savjet mladih Primorsko-goranske županije čini predsjednik, zamjenik predsjednika i 9 članova. Primorsko - goranska županija je posredovanjem u komunikaciji s gradovima motivirala djelatnike gradskih uprava za sudjelovanje na aktivnostima u sklopu projekta. Također, uvidjela je prednosti projekta sufinancirajući ga u određenom postotku. Više informacija na <http://www.pgz.hr>.

5.4. GRAD RIJEKA

Grad Rijeka (dijalektno *Rika, Reka*) je najveća hrvatska luka, treći po veličini grad u Hrvatskoj te administrativno, političko, kulturno i ekonomsko središte Primorsko-goranske županije. Grad Rijeka ima 128 735 stanovnika. Područje Grada Rijeke čine upravne jedinice, 34 mjesna odbora. Rijeka je centar visokoobrazovnih institucija u kojem se na sve tri razine (prediplomskoj, diplomskoj i poslijediplomskoj) obrazuju mladi iz cijele Hrvatske i inozemstva, na Sveučilištu kao i Veleučilištu u Rijeci je svake godine upisano od 19.000 do 20.000 studenata. U akademsku godinu 2011./2012. je na riječko Sveučilište bilo upisano 18.270 studenata⁹.

Savjet mladih Grada Rijeke osnovan je odlukom Gradskog vijeća Grada Rijeke od 31. svibnja 2007. godine u skladu sa Zakonom o savjetima mladih (Narodne novine broj 23/2007). Savjet mladih Grada Rijeke je savjetodavno tijelo Gradskog vijeća koje je osnovano u cilju uključivanja mladih u javni život Grada Rijeke. Pod mladima se razumijevaju osobe s prebivalištem na području Grada Rijeke, u dobi od 15 do 29 godina života. Savjet mladih Grada Rijeke broji 11 članova, uključujući predsjednika i zamjenika predsjednika.

U okviru svoga djelokruga Savjet mladih:

- raspravlja o pitanjima značajnim za rad Savjeta mladih,
- raspravlja o pitanjima iz djelokruga rada Gradskog vijeća koja su od interesa za mlade,
- predlaže Gradskom vijeću donošenje odluka, programa i drugih akata od značaja za unapređivanje položaja mladih,
- predlaže Gradskom vijeću raspravu o pojedinim pitanjima od značaja za mlade te način rješavanja navedenih pitanja,
- daje mišljenje Gradskom vijeću prilikom donošenja odluka, mjera, programa i drugih akata od osobitog značenja za mlade,
- sudjeluje u izradi i praćenju provedbe lokalnog programa djelovanja za mlade,
- izrađuje izvješća nadležnim tijelima o problemima mladih, a po potrebi predlaže i donošenje programa za otklanjanje nastalih problema i poboljšanje položaja mladih,
- predlaže mjere za ostvarivanje i provedbu odluka i programa o skrbi za mlade,
- skrbi o informiranosti mladih o svim pitanjima značajnim za unapređivanje položaja mladih,
- potiče suradnju sa savjetima mladih općina, gradova i županija u Republici Hrvatskoj te suradnju i razmjenu iskustava s odgovarajućim tijelima drugih zemalja,
- predlaže Gradskom vijeću financijski plan radi ostvarivanja programa rada Savjeta mladih,
- obavlja i duge poslove od interesa za mlade.

Grad Rijeka je dugogodišnji partner Udruge za mlade „Korak ispred“ na različitim projektima za mlade. Također, prepoznaje i podržava aktivnosti i projekte namijenjene potrebama mladih u Primorsko – goranskoj županiji, pa su se tako i na ovom projektu uključili u provedbu istraživanja te djelomično sufinancirali provedbu projekta. Više informacija na <http://www.rijeke.hr>.

U sljedećoj tablici su podaci o broju stanovnika područja (županija) iz kojih dolaze sudionici i ispitanici ovoga projekta.

cal terms. The county is often operationally divided into subregions: Shoreline zone, Gorski Kotar and Krk area (Krk, Cres, Lošinj, Rab).

Youth Council of Primorsko-goranska County was established by decision of the Assembly of Primorsko-goranska County on 26 April 2007. Youth Council of Primorsko-goranska County is an advisory body to the County Assembly, which was established in order to engage youth in public life of the County, young people living in the area, aged 15-29. Youth Council of Primorsko-goranska County consists of the president, vice president and 9 members.

Primorsko - goranska County, in communications with cities has motivated young people to participate in activities within the project. Also, the County saw the benefits of the project and with its decision supported the co-financing of certain percentage. More information on <http://www.pgz.hr>.

5.4. CITY OF RIJEKA

City of Rijeka (dialectally *Rika, Reka*) is the largest port/harbor in Croatia, the third largest city in Croatia and the administrative, political, cultural and economic center of the Primorsko-goranska County. Rijeka has 128 735 inhabitants. City of Rijeka is composed of administrative units, 34 local boards. Rijeka is the center of higher educational institutions, in which, at all three levels (undergraduate, graduate and postgraduate), young people from Croatia and foreign countries are educated. At the University and the Polytechnic in Rijeka each year from 19,000 to 20,000 students are enrolled into various programs. In the academic year 2011./2012. at the Rijeka University 18,270 students has been enrolled. Youth Council of the City of Rijeka was established by the decision of the City Council on 31 May 2007 in accordance with the Youth Council Act (Narodne novine [National newspaper] No. 23/2007). The City Youth Council is an advisory body to the City Council, which was established with the aim of involving young people aged 15-29 in the public life of the city of Rijeka. The City Youth Council has 11 members, including the President and Vice President.

Within its work, the City Youth Council:

- discusses matters of importance for the work of the Youth Council,
- discusses the issues from the scope of the City Council that are of interest to young people,

- proposes City Council in making decisions, programs and other documents of importance to youth,
- proposes City Council to discuss particular issues of importance to young people and the way to resolve these issues,
- gives City Council its opinion when making decisions, measures, programs and other acts of particular importance to young people,
- participates in the development and monitoring of the implementation of local youth programs,
- prepares reports to the authorities about the problems of young people, and if necessary, proposes enactment of the program helping the position of young people and its improvement,
- propose measures for the implementation and enforcement of decisions and programs for youth,
- concern about the awareness of young people on all issues relevant to the advancement of youth in local community,
- encourages cooperation with the Youth Advisory in municipalities, cities and counties in the Republic of Croatia, cooperation and exchange of experiences with the appropriate authorities in other countries,
- proposes a financial plan for the realization of Youth Council's Program to the City Council,
- performs other activities of youth's interest.

City of Rijeka is a reliable partner of *Youth Association "Step Ahead"* on various projects for young people over the years. It recognizes and supports the activities and projects aimed to respond to needs of young people in the Primorsko -goranska County – as well through this project. More information on <http://www.rijeke.hr>.

The following table shows the population of the areas (counties) of participants and subjects of this project.

The project involved young people as well as people in charge of working with young people (in any way) from the counties, as shown in Table No. 1. In Primorsko-goranska County, survey among youth and those responsible for working with them was conducted in all 14 cities of Primorsko-goranska County and other neighboring counties and cities served as a control, parallel group for comparison within the research.

⁸ Prema Zakonu o savjetima mladih (Narodne novine broj 23/07, članak 15.)

⁹ Podaci preuzeti sa http://www.uniri.hr/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=29&Itemid=125&lang=hr, 21.08.2012.

⁸ In accordance with the Statute on the Youth advisory (Narodne novine [National newspaper], No. 23/07, article 15.)

⁹ Data cooped from http://www.uniri.hr/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=29&Itemid=125&lang=hr, 21.08.2012. 23

Tablica br. 1: Broj stanovnika za odabrane županije u Republici Hrvatskoj i Republici Sloveniji.

	Broj stanovnika
REPUBLIKA HRVATSKA	4.290.612
Karlovačka županija	128.749
Primorsko-goranska županija	296.123
Ličko-senjska županija	51.022
Istarska županija	208.440
	Broj stanovnika
SLOVENIJA	2.055.496
GORIŠKA	119.146
AJDOVŠČINA	18.938
LJUBLJANA	279.898

Izvor: preuzeto i adaptirano iz Državnog zavoda za statistiku RH, 2012, <http://www.dzs.hr/>, 01.05.2012. i Statistični ured Republike Slovenije, http://www.stat.si/eng/drz_stat.asp, 01.05.2012.

Projekt je uključio mlade i osobe koje su zadužene za rad mladima (na bilo koji način) iz županija prikazanih u Tablici br. 1. U Primorsko-goranskoj županiji je provedeno ispitivanje mladih i osoba koje su zadužene za rad s mladima u 14 gradova, a ostale županije i gradovi su bili kontrolna, usporedna grupa.

Table No. 1.: The population for selected counties in the Republic Croatia and Republic Slovenia.

	Population
REPUBLIC OF CROATIA	4.290.612
Karlovačka County	128.749
Primorsko-goranska County	296.123
Ličko-senjska County	51.022
Istarska County	208.440
	Population
SLOVENIA	2.055.496
GORIŠKA	119.146
AJDOVŠČINA	18.938
LJUBLJANA	279.898

Source: copied and adapted from the Central Bureau of Statistics of Croatia, 2012, <http://www.dzs.hr/>, 01.05.2012. and the Statistical Office of the Republic of Slovenia, http://www.stat.si/eng/drz_stat.asp, 01.05.2012.

6

SASTANAK PARTNERA

PARTNERS MEETING

6. SASTANAK PARTNERA

Sastanak partnera je održan s predstavnicima Udruge za mlade „Korak ispred“, partnerima na projektu Mladinsko informativno svetovno središče Slovenije (MISSS), Mladinski svet Ajdovščina (MSA) i Primorsko-goransko županijom (PGŽ). Partnerne su predstavljali:

- **MSA** - Helena Harej
- **MISSS** - Matjaž Medvešek
- **PGŽ** - Sandra Stojković (viša stručna suradnica za EU programe), Rachel Sindičić (viša stručna suradnica za pravne poslove)
- **Udruga Carpe Diem** (Karlovačka županija) - Aleksandra Podrebarec
- **UMKI** - Zoran Stevanović i Melita Matić
- **Predstavnici savjeta mladih** iz 14 gradova Primorsko-goranske županije

Na sastanku su dogovoreni detalji oko realizacije projekta, kao i ekonomske i pravne smjernice, usuglašen je kalendar aktivnosti, sadržaj prezentacija i radionica, analizirani su troškovi projekta, usuglašene upute oko drugih sudionika projekta i istraživanja.

Sadržajno su sastanci bili posvećeni pilotiranju odabranih dimenzija istraživanja na temu „Politike prema mladima i za mlade Primorsko-goranske županije – procjena stanja i potreba mladih PGŽ - a prije ulaska u Europsku uniju“. U ovom projektu smo istražili neke od preduvjeta za aktivno sudjelovanje mladih u političkom odlučivanju. Kako je prema većini istraživanja najveći problem uključivanje mladih u javni život zajednice, njihova pasivnost i nezainteresiranost za sudjelovanje općenito, smatrali smo važnim ispitati neke od preduvjeta za uključivanje u javni život zajednice. Među njima su dostupnost informacija i informiranost, postojanje i dostupnost resursa koje su od važnosti za mlade u lokalnoj sredini, povjerenje u politički izabrane predstavnike i društvene institucije, postojanje organizacija civilnog društva ili bilo kojeg oblika organiziranja mladih koji imaju programe za mlade ili koje provode mladi i tako dalje. Stoga smo u ovom projektu ispitali neke od ovih

preduvjeta koji su ujedno i preduvjeti za strukturirani dijalog s mladima.

Prema Nacrtu istraživanja predviđeno je da se istraživanje provodi kroz sljedeće faze:

- Prikupljanje i analiza teorijskih i empirijskih uporišta istraživanja, analiza dosadašnjih empirijskih istraživanja i strateških dokumenata koji sadrže podatke o mladima, analiza zakonskih osnova za politike prema mladima, komparacija javnih politika PGŽ-a prema mladima i dokumenata Europske unije koji se odnose na mlade.
- Eksplorativna faza obuhvaća prikupljanje podataka za stvaranje *Mape životnih uvjeta i mogućnosti mladih u PGŽ*. Ova faza je nužna radi stvaranja uvida u resurse (materijalne i vrijednosne) odnosno izvore koji omogućuju nesmetan razvoj mladih kao rizične populacije, njihovo uključivanje u društveno, ekonomsko, kulturno i političko okruženje u kojem žive.
- Analiza dostupnosti javnih usluga i resursa potrebnih mladima PGŽ, za svaki grad, prema djelatnostima i područjima važnima za život mladih uz analizu postojećih kritičnih točaka (evaluacija dostupnosti informacija od interesa za mlade na Internet portalima)
- Podaci o postojećim programima i javnim politikama za mlade u PGŽ – analiza ulaganja i programa iz proračuna jedinica lokalne i regionalne samouprave, prema djelatnostima.
- Faza prikupljanja podataka putem anketnog upitnika predstavlja izuzetno važan postupak kojim se ispituju glavni socijalni akteri koji su i predmet ovoga ispitivanja. U anketnom upitniku su se ispitivali stavovi, mišljenja, samoprocjena i percepcija ispitanika istraživanih područja o karakteristikama zajednica u kojima žive te izdvojenim faktorima koji mogu utjecati na percepciju kvalitete života samih ispitanika, odnosno evaluaciju informiranosti i umreženosti mladih kao preduvjet za procjenu potreba mladih.

6. PARTNERS MEETING

Partners meeting was held with representatives of the Youth Association “Step Ahead” partners in the project Youth Information and Counselling Centre of Slovenia (YICCS), Youth Council Ajdovščina (YCA) and Primorsko-goranska County (PGC). Partners were represented by:

- **YCA** - Helena Harej
- **YICCS** - Matjaž Medvešek
- **PGC** - Sandra Stojković (Senior Associate for EU programs), Rachel Sindičić (Senior Assistant for Legal Affairs)
- **Association Carpe Diem** (Karlovačka County) - Aleksandra Podrebarec
- **YASA** - Zoran Stevanović and Melita Matić
- **Representatives of Youth Councils** from 14 cities of Primorsko-goranska County

The meeting was an opportunity to agree upon the details of the project, as well as economic and legal guidelines to synchronize the calendar of activities, the content of presentations and workshops, project costs, project participants and researches.

Substantially, the meetings were devoted to piloting selected dimensions of research on the topic of “Youth Policy for young people of Primorsko-goranska County - assessment of the conditions and needs of young people of Primorsko-goranska County before joining the European Union.” In this project, we explore some of the prerequisites for active participation in the political decision-making. As the biggest problem most studies involve young people in the public life of their communities, their passivity and lack of interest in participation in general, we considered it important to examine some of the conditions for participation in the public life of the community. Among them are the availability of information and awareness, the existence and availability of resources that are important for young people in the local community, confidence in the elected representatives of the political and social institutions, organizations of civil society, or any form of organization of young people who have programs for young people, carried out by young and so on. Therefore, in this proj-

ect we investigate some of these conditions, which are also the prerequisites for a structured dialogue with young people.

According to the study draft it was envisaged that the research should be conducted through the following phases:

- Collection and analysis of the theoretical and empirical research foundations, analysis of previous empirical research and strategic documents that contain information about young people, analysis of legal basis for youth policy, a comparison of public youth policy of Primorsko-goranska County and EU documents concerning youth.
- Exploratory phase includes gathering data to create the *Map of living conditions and opportunities for young people in Primorsko-goranska County*. This stage is necessary in order to create access to resources (material and value) and sources that allow unhindered development of young people as a population at risk, their involvement in social, economic, cultural and political environment they live in.
- Analysis of the availability of public services and resources needed for young people of Primorsko-goranska County, for every city and township, toward activities and areas important for the life of young people with an analysis of critical existing points (evaluation of the availability of information of young people's interest to on Internet portals).
- Data on existing programs and public policies for young people in Primorsko-goranska County - analysis of investments and programs from the local and regional government's budget, according to their activities.
- Phase of collecting data through surveys is an extremely important process that tested the main social actors who are the subject of our research. In the questionnaire opinions, attitudes, self-evaluation and perception of investigated respondents areas about the characteristics of the communities they live in were examined, and distinguished fac-

- Faza prikupljanja podataka metodom intervjua je bio važan postupak u kojem se iz dobivenih podataka stekao uvid u stavove i mišljenja eksperata koji se u svakodnevnom radu susreću s mladima.

Izrada dokumenata kojima se politički akteri obvezuju i definiraju svoje odnos prema mladima zahtjeva više faza i aktivnosti koje se provode u vremenskom periodu ovisno o stanju u kojem je određeno društvo ili zajednica, od senzibilizacije javnosti i političkih aktera, uspostave suradnje, detaljnja analiza postojećeg, istraživanje zadovoljstva postojećim kao i analiza potreba, javne rasprave i drugo. Ovaj proces zahtjeva i financijska sredstva koja su za vrijeme trajanja ovoga projekta bila nedostatna. Napominjemo kako je standard za kreiranje javnih politika i orijentacija u javnoj upravi, u državama razvijene demokracije (npr. Velika Britanija i dr.), „donošenje politika utemeljenih na znanju i istraživanjima“ (*knowledge-based policy*) (Denstad, 2009: 16). U Republici Hrvatskoj se u posljednjih nekoliko godina primjećuje jačanje ove orijentacije, uglavnom inicijativom organizacija civilnog društva koje se bave unaprijeđenjem političke kulture, ljudskim pravima i slično, poput *GONGA, B.a.B.e., Mreže mladih, Foruma za slobodu odgoja* i dr. Istraživanja su uglavnom ograničena financijskim sredstvima, a financiraju se često iz EU fondova (Agencija za mobilnost i programe EU), uz volonterski doprinos članova udruga. Često zbog sporog mijenjanja obrazaca mišljenja i procedura oko političkog odlučivanja, niske razine političke kulture građana ali i nerazvijene društvene strukture koja bi podupirala ova istraživanja, u kontekstu mlade i tranzicijske demokracije kakva je Hrvatska. Ova istraživanja jesu dragocijena, ali često ostaju sama sebi svrha te ne pronalaze put do političkih aktera. Zato je važan aspekt ovog projekta, postići stalno i kontinuirano senzibiliziranje svih dionika ovih procesa, u svim fazama istraživanja, ali i kasnije u nastavku projekta. Rad s mladima i za mlade je proces, bez kontinuiranog rada nema rezultata.

tors that can influence the perception of the quality of life of respondents and self-assessment of young people needs, an evaluation of information and networking of young people as a prerequisite to assess the needs of young people.

- Interview method of data collection was an important process for gaining the data which gave insight into the attitudes and opinions of experts that are encountered in everyday work with young people.

Creating documents for political actors to undertake and define their relationship with young people requires more phases and activities carried out during the period depending on the status of a particular society or community, by raising public awareness and political actors, fostering collaboration, detailed analysis of the current documents, research on the level of satisfaction with the existing ones, as well as needs analysis, public hearings etc. This process also requires financial resources that were insufficient for the duration of this project. Note that the standard for creating public policies and orientation in public administration, in countries with developed democracy (eg, the United Kingdom, etc.), is “policy-making based on knowledge and research” (*knowledge-based policy*) (Denstad, 2009: 16). In the Republic of Croatia in the last few years, the strengthening of these orientations can be noticed, mainly by the initiatives of civil society organizations engaged in improving the political culture, human rights and so on, like *GONG, B.a.B.e., Youth Network, Forum for Freedom in Education* etc. Studies are generally limited by financial resources, and often financed by EU funds (Agency for Mobility and EU Programmes), with voluntary contributions by associations members. Often, because of the slow change in thought patterns and procedures in political decision-making, low levels of citizens’ political culture and underdeveloped social structure that would support scientific research, in the context of a young and transitional democracy such as Croatia. These studies are invaluable, but often the results do not find their way to political actors. It is therefore an important aspect of this project to achieve permanent and continuous sensitization of all stakeholders in this process, at all stages of research, but also later in the continuation of the project. Working with youth and for youth is a continuous process, and without permanent work, results can not be achieved.

7

PRIKUPLJANJE PODATAKA ZA INFORMATIVNU BAZU ZA
MLADE, „MAPA ŽIVOTNIH UVJETA I MOGUĆNOSTI ZA
MLADE“ - TEMELJ ZA IZRADU PORTALA ZA MLADE

*DATA COLLECTION FOR AN INFORMATIONAL BASE FOR YOUNG
PEOPLE, „MAP OF LIVING CONDITIONS AND OPPORTUNITIES
FOR YOUNG PEOPLE“ – BASIS FOR THE PREPARATION OF A
WEBSITE FOR YOUNG PEOPLE*

7. PRIKUPLJANJE PODATAKA ZA INFORMATIVNU BAZU ZA MLADE, „MAPA ŽIVOTNIH UVJETA I MOGUĆNOSTI ZA MLADE“ - TEMELJ ZA IZRADU PORTALA ZA MLADE

U skladu s preporukama Ujedinjenih naroda, a temeljem Nacrta istraživanja, odnosno druge eksplorativne faze istraživanja, pristupilo se prikupljanju podataka o dostupnosti resursa koji su od interesa za mlade u lokalnim zajednicama u Primorsko-goranskoj županiji. Cilj ove aktivnosti je steći uvid u postojeće resurse, njihovu vidljivost i prisutnost u zajednici. Na ovaj način prikupljeni podaci o ustanovama, institucijama i organizacijama civilnog sektora koji djeluju na područjima lokalnih zajednica omogućili su nam da stvorimo objektivnu sliku o postojećem stanju. Pretpostavka je da dostupnost resursa, odnosno postojanje obrazovnih, kulturnih, sportskih i drugih institucija na području na kojem žive mladi povećava vjerojatnost da će mladi zadovoljiti potrebe iz tih područja. Postojanje škola, vrtića, sportske dvorane ili centra za mlade, u gradu u kojem žive omogućit će mladima da bez obzira na društveni položaj koji zauzimaju koriste javne usluge i time imaju jednake šanse za uključenje u društveni život. Rezultati su pokazali da na nivou Županije postoji dobra pokrivenost i umreženost obrazovnih, kulturnih i sportskih institucija, ustanova i organizacija. Evo što

smo pronašli, koristeći se pretraživačima Interneta i iz izvora nadležnih institucija.

Na području Primorsko-goranske županije djeluje više ustanova od kojih je nekima Županija osnivač¹⁰, a nekima su to jedinice lokalne samouprave ili drugi (privatni, država). Osim ovih javnih ustanova, javne potrebe građana, pa tako i mladih zadovoljavaju i organizacije civilnog društva. Slijedi kratak pregled broja i vrsti ustanova i drugih organizacija kojima je djelatnost vezana uz javne potrebe na području PGŽ-a, u društvenim djelatnostima odnosno područjima djelovanja¹¹:

1. **Predškolski odgoj i obrazovanje** - 34 ustanove predškolskog odgoja, 11 područnih vrtića, 6 odjeljenja koje djeluju u objektima škole. U pedagoškoj godini 2010./2011. je bilo obuhvaćeno 7600 djece¹², u 378 skupina.
2. **Osnovni odgoj i obrazovanje** - PGŽ je osnivač svih osnovnih škola, osim onih na području sljedećih gradova: Rijeka (24), Crikvenica (2) i Opatija (1) i privatnih osnovnih škola, odnosno škola koje provode alternativne programe (waldorfska, glazbene). Na području PGŽ djeluje 58 osnovnih škola, sa 63 područne škole, u 1.136 razredna odjela, koje pohađa 19.866¹³ učenika. Na području grada Rijeke djeluje i *Dom mladih*, gradska ustanova koja se bavi organizacijom slobodnog vremena djece i mladih.
3. **Srednje školstvo** - PGŽ je osnivač svih srednjih škola osim onih koje provode alternativne programe (Srednje glazbene škole Mirković, Salezijanske klasične gimnazije i Opće gimnazije Rijeka), što čini 34 ustanove, koje provode oko 220 obrazovnih programa, u 481 razrednom odjelu, s oko 10.620 učenika. Na otocima Krku, Rabu i Lošnju djeluje po jedna srednja škola, dok su u Gorskom Kotaru, u Čabru, Delnicama i Moravicama po jedna srednja škola. Ostale srednje škole su na području gradova Rijeke, Bakra i Opatije¹⁴.
4. **Visoko i ostalo obrazovanje** - Sveučilište u Rijeci (sastavnice čine 9 fakulteta, 1 akademija, 4 odjela), Veleučilište u Rijeci, Poslovna akademija

7. DATA COLLECTION FOR AN INFORMATIONAL BASE FOR YOUNG PEOPLE, „MAP OF LIVING CONDITIONS AND OPPORTUNITIES FOR YOUNG PEOPLE“ – BASIS FOR THE PREPARATION OF A WEBSITE FOR YOUNG PEOPLE

In accordance with recommendations of the United Nations, based on research draft, and other exploratory research phase, we started **collecting data on the availability of resources that are of interest to young people of local communities in the Primorsko-goranska County**. The goal of this activity is to gain insight into existing resources, their visibility and presence in the communities. In this way, collected data in institutions and civil society organizations operating in the local community have enabled us to create an objective picture of the current state. The assumption is that the availability of resources and availability of educational, cultural, sports and other institutions in the area young people live, increases the probability that young people will meet their needs from mentioned areas. The existence of schools, kindergartens, sports halls or youth

center in the city they live in will enable young people, regardless of social position by using public services equal chance of inclusion in their social life. The results showed there is good coverage and network of educational, cultural and sporting institutions, agencies and organizations at the county level. Here's what we found, using Internet search engines and other sources of relevant institutions.

In the area of Primorsko-goranska County operates several institutions of which some are founded by the County, and others by local governments or other institutions (private, state). Civil society organizations also meet public needs of citizens, including young people, in addition to these public institutions. Here is a brief overview of the number and type of institutions and other organizations whose activities are related to public purposes of the Primorsko-goranska County, in social activities and areas of operation:

1. **Preschool upbringing and education** - 34 preschool institutions, 11 regional kindergartens, 6 departments that operate in school facilities of the school. In the school year 2010-2011. 7600 children have been enrolled in, in 378 groups.
2. **Primary upbringing and education** - Primorsko-goranska County is the founder of all primary schools, except those in cities areas of Rijeka (24), Crikvenica (2) and Opatija (1), and private elementary schools, or schools that implement alternative programs (Waldorf, music schools). In Primorsko-goranska County operates 58 elementary schools, 63 local school, in 1136 classes attended by 19,866 students. In the city area of Rijeka works the *Youth Centre*, a municipal body dealing with the organization of leisure time for children and young people.
3. **Secondary/high school education** - Primorsko-goranska County is the founder of all high schools except those that implement alternative programs (Music High School Mirković, Salesian classical gymnasium and General gymnasium Rijeka), which consists of 34 institutions, that have about 220 educational programs in 481 classes, with

¹⁰ Ustanove su organizacije (pravna tijela) koje imaju javnu funkciju. Osnivači ustanova mogu biti Republika Hrvatska, jedinice lokalne i regionalne samouprave i druge pravne i fizičke osobe, a prema Zakonu o ustanovama (76/93, 29/97, 47/99 i 35/08.) i drugim zakonima iz područja na koja se odnose imaju obavezu financiranja osnovnih troškova, od plaća i materijalnih troškova za redovan rad. Zbog javne funkcije koje imaju, informacije o radu i sve druge informacije koje interesiraju javnost moraju biti dostupne.

¹¹ U ovom projektu smo analizirali ustanove i druge organizacije koje čine sastavni dio Mape zajednice u području društvenih djelatnosti, odnosno javnih potreba. Komunalnu i prometnu infrastrukturu, zadovoljavanje potreba stanovanja i drugo nismo analizirali jer je za ovaj drugi dio potrebno više sredstava. Nadamo se da ćemo to učiniti u nastavku projekta.

¹² Podaci o broju ustanova i broju djece su iz Izvješća za pedagošku godinu 2010./2011., odnosno u trenutku početka prikupljanja podataka (svibanj 2011.) Podaci se odnose na početak pedagoške godine, no broj upisane djece ovisi o kapacitetima ustanova, pa je on relativno isti. Povećanje broja djece u vrtićima je moguće samo ukoliko se izgradi novi objekt. Izvor: Ured državne uprave Primorsko-goranske županije, Službe za društvene djelatnosti.

¹³ Podaci o broju ustanova i broju učenika su iz Izvješća Ureda državne uprave PGŽ, Službe za društvene djelatnosti, stanje na početku šk.g. 2010./2011. Broj učenika je relativno isti i u trenutku prikupljanja podatka, (svibanj 2011.)

¹⁴ Podaci o broju ustanova, razrednih odjela i broju učenika su iz izvješća Ureda državne uprave, Službe za društvene djelatnosti, za školsku godinu 2010./2011., a u trenutku prikupljanja podatka (svibanj 2011.) je relativno isti.

¹⁰ Institutions are organizations (legal entities) that have a public function. The founders of institutions can be the Republic of Croatia, local and regional governments and other legal and natural persons, according to the Law on Institutions (76/93, 29/97, 47/99 and 35/08.) and other acts from the area related on are required to finance basic expenses, from salaries and material costs for regular work. Because of the public functions they have, informations about the work and all the other information of public interest must be available.

¹¹ In this project, we analyzed institutions and other organizations that are an integral part of the Community map in the area of social services, or public needs. Utilities and transport infrastructure, meeting the needs of housing and other were not analyzed because it takes more resources for this second part.

¹² Data on the number of establishments and number of children are from the Report for school year 2010-2011., or from the moment of data collection (May 2011). Data refer to the beginning of school year, but the number of children enrolled depends on the capacity of institutions, so it's relatively the same. Increasing of the number of children in kindergartens is possible only if a new facility is built. Source: Office of the State Administration of Primorsko-goranska County, Social Services Department.

¹³ Data on the number of establishments and the number of pupils are from the Report of the Office of State Administration, Social Services Department, condition at beginning of school year 2010./2011. Number of students is relatively the same at the time of data collection, (May 2011).

¹⁴ Data on number of establishments, number of classes and students are from the report of the Office of State Administration, Social Services Department, for school year 2010/2011, and at the time of data collection (May 2011.) is relatively the same.

Rijeka. PGŽ sufinancira Sveučilište u Rijeci, Zakladu Sveučilišta u Rijeci, Nacionalnu zakladu za znanost, visoko školstvo i tehnološki razvoj Republike Hrvatske, Ustanova za obrazovanje odraslih i cjeloživotno obrazovanje na području Grada Rijeke ima 16, a Narodno učilište u Rijeci je najstarije među njima.

5. **Kultura i tehnička kultura** - PGŽ je osnivač 3 ustanove u kulturi (Pomorski i povijesni muzej Hrvatskog primorja Rijeka, Prirodoslovni muzej Rijeka, Ustanova Ivan Matetić Ronjgov Viškovo), na području Županije djeluje 30 ustanova u kulturi (kazališta, muzeji, galerije, knjižnice, centri) čiji su osnivači gradovi i općine. Grad Rijeka je osnivač 6 ustanova u kulturi koje nemaju samo gradski značaj, već i širi, a radi se o Hrvatskom narodnom kazalištu Ivan pl. Zajc, Muzeju moderne i suvremene umjetnosti i dr. U PGŽ je registrirano 675 udruga kojima je glavna djelatnost kultura. U Zajednici tehničke kulture PGŽ je učlanjena 61 članica (www.ztk-rijeka.hr), dok ih registriranih ima 246¹⁵.
6. **Sport** - PGŽ i jedinice lokalnih samoprava su vlasnik/osnivač ili suvlasnik sportskih objekata (školskih i drugih)¹⁶, a na području PGŽ je registrirano oko 170 sportskih klubova, odnosno 1.220 sportskih udruga, koji su okupljeni u 34 sportska saveza i 3 zajednice sportskih udruga, za oko 40 sportova od atletike, gimnastike, plivanja do veslanja, dizanja utega, rukometa, nogometa ili pikada (www.udruga.hr, 10.08.2012.). Grad Rijeka je središte sportskih događanja, pa je „*raznim sportskim aktivnostima obuhvaćeno preko 25.000 Riječana, od kojih je blizu 14.000 aktivnih sportaša natjecatelja (6.400 registriranih sportaša) i 6.000 članova školskih i studentskih sportskih klubova...u 240 klubova (sportskih udruga),...u oko 400 sportskih ekipa iz 50 sportova i sportskih disciplina. Prema dobnoj kategoriji najzastupljenija su djeca (podmladak) i polaznici sportskih škola (54%), sportaša juniorskog i kadetskog uzrasta ima 29%, a seniora i seniorke 17%. Sportaša ima gotovo dvostruko više nego sportašica, a odnos je 66 : 34.*“ (<http://www.rijeka.hr/SportGradaRijekenbsp>, 20.08.2012.).
7. **Zdravstvo i socijalna skrb** - PGŽ je osnivač *Doma zdravlja*, osim u Rijeci, Čabru, Krku i Opatiji, ali ima obavezu investicijskog ulaganja i održavanja tih objekata. PGŽ ima obavezu održavanja i *Ustanove za*

hitnu medicinsku pomoć, Nastavni zavod za javno zdravstvo, Ljekarne Jadran, Centra za rehabilitaciju Fortica-Kraljevica. Domovi zdravlja djeluju, osim u gore navedenima, u Delnicama, Malom Lošinj, Rabu, Vrbovskom i Crikvenici, s ordinacijama, ambulancama i uslugama primarne i druge zdravstvene zaštite, veće ili manje opremljenosti. Za usluge u zdravstvu je na području Županije registrirano 85 ustanova. Grad Rijeka je osnivač Psihijatrijske bolnice Lopača te Dječjeg doma Tić. Važna zdravstvena ustanova za mlade je i *Nastavni zavod za javno zdravstvo PGŽ*, koji u svom radu ima savjetovaništva za mlade poput Centra za mlade, Savjetovaništva za studente, Ginekološko savjetovaništvo, Psihološko savjetovaništvo, Savjetovaništvo za mlade - prevencija ovisnosti te programe i projekte koji su namijenjeni prevenciji ovisnosti i nasilnog ponašanja (više na <http://www.zzjzpgz.hr/>). Ova ustanova pruža usluge na području cijele Županije, iako u manjem obimu u gradovima u drugim subregijama, nego u samoj Rijeci. Na području Županije djeluje i *Obiteljski centar* (<http://www.oc-pgz.hr/index.html>) kojemu je osnivač država (Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, odnosno sada Ministarstvo socijalne politike i mladih, http://www.mspm.hr/djelokrug_aktivnosti/mladi). Obiteljski centar ima u svom djelokrugu rada rad s djecom i mladima, odnosno obitelji, prvenstveno savjetovanje oko raznih problema od učenja do pravnih savjeta. Na području Županije djeluje oko 50 ustanova kojima je djelatnost vezana uz socijalnu skrb, različitih osnivača. Na području PGŽ-a djeluju *Centri za socijalnu skrb*, u Rijeci, Cresu, V. Lošinj, Opatiji, Crikvenici, Rabu, Krku, Delnicama, Čabru i Vrbovskom, a registrirane su 163 udruge kojima je djelatnost socijalna skrb (www.udruga.hr).

8. **Organizacije civilnog društva** - prema evidenciji portala www.udruga.hr na području PGŽ je registrirano i djeluje ukupno 3.516 udruga.

Analizirajući smještenost i potencijalnu mrežu ustanova i organizacija koje u svojoj djelatnosti mogu imati programe i projekte namjenjene mladima, prema subregijama, uspoređujući broj ustanova s brojem stanovništva može se steći slika dobre i ujednačene povezanosti i promreženosti raznolikih ustanova. Regionalni centar, Rijeka, kao grad s najvećim brojem stanovnika

about 10,620 students. On the islands of Krk, Rab and Lošinj operates one high school per island, while in Gorski Kotar operates one high school in Čabar, Delnice and Moravice. Other high schools are in Rijeka, Bakar and Opatija.

4. **Higher and other forms of education** - University of Rijeka (composed of 9 faculties, 1 academy, 4 departments); Polytechnic of Rijeka, Business Academy of Rijeka. Primorsko-goranska County co-finances University of Rijeka, University Foundation, the National Foundation for Science, Higher Education and Technological Development of Croatia. There are 16 institutions of adult education and lifelong learning in the City of Rijeka, and the National University of Rijeka is the oldest among them.
5. **Culture and technical culture** - Primorsko-goranska County is the founder of three cultural institutions (Maritime and History Museum of the Croatian Littoral Rijeka, the Natural History Museum, Institution Ivan Matetić Ronjgov Viškovo). In the county there are 30 cultural institutions (theaters, museums, galleries, libraries, centers) founded by cities and municipalities. City of Rijeka is the founder of six cultural institutions that are not only of city importance, but have broader significance, namely the Croatian National Theatre Ivan pl. Zajc, Museum of Modern and Contemporary Art, etc. In Primorsko-goranska County 675 associations are registered whose main activity is culture. There are 61 members joined in the Community of Technical Culture of Primorsko-goranska County (www.ztk-rijeka.hr), while 246 are registered.
6. **Sport** - Primorsko-goranska County and units of local government are the owner/founder or co-owner of sports facilities (schools and others), and about 170 sports clubs, 1220 sports associations registered which are associated in 34 sports federations and 3 community sports associations, for about 40 sports from athletics, gymnastics, swimming to rowing, weightlifting, handball, football and darts (www.udruga.hr, 10.08.2012.). City of Rijeka is a center of sporting events, and “*various sports activities encompassed over 25,000 inhabitants from Rijeka, of whom close to 14,000 are active sportsman competitors (6,400 registered athletes) and 6,000 members of the school and student sports clubs ... in 240 clubs (sports associations) .. in about*

400 sports teams from 50 sports and disciplines. According to age most frequent members are children (offspring), and students of sports schools (54%), junior and cadet athletes make 29% and seniors 17%. Male athletes has nearly twice as many as female athletes, the relation is 66: 34“ (<http://www.rijeka.hr/SportGradaRijekenbsp>, 20.08.2012.).

7. **Health and social care** - founder of the *Health center*, except in Rijeka, Čabar, Krk and Opatija, and has the obligation to invest and maintain these institutions, as well as the *Facility for emergency medical care, the Institute of Public Health, Pharmacy Jadran, Center for Rehabilitation Fortica-Kraljevica.* Health centers work, except in the above mentioned cities, in Delnice, Mali Lošinj, Rab, Vrbovsko and Crikvenica, with offices, infirmaries and other services of primary health care. For health services 85 institutions are registered in Primorsko-goranska County. City of Rijeka is the founder of the Psychiatric Hospital Lopača and Children's Home Tić. An important health care institution for young people is the Institute of Public Health of Primorsko-goranska County, which has advisory centers for young people such as *Youth Center, Counseling for students, Gynecology counseling, Psychological counseling, Counseling for young people - prevention of addiction* programs and projects intended to prevent addiction and violent behavior (more at <http://www.zzjzpgz.hr/>). This institution provides services throughout the county, although to a lesser extent in cities of other subregions than in the City of Rijeka. In the county operates the *Family Center* (<http://www.oc-pgz.hr/index.html>) which was founded by the State (Ministry of Family, Veterans and Intergenerational Solidarity, now Ministry of Social Affairs and Youth http://www.mspm.hr/djelokrug_aktivnosti/mladi). Family Center works with children, young people and families, consulting about various problems from learning to legal advices. There are about 50 institutions in the county from different founders with the activity related to social welfare. In Primorsko-goranska County are operating *Social welfare centers* in Rijeka, Cres, V. Lošinj, Opatija, Crikvenica, Rab, Krk, Delnice, Čabar and Vrbovsko, and registered 163 organizations whose activity is welfare (www.udruga.hr).

8. **CSOs** - according to www.udruga.hr, 3516 asso-

¹⁵ Izvor za broj udruga prema djelatnostima je www.udruga.hr, portal koji pruža informacije o udrugama, koji je osmislila naša udruga.

¹⁶ Više o sportskim objektima Grada Rijeke <http://www.rijeka.hr/NajznacajniSportskiObjekti>. Na žalost nismo mogli pronaći ovako sustavno sistematizirane objekte i ustanove na području Županije, bilo da se radi o objektima kojima je suvlasnik PGŽ ili neki od gradova. Grad Rijeka je prema procjeni najviše uložio truda u uređenje portala i stavljanja u funkciju javnog informiranja.

¹⁵ Source code for the association's activities www.udruga.hr, a portal that provides information on associations, which was created by our association.

¹⁶ More about the sports facilities of the City of Rijeka at: <http://www.rijeka.hr/NajznacajniSportskiObjekti>. Unfortunately we could not find such a systematic systemized structures and institutions in the county, whether such units are co/owned by Primorsko-goranska County or some of other cities.

ima i najveću gustoću ustanova i organizacija koje u svojim programima imaju projekte koji su od interesa za mlade. Otočni i gorski dio Županije ima relativno odgovarajući broj ustanova u odnosu na broj stanovnika, što stvara prividno zadovoljavajuću sliku. Ipak, mladi u tim područjima nemaju mogućnost izbora u vlastitoj sredini, npr. u odabiru programa za školovanje ili zadovoljavanje društvene brige u predškolskom odgoju - nedostatak vrtića, korištenja usluga Obiteljskog centra i drugih centara zdravstvene, preventivne ili savjetodavne djelatnosti, pa su prisiljeni, ukoliko imaju potrebe zadovoljavati ih u većim centrima, odnosno Rijeci. Obzirom da su kod mladih dostupnost i vidljivost određenih resursa, aktivnosti i sl. one dimenzije koje snažno utječu na ponašanje, u većoj mjeri nego li kod „odraslih“, dobra i ujednačena dostupnost usluga je preduvjet za ravnomjeran razvoj subregija u županiji ili općenito nekom društvenom prostoru. Ovakvo stanje je negativno za onaj dio populacije mladih koji ima potrebe za školovanjem u drugim srednjoškolskim programima osim onih koji su dostupni u vlastitom području, u kulturnim, sportskim i drugim potrebama. Dodatna prepreka mladima je otežavajuća i skupa prometna povezanost između mjesta boravka i prvog većeg središta u tim subregijama. Za mlade osobe (srednjoškolce, studente i nezaposlene) koji su najčešće orijentirani (osuđeni) na javni prijevoz ili ovisе o potpori obitelji, ova činjenica djeluje demotivirajuće i „gura“ ih u pasivnost, čime dodatno potvrđuju položaj periferije za svoju zajednicu. Zato je obaveza lokalnih i regionalnih jedinica lokalne samouprave, kao i društva u cjelini da učini sve ne bi li omogućila mladima jednak pristup resursima, što je u konačnici investicija u budućnost te iste zajednice, odnosno društva.

Smatrali smo da su mladi, bez obzira na to što su korisnici novih tehnologija poput Interneta nedovoljno informirani o postojećim resursima, pa smo pod pretpostavkom da im je dostupan Internet evaluirali dostupnost informacija u ovom mediju¹⁷. Ovaj način informiranja smatrali smo dobrim preduvjetom za korištenje usluga koje pružaju postojeći u okolici. U ovoj fazi nismo testirali funkcioniranje odnosno zadovoljstvo radom ovih institucija. Odabrani studenti - suradnici su pretraživali web stranice prema područjima odnosno djelatnostima te evaluirali kvalitetu portala ukoliko postoje. Evaluacija je obuhvaćala sadržaje za koje mladi pokazuju najviše interesa (društvene djelatnosti), prema djelatnostima iz nadležnosti gradova: ustanove i programi predškolskog odgoja, osnovnoškolskog od-

goja i obrazovanja, srednjeg obrazovanja, u visokom i ostalom školstvu, ustanove i programi u sportu, u kulturi i tehničkoj kulturi, ustanove i programi u socijalnoj skrbi i zdravstvu i ostale ustanove i programi, odnosno portale jedinica lokalne/regionalne samouprave. Ove ustanove i institucije su po svojoj namjeni javne što podrazumijeva dostupnost svih relevantnih informacija zainteresiranoj javnosti. Evaluacija se provodila na način da su suradnici, studenti pretraživali i upisivali u bazu podatka („adresar“) pronađene podatke s web portala, tijekom svibnja i lipnja 2011. godine i sastojala se od procjene i vrednovanja na skali od 1 do 5, za nekoliko kategorija:

- Dostupnost web stranice ustanove, institucija ili organizacije na Internetu - procjenjivalo se u koliko koraka je moguće doći do web stranice određene ustanove ili institucije, postoji li uopće ili ne;
- Ukoliko postoji web stranica, procjenjivana je informativnost iste - vrsta i primjerenost sadržaja; informacije i najave događanja i sl.
- Procjena transparentnosti - koliko je ažurno i potpuno informirana javnost o svim važnim događanjima, koliko su dostupni dokumenti i upravni akti ustanove ili druge institucije koji su od važnosti za javnost poput Statuta, programa rada i sl., sjednica upravnih vijeća i drugih akata za koju postoji interes javnosti.

Osim što je evaluirano preko 400 portala, stvorena je baza podatka koja je u kasnijoj fazi dana na ažuriranje gradovima, ne bi li nadležni upravni odjeli gradova koji su sudjelovali u istraživanju provjerili točnost podatka za ustanove i institucije koje su na njihovom području i/ili u njihovoj nadležnosti. Odaziv i zainteresiranost je bio vrlo slab, u ovoj fazi, što tumačimo preopterećenosti djelatnika gradskih odjela s drugim zaduženjima. Uključivanjem gradova u ažuriranje imalo je za cilj da se „osobno“ stekne uvid u neprikladnost i neažurnost podatka. Rezultate možemo sažeti u nekoliko zaključaka:

1. Svi ispitivani gradovi koji su uključeni imaju web stranicu/portal koja služi kao sredstvo informiranja građana, pa tako i mladih. Procjenjeno je da su one različito dizajnirane (bogatstvo sadržaja, alatnih traka i sl.), niti jedan grad nema na svojim stranicama posebno izdvojene, lako vidljive i dostupne informacije od interesa za mlade. Niti jedan grad nema u izborniku glavnog sučelja web

ciations are registered and operate in Primorsko-goranska county.

Analyzing placedness and potential network of institutions and organizations that can have in their activities programs and projects for young people, according to subregions, by comparing the number of institutions with the population it can be acquire an image of good and consistent connectivity and networking in various institutions. Regional Centre, Rijeka, as the city with the largest population has the highest density of institutions and organizations whose programs have projects that are of interest to young people. Insular and mountainous part of the county has a relatively adequate number of institutions in relation to population, which creates a seemingly satisfactory picture. However, young people in these areas do not have a choice in their own community, for example in choosing a program for education or social care meeting at preschool - lack of day care centers, using the services of the Family Center and other centers of health and preventive or consulting services, so they are forced, if they have the need to satisfy them in larger centers, in Rijeka. Given that the availability and visibility of certain resources, activities are for young people those dimensions that strongly influence behavior, to a greater extent than in “adults”, good and consistent availability of services is a prerequisite for the balanced development of subregions in the county or in general of a social space. This situation is negative for the part of population of young people which has the need for education in other highschool programs except those available in their own area, in cultural, sports and other needs. Additional barrier to young people is difficult and costly transport links between the residence and the first major center in these subregions. For young people (in high school, students and the unemployed) who are mostly oriented (forced) on public transport or depend on the support of family, this fact operates demotivating and “pushes” them into passivity, which further confirms the position of peripherals for their community. Therefore, the obligation of local and regional units of local governments, as well as society as a whole is to do everything in order to enable young people equal access to resources, which is ultimately an investment in the future of that community and society.

We felt that young people, regardless of the fact them being users of new technologies such as the Internet, are insufficiently informed about existing resources, so

we have evaluated the availability of information in this media under assumption that it is available to them. We felt that this method of information is a good prerequisite for using the services provided by the existing centers in the area. At this stage we have not tested the functioning and satisfaction with the work of these institutions. Selected students - associates were scouring the website according to areas and activities, evaluating the quality of the sites if there are any. The evaluation included contents for which young people show most interest for (social affairs), by activities within the jurisdiction of cities: institutions and preschool education programs, elementary upbringing and education, highschool/secondary education, higher education and other forms of education, institutions and programs in sport, culture and technical culture, social welfare and health care, and portals of local/regional governments. These institutions according to their purpose are public which indicates the availability of all relevant information to the public. The evaluation was carried out in a manner that associate and students searched for and enrolled in the database (“address”) found information from the web site during May and June 2011., and was consisted of the evaluation on a scale from 1 to 5, for a number of criteria:

- Availability of institutions or organization websites on the Internet - assessment in how many steps it is possible to reach a website of a particular institution, if it even exists or not;
- If there is a web site, the same study has estimated the informativeness - type and appropriateness of content, information and announcements, etc.
- Assessment of transparency - how promptly and fully is public informed about important events, how accessible are documents and administrative acts of the institution or other institutions that are of importance to the public such as the Constitution, the program of work, etc., governing council meetings and other documents for which there is a public interest.

In addition to evaluation of more than 400 portals, created database has been given to the cities for an update, so that the competent administrative departments city that participated in the study could check the accuracy of institutions that are in their area and/or their jurisdiction. The response and interest has been very weak, at this stage, that we interpret with overburdened employees of city departments with other responsibilities. Involvement of cities in the update had a goal to gain

¹⁷ Pretpostavka je proizašla iz činjenice da svaka srednja škola ima pristup Internetu, da većina javnih institucija ima pristup Internetu. Prema izvještaju EU o mladima Youth Report, mladi EU su povećali dnevno korištenje računala s 50% na 70% u razdoblju od 2004. do 2007. (Youth Report:89-90). Prema istraživanju Mreže mladih provedenom 2009. oko 80% mladih često koristi Internet, odnosno oko 85% često koriste računala, i to oko 89% upravo radi Interneta (istraživanje je provedeno na uzorku od 265 ispitanika, iz Sisačko-moslavačke županije - Mreža mladih (2010). Istraživanje problema, potreba i društvenog položaja mladih: Mladi i poduzetnička kultura).

¹⁷ The assumption is derived from the fact that every high school and most public institutions have access to the Internet. According to the EU Youth Report on youth, young people of the EU increased the daily computer use from 50% to 70% in the period from 2004. to 2007. (Youth Report :89-90). According to a survey of Youth Network conducted in 2009 about 80% of young people use the Internet frequently, about 85% are using computers frequently and about 89% just for the Internet (research was conducted on a sample of 265 respondents from Sisačko-moslavačka County. (Youth Network (2010). Exploring the problems, needs and social position of young people: Young people and entrepreneurial culture).

stranice predviđeno posebno mjesto za mlade, osim što manji postotak (oko 40%) ima izdvojeno mjesto za „Savjet mladih“). Uz ovakovo pozicioniranje i mjesto mladi ne mogu direktno pronaći relevantne informacije jer se ono najčešće ne ažurira te nije vidljiva poveznica s ostalim alatnim trakama na kojima su prikazani ostali programi. Ne bi li došli do potrebne informacije mladi moraju dobro poznavati strukturu rada u gradskim upravama, ne bi li preko višestrukih poveznica (linkova) došli do mjesta na kojem je informacija koju trebaju. Takvo pretraživanje je demotivirajuće jer pretpostavlja predznanja odnosno dobro poznavanje strukture rada gradske uprave. Ovakvo stanje možemo također pripisati činjenici da uglavnom ne postoje djelatnici kojima je glavno zaduženje administriranje web stranica (osim u Gradu Rijeci), već to čine djelatnici iz raznih odjela (glasnogovornici, zaposlenici u uredu gradonačelnika ili iz društvenih djelatnosti). Neki gradovi su podatke o ustanovama kojima su osnivači postavili na svoje web stranice, pa su barem na taj način vidljivi osnovni podaci poput kontakata, no većina tih ustanova nema svoje vlastite portale. Iako se Primorsko-goranska županija može pohvaliti titulom „najtransparentniji grad“ u Republici Hrvatskoj, sama Županija prema procjeni *Gonga i Mreže mladih* zauzima tek 6. mjesto u Republici Hrvatskoj. Gradovi Rijeka, Opatija i Crikvenica zauzimaju, prema istraživanju *LOTUS*, na ljestvici postignutih bodova od prvog do petog mjesta (<http://www.gong.hr/page.aspx?PageID=23>, 02.06.2012.). Prema istraživanju *LOTUS* koje je provedeno tijekom 2011./2012., evaluirana je transparentnost kroz nekoliko dimenzija od kojih su neke: javnost sjednica, javnost rada izvršne vlasti, izravna participacija građana, primjena Zakona o pravu na pristup informacijama, suradnja s civilnim društvom. Procjenjivani su i gradski/općinski portali na kojima se objavljuju informacije i dokumenti koji su od važnosti za građane. Prema istom istraživanju, činjenica da postoje web portali gradova ne uvećava njihovu transparentnost. Upravo tragom svih ovih saznanja krenuli smo u izradu sheme „portala za mlade“ ne bi li uputili prijedlog gradovima/općinama kako da koriste prednosti Interneta. Razlozi koji se navode u spomenutom istraživanju su neažuriranost, promašeni ciljevi portala, reklame umjesto informacije, loša struktura portala i sl., odnosno isti oni koje smo utvrdili i mi tijekom analize dostupnosti informacija putem Interneta, što nam je potvrdilo našu pretpostavku da se ovaj način informiranja

građana nedovoljno i neprofesionalno koristi. **Mladi, ali i građani prilikom pretraživanja Interneta - prvenstveno web stranica gradova/općina trebaju imati dostupne informacije u što manje koraka, s ažuriranim informacijama o aktualnim događanjima te sadržajno bogatim relevantnim informacijama (kontakti, programi) - na glavnoj stranici portala mora biti vidljiva i istaknuta alatna traka za mlade. Moramo pohvaliti Grad Rijeku koja je od početka ovoga istraživanja do danas dodatno uložila napore i sistematizirala i sadržajno uredila relevantne informacije na svojem portalu. Može biti uzor drugima i ima sve preduvjete za osiguravanje “mjesta za mlade“ na portalu.**

2. Svi portali gradova/općina kao centralni portali za informiranje građana bi trebali imati poveznice sa svim ustanovama i institucijama te organizacijama civilnog društva koje djeluju na području grada/općine, bez obzira jesu li oni osnivači ili ne. Na taj način se svi građani, a posebno mladi mogu brzo i lako informirati o načinima ostvarivanja svojih prava i načinima na koji mogu zadovoljiti svoje potrebe ili sudjelovati u aktivnostima i manifestacijama u zajednici u kojoj žive.
3. Većina predškolskih ustanova nema vlastitu web stranicu, a ako je ima onda je neažurirana i vrlo skromnih informativnih performanci (nedovoljno sadržaja, najava događanja i sl.); Grad Rijeka, odnosno Dječji vrtić Rijeka ima prema procjeni suradnika adekvatnu web stranicu.
4. Sve osnovnoškolske i srednjoškolske ustanove imaju web stranicu (zahvaljujući suradnji CAR-Neta i MZOS), ali koja je najčešće vrlo skromna, neažurirana, ne sadrži svu dokumentaciju za koju su eventualno zainteresirani mladi odnosno mlade obitelji čija djeca pohađaju osnovne škole, poput statuta, kućnog reda škole, nastavnog plana i programa i/ili kurikuluma za tekuću godinu. Iz većine web stranica nije moguće doznati kakve se sve slobodne odnosno izvannastavne ili izborne aktivnosti se izvode u školi i sl.
5. Sveučilište u Rijeci kao i sve sastavnice Sveučilišta imaju svoje web stranice koje održavaju na različite načine.
6. Ustanove u kulturi na području Županije na različite načine informiraju građane. U Gradu Rijeci sve veće ustanove u kulturi imaju svoje web stranice, dok većina ustanova u ostalim gradovima Županije oglašavaju informacije ili na web stranica gradova ili drugih ustanova ili organizacija,

“personal” insight into the inadequacy of non updated data. The results can be summarized in the following conclusions:

1. All of the examined cities involved in the project have a website/portal that serve as a mean of informing citizens, including young people. It is estimated that they are designed differently (richly content, toolbars, etc.), no city has on its pages distinctive, easily visible and accessible information of interest to young people. Neither one city provides a special space for young people in the menu of the main website interface, except small percentage (about 40%) which have a separate place for the “Youth Council”. With this distinction young people can not find relevant informations directly, because it is usually not updated and does not have an apparent link with other toolbars that show other programs. In order to come up with the necessary information young people must understand the operating structure in city governments, to find the necessary information over multiple links. Such search is demotivating because it assumes prior knowledge on structure of city government. This situation can also be attributed to the fact that generally there are no employees whose prior assignment is administering web pages (except in the City of Rijeka), but it is done by clerks from various departments (spokespersons, employees in the mayor’s office or other departments). Some Cities have the information about the founded institutions set up on their website, so at least show basic data such as contacts, but most of these institutions do not have their own websites. Although Primorsko-goranska County is known for its “most transparent cities” in the Republic of Croatia, the County itself, as estimated by *Gong and Youth Network*, holds the 6th place in Croatia. According to the research of *LOTUS*, Rijeka, Opatija and Crikvenica occupy, on a scale of scored points, from first to fifth place (<http://www.gong.hr/page.aspx?PageID=23>, 02.06.2012.). According to a survey conducted by *LOTUS* during 2011./2012, transparency was evaluated through several dimensions, some of which are: the public session, the openness of executive power, citizens direct participation, the application of the Law on access to information, collaboration with civil society. There were also estimated as city / municipality portals that publish informations and documents that are of importance to citizens. According to the same survey, cities web sites do not increase their transparency. With traces of all these findings, we started making the scheme for the “portal for

young people” in order to make a proposal for the cities / municipalities how to take advantage of the Internet. The reasons cited in the above mentioned research are inaccuracy, muddled goals of portals, advertises rather than information, poor site structure, etc., are the same ones that we’ve found over the analysis of the accessibility of information via the Internet, confirmed our hypothesis that this way of informing citizens is insufficient and unprofessional. **When browsing the Internet - primarily websites of cities/municipalities, young people and citizens should have the information available in few steps, with updated information on current events and relevant eventful information (contacts, programs) - on the main portal page must be visible and prominent toolbar for young people. We must point out the City of Rijeka for invested additional efforts, systemized and edited content of relevant information to its own portal from the beginning of the research till present date. It can be an example to others and has the prerequisites to ensure “the place for young people” on the portal.**

2. All cities/municipalities portals as central portals for informing citizens should have links to all establishments, institutions and civil society organizations operating in the city / municipality, regardless of whether they are the founders or not. In this way, all citizens, especially young people can quickly and easily be informed on how to claim their rights and the ways in which they can meet their own needs, or participate in the activities and events in the community they live in.
3. Most preschools institutions do not have their own website, and if they do it is outdated and with very modest informative performances (lack of content, event announcements, etc.); City of Rijeka, ie the Kindergarten Rijeka has an adequate website according to associates estimation.
4. All primary and secondary institutions have a web site (thanks to the collaboration of CRONET and MSES), but it is usually very modest, outdated, does not contain all documentation to which young people and young families whose children attend primary school can be possibly interested, like the Statute, school House-rules, program and/ or curriculum for the current school year. From most web sites is not possible to know which free, elective or extracurricular activities are carried out in school, etc.
5. University of Rijeka, as well as any member of the

npr. gradskih portala ili drugih važnijih ustanova - npr. ustanova za obrazovanje odraslih (narodnih učilišta) koja često djeluju kao centri kulture.

7. Udruge kojima je glavna djelatnost sport i sportska rekreacija imaju vrlo neujednačen način informiranja putem Interneta - krovne regionalne sportske organizacije, mahom za sve sportove imaju web stranicu, međutim klubovi nemaju. Naročito se to odnosi na sve ostale gradove osim Grada Rijeke. Mladi vrlo teško dolaze do informacija o sportskim aktivnostima na području gdje žive i okolici. Može se reći da sportski klubovi najmanje prenose informacije putem weba, većina ih nema vlastite web stranice. Ova problematika je rješiva na nivou sportskih saveza za pojedine sportove ili na na regionalnom nivou, odnosno su/financiranjem izrade i održavanjem portala prema obrascu za koje glavne troškove snosi savez.
8. Ustanove u zdravstvu i socijalnoj skrbi najčešće nemaju svoje portale na kojima bi se mladi mogli informirati o uslugama te pravima koje mogu ostvariti. Klinički bolnički centar Rijeka, kao regionalno središte posjeduje web stranicu ali s nedovoljno sadržaja/informacija koje su od interesa za mlade. Problem je najčešće u tome što su osnivači tih ustanova i institucija ili regionalne jedinice samuprave ili država, pa bi taj problem trebalo riješiti sustavno, npr. Domovi zdravlja nemaju web stranice na kojim bi mogli objavljivati radno vrijeme, liječnike, usluge, objave pacijentima, a naročito one usluge koje su od interesa za mlade - savjetovališta za mlade, ginekološke ambulante i sl. One zdravstvene ustanove koje su više okrenute ostvarivanju dobiti, zdravstvenom turizmu ili slično, odnosno privatne ustanove imaju svoje portale na kojima objavljuju, poput Terme Selce. Ministarstvo socijalne politike i mladih je unaprijedilo svoje web stranice, pa smo neke podatke o ustanovama i programima pronašli koristeći tu web stranicu.

Nakon pregleda dostupnosti informacija za mlade preko Interneta, željeli smo rezultate naše analize podijeliti s mladima, odnosno dati na recenziju i evaluaciju. Najbliže tijelo predstavničkom tijelu gradova jesu savjeti mladih, zato smo članove savjeta mladih posebno uključivali i dodatno angažirali oko provedbe.

7.1. SASTANCI S PREDSTAVNICIMA GRADOVA PRIMORSKO - GORANSKE ŽUPANIJE

Sastanci s predstavnicima gradova Primorsko-goranske

županije održali su se tijekom cijele izvedbe projekta koji je trajao 18 mjeseci. Prije svega projekt je prezentiran predstavnicima lokalnih samouprava i predstavnicima savjeta mladih, kao i osobama zaduženima za rad s mladima. Prezentirani su ciljevi projekta, predstojeće radionice, studijsko putovanje u Sloveniju gdje će se prezentirati primjeri dobre prakse, predstojeće aktivnosti, ciljevi istraživanja – procjena stanja i potreba mladih PGŽ.

Predstavnici savjeta mladih koji su sudjelovali na sastancima, po gradovima u 2011. i 2012. godini jesu:

- Grad Rijeka – Vojko Braut, Teo Božanić
- Grad Opatija – Danko Žitinić, Ivan Cerovac
- Grad Kastav – Matej Mostarac, Renato Stanković
- Grad Vrbovsko – Ivica Kurijega
- Grad Delnice – Matej Butigan
- Grad Čabar – Sara Pozar, Sanjin Trope, Marko Žagar, Klaudija Lipovac, Dorotea Rajšel
- Grad Kraljevica – Mihael Jovanović
- Grad Novi Vinodolski – Marko Tomljanović, Ana Jovanović
- Grad Bakar – Danijel Vladić
- Grad Crikvenica – Sandi Manestar, Maro Car
- Grad Cres – Todor Mrđen
- Grad Mali Lošinj – Marjan Zubalj, Marijana Dragoslavić, Ivana Lupić
- Grad Krk – Igor Hrast, Emil Vlasisavljević
- Grad Rab - Lovre Ševerdija

Kroz sastanke smo nastojali prikupiti što više informacija za strukturiranje samog portala za mlade. Mladi su pregledali „adresare“ iz *Mape životnih uvjeta mladih* te iznosili primjedbe i prijedloge iz njihove perspektive. Na sastancima se raspravljalo i prikupljalo podatke o sljedećem:

- **Dopuna „adresara“** - baze podataka dostupne na web stranicama iz više različitih izvora (upitno koliko su korisne i prave informacije), teško ili srednje teško dostupne mladima, većina gradova nema adresara.
- **Web stranice jedinica lokalnih samouprava** - većina sadrži previše informacija, neke alatne trake se ne ažuriraju učestalo, stare web stranice nisu dostupne jer su nove u izradi, potrebno je povećati dostupnost svih web adresa na jednom mjestu s direktnom poveznicom.
- **Ustanove i institucije** – mladi su iznijeli prijedlog

University have their own web sites maintained in different ways.

6. Cultural institutions in the county inform their citizens in different ways. The City of Rijeka growing relevant cultural institutions have their own websites, while most of the institutions in other cities in the county advertise information on the city web sites or other institutions or organizations, such as the city's portal or other important institutions - for example, adult education institutions (public colleges), which often act as centers of culture.
7. Organizations whose main activity are sport and sports recreation have a very uneven way of information through the Internet - leading regional sports organizations have a website for mostly all sports, while sports clubs do not. In particular, this applies to all other cities except the City of Rijeka. It is very difficult for young people to obtain information about sporting activities in the area where they live or surrounding area. Sports clubs do not transmit information via Internet, most of them do not have their own website. This problem is solvable at the level of sports federations for individual sport or at the regional level and co/financing development and maintenance of the portal according to the model for which the major costs is carried out by the Federation.
8. Health and social care institutions often do not have their portals where young people could be informed about the benefits and rights that may be claimed. Clinical Hospital Center Rijeka, as the regional center has a website but with lack of content/information of interest to young people. The problem usually exist because the founders of these institutions are regional government or the state, so this problem should be solved systematically, for example Health centers do not have websites on which they can publish working hours, doctors, services, publications for patients, especially those services that are of interest to young people - youth counseling, gynecological clinics, etc. Those medical institutions that are more oriented on profit, health tourism or private institutions have their own portals for informational purpose, such as Terme Selce. Ministry of Social Affairs and Youth has improved its websites, so we have found some data on institutions and programs using this website.

After reviewing the availability of information for young people through the Internet, we wanted to share the results of our analysis with young people, and to provide them to the review and evaluation.

The nearest body to the city's representative body are Youth Councils, so Youth Council members were therefore specifically included and further engaged with the implementation.

7.1. MEETINGS WITH CITY REPRESENTATIVES OF PRIMORSKO-GORANSKA COUNTY

Meetings with city representatives of Primorsko-goranska County were held during the whole project, which duration lasted for 18 months. Before all, project was presented to representatives of the local authorities and Youth Councils, as well as persons who are in charge for youth work. There were also presented project objectives, upcoming workshops, study visit to Slovenia where examples of good practice were presented, upcoming activities, research objectives – assessment of the conditions and needs of youth in Primorsko – goranska County.

Representatives of the Youth Councils who participated in the meetings, by cities in 2011 and 2012:

- City of Rijeka – Vojko Braut, Teo Božanić
- City of Opatija – Danko Žitinić, Ivan Cerovac
- City of Kastav – Matej Mostarac, Renato Stanković
- City of Vrbovsko – Ivica Kurijega
- City of Delnice – Matej Butigan
- City of Čabar – Sara Pozar, Sanjin Trope, Marko Žagar, Klaudija Lipovac, Dorotea Rajšel
- City of Kraljevica – Mihael Jovanović
- City of Novi Vinodolski – Marko Tomljanović, Ana Jovanović
- City of Bakar – Danijel Vladić
- City of Crikvenica – Sandi Manestar, Maro Car
- City of Cres – Todor Mrđen
- City of Mali Lošinj – Marjan Zubalj, Marijana Dragoslavić, Ivana Lupić
- City of Krk – Igor Hrast, Emil Vlasisavljević
- City of Rab - Lovre Ševerdija

We tried to gather through the meetings as much information to structure the portal for youth. Young people reviewed the “address books” from the *Map of the living conditions of young people*, and made objections and suggestions from their perspective. At meetings were discussed and collected the following determinants:

- **“Address book” supplement** - databases available on the website from several different sources (ques-

da popis institucija koje su relevantne mladima budu dostupne u jednom ili dva koraka, na jednom mjestu: obrazovne, kulturne, zdravstvene, socijalne skrbi i sportske ustanove

- **Novosti / najava** – najčešće informacije koje se objavljuju na stranicama lokalnih samouprava tj. gradova su zastarjele informacije o proteklim događanjima, premalo najava, a naročito evaluacija.

Zaključak ove faze je da osim što relevantne informacije treba redovito prikupljati, treba ih redovito provjeravati (točnost podatka), pojednostaviti, sortirati, kako bi bile pristupačne mladima. Pretraživač portala mora biti vidljiv i pristupačan, jednostavan za korištenje.

tionable how useful and true informations are), hard or moderately hard to reach for young people, most cities do not have address books.

- **Websites of local authorities** - most websites contain too much information, some toolbars are not frequently updated, the old web pages are not available because the new ones are in the making process, it is necessary to increase the availability of web addresses in one place with a direct link.
- **Facilities and institutions** – young people presented the proposed list of relevant institutions to young people should be available in one or two steps at one place: educational, cultural, health, social welfare and sports institutions.
- **News / Announcements** – most information published on the pages of local governments and cities are outdated information about past events, not enough announcements, particularly evaluations.

The conclusion of this phase is that except the relevant information should be collected on a regular basis, they should be checked regularly (data accuracy), simplify, sort, in order to be accessible to young people. The portal browser must be visible and accessible, easy to use.

8

RADIONICE S MLADIMA I O MLADIMA

*WORKSHOPS WITH YOUNG PEOPLE AND ABOUT
YOUNG PEOPLE*

8. RADIONICE S MLADIMA I O MLADIMA

Radionice su osmišljene kako bi se aktiviralo mlade i potaknulo ih na razmišljanje o stanju lokalne zajednice u kojoj se nalaze. Percepcija mladih o stanju u zajednici je pouzdan izvor informacija jer govori o više aspekata položaja mladih. Jedan je dostupnost samih resursa, njihova vidljivost, a drugo je svrhovitost postojećeg pa time i zadovoljstvo mladih životom u zajednici. Prilika koji su mladi dobili da javno iznesu svoje viđenje, osobama koje se bave mladima, a nisu iz vlastitih zajednica imala je razne posljedice. Neki mladi su zadržavali svoja mišljenja i teško progovarala o problemima, dok su neki iznosili mišljenja koja nisu do tada izrekli javno. Na radionicama su sudjelovali mladi iz 14 gradova u Primorsko-goranskoj županiji, a provedene su bile u veljači 2012. godine.

Teme radionica su bile sljedeće:

1. Problemi mladih u vlastitoj zajednici
2. Realnost u radu s mladima u vlastitoj okolini
3. Struktura rada s mladima i politike mladih
4. Idealni uvjeti za rad s mladima

Možemo izdvojiti mišljenja mladih koji su sudjelovali u provedenim radionicama:

- **Nezaposlenost mladih** je jedan od najvećih problema današnjice. Samim time što se mladi osjećaju zapostavljeno, imaju osjećaj manje vrijednosti te ne mogu steći iskustvo. Kod mladih takav način razmišljanja stvara nezadovoljstvo okolinom u kojoj žive, a prvenstveno nezadovoljstvo samim sobom.
- **Slaba informiranost ili nedovoljna informiranost** jedan je od ključnih faktora za mlade i njihove potrebe. Ponuda informacija ne samo da pospješuje zapošljivost i volonterizam, već stvara pravu zajednicu gdje smo svi povezani i upućeni u događanja, s time možemo i aktivno sudjelovati jer smo upoznati s problemima, prilikama i mogućnostima u zajednici.
- **Slaba / nedovoljna ponuda aktivnosti za mlade** je učestali problem u većini zajednica, ali ako ne uključimo mlade u stvaranje tih aktivnosti teško

je da će ponuda rasti. Najbitnije je mlade pitati što žele, uključiti ih u cijelu stvar.

- **Mobilnost je značajna ne samo u obrazovanju i zapošljavanju nego i u svakidašnjem životu.** Mladi su željni promjena i to ne za deset godina nego sada, ovaj trenutak što samo odražava njihovu sposobnost prilagođavanja brzim promjenama. Nažalost društvo danas ne prepoznaje dovoljno značajke mobilnosti mladih.
- **Slaba komunikacija s lokalnom samoupravom** može se postići većom angažiranošću ne/aktivnih mladih iz već postojećih raznih oblika udruživanja i predstavljanja mladih čija je funkcija posredovanje između mladih i lokalne samouprave, nažalost mladi je ne vide ili ne primjećuju.
- **Apatičnost mladih** je učestala pojava u zadnje vrijeme, izražava samo dublji problem nezadovoljstva sobom i okolinom.
- **Objedinjeni sustav najava i događanja** od strane organizacija i institucija koje provode programe za mlade.
- **Mladi su željni sporta, zabave tj. kvalitetnog provođenja slobodnog vremena** kojim raspolažu, a nailaze na probleme kao što su neiskorištenost postojećih prostornih kapaciteta, nedostatak stručnog kadra i financija (zapisnika s radionica, arhiva)

Mladi sudionici su predložili sljedeće načine kako usmjeriti mlade unutar zajednice i pripremiti ih za život, omogućiti im kvalitetno provođenje slobodnog vremena, za koje smatraju da ih trebali njihovi gradovi su/financirati:

- radionice (likovne, dramske, literalne, igre),
- tečajeve usavršavanja iz različitih područja od interesa mladih,
- sportska druženja i aktivnosti,
- iniciranje stvaranja udruga mladih, učeničkih vijeća, studentskih zborova, provođenje politike za mlade,
- pružiti podršku roditeljima tj. obiteljima da pruže potporu na pravi način,

8. WORKSHOPS WITH YOUNG PEOPLE AND ABOUT YOUNG PEOPLE

The workshops were designed in order to activate young people and stimulate them to think about the condition of local community they live in. Perception of young people about the situation in the community is a reliable source of information because it tells about several aspects of young peoples position. One is the availability of the resource, its visibility, and the second is the purpose of the current and thus the satisfaction of young people in communities life. The opportunity that young people get to publicly express their own vision has had various consequences. Some young people have retained their opinions and had difficulties to speak about issues, while some of them amounted opinions that were not previously publicly expressed. The workshops were attended by young people from 14 cities in the Primorsko-goranska County and were carried out in February 2012..

Workshop topics were as follows:

1. Problems of young people in their community
2. The reality of working with young people in their own environment
3. The structure of youth work and youth policy
4. Ideal conditions for working with young people

We can extract the opinions of young people who participated in conducted workshops:

- **Youth unemployment** is one of the biggest problems nowadays. Hence the young people feel neglected, they have a sense of inferiority, and they can not get experience. That kind of thinking among young people creates dissatisfaction with the environment in which they live in, primarily the dissatisfaction with themselves.
- **Poor information or lack of information** is one of the key factors for young people and their needs. Offer of informations not only enhances employability and volunteering, but creates a real community where we are all connected and informed on the events, we can actively participate with it because we are familiar with the problems, possibilities and opportunities in the community.
- **Weak/unsufficient offer of activities for young**

people is a frequent problem in most of the communities, but, if we do not include young people in creating these activities, the offer will hardly grow. The most important thing is to ask young people what they want, and include them in the whole business.

- **Mobility is significant not only in education and employment, but also in everyday life.** Young people want changes, and not for ten years, but now, this moment only reflects their capability of adjusting to fast changes. Unfortunately, the today's society does not recognize sufficiently the features of young people's mobility..
- **Weak communication with the local self-government** can be achieved through bigger engagements from the side of structures for young people whose function is mediation between young people and local government, unfortunately young people do not see it, or do not notice it.
- **Apathy of young people** is a common appearance lately, it expresses only a deeper problem of dissatisfaction towards themselves and the environment.
- **Joint system of introduction and happenings** from the side of organisations and institutions which conduct programmes for young people.
- **Young people want sports, entertainment or spending quality time** which they have, and they encounter problems such as unexploitment of existing space capacities, lack of professional staff and finance (minutes from workshops, archive).

Young participants suggested the following ways how to steer young people within the community and prepare them for life, provide them quality leisure time, which they consider that should be co/financed by their cities:

- workshops (art, drama, literary, games),
- training courses from various areas of young people's interest,
- sport gatherings and activities ,
- creating an association of young people, student councils, student unions, conducting politics for young people,
- initiation of creating youth associations, student

- usmjeravati mlade dok su djeca, već u vrtiću, a nastaviti kroz školsko i fakultetsko obrazovanje te cjeloživotno učenje,
- omogućiti mladima multimedijски prostor koji bi pružao različit sadržaj: prostor za društvene igre, multifunkcionalna dvorana (kino, projekcijska dvorana), informatički kabinet (obučiti mlade kako koristiti računalo), knjižnica, zaposlenici (po mogućnosti mladi), info pult, volonteri i mladi savjetnik-*youth worker* (zapisnici s radionica, arhiva).

Omogućiti mladima ovakav prostor i aktivnosti je naravno i financijski zahtjevno, ali mladi su predložili da partnerskim odnosom povezivanja državne, regionalne i lokalne razine u omjerima koji bi se mogao javnom raspravom dogovoriti (npr. ovisno o mogućnostima grada, županije), ali dio iz fondova Europske unije. Prijevoz, odnosno povezanost od doma do takvih centara u mikrocentrima subregija, je značajan problem za mlade. Osim toga, mladi su svjesni da se moraju sami uključiti u osmišljavanje i izvedbu, povezati se s drugim sličnim centrima i društvima koji bi im prenijeli potrebno dodatno znanje i vještine za uključenost organizaciju ovakih centara.

councils, student unions, conducting politics for young people,

- giving support to parents, and families to give support in the right way,
- guiding young people since kindergarten through school and faculty education, and lifelong learning,
- enable young people multi-media space which would provide different facilities: space for social games, multi-functional hall (cinema, projection hall), computer cabinet (to train young people how to use computers), library, employees (preferably young), info counter, volunteers and young counselors - *youth worker* (just a few minutes from workshops, archives).

To enable young people this space and activities is, of course, financially demanding, but young people have suggested that financial means could be raised by connecting state, regional and local authorities through partnerships with the participation ratio agreed through public discussion (e.g. depending on the capabilities of the city, county, ...), but partly also from the EU funds. Transportation, meaning the connection from home to such centers in sub regional microcenters, is a significant problem for young people. Apart from that, the young are aware that they should involve themselves in the creation and implementation, link with other, similar centers and societies which can give them the additional knowledge and skills necessary to be included in the organization of such centers.

9

STUDIJSKI POSJET PARTNERIMA U DRŽAVI EUROPSKE
UNIJE - REPUBLICI SLOVENIJI

*STUDY VISIT TO PARTNERS IN THE STATE OF THE
EUROPEAN UNION – THE REPUBLIC OF SLOVENIA*

9. STUDIJSKI POSJET PARTNERIMA U DRŽAVI EUROPSKE UNIJE - REPUBLICI SLOVENIJI

Cilj ove aktivnosti je upoznati mlade s iskustvima mladih iz Europske unije, odnosno Republike Slovenije, ne bi li obogatili svoje znanje i povećali kompetencije u području sudjelovanja mladih i političkom odlučivanju i sudjelovanju u javnom životu u zajednici općenito. Nakon provedenih sastanaka i radionica, upoznavanja s temom i problemima kojima se bavimo, ovo iskustvo je dopuna i dodatna motivacija mladima. Partneri na projektu su odabrani prema ciljevima projekta, među kojima je potreba da se osigura raznolikost sudionika, predstavnika lokalne i regionalne samouprave, predstavnika udruga za mlade, predstavnika vijeća mladih i predstavnika info centra za mlade. Naši partneri, iz Republike Slovenije, koja je članica EU, imaju dugotrajno iskustvo u radu s mladima, u osnivanju i djelovanju demokratskih oblika udruživanja i predstavljanja mladih, kao i definirano zakonodavstvo usklađeno sa zakonodavstvom Europske unije. Partneri iz Europske unije na projektu su *Mladinsko informativno svetovalno središće Slovenije (MISSS)* i *Mladinski svet Ajdovščina (MSA)*.

Studijski posjet uključivao je posjet partnerskim organizacijama te učenje iz primjera i iskustava. Izrada i planiranje programa posjeta je prepuštena domaćinima. Dana 25. i 26. veljače 2012. godine, predstavnici Udruge za mlade «Korak ispred» te predstavnici mladih iz gradova Primorsko-goranske županije posjetili su sjedišta organizacija Mladinsko informativno svetovalno središće Slovenija u Ljubljani i Mladinski svet Ajdovščina u Ajdovščini.

Studijski posjet je organiziran u svrhu razmjene informacija, iskustva i primjera dobre prakse između predstavnika mladih Primorsko-goranske županije te Mladinskoga informativnog svetovalnog središća Slovenije (MISSS) i Mladinskoga sveta Ajdovščine (MSA). U Ljubljani su se sudionici imali prilike upoznati s radom i ustrojem MISSS-a te mogućnostima koje pruža članstvo u Europskoj Uniji.

U Ajdovščini, osim upoznavanja s radom MSA, sudionici su zajedno sa slovenskim kolegama razmjenjivali iskustva i mišljenja o radu s mladima i za mlade, potrebama mladih i sl. Radionice je osmislio i vodio Matjaž

Medvešek, član partnerske organizacije i trener ERY-ICA-e (Europske agencije za informiranje i savjetovanje mladih).

Teme oko kojih su se vodile diskusije su bile:

1. prepuštenost mladih samima sebi; opće nezadovoljstvo mladih; organiziranost mladih i udruga za mlade - dobre i loše strane; delikvencija; Internet i mladi; nedostatak sadržaja za mlade; mišljenje mladih kakvo bi lokalno okruženje bilo pristupačno mladima; nedostatak adekvatnog prostora za mlade;
2. neiskorištenost potencijala mladih u lokalnoj samoupravi; neuključenost mladih u lokalnu politiku; što za mlade može napraviti lokalna samouprava; nezainteresiranost mladih za uključivanje u lokalnu politiku; usporedba hrvatskih i slovenskih politika za mlade; utjecaj organizacija mladih na tijela lokalne samouprave i države; rad mladih i politika za mlade; politika EU za mlade;
3. mladi i građanske aktivnosti; pravo mladih na informiranje; oblici udruživanja i političkog predstavljanja mladih kao zakonom definiranih tijela predstavljanja;
4. educiranje mladih; neformalna edukacija;
5. nezaposlenost; nedostatak financijskih sredstava; što sami mladi mogu napraviti za bolju budućnost; mobilnost mladih i kako je povećati; budućnost mladih općenito.

Tijekom boravka u Ajdovščini, sudionici iz Hrvatske bili su smješteni u Hostelu za mlade koji je sagrađen financijskim sredstvima Europske Unije, a prema projektu Mladinskoga sveta Ajdovščine (MSA). Informacije i iskustva slovenskih kolega su obogatile naše znanje i povećale kompetencije za naredne faze projekta, ali općenita za probleme kojima se bavimo, prvenstveno, u području politika za mlade općenito. Sudionici studijskog putovanja su pri završetku radnog dijela procjenjivali uspješnost razmjene i susreta.

9. STUDY VISIT TO PARTNERS IN THE STATE OF THE EUROPEAN UNION – THE REPUBLIC OF SLOVENIA

The purpose of this activity was to familiarize young people with the experiences of their peers in the EU, Republic of Slovenia in particular, to enrich their knowledge and enlarge their capacities in the area of youth participation in policy making and participation in the public life of a community in general. After conducted meetings and workshops, introduction to the topic and the problems we deal with, this experience is a complement and an additional motivation to young people. Partners on the project were selected according to the project goals, including in to ensure the diversity of partners, representatives of local and regional government, representatives of youth associations, representatives of youth council and representatives of info centres for young people. Our partners, from the Republic of Slovenia, which is a member of the EU, have long experience in working with young people in the establishment and operation of democratic forms of youth association and representation, as well as defined legislation coordinated with the legislation of European Union. European Union partners on the project are *Youth Information and Counselling Centre of Slovenia (YICCS)* and *Youth Council of Ajdovščina (YCA)*.

The study visit included a visit to partner organisations, and learning from examples and experiences. Preparation and planning of the visit program was left to the locals. On the 25th and 26th of February 2012 the representatives of the Youth Association “Step Ahead” and youth representatives from the cities of Primorsko-goranska County visited the headquarters of the organizations of Youth Information and Counselling Centre of Slovenia in Ljubljana and Youth Council of Ajdovščina in Ajdovščina.

The study visit was organised with a purpose of exchanging informations, experiences and examples of good practice between the youth representatives of Primorsko-goranska County, Youth Information and Counselling Centre of Slovenia (YICCS) and Youth Council of Ajdovščina (YCA). In Ljubljana, the partici-

pants had the opportunity to get acquainted with the work and organisation of YICCS and the possibilities given by the membership in the European Union. In Ajdovščina, besides getting acquainted with the work of YCA, the participants have exchanged together with their Slovenian colleagues, experiences and opinions about the work with young people and for young people, the needs of young people, etc. The workshops were created and guided by Matjaž Medvešek, the member of the partnering organisation and a trainer of ERY-ICA (European Youth Information and Counselling Agency).

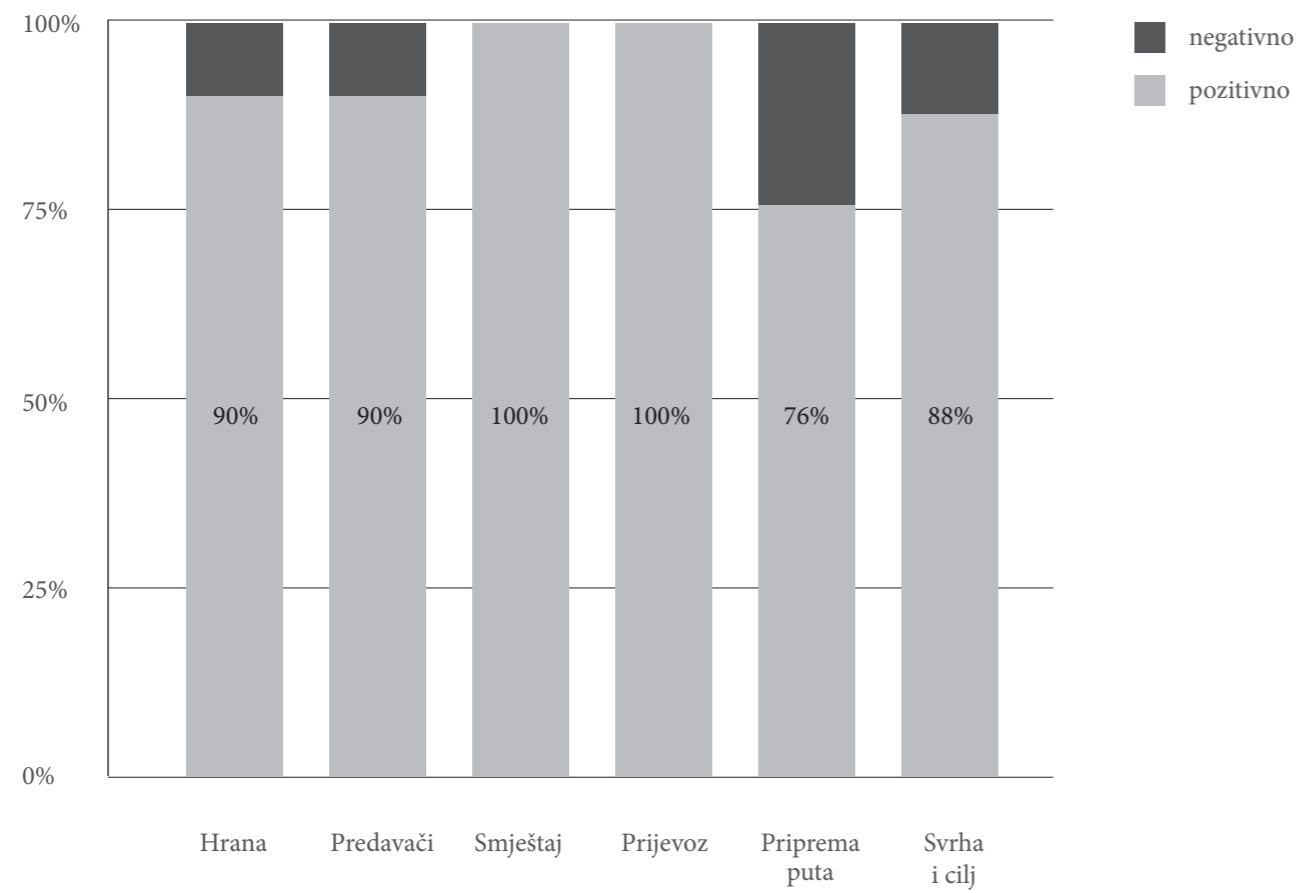
Themes around which discussions were led:

1. young people left to themselves; dissatisfaction of young people in general; organizational level of young people and associations for young people - positive and negative sides; delinquency, Internet and young people; lack of contents for young people; the opinion of young people what local surroundings would be acceptable to the young people; lack of adequate space for young people;
2. underutilization of potentials of young people in the local self-government; lack of involvement of young people in the local politics; what can the local government do for young people; disinterest of young people for inclusion in local politics; comparison of Croatian and Slovenian youth policies; the influence of youth organizations on the bodies of local self-government and the state; youth work and youth policies; EU youth policies;
3. young people and civil activities; the right of young people to information; forms of associating and political representation of the youth as law-defined bodies of representation;
4. youth education; informal education;
5. unemployment; lack of financial means; what young people themselves can do for a better future; youth mobility and how to increase it; the future of young people in general.

During their stay in Ajdovščina, the Croatian participants were accommodated in a Youth Hostel which was built with the financial funds of the European Union, and according to the project of Youth Council of Ajdovščina (YCA), where the workshops took place. Information and experiences of Slovenian colleagues have enriched our knowledge and increased the competence for the next phases of the project, but also the general solutions to the problems which we are engaged, primarily in the area of youth policy in general. At the end of the working part, participants of the study tour evaluated the effectiveness of exchange and encounter.

U nastavku slijede rezultati evaluacije studijskoga posjeta:

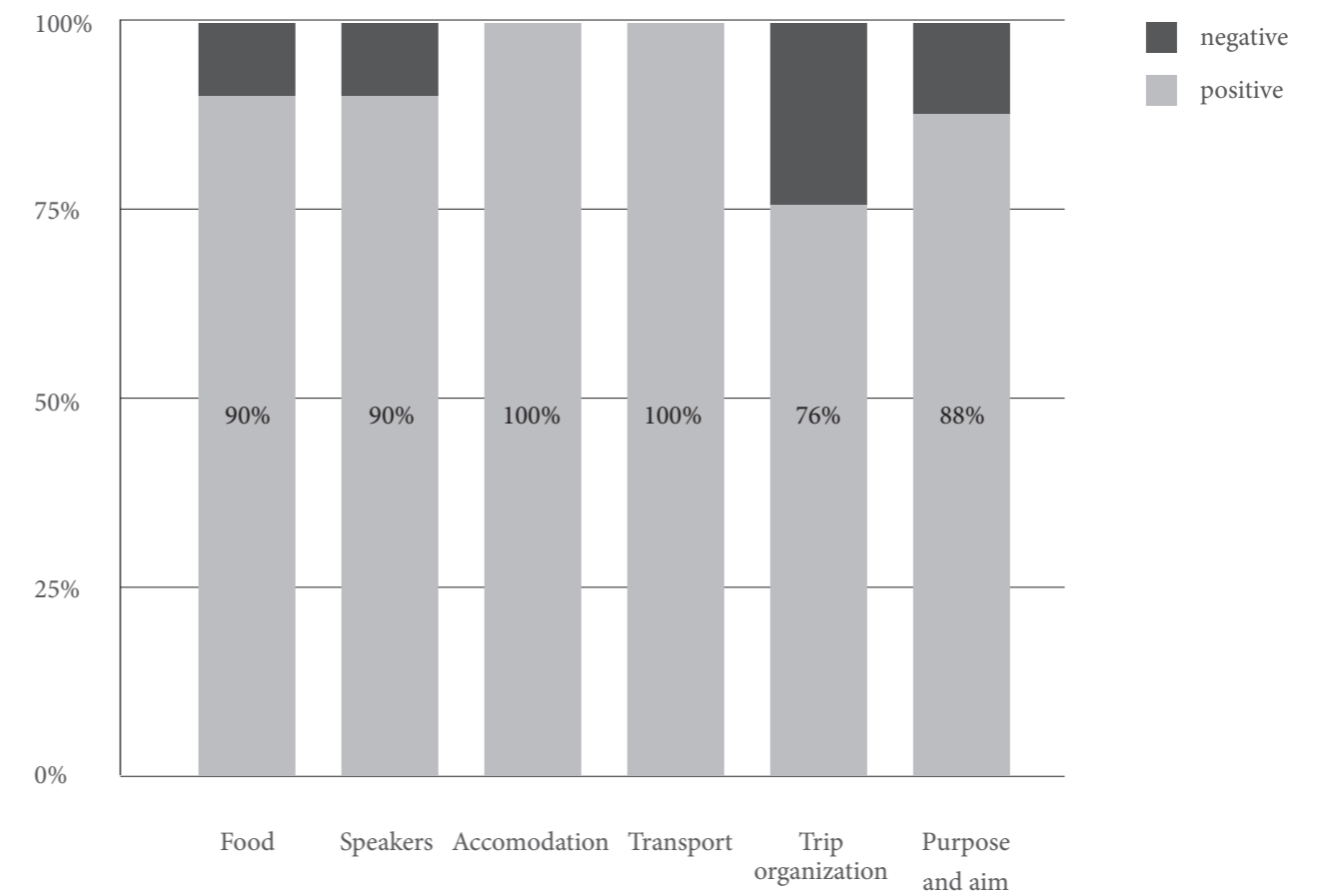
Grafički prikaz br. 1: Rezultati evaluacije studijskog putovanja u Republiku Sloveniju, veljača 2012.



Izvor: Evaluacijski listići, arhiva UMKI, 2012.

Following are the results of the study trip evaluation:

Chart No. 1: The evaluation results of the study tour in the Republic of Slovenia, February 2012



Source: Evaluation forms, archives YASA, 2012

10

PILOT ISTRAŽIVANJE „POLITIKE PREMA MLADIMA I
ZA MLADE PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE“

*PILOT RESEARCH OF „POLITICS TOWARDS YOUNG
PEOPLE AND FOR THE YOUNG PEOPLE OF PRIMORSKO
- GORANSKA COUNTY“*

10. PILOT ISTRAŽIVANJE „POLITIKE PREMA MLADIMA I ZA MLADE PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE“

A. FAZA PRIKUPLJANJA PODATAKA METODOM ANKETNOG UPITNIKA I STRUKTURIRANIM I POLUSTRUKTURIRANIM INTERVJUIMA, OBRA-DA I INTERPRETACIJA DOBIVENIH PODATAKA

U ovoj fazi istraživanja, nakon prikupljenih podataka metodama sekundarne analize, sastancima s predstavnicima mladih i predstavnicima tijela lokalnih samouprava, pristupili smo izradi i konstrukciji pilot-upitnika i protokola za intervju, prikupljanju ispitivanjem i obradi prikupljenih podataka iz perspektive dionika. Suočeni s nedostatnim financijskim sredstvima za potrebe prvotno zamišljenog istraživanja strukture potreba mladih, istraživanje je preoblikovano s ciljem prikupljanja podataka o nekim aspektima javnog djelovanja mladih i mogućim faktorima koji sprječavaju mlade da budu aktivniji u javnom životu odnosno sudjeluju u političkom odlučivanju. U obzir smo uzeli relevantne dionike ovoga djelovanja: **mlade i predstavnike političkih i upravnih tijela u njihovim gradovima**. Prednost ovoga istraživanja je što su u samo prikupljanje podataka bili uključeni mladi, članovi savjeta mladih, kao suradnici anketari te na taj način ostvarili dodatna iskustva s drugim mladima. Metodološki je to nedostatak jer postoji vjerojatnost da su podaci prikupljeni na ovaj način bili pod utjecajem suradnika, odnosno da su ispitanici davali pristrane, društveno poželjne odgovore i sl. Naši suradnici i „anketari“ su dobili detaljne upute kojima su upoznati s osnovnim normama anketiranja i potrebnim vještinama. Svjesni ovih ograničenja i prednosti, prevagnule su prednosti - mladi su volonterskim radom sudjelovali, a svojim angažmanom pridonijeli senzibiliziranju mladih za problematiku. Obzirom na činjenicu da naknade za anketare i terenski rad čine najveće financijske izdatke svakog znanstvenog istraživanja, a upravo za ove stavke nismo naišli na razumijevanje, nadamo se da će donositelji političkih odluka i potencijalni donori uvidjeti važnost ozbiljnog i znanstvenog pristupa istraživanjima ovoga tipa i u budućnosti izdvojiti dostatna sredstva za nastavak ovoga projekta. Međutim to sve ne umanjuje znanstvenu utemeljenost, vrijednost i metodološku

korektnost ovoga istraživanja. Pod ovim okolnostima je nastao prilagođeni dizajn istraživanja, odnosno pretpostavke za oblikovanje uzorka i odabrane dimenzije. Ovo istraživanje je u konačnici vrijedno zbog velikog broja prikupljenih podataka o mladima iz 4 županije, vrijednih podataka koji će iz metodološkog i financijskog aspekta utjecati na nastavak istraživanja. Naime, ovaj pilot je urodio dragocijenim saznanjima koja će utjecati na operacionalizaciju i indikatore sljedećeg upitnika, kao i kriterija za izradu uzorka.

B. IZ PERSPEKTIVE GRADOVA - GRADSKIH UPRAVA (DJELATNIKA ZADUŽENIH ZA RAD S MLADIMA) I ČLANOVA PREDSTAVNIČKIH TIJELA JEDINICA LOKALNE SAMOUPRAVE

Ova faza projekta je imala za cilj prikupiti podatke koji će nam ukazivati na iskustva, stavove i perspektivu osoba koje se sureću s mladima, bilo da se radi o djelatnicima koji rade s mladima ili članovima predstavničke ili izvršne vlasti. Djelatnici gradskih uprava s kojima smo surađivali su odabrani na način da su pročelnici upravnih odjela i mladi, članovi savjeta mladih odabrali osobu za koju smatraju da je najviše u kontaktu s mladima - u nekim gradovima je to bio djelatnik zadužen za obrazovanje, u nekima za socijalnu skrb, u nekima pročelnik odjela. Zahvaljujemo djelatnicima što su izdvojili vremena za sudjelovanje. Njihove stavove smo ispitali koristeći se metodom vođenog razgovora, odnosno prikupili smo izjave iznesene na formalnim sastancima na kojima smo postavljali pitanja (nestrukturirani intervju) na koja su sudionici odgovarali iznoseći svoja iskustva i metodom strukturiranog intervju. Intervjue su vodili suradnici i članovi nositelja projekta, udruge UMKI. Prikupljanje podataka na sastancima je imao dvojak cilj: prikupljanje podataka, odnosno preispitivanje za konstrukciju strukturiranog intervju kojeg smo proveli tijekom svibnja i lipnja 2012. i upoznavanje i senzibiliziranje djelatnika s tematikom.

10. PILOT RESEARCH OF „POLITICS TOWARDS YOUNG PEOPLE AND FOR THE YOUNG PEOPLE OF PRIMORSKO - GORANSKA COUNTY“

A. INFORMATION GATHERING PHASE VIA QUESTIONNAIRE AND STRUCTURED AND HALF-STRUCTURED INTERVIEWS METHOD, PROCESSING AND INTERPRETATION OF ACQUIRED DATA

In this phase of research, after the data was collected by the method of secondary analysis and through meetings with representatives of young people and the local government authorities, we started working on the pilot questionnaire, the interview protocols and the gathering of data we got from the stakeholders' perspective through surveying and processing. Faced with limited financial means for the needs of the research of the structure of youth needs, as it was firstly conceived, the research was reshaped with the aim of gathering information on some aspects of public activism of young people and possible factors which inhibit the young to be more active in public life and participate in the decision making process. We have taken into account relevant stakeholders that actively participate in this way: **the young and the representatives of political and administrative bodies in their respective cities**. The advantage of this research is the fact that young people and members of the Youth Council themselves were involved in the data gathering process as assistant surveyors, and by doing that they acquired additional experiences interacting with other young people. Methodologically, this is an imperfection because there is a great probability that data collected this way could be influenced by the associated, meaning that the subjects of the survey gave biased, socially acceptable answers, etc. Our associates and "surveyors" got detailed instructions which familiarized them with the basic norms of surveying and the necessary skills. Aware of these limitations and advantages, in the end the advantages prevailed - the young participated as volunteers and with their involvement they contributed to the sensitizing the young for the issues in question. Considering the fact that the surveyor and fieldwork fees make the biggest

financial expenditures of every scientific research, and these were the items for which unfortunately we didn't receive any understanding, we hope that political decision makers and potential donors will recognize the importance of serious and scientific approach to this kind of research and that they will allocate enough funds for the continuation of this project. However, all of this doesn't reduce the scientific merits, value and methodological correctness of this research. Under these circumstances, an adapted design of the research was devised, meaning the conditions for shaping the pattern and the selected dimension. Finally, this research is valuable because of the large amount of collected data about the young in four different counties, valuable data which will influence the continuation of this research from the methodological and financial aspect. In fact, this pilot research yielded valuable findings which will influence the operationalization and the indicators of the next questionnaire, and also the criteria for forming a sample.

B. FROM THE CITIES' PERSPECTIVE - CITIES' ADMINISTRATIONS (EMPLOYEES IN CHARGE OF WORKING WITH THE YOUNG AND MEMBERS OF REPRESENTATIVE BODIES OF UNITS OF LOCAL SELF-GOVERNMENT)

This phase of the project had a goal to collect data which will point out experiences, attitudes and perspectives of persons who interact with young people, whether they are employees who work with the young or members of representational or executive powers. The employees of city administrations we cooperated with were chosen by department heads and the young members of the Youth Council, who they considered has the most contact with young people. In some cities, the person was an employee in charge of education, in others employee in charge of social services, department heads, etc. We thank the employees for the time they spared for this research. We examined their stances using the method of guided conversation, meaning that we collected statements given during formal meetings on which we asked

Protokoli i obrasci za primjenu metoda strukturiranog intervjua su sačinjavali:

1. **Upitnik/tablice za nadležni upravni odjel**, u kojem smo tražili podatke o ulaganjima u mlade, podatke o sudjelovanju mladih u kreiranju javnih politika.
2. **Upitnik/protokol¹⁸ za djelatnike/stručne suradnike koji rade s mladima**, djelatnici lokalne/regionalne uprave koji su u neposrednom kontaktu s mladima, u svakodnevnom se radu susreću s raznim problemima i idejama koje im mladi prenose.
3. **Upitnik/protokol za predstavnike izvršnog predstavničkog tijela**, prema iskazima mladih, osobe koje najčešće komuniciraju s mladima.

10.1. REZULTATI I INTERPRETACIJA PODATAKA IZ GRADOVA

Prethodno, u Nacrtu istraživanja je bilo planirano provesti polustrukturirane intervjue, no zbog nedostatka financijskih sredstava i obučeni suradnika, zadovoljili smo se i ovom metodom. Ipak nakon prikupljanja podataka u dva navrata, u susretima i nakon obrade podatka dobivenih intervjui, možemo izdvojiti neka opažanja¹⁹.

Ova analiza je prvenstveno na deskriptivnom nivou. Strategija kvalitativnog istraživanja kakvo je ovo, odnosno istraživački dizajn analize slučajeva, nam je dozvolio prilagodbu i promjene u Nacrtu istraživanja, pa time i odabir metoda. **Analiza pokazuje da niti jedan grad nema zaposlenu osobu koja je zadužena za rad mladima, već je to djelatnik bilo kojeg profila, od ekonomiste do profesora.** Koja osoba će to biti, ni kojeg obrazovnog profila, hoće li u okviru ostalih zaduženja „imati“ i mlade, ovisi o unutarnjem ustrojstvu rada uprave i/ili entuzijazmu djelatnika. Osobe koje su zadužene za rad sa savjetima mladih jesu uglavnom djelatnici u uredu gradonačelnika, odnosno oni kojima su zaduženi i za pripremu sjednica gradskih vijeća. Često se prema mladima koji su članovi ovog tijela odnosi vrlo proceduralno, birokratski, bez dodatnih edukacija o funkcioniranju demokratskih predstavničkih i izvršna tijela. Ovo možemo promatrati kao posljedicu tipičnog

sukoba generacija i kao sukob sustava (birokracije, profesionalaca) i korisnika. Ideje i vrijednosti mladih često su drugačije od onih koje su dominantne i prihvaćene u političkom i formalnom, birokratskom diskursu. Mladi, često nestrpljivi i nedovoljno upoznati s funkcioniranjem sustava, traže pomoć, no neartikulirano, pa je pomoć koju dobivaju uglavnom administrativna, ne bi li se izbjegao eventualni sukob. Jasno je već iz diskursa kojim se koriste djelatnici da se prema njima odnose kao prema strankama - korisnicima usluga, pa se često čuje: „...ne znamo što bi oni htjeli, sve smo im dali, moraju malo i sami!!! Moraju znati što hoće i sl.“ Na sastancima s djelatnicima gradskih uprava, izražen je uglavnom „pozitivan“, očito „službeni“ i društveno poželjan stav prema mladima. Iz ove pozicije za mlade se čini mnogo. „Mnogo“ se uglavnom svodi na nabranje raznih projekata ili mjera koje jesu u nadležnosti gradskih uprava, a koji su ograničeni birokratskim promišljanjem i ustaljenim obrascima ponašanja. Neki od izraženih stavova iz perspektive onih koji rade s mladima sabrali smo u nekoliko tipičnih navoda. Djelatnici i članovi predstavnički i izvršnih tijela koji su bili uključeni u raspravu uglavnom smatraju da su gradovi Primorsko-goranske županije već pronašli različite načine kako poticati mlade na aktivniju uključenost, kako im pomoći pri daljnjem školovanju, sudjelovanju na različitim natjecanjima ili kroz projekte udruga za mlade.

Većina nabraja sljedeće načine:

- *sufinanciranjem savjeta mladih*
- *aktivnostima i projektima namijenjenima mladima*
- *sufinanciranjem poticaja za zapošljavanje mladih (pripravnici)*
- *sufinanciranjem deficitarnih zanimanja*
- *radionicama u suradnji s roditeljima o neprimjerenom ponašanju djece*
- *osiguravanjem prostora koji su na raspolaganju mladima: kulturni domovi, sportske dvorane i ostali prostori za višestruku namjenu*
- *aktivnim uključivanjem organizacija civilnoga društva*
- *sufinanciranjem organizacija i društava koji okupljaju mlade (vatrogasna, glazbena, sportska, kulturna i ostala društva)*
- *sufinanciranjem projekata mladih financiranih od*

questions (unstructured interview) and the participants answered them stating their experiences and with the help of the structured interview method. Interviews were carried out by associates and members of the project lead organization – Youth association “Step Ahead”. Information gathering on the meetings had a double-natured goal: collecting data, that is, pre-screening for the creation of the structured interview which we carried out during May and June 2012 and introducing and sensitizing the employees to the subject. Protocols and forms for the application of structured interview methods included:

1. **Questionnaire/tables for the responsible department**, in which we asked for information about how much is invested in the youth and about youth participation in creating public policies.
2. **Questionnaire/protocol for employees/associates who work with young people**, employees of the local/regional self-government who are in immediate contact with young people, who in their everyday work face with different problems and ideas on which young people draw their attention to.
3. **Questionnaire/protocol for members of the executive/representative bodies**, according to statements of young people, persons who most commonly communicate with them.

10.1. RESULTS AND INTERPRETATION OF DATA COLLECTED IN THE CITIES

Previously, in the research plan it was planned to carry out half-structured interviews, but because of the lack of financial means and trained associates, we had to make do with this method. Still, after data was collected on two separate occasions, during meetings and after the data from interviews was processed, we can single out some observations:

First of all, this is a descriptive analysis. The strategy of qualitative research like this one, meaning the researcher's design of case analysis, allowed us to make adjustments and changes in the draft, as well as the selected methods of the research. **The analysis has shown that not a single city has an employee who is in charge of working with young people, but they have employees of various profiles who do that, from economists to**

teachers. What person will he/she be, of what educational profile, will he/she have the youth as a part of his/her assignments, depends on the structure of city administration or enthusiasm of the employees. The persons in charge of working with Youth Councils are mostly employees in the Mayor's Office, that is, persons who prepare the City Council meetings. The attitude towards members of the Youth Council is often formal, bureaucratic, without additional education on the functioning of democratic representative and executive bodies. We observe this as a typical consequence of the **clash of generations and clash between the system (bureaucrats/professionals) and users.** Ideas and values of young people are often different from those that are dominant and accepted in the political and formal, bureaucratic discourse. The young, often impatient and insufficiently familiar with the functioning of the system seek help, but they are unarticulated, so the help they get is often only administrative, to avoid a potential confrontation. It is clear from the discourse the employees use alone that they treat them as clients – users, so you can often hear: “We don't know what they want, we have given them everything and they must do it themselves!!! They must know what they want, etc.” On the meetings held with employees of the cities' administration, mostly “positive”, obviously “official” and socially acceptable attitude towards young people was expressed. From their point of view, a lot has been done for young people. “A lot” mostly comes down to listing various projects or measures which are part of the city's jurisdiction and which are limited by bureaucratic way of thinking and established forms of behavior. Some of the expressed views from the perspective those who work with young people we summarized into several typical statements. Employees and members of representative and executive bodies who were active in the discussion for the most part believe that the cities of the Primorsko-goranska County have already found ways how to encourage young people to more active participation, how to help them with their education, participating on various competitions or through NGO projects for youth.

Most of them list the following ways:

- *financing Youth Councils*
- *activities and projects intended for youth*
- *financing incentives for youth employment (trainees)*

¹⁸ Nazvali smo ovaj protokol za intervjue „upitnikom, u slučaju da nam sudionici ipak ne pristaju odgovarati na pitanja, s čime smo se i kod nekih suočili. Iznenađujuće suradljivi su bili nekolicina članova predstavničkih tijela dok su neki bili poprilično uznemireni i odbijali suradnju, kratkim i površnim odgovorima. Neki djelatnici su sami ispunili protokol, a neki su dozvolili da vodimo s njima intervjue, što nam je omogućilo dodatno postavljanje pitanja, razjašnjavanje nepoznatih pojmova i sl. Zahvaljujemo se suradljivim djelatnicima i „političarima“, a one druge molimo za više dobre volje sljedećeg puta.

¹⁹ U ovom radu nećemo posebno referirati izvore podatka (imenom i prezimenom, funkcijom), oni su poznati UMKI-jevima suradnicima, radi zaštite privatnosti djelatnika gradskih uprava i članova političkih tijela te radi zaštite od eventualne zlouporabe. Vjerujemo da će se mnogi prepoznati.

¹⁸ We named this protocol for interviews „a questionnaire“ in case the participants in the end don't agree answering to questions, and in some cases we faced such circumstances. Surprisingly cooperative were a few members of the representative bodies, while others were rather disturbed and refused cooperation by giving short and superficial answers. Some employees filled out the protocol themselves, and some allowed that we do an interview with them, which allowed us to ask additional questions, clarify unknown terms, etc. We are grateful to the cooperative employees and „politicians“ and we ask the others to be more cooperative next time.

¹⁹ In this paper, we won't specifically refer to the sources of information (name and surname, function), they are known to YASA's associates, to protect the privacy of the employees of various city administrations and members of political bodies, and to prevent possible misuse. We believe many will recognize themselves in the text.

strane EU (iz intervju provedenih tijekom svibnja i lipnja 2012., arhiva UMKI).

Analizirajući ove navode, može nam se učiniti da je zaista učinjeno "mnogo" za mlade, no pitajući za "detalje", poput metoda kojima se procjenjuje postojanje potreba (opravdanost ulaganja), odnosno zadovoljava li određeni projekt određenu potrebu, evaluacije projekta, odnosno procedure oko odabira projekta kao i kriterije za odabir, praćenje i ponovno financiranje, uglavnom smo dobili odgovore koji upućuju na vrlo nizak nivo usvojenih metoda i procedura za planiranje. **Većina gradova nema usvojenju strategiju razvoja u kojoj bi u ozbiljnoj analizi bile definirane potrebe mladih.** Najviše u tom pogledu je napravio Grad Rijeka, ali smo se iznenadili kad smo na stranicama gradova Vrbovsko, Bakra, Krka i Raba pronašli strategije razvoja, ali u kojima mladi nisu istaknuti kao prioritetno područje - u tim dokumentima se eventualna ulaganja i mjere odnose na djelatnosti gradskih uprava. Tek detaljnom dodatnom analizom prosječni građanin može ustanoviti tragove onoga što se odnosi na mlade, ali ne i cjelovitu sliku.

Stavovi i reakcije iz perspektive gradova, za ovakvo stanje su različiti, pa navode:

- *preopterećenost obavezama djelatnika;*
- *nejasno artikulirani projekti mladih; nedostatak vrijednosti i sl.*
- *neupućenost i nezainteresiranost mladih;*
- *nedostatak financijskih sredstava* (intervjui, 2011, arhiva UMKI).

Analizirajući s jedne strane perspektivu djelatnika (stručnjaka) i članova predstavničkog i /ili izvršnog tijela gradova i s druge strane, analizirajući stvarno stanje potrebnih resursa za rad s mladima (stručnjaka, dokumenata i sl.) došli smo do zaključka da bi se položaj mladih i komunikacija mladih s političkim institucijama mogao unaprijediti nekim od navedenih aktivnosti, mjera i vrijednosti. Iskustva i strateški dokumenti EU govore isto.

U nastavku je interpretacija dobivenih podataka

a sastanaka, odnosno vođenih strukturiranih intervju s djelatnicima gradskih uprava i/ili članovima predstavničkih i/ili izvršnih političkih tijela u odabranim gradovima PGŽ²⁰:

1. **Uvođenje odnosno nedostatak Odjela za mlade i osobe za rad s mladima.**
2. **Izrada strategije razvoja, odnosno strategije za mlade prvenstveno na regionalnom nivou.** Bez vizije regionalnog razvoja strateški dokumenti lokalnih samouprava mogu biti promašeni i neusklađeni s većom cjelinom kojoj pripadaju administrativno, geografski, prometno, ekonomski, kulturno i/ili politički. Obzirom da je na nacionalnom nivou ipak izrađen Program za mlade, regionalne strategije i/ili akcijski planovi za mlade bi trebali prethoditi izradi lokalnih.
3. **Nepridržavanje odredbi Zakona o savjetima mladih** - još uvijek, 5 godina nakon donošenja Zakona nisu svi gradovi/općine konstituirali svoje savjete mladih. Iako je nakon izlazenja Zakona, većina gradova započela proceduru konstituiranja savjeta mladih, prema istraživanju LOTUS-a 2011., koje je obuhvaćao i ispitivanje funkcioniranja savjeta mladih, 90% županija (od 20), 77% gradova (od 121) i najmanje 26% (od 368) općina u Hrvatskoj ima konstituirane savjete mladih²¹. U PGŽ je prema podacima iz Službenih novina PGŽ (www.sn.pgz.hr), u kojima se objavljuju odluke gradskih vijeća, **7 gradova i Županija je osnovalo savjete mladih koji imaju važeći mandat, dok je u 6 gradova mandat istekao i nije novi konstituiran.** U jednom gradu nikad nije niti konstituiran. Najčešći razlog koje se navodi je neodaziv mladih na javni poziv. **Većina općina (odluke o osnivanju smo pronašli za 17 općina od 22) ima konstituiran savjet mladih,** a neke od njih nisu uspjele kao niti gradovi konstituirati drugi saziv. Ipak PGŽ se može svrstati u aktivnije županije. Među općinama pojedini savjeti mladih su posebno aktivni, poput onih iz Općine Matulji. Može se reći da u usporedbi s ostalim županijama, PGŽ i njeni gradovi i općine imaju relativno razvijenu mrežu savjeta mladih. Iako većina savjeta mladih u programima predviđa suradnju s drugim mladima,

- *financing professions in demand*
- *workshops about improper behavior of children in cooperation with parents*
- *providing facilities available to young people: cultural centers, sports halls and other multifunctional facilities*
- *active involvement of NGOs*
- *financing organizations and societies which gather young people (voluntary fire brigades, music, sports, cultural and other societies and organizations)*
- *financing youth projects which are sponsored by the EU (from interviews done during May and June 2012, YASA archive)*

When analyzing these statements, we could think that really much has been done for young people, but when we asked for "details", like the methods for estimating the existence of certain needs (justification of investment), meaning, does a certain project satisfy a certain need, project evaluation, that is, procedures for choosing a project, as well as criteria, monitoring and financing, the answers we get mostly indicate a very low level of adopted methods and planning procedures. **Most of the cities don't have a development strategy in which there would be defined needs of young people through serious analysis.** In that respect, City of Rijeka did the most, but we were surprised to find development strategies on web pages of the cities of Vrbovsko, Bakar, Krk and Rab in which young people were not pointed out as a priority – in those documents, all the investments and measures refer to the activities of the city departments. Only through detailed analysis an average citizen could find traces of that which refers to the youth, but not the whole picture.

Attitudes and reactions from the cities' perspective regarding this situation are different, they say:

- *employees are overloaded with work assignments*
- *unclearly articulated youth projects, lack of value, etc.*
- *ignorance and disinterest of young people*
- *lack of financial means* (interviews, 2011, YASA archive)

Analyzing the employee (expert) perspective from one side, members of the representative and/or executive body of the cities from the other and the real situation regarding necessary resources for working with young people (experts, documents, etc.), we have come to a conclusion that the position of young people and their communication with the political institutions could be better with some of the listed activities, measures and values. Experiences and strategic documents of the EU tell us the same.

Below you can find the interpretation of the collected data from meetings, that is, guided structured interviews with employees and/or members of the representative and/or executive political bodies in the selected cities of the Primorsko-goranska County:

1. **Introducing, that is, the lack of a youth department and a person in charge of working with young people.**
2. **Creating a development strategy, that is, a youth strategy primarily on the regional level.** Without a vision of regional development, strategic documents of local self-governments can be a failure and incompatible with the greater whole in which they belong administratively, geographically, regarding traffic, economically, culturally and/or politically. Having in mind there is a Youth Program on the national level, regional youth strategies and/or youth action plans would have to be drawn up before the local ones.
3. **Not mentoring provisions of the Youth Councils** - still, 5 years after the bill was passed, not all cities/municipalities have constituted their Youth Councils. Although after the bill was passed most cities began the procedure of constituting their Youth Councils, according to the LOTUS research in 2011 which encompassed a research on functionality of Youth Councils, 90% of the counties (from 20), 77% cities (from 121) and at least 26% municipalities (from 368) have constituted Youth Councils. In Primorsko-goranska county, according to its official gazette, **7 cities and the County itself have constituted Youth Councils, while in 6 cities their term has expired and new members weren't elected.** In one city no members of Youth Council

²⁰ Podaci su dobiveni analizom iskazanih stavova i mišljenja iz zapisnika sa sastanaka i strukturiranih intervju sa sudionicima (djelatnicima gradskih uprava, osobama zaduženima za rad s mladima) i odabranim članovima predstavničkih/izvršnih tijela gradova. Nad podacima nije vršena statistička obrada (osim na nivou deskriptivne analize - frekvencije) jer su se intervjui vodili sa sudionicima iz 16 gradova, odnosno 1 djelatnik i jedan član političkog tijela koji se najčešće bavi mladima po gradu (32 osobe). Pristupilo se kvalitativnoj analizi, analizi sadržaja na pitanja otvorenog tipa, odnosno utvrdile su se tipične vrste (sadržajno i vrijednosno) odgovora kojima se služe ti sudionici, pa ne možemo utvrditi postoji li statistički značajan razlika između sudionika po gradovima. Analizom i provjerom dobivenih podataka iz dostupnih dokumenata provjeravali smo istinitost za one odgovore za koje je moguće utvrditi činjenično stanje.

²¹ Prema istraživanju Mreže mladih i GONG-a (2012.), „S kim i kako lokalne vlasti surađuju“, izvještaj o istraživanju kvalitete i transparentnosti suradnje lokalnih vlasti i civilnog društva u Hrvatskoj, str.32, u sklopu istraživanja LOTUS 2011 - istraživanje otvorenosti i transparentnosti jedinica lokalne samouprave u RH. U istom istraživanju upitnik za mlade je ispunilo samo 28 savjeta mladih. Prema istom istraživanju većinu ispunjenih upitnika nisu ispunili članovi Savjeta mladih, već predstavnici gradova/općina, a do većine upitnik nije niti došao. Više na <http://www.gong.hr/page.aspx?PageID=230>, 14.08.2012.

²⁰ The data was acquired through analysis of stated views and opinions from the meeting records and structured interviews with the participants (employees of the city administrations, persons in charge of working with young people) and selected members of the representative/executive bodies of the cities. The data was not statistically processed (except on the level of descriptive analysis – frequency) because the interviews were done with participants from 16 cities, that is, one employee and one member of the political body who is in charge of working with young people per city (32 persons). A qualitative analysis was done, as well as content analysis regarding open type questions, that is typical kinds of answers (by content and value) used by the participants were identified, so we can't determine if there is a statistically significant difference between participants per cities. By analyzing and checking acquired data from available documents we checked the veracity for those answers for which it was possible to ascertain the facts.

²¹ According to the research made by the Youth Network of Croatia and GONG (2012) named "With whom and how the local authorities cooperate, a report on the research of quality and transparency of cooperation between the local authorities and the civil sector in Croatia", pg. 34, made as a part of the research LOTUS 2011 – a research on openness and transparency of local self-government units in Republic of Croatia. In the same research, the youth questionnaire was filled out by only 28 youth councils. According to the research, most of the questionnaires weren't filled out by members of youth councils, but the representatives of the cities/municipalities, and most of them didn't receive the questionnaire at all. More on <http://www.gong.hr/page.aspx?PageID=230>, 14.08. 2012.

sastanci koji se organiziraju uglavnom su nedovoljno posjećeni i često otkazani. Nakon 5 godina i moguća 2 mandata većina gradova i općina bi već trebala prepoznati ovo tijelo kao važnog partnera. Niti je to slučaj sa gradovima/općinama, a niti sa mladima. Očito treba učiniti više na edukaciji mladih na mogućnostima koju pruža ovo tijelo. U odredbama Zakona o savjetima mladih treba ugraditi poluge za sankcioniranje jedinica lokalne/regionalne samouprave u slučaju nepoštivanja zakona.

- Iako postoje programi ili planovi rada savjeta mladih, oni se najčešće izrađuju i provode formalno, u cilju ispunjavanja obaveze donošenja programa, posljedica čega je nedostatak aktivne provedbe programa samih donositelja programa, savjeta mladih, a onda i onih kojima je taj program namjenjen - mladih u zajednici. **Mladi u zajednici najčešće ne prepoznaju rad ovoga tijela, pa niti ne sudjeluju u dovoljnoj mjeri u provedbi aktivnosti pa je potrebno više mladih uključiti u planiranje programa mladih.**
- U većini gradova ne postoje prostori isključivo za mlade ili informacije o postojanju takvih prostora i informacije o programima koji se mogu provesti na takvim mjestima ne dopire do njih.** Važna aktivnost koju je potrebno razviti je pronaći primjeren način informiranja i privlačenja mladih.
- Nije razvijen način izvještavanja i informiranja javnosti o programima koji su usvojeni u proračunima gradova i koji se financiraju, a koji je primjeren za određene skupine korisnika u zajednici.** Iako je većina proračuna gradova kao osnovnog dokumenta iz kojeg su vidljivi financirani programi i projekti dostupna na Internetu, većina građana, a naročito mladih ne pronalazi programe koje su od njihova interesa. Razlozi su dvojaki, što zbog nepoznavanja financijskog načina izvještavanja, strukture izvještaja, strukture rada gradskih uprava i sl. Dakle, iako su informacije dostupne, one nisu primjerene publici kojoj su namjenjene. O tome svjedoče djelatnici kojima se često postavljaju pitanja poput: *u gradu ničeg nema, tko to radi* i sl., što proizlazi iz nepoznavanja projekata i programa iz osnovnog dokumenta gradova - proračuna. Stoga preporučamo izradu novoga načina izvještavanja (uz zakonski uvjetova-

nog postojećeg), prilagođenog potrebama mladih. Gradovi Crikvenica i Opatija su slične dokumente izdali u obliku brošura za djecu i građane (*Proračun u malom* i sl.). Dakle, radi se o nedovoljnoj transparentnosti iz perspektive prilagođenosti ciljanim skupinama, odnosno korisnicima. (*eng.user-friendly report*)

- Otežana ili nepostojeća komunikacija između lokalne samouprave i mladih, organizacija i društava - otvoriti komunikacijske kanale, „otvoriti“ gradske uprave za mlade.** Dobar primjer je projekt *„Misli globalno, djeluj lokalno“*, pod operativnim nazivom *Dan akcije*, koji provodi *Udruga Delta* (<http://www.udruga-delta.hr/hr>) iz Rijeke u suradnji s udrugom Gong (<http://www.gong.hr/default.aspx>), u kojem sudjeluju mladi, srednjoškolci pa između ostalog provode jedan dan u prostorima gradskih uprava, nastojeći u stvarnosti učiti na koji način se ideje provode u stvarnost, suočeni sa stvarnim prednostima i ograničenjima koja stoje na tom putu. Projekt se provodi u Rijeci i Opatiji²². Kroz ovaj projekt srednjoškolci upoznaju djelatnike i rad gradske uprave ali i djelatnici upoznaju mlade, uče kako realizirati i pretvoriti ideju u stvarni projekt..
- Predstavnici mladih (osoba u lokalnoj samoupravi zaduženih za mlade, savjet mladih, Klub za mlade) nisu dovoljno educirani za rad s mladima, što sami i iskazuju kao prepreku i potrebu.** Potrebno je više edukacija kojima bi se unaprijedila problematika mladih i na taj način konačno prihvatilo mlade kao posebnu skupinu, s velikim specifičnostima i zahtjevima. Radi se o potrebi za edukacijom mladih, njihovih predstavnika kao i osoba s kojima surađuju u raznim institucijama.
- Nedovoljna uključenost odgojno-obrazovnih ustanova u programe za mlade** - iako gradovi podržavaju izvannastavne aktivnosti srednjih škola, Zakladu Sveučilišta u Rijeci, kao što i PGŽ podržava studentske projekte, ovi programi su uglavnom stihijski i neujednačeno financirani. Bez sustavnog povezivanja i uključivanja ovih dionika, bez strategije kojom su definirane potrebe i zadani ciljevi nemoguće je djelotvorno povezati politički i obrazovni sustav - obrazovni sustav je potpora političkom u smislu stručne ekspertize programa

were elected ever. The most common reason stated is that young people don't run for membership in Youth Councils. **Most of the municipalities (we found founding acts in 17 out of 22 municipalities) have constituted Youth Councils**, and some of them, like some of the cities, didn't succeed in convening the second mandate of their Youth Council. Nevertheless, Primorsko-goranska County can be listed as one of the more active counties. Among municipalities, some Youth Councils are especially active, like the one from the Municipality of Matulji. It could be said that compared with other counties, Primorsko-goranska County and its cities and municipalities have a relatively developed network of youth councils. Although most of the youth councils in their programs envisage cooperation with other young people, the meetings that are organized usually don't have an adequate attendance and therefore are often cancelled. After 5 years and possible 2 mandates, most cities and municipalities should recognize this body as an important partner. That's not the case with cities/municipalities, or with young people. Obviously, more needs to be done regarding educating the young about the possibilities this body offers. The provisions of the Youth Councils should be mounted levers for sanctioning local/regional government in the event of non-compliance with the law.

- Although there are programs or work plans of youth councils, they are most commonly being drawn up and carried out only formally, with the goal of fulfilling the obligation of creating a program, which results in programs not being actively implemented by youth councils who created them and the young people in the community, for whom the program was intended. **Young People in the community often do not recognize the work of this body, so they do not participate sufficiently in the implementation of activities and need more young people involved in the planning of youth programs.**
- In most of the cities, youth-exclusive facilities don't exist or the information about such facilities and programs that could be implemented in such places doesn't get through to them.** The important activity that should be developed is to find an adequate way of informing and attracting

the youth.

- The means of reporting to and informing the public about programs financed from the cities' budgets that is adequate for certain user groups in the community is not developed.** Although most of the cities' budgets as basic documents in which the financed programs and projects are visible on the internet, most citizens, especially the young, don't find programs of their interest. The reasons are double-natured, e.g. because of not being familiar with ways of financial reporting, report structure, structure of city administrations, etc. So, even if the information is available, they are not adequate for the target audience. Employees are witnesses that this is so because they are frequently asked questions like: *there is nothing in the city, what is being done*, etc., which derives from the failure to recognize projects and programs from the basic city document - the budget. We therefore recommend the creation of a new way of reporting (an addition to the existing that is proscribed by law) which is adapted to the needs of young people. The cities of Crikvenica and Opatija issued similar documents in the form of children and citizen brochures (*The budget in brief* and similar). Therefore, the issue is not enough transparency from the perspective of adaptation to the target groups, more precisely, users (user-friendly report).
- Difficult or non-existent communication between local self-government and young people, youth organizations and societies - open communication channels, "open" city administration to young people.** A good example is the project *Think globally, act locally* under its operational name *Day of action*, led by *Association Delta* (<http://www.udruga-delta.hr/hr>) from Rijeka in cooperation with *Association GONG* (<http://www.gong.hr/default.aspx>), in which young people, of high school age, participate and among other things spend a day in their city administration offices, trying to learn from practical examples how are ideas made into reality, faced with real advantages and limits which stand in the way. The project is carried out in Rijeka and Opatija. Through this project, high school students meet the employees and the work of the city administration, but also

²² Više na <http://www.udruga-delta.hr/hr/Aktivnosti/Mislim-globalno-djelujem-lokalno/>, 21.08.2012.

²² More on <http://www.udruga-delta.hr/hr/Aktivnosti/Mislim-globalno-djelujem-lokalno/>, August 21st 2012

i projekta.

10. **Apatičnost mladih, pasivan i inertan stav mladih prema aktivnom participiranju,** većinom opterećenih predrasudama o političkom odlučivanju s pragmatičnim stavom i orijentacijom prema instrumentalizmu i hedonizmu (npr. Leburic, Tomić-Koludrović, 2002). **Mlade treba pozitivnim primjerom uvjeriti da je moguće mijenjati svijet, a prvi korak je aktivno sudjelovanje u političkom odlučivanju ali i sudjelovanje u javnom životu u zajednici.** Odličan primjer inicijative koja bi mogla djelovati u ovom smjeru je i rezultat projekta "Učinkovito i održivo sudjelovanje građana" koju je u 2012. provela Udruga Delta, s nositeljem projekta Centrom za menadžment, razvoj i planiranje - MDP Inicijative (Doboj, Bosna i Hercegovina) te partnerima Analitika (Sarajevo, Bosna i Hercegovina) i Centar za informisanje i edukaciju građana (Cetinje, Crna Gora), dokument pod nazivom "Principi, smjernice i protokoli za uključivanje javnosti u odlučivanje na lokalnoj razini"²³. Sustavnom edukacijom uz pomoć ove publikacije koja na jednostavan i pregledan način prikazuje moguće načine sudjelovanja stječu se osnovna znanja iz ovoga područja, korisna za mlade kao i za gradove/općine.
11. **Nekontinuirano provođenje politike za mlade u lokalnoj samoupravi** dovodi do diskontinuiteta u percepciji političke volje, a potencijalne rezultate je moguće doseći jedino kontinuiranim ulaganjem i iskazivanjem interesa za potrebe i probleme mladih.
12. **Nedostatak umreženosti, suradnje i potpomaganja društava i organizacija unutar lokalne samouprave** - lokalne političke i organizacije civilnog društva su zatvorene, često nespremne na suradnju, pa se često može čuti dnevno politički diskurs - *oni iz one stranke, ili oni iz one udruge*. **Predlaže se jačanje partnerskog odnosa među političkim i organizacijama civilnog društva, npr. započinjanje zajedničkih projekata, umrežavanja i zajedničkih istupa u javnosti.**
13. **Dislociranost općina od mikrocentara u subregijama** te nemogućnost povezivanja zbog nedostataka sredstava, onemogućava nesmetan protok informacija i ideja, ili naprosto fizičku prisutnost. **Učiniti sve ne bi li povezali sve dijelove područja.** Dobar primjer je Grad Opatija koji dodatno financira dodatnog linijskog prijevoznika City bus, koji povezuje one dijelove administrativnog područja grada koje nije bilo pokriveno dotadašnjim. Uz

suradnju građana posebno mladih potrebno je uvoditi nove linije koje odgovaraju načinu života mladih (od odlazaka u školu, fakultet, na slobodne aktivnosti) ili Grad Rijeka koji je uveo noćnu liniju javnog prijevoza koja odgovara noćnim izlascima mladih. **Gradovi/općine trebaju u većoj mjeri financirati mjesečne karte za mlade kao i uvoditi nove linije.**

14. **Ulaganja u mlade (stipendije, programi, sufinanciranje) ostaju neiskorišteni potencijal.** Mladi koji su stipendisti gradova često ostaju neiskorišten ljudski kapital koji se može i treba zadržati u zajednici. Rijetko postoje programi kojima se mladi uključuju u projekte ili bilo kakav vid suradnje. Dobar primjer je Grad Opatija i program volontiranja za stipendiste.
15. **Sufinancira se određeni broj organizacija civilnog društva ili jednako ili drastično različitim iznosima, bez obzira na uloženi trud i vidljive rezultate.** Najvećim dijelom ne postoje jasno razrađeni kriteriji za financiranje prema rezultatima. Iako je Hrvatski sabor donio još 2007. godine *Kodeks pozitivne prakse, standarde i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga* (NN 16/2007), većina gradova/općina nema (osim javnog poziva) razrađene kriterije, standarde i mjerila za financiranje organizacija civilnog društva, najviše radi nepostojećih strateških dokumenata poput strategija ili akcijskih planova. **Uvesti jasne kriterije u natječaje za financiranje javnih potreba, na osnovi potreba zajednice, rezultata iz prethodnih godina kao i prioriteta zajednice.**

Nastojali smo prikupiti sve informacije koje su dostupne djelatnicima i članovima političkih tijela o zahtjevima kojima su mladi izražavali svoje planove ili želje koje nisu realizirane. Razlozi zbog kojih zahtjevi nisu realizirani su prema njihovim navodima višestruki, prije svega navode "jer nisu imali mogućnosti, nisu znali na koji način, pokušali ali neuspješno (bez obrazloženja)". *Utjecaj vanjskih čimbenika na koje lokalne samouprave imaju mali ili nikakav utjecaj* se često navodi kao razlog. Pod time se podrazumijevaju zakonski okviri, procedure i ograničenost sredstava iz kojih se mogu financirati ovi programi.

Najčešće spominjan i istaknut veći problem koji je primijećen u redovitom obavljanju djelatnosti lokalnih samouprava i savjeta mladih je inertan stav mladih prema bilo kakvom sudjelovanju u lokalnoj samoupravi i problem pri konstituiranju savjeta mladih

the employees meet the youth, teach them how to realize and convert an idea into a real project.

8. **Youth representatives (a person in the local government in charge of working with young people, Youth Council, Youth Club) aren't educated enough to work with young people, which they themselves point out as an obstacle and a need.** More education is necessary to improve the position of the youth and in that way finally accept young people as a special group with great specificities and demands. The matter is the need to educate young people and their representatives, as well as the persons with whom they cooperate in various institutions.
9. **Insufficient involvement of educational institutions in youth programs** - although the cities support extracurricular activities of high schools, the University of Rijeka Foundation, student projects like Primorsko-goranska County, these programs are spontaneous and unevenly financed. Without systematic networking and inclusion of all stakeholders, without a strategy which defines needs and goals, it is impossible to effectively link the political and educational system - educational system is a support to the political one the sense of the expert study of programs and projects.
10. **Apathy of young people, passive and inert attitude of young people towards active participation,** mostly biased with attitudes about political decision-making with a pragmatic attitude and orientation towards instrumentalism and hedonism (e.g. Leburic, Tomić-Koludrović, 2002). **The young need to be convinced by a positive example that it's possible to change the world, and that the first step is active participation in political decision making, but also participation in public life of the community.** An excellent example of an initiative which could act in such a direction is the result of the project "Efficient and sustainable participation of citizens" carried out by Association Delta in 2012, with the Center for management, development and planning - MDP initiatives (Doboj, Bosnia and Herzegovina) as the project coordinator and Analitika (Sarajevo, Bosnia and Herzegovina) and Centar za informisanje i edukaciju građana (Cetinje, Montenegro) as project partners, a document named *Principles, guidelines and protocols for public inclusion into decision making on the local level*. **With systematic education and the help of this publication, which shows in a simple and easy way the possible ways of participation, basic skills from this area are**

gained, useful for the young, as well as for the cities/municipalities.

11. **Sporadic implementation of youth policies in local government** leads to discontinuity in the perception of political will, and potential results are possible to attain only through continuous investment and showing an interest for youth needs and problems.
12. **The lack of networks, cooperation and aiding societies and organizations within local government** - local political organizations and organizations of civil society are closed, often unready to cooperate, so you can often hear day to day discourse - *they from that party or they from that association*. **We propose the strengthening of partnerships between political organizations and organizations of civil society, e.g. encouraging joint projects, networking and joint public statements.**
13. **Dislocation of municipalities from subregional microcenters** and the impossibility of networking because of the lack of funds impede unobstructed flow of information and ideas, or plain physical presence. **Everything possible needs to be done to connect all parts of the area.** A good example is the City of Opatija which gives additional fund to another public transport operator, City bus, which connects those parts of the City's administrative area that isn't covered by the standard public transport. **With the citizens' cooperation, especially the young, it's necessary to introduce new bus lines which best suit the way of life of young people (going to school, college, free activities) or City of Rijeka which introduced night bus lines which conforms to the night life of young people. Cities/municipalities should, to a greater extent, finance monthly tickets for youth, as well as introduce new bus lines.**
14. **Investing in youth (scholarships, programs, financing) is an unused potential.** Young people who receive scholarships from their cities often are unused human resource which can and needs to be retained in the community. Rarely there are programs with the help of which young people can be included into projects or any other way of cooperation. A good example is the City of Opatija and the program of volunteering for scholarships holders.
15. A number of organizations of civil society are financed evenly or with drastically different amounts, regardless of the effort and visible results. For the most part, there isn't an elaborate set of criteria for financing according to the results. Although

²³ Publikacija i više o projektu dostupna na <http://www.udruga-delta.hr/hr/Aktivnosti/Ucinkovito-i-odrzivo-sudjelovanje-gradana>, 21.08.2012.

²³ The publication and more about the project is available on <http://www.udruga-delta.hr/hr/Aktivnosti/Ucinkovito-i-odrzivo-sudjelovanje-gradana>, August 21st 2012

zbog neodaziva mladih. Način komunikacije i diskurs između ovih dviju strana predstavlja najveći problem s obzirom da mladi, prema izjavama djelatnika i predstavnika *ne znaju zastupati niti potraživati svoja prava, dok savjeti mladih nemaju potrebno znanje, ne znaju prezentirati svoj rad, privući mlade, niti neki konkretan plan na koji način voditi strukturu i što se od njih očekuje*. Naši sudionici su izrazili mišljenje da bi problem mogao biti rješiv zapošljavanjem osobe koja bi koordinirala njihov rad, informirala mlade o mogućnostima financiranja, pružala savjete i podršku i kojoj će biti zadatak uspostava partnerskog odnosa. Pravilna edukacija isključivo namijenjena za rad s mladima ili edukacija iz projektnog upravljanja je ključ kvalitetnog rada osoba u lokalnoj samoupravi, ali i rada predstavnika savjeta mladih.

Pregled zanimljivih i indikativnih rezultata ne/prikupljenih podatka iz gore navednih protokola i tablica:

- **većina gradova nije iskazala ulaganja za mlade** - pretpostavka je da proračunsko izvještavanje o programima koji zadovoljavaju javne potrebe ne dozvoljava pregledno i transparentno izdvojene rashode za programe koji su namjenjeni mladima (ili bilo kojoj ciljanoj skupini),
- **većina nije iskazala broj prijavljenih zahtjeva za financiranjem (ideja, projekta, programa)** – pretpostavka je da se ne vodi ažurna evidencija – pitanje je koliko je na nivou sustava omogućeno praćenje,
- **većina nije iskazala razloge prihvatanja ili odbijanja nekog zahtjeva (ideje, programa, projekta)**. Pretpostavka je da nema ažurne evidencije - pitanje je koliko ažurno se na zahtjeve odgovara,
- **načela dostupnosti informacija** (na web portalima i osobno) nisu očito zadovoljena i dovoljna jer nisu prilagođena korisnicima.

Analiza nam sugerira sljedeće prijedloge u obliku mjera:

- Mjera 1.: uputiti prijedlog nadležnim upravnim tijelima jedinica lokalnih i regionalnih samuprava ali i Vladi RH, prema kojem bi se sačinio obrazac izvještavanja iz kojeg će biti vidljiva ulaganja u ciljane skupine - mlade, djecu, umirovljenike. Pružanje informacija mora biti jasno i razumljivo prosječnom građaninu.

- Mjera 2.: uputiti prijedlog nadležnom ministarstvu da pokrene proceduru izrade pravilnika o načinu izvještavanja koje bi omogućilo veću transparentnost u smislu vidljivosti “ulaganja” po programima (djelatnostima), odnosno uvesti zakonsku obavezu ovakvog načina izvještavanja²⁴.
- Mjera 3.: uputiti prijedlog nadležnim tijelima za sastavljanje procedura i obrazaca za praćenje i kontrolu zahtjeva (pisarnica).

Građani imaju pravo na informaciju putem javnih institucija, pogotovo informacije vezane uz javne financije tj. proračune gradova u kojima žive. Financijski izvještaji, odnosno proračuni gradova moraju biti jasni i čitljivi, a prije svega razumljivi građanima. Iako gradovi i županije uglavnom poštuju Zakon o proračunu, javno objavljuju proračune, oni su i dalje nerazumljivi, nejasni i odbijajući za korisnike, građane. S obzirom da iz većina gradova nismo dobili podatke iz kojih su moguće analizirati ulaganja u mlade, krenuli smo u analizu sadržaja proračuna za svaki grad.

Analiza proračuna gradova – usporedba ulaganja (usporedba i analiza sadržaja)

Odluka o dodatnoj analizi dokumenta odnosno proračuna gradova je donesena krajem svibnja 2012., kada smo uvidjeli da ćemo imati poteškoća oko dobivanja podatka koje su nam trebali dostaviti gradovi (iz nadležnih upravnih odjela). Većina djelatnika je izrazila nezadovoljstvo, radi zadataka koje smo postavili pred njih, odnosno podataka koje smo tražili, što je zapravo bilo očekivano. Naime, već u površnom pregledu proračuna gradova uvidjeli smo da postoji neujednačenost i nepreglednost u načinu izvještavanja, iz perspektive prosječnog korisnika (o čemu smo više u prethodnom poglavlju). Zato smo i tražili podatke „iznutra“, pretpostavljajući da postoje podaci o korisnicima, publici, evaluaciji i sl. No, to je očito zahtjevalo dodatne napore pretraživanja vlastitih programa i projekata, što govori o neuređenosti i neadekvatnosti postojećih načina izvještavanja. Zato smo smatrali nužnim da sami pokušamo još jednom „pronaći“ programe i projekte odnosno ulaganja u mlade te eventualno komparirati gradove. U ovoj analizi smo se koristili sekundarnom analizom podatka, odnosno analizirali smo dokumente *Proračuni gradova za 2012.*, koji su

the *Croatian parliament* in 2007 passed **the Code of positive practice, standards and measures for realization of the financial support for programs and project of associations** (NN 16/2007), **most of the cities/municipalities (except a public tender) don't have elaborate criteria, standards and measures for financing organizations of the civil society, for the most part because of the nonexistence of strategic documents like strategies or action plans. Clear criteria needs to be built into tenders for financing public needs, based on community needs, the results from previous years as well as the priorities of the community.**

We tried to gather all the information available to employees and members of political bodies about the demands with which young people expressed their plans or desires which weren't realized. The reasons for which their demands weren't realized are, according to their statements, multiple, as they primarily say: *because they didn't have the possibilities, they didn't know in what way to accomplish it, they tried, but failed* (no explanation). The influences of external factors on which the local self-governments have little or no sway are commonly stated as a reason. That implies legislation, procedures and limited fund from which these programs could be financed.

The most mentioned and prominent bigger issue noticed in performing regular duties of local governments and youth councils is the inert attitude of young people towards any kind of participation in local government and the issue that young people don't apply for youth council elections. The way of communication and discourse between these two sides represents the biggest problem, considering that young people, according to the statements made by employees and political representatives *don't know how to represent and claim their rights, while youth councils don't have the necessary knowledge, don't know to present their work, attract young people, nor devise any concrete plan for how to take charge of the structure and what is expected of them*. Our participants expressed an opinion that the problem could be solved by employing a person which would coordinate their work, inform young people about the possibilities of funding, give advice and support, and who will have the task of establishing partnerships between stakeholders. Proper education explicitly intended for working with young people or education

about project management is the key to quality work of persons in local self-government but also the work of the youth council representatives.

An overview of interesting and indicative results of (not) collected data from before mentioned protocols and tables:

- **most of cities didn't show youth investments** - it is assumed that budget reports regarding programs which satisfy public needs don't allow seeing clear and transparent separate expenditure about programs intended for youth (or any target group).
- **most of them didn't show the number of received funding applications (ideas, projects, programs)** – it is assumed that there isn't any up to date record – the question is to which extent it is possible to keep track of that on the level of the entire system.
- **most of them didn't show the reasons for accepting or rejecting an application (idea, program, and project)**. It is assumed that there is no up to date record – the question is how promptly applications are handled.
- **the principles of availability of information** (on web portals and individually) clearly are not met because they are not tailored to the users.

The analysis suggests the following proposals in the form of measures:

- Measure 1: send a proposition to the responsible administrative bodies of local and regional government units according to which a form of reporting would be created, from which the investment into target groups – youth, children, retired persons – would be visible. Provision of information must be clear and understandable to an average citizen.
- Measure 2: send a proposition to the responsible ministry to start the procedure of making regulations about the methods of reporting which would make possible bigger transparency in sense of “investment” by program (activities) visibility, meaning, to introduce an obligation to report in this way.
- Measure 3: send a proposition to the responsible bodies for developing procedures and monitoring and application control forms (registry)

Citizens have the right to be informed through public

²⁴ Prema Zakonu o proračunu (Narodne novine broj 87/08 i dr.), Burian i sur. ur. (2004) Računovodstvo proračuna i proračunskih korisnika, Zagreb:PRIF, predviđa se način i rokovi izrade financijskih izvještaja, što uglavnom sve jedinice lokalne i regionalne samuprave i poštuju. Međutim, isto tako za potrebe planiranja je nužno uvesti i programsku orijentaciju, odnosno uvođenje programskih proračuna, pa tako i mjere (pokazatelje) uspješnosti provedenih programa ne bi li transparentno i kvalitetno pripremili plan za narednu godinu (Burian i sur. Ur., 2004). Ako i postoje, takvi podaci najčešće nisu dostupni javnosti, a uspješnost se prikazuje kao ostvareno, realizirano u novčanom iznosu, ali ne i indikatorima uspješnosti poput rezultata evaluacija, monitoringa, vanjskog vrednovanja i sl.).

²⁴ According to the Budget Act (NN 87/88 et al.) and Burian et al. (2004), budget and budget users accounting, Zagreb: PRIF, provides the method and deadlines for making financial reports, which is for the most part upheld by the local and regional government units. However, for the needs of planning it is equally necessary to introduce a programmatic orientation, i.e. to introduce programmatic budgets, as well as measures (indicators) of successfulness of implemented programs, so that the plan for the upcoming year could be prepared in a more transparent and quality way (Burian et al., 2004). If it exists, such information most often are not available to the public, and the successfulness is shown as that what was achieved, realized in a financial amount, but not in successfulness indicators like evaluation results, monitoring, external evaluation, etc.

bili dostupni na web stranicama gradova. Obrazac za upisivanje podatka je bio jednostavan (arhiva UMKI, 2012.). Koristili smo postojeće sheme razvrstavanja prema funkcijskoj klasifikaciji, uz naznake programskih (Burian i dr., 2004:23-35).

U nastavku slijede neki od zaključaka koji se nameću nakon ove analize:

1. Zakonom o proračunu je definiran način financijskog izvještavanja (računski plan, vrste prihoda i rashoda...) ali nadležno ministarstvo do sada nije donijelo takav pravilnik (važeci je stari koji nije *user friendly*) o financijskom izvještavanju koji bi definirao i temeljito objasnio vrste rashoda, odnosno programa, projekata i/ili aktivnosti. Ne bi li sve jedinice lokalne/regionalne samouprave koristile istovjetno nazivlje ili pojmove za iste sadržaje potrebno je donijeti pojmovnik na razini sustava. Drugim riječima, treba uvesti pojmovnik prilagođen potrebama korisnika - građana. Nismo pronašli izvještaj koji bi zadovoljio zahtjeve koje postavlja programska klasifikacija, odnosno „programski proračun“, osim kod nekih gradova koji imaju neke elemente kojima se formalno udovoljava zahtjevima ovakvog načina izvještavanja, a koji bi mogao zadovoljiti potrebe korisnika - građana, odnosno mladih;
2. Jedinice lokalne/regionalne uprave (kao i država) financiraju programe i projekte koji zadovoljavaju „javne potrebe“ u određenom području života. Ova sintagma čiji smisao nam kvalitetno govori o funkciji potrošnje/rashoda/ulaganja u „društvenim djelatnostima“, najčešće nije vidljiva (ne koristi se), odnosno često se koriste u vrlo neujednačenom značenju. Treba ujednačiti nazive aktivnosti koje možemo svrstati pod programe javnih potreba.
3. Projekti i programi koji jesu zapravo ulaganja u mlade i sl. nisu na jednom mjestu, već su smješteni po raznim upravnim odjelima/razdjelima, nejasni su kriteriji za klasifikaciju, često je klasificiranje proizvoljno, u nekim gradovima djelomično smisljeno (više ili manje). Iako smo svjesni da je određene programe i projekte moguće financirati samo iz određenih izvora prihoda te da postoji zakonska regulativa kojom su moguća ulaganja u programe javnih potreba ograničena vrstom prihoda te da mnoge jedinice lokalne samouprave, financirajući neke programe i projekte u drugim razdjelima zapravo pronalaze načina kako da uopće financiraju neke programe. Možda je ovo dobra prilika da se na drugačiji način regulira potrošnja za javne potrebe, na naročito one koje su namjenjene osjetljivim skupina društva poput

djece, mladih, umirovljenika i sl.

4. Šarolika uporaba terminologije kojom se imenuju programi i projekti (nepoznavanje značenja pojedinih pojmova) dovodi do nerazumijevanja samih programa. Upitna je stručnost pojedinih djelatnika (službenika i/ili njihovih pročelnika), potrebna je stalna edukacija djelatnika/službenika koji rade na ovim programima (iz društvenih djelatnosti);
5. Nejasni kriteriji za financiranje (iz upitnika i analize weba) - preporuka i iz LOTUSA – edukacija i uvođenje jasnih kriterija;
6. Kriteriji proizlaze iz zakonskih osnova i ostalih dokumenata - strategija i akcijskih planova, od državnog do regionalnog na lokalno te kao takvi ne smiju biti prepušteni subjektivnoj procjeni, a stiže se dojam da je upravo to praksa; pronašli smo vrlo malo i oskudno navedenih kriterija i mjerila za financiranje (u natječajima za financiranje javnih potreba)
7. Nejasna evaluacija (iz upitnika i analize weba) - evaluacija se temelji na postavljenim kriterijima kojih uglavnom nema ili su preopćenito i nespecifično postavljeni; pravo pitanje je „tko i kojom metodom evaluira?“; tek poneka stavka iz ugovora s korisnicima proračunskih sredstava ne garantira evaluaciju projekata i programa.

Prijedlozi mjera za unaprijeđenje proceduralnih i funkcionalnih protokola i procedura oko načina planiranja i izvještavanja o proračunu gradova/županija:

- Mjera 1.: sastaviti upute, obrazac (pravilnik) za novu vrstu proračunskog izvještavanja - programskog proračuna iz kojeg su vidljiva ulaganja u javne potrebe prema djelatnostima i ciljanim skupinama (primjeri iz drugih zemalja Europske unije)
- Mjera 2: sastaviti pojmovnik i kriterije za klasifikaciju programa i projekata - prema djelatnostima, uskladiti u suradnji s nadležnim ministarstvima, stručnjacima iz područja.
- Mjera 3.: razvijati analitičke računalne aplikacije koje će omogućiti jasno prikazivanje „ulaganja“ - od lokalnog, regionalnog do državnog nivoa (većina su zastarjeli, kruti i nisu user friendly).

Svrha ovih mjera je unaprijeđenje transparentnosti rada jedinica lokalnih i regionalnih samouprava, odnosno zadovoljavanje potreba i prava korisnika na jasnu, pravovremenu, točnu i razumljivu infor-

institutions, especially information regarding public finances, that is, budgets of the cities in which they live. Financial reports, that is, the city budgets, must be clear and readable, and primarily understandable to the citizens. Although cities and counties for the most part uphold the Budget Act, make their budgets available for the general public, they are still incomprehensible, unclear and repulsive for the users, citizens. Since from most cities we didn't get any data from which we could analyze youth investment, we started analyzing the contents of a budget for each of the cities.

Cities' budget analysis – a comparison of invested funds (comparison and analysis of the content)

The decision to further analyze the documents, that is, cities' budgets, was made by the end of May 2012 when we realized that we'll have difficulties with getting the data we asked the cities to deliver to us (from the responsible departments). Most of the employees expressed dissatisfaction doing the tasks that we set before them, regarding the data we asked them to deliver, which was actually expected. Specifically, when we just skimmed the cities' budgets, we noticed a misbalance and confusion in the methods of reporting, from the perspective of an average user (see more in the previous chapter). That's why we asked for information "inside", assuming that there is data about users, audience, evaluation, etc. However, that obviously meant that further efforts were necessary for the employees to search their own programs and projects, which is a sign of disorganization and inadequacy of the existing forms of reporting. For that reason we found it necessary to try once again ourselves to "find" programs and projects, that is, youth investments and possibly compare the cities. In this analysis we used the secondary analysis of data, i.e. we analyzed the *budget documents for 2012* which were available on the cities' web sites. The form for entering data was simple (YASA archive, 2012). We used existing sorting schemes according to the functional classification with of hints programmatic schemes. (Burian et al., 2004:23-25). The following are some of the conclusions which impose themselves after this analysis:

1. The Budget Act defines the methods of financial reporting (accounting plan, income and expenditure types, ...), but the responsible ministry didn't up until now pass regulations (the old ones are valid, but are not *user friendly*) about financial reporting which would define and thoroughly explain expenditure types, i.e. programs, project and/or activities. To assure that all local/regional government

units use the same nomenclature or terminology for identical contents, it's necessary to adopt a glossary of terms suited for the needs of the users – citizens., We didn't find a report which would satisfy the demands set by the programmatic classification, i.e. "programmatic budget", except with some cities which have some elements that formally meet the demands of this way of reporting, which could meet the needs of the users – citizens, that is, the youth.

2. Local/regional administration units (as well as the state) **fund programs and projects** which formally satisfy the "public needs" in a specific area of life. This phrase, the sense of which tells us about the function of spending/expenditure in the "social activities", most often isn't visible (it isn't used), i.e. it's often used with different meanings. **It's necessary to standardize the names of the activities which we can classify as public needs programs.**
3. Projects and programs which really are youth investments and similar can't be found in one place, but are spread over various departments/sections, there are no clear criteria for classification and it's often arbitrary, and in some cities partially clear (more or less). Although we are aware that certain programs and projects are possible to fund only from specific sources of income and that there is legislation which limits the possibility of investment into public needs programs by type of income, and that many local government units by funding certain programs and projects through different sections actually are trying to find a way to fund certain programs at all. Maybe this is a good opportunity to **find another way to regulate expenditure for public needs, especially which is intended to risk groups in the society, like children, youth, retired persons, etc.**
4. Diverse usage of terminology for naming programs and projects (ignorance about the meaning of certain terms) leads to misunderstanding of the programs themselves. The expertise of certain employees is in question (officials and/or their department heads), **so it's necessary to constantly educate employees/officials who work on these programs (from the field of social activities).**
5. The funding criteria are unclear (according to the questionnaires and web page analysis) – LOTUS also recommends – **education and introducing clear criteria.**
6. Criteria are derived from legislation and other documents – strategies and action plans made on

maciju kao preduvjet za uključivanje i sudjelovanje. Vjerujemo da je ista ili slična situacija i u drugim županijama.

Ova analiza nam je potvrdila da ne možemo sa statističkom pouzdanosti tvrditi da su ulaganja u pojedinima gradovima veća, manja ili nedovoljna. Pouzdani izvori podataka za analizu su potrebni radi kontrole dobivenih podataka - percepcija mladih, percepcija političkih predstavnika (onih koji odlučuju) i stručnjaka (djelatnika) su često vrlo oprečna, iako se radi o vrlo egzaktnim podacima (iznosima ulaganja/rashoda). Za neke je malo, a za neke je puno. Naravno da je opravdano ulaganje ili politički korektno ono koje je proizašlo iz konsenzusa, koje je kompromis između ovih potreba, zahtjeva i političkih odluka. Sustav državne uprave je formalna birokratska organizacija koja zahtjeva veću preciznost organizacije ali i fleksibilnost u skladu sa zahtjevima onih bez kojih njihova društvena i politička uloga, radna mjesta i funkcije ne bi postojali - zajednice i građana koji plaćanjem poreza omogućavaju zado-

voljavanje ovih javnih potreba. Postojeći načini prikazivanja proračuna i korištenje „javnih potreba“ i klasifikacije djelatnosti nisu zadovoljavajući te je potrebno **hitno ujednačiti korištenje terminologije (pojmovni smisao i sadržaj)**. Osim toga, nemoguće je procjenjivati financijsku vrijednost i opravdanost projekta i programa jer proračunsko izvještavanje ne omogućuje prikazivanje ukupne vrijednosti. **U nastavku je primjer konstrukcije i simulacije pregleda ulaganja u mlade. Grafički prikaz br. 2. prikazuje omjer između cjelokupnog proračuna gradova i ulaganja u javne potrebe iz kojeg su vidljiva ulaganja u postocima - %. Metodološki nismo u poziciji tvrditi ili pohvaliti neki od gradova, jer nismo sigurni da su obuhvaćena sva ulaganja. Prikupljanje odnosno nezadovoljstvo djelatnika gradskih uprava oko ispunjavanja tablica nas je uvjerilo da je gotovo nemoguće utvrditi stanje koje bi moglo biti pravo stanje. Grafički prikaz br. 3. prikazuje omjer ulaganja u programe predškolskog odgoja javnih potreba u trenutku analize.**

state, regional and local level and as such mustn't be left to subjective evaluation, but one could get an impression that in practice everything functions exactly like that. We found very little and scarcely specified criteria and measures for funding (in tenders for funding public needs).

7. Unclear evaluation (according to the questionnaires and web page analysis) – evaluation is based on set criteria which usually don't exist or they are too broad and unspecific. The real question is “who evaluates and using which method?” Just a few items from contracts signed with users of budget funds don't guarantee evaluation of projects and programs.

Proposed measures for improving procedural and functional protocols and procedures regarding ways of planning and reporting about the cities'/counties' budgets:

- Measure 1: compile a set of instructions, a form (regulations) for a new kind of budget reporting – programmatic budget from which the investment into public needs according to activities and target groups is visible (examples from other countries of the EU).
- Measure 2: compile a glossary and criteria for classification of programs and projects – according to activities and harmonize it in cooperation with responsible ministries and experts in the field.
- Measure 3: develop analytical computer applications which will allow showing the “investment” more clearly – from local, regional to the state level (most of existing applications are out of date, rigid and not user friendly).

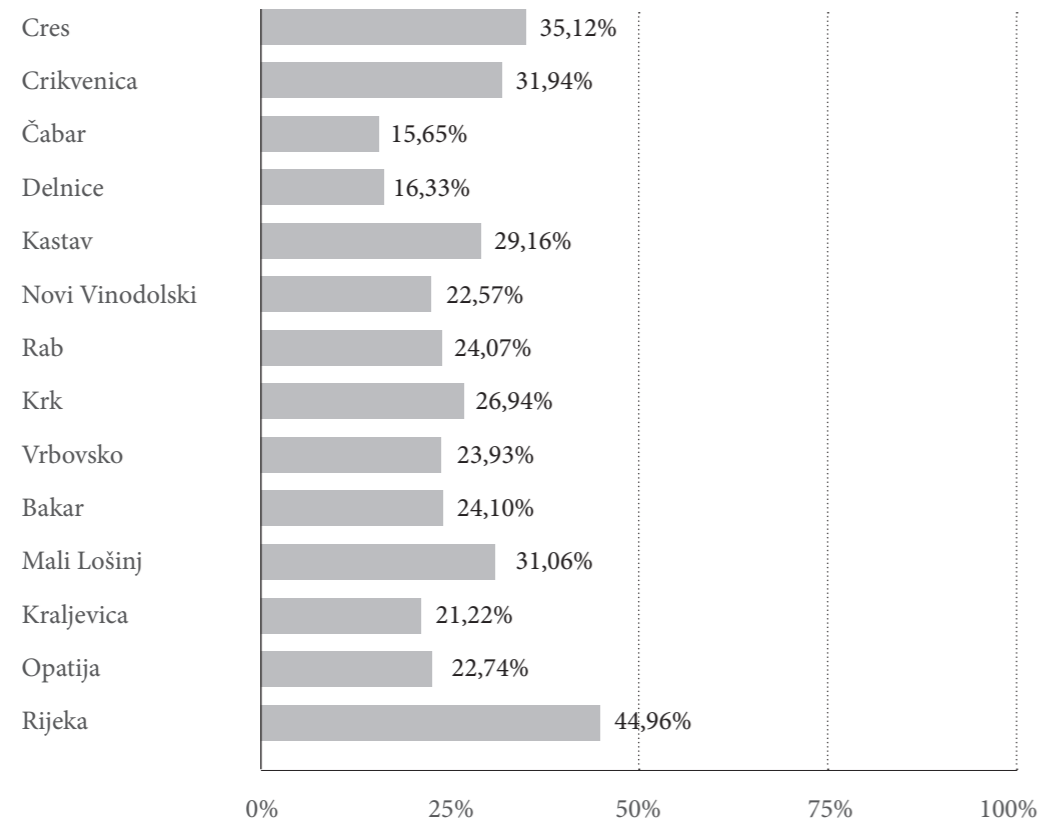
The purpose of these measures is to improve transparency of the work local and regional self-governments do, i.e. satisfy the needs and rights of the users to clear, prompt, accurate and understandable information as a prerequisite for involvement and participation. We believe the same or similar situations occur in other counties as well.

This analysis confirmed that we cannot claim with statistical reliability the investments in certain cities are bigger, smaller or insufficient. Reliable sources of data for analysis are needed to check the acquired data – perception of young people, perception of political representatives (those who make decisions) and experts (employees) are often very different, although we are dealing with very exact data (amount of investment/expenditure). For some the amount is little, for others it's much. Of course that a justified or politically correct investment is the one which came out of a consensus, a compromise between these needs and demands and political decisions. The state administration system is a formal bureaucratic organization which demands bigger organisation precision, but also flexibility in accordance with the demands of those without whom their social and political role, work places and functions wouldn't exist – communities and citizens who, by paying taxes, allow meeting these public needs. Existing ways of displaying a budget and usage of “public needs” and activity classification are not adequate, **and the standardization of terminology usage (terms and contents)** is a matter of urgency. Apart from that, it's impossible to evaluate the financial value and the validity of projects and programs because budget reporting doesn't show the total value **The following is an example of construction and simulation of youth investments. Chart No. 2 shows the ratio between the cities' budgets as a whole and investments into public needs, in which the investments are seen as percentages. Methodologically, we are not in the position to claim or to praise any of the cities because we are uncertain if all investments are covered. Collecting, i.e. dissatisfaction of cities' administration employees about filling out the tables convinced us that it's almost impossible to ascertain the state of things which would definitely be real. Chart No. 3 shows the ration of investments in programs of preschool education as a part of public needs at the moment the analysis was conducted.**

Grafički prikaz br.2: Udio "Programa javnih potreba" u proračunima gradova PGŽ (Proračuni gradova, svibanj 2012., izvor: internetske stranice gradova).

Chart No. 2: "Program of public needs" as a part of the Primorsko-goranska county cities budgets (cities budgets, May 2012, source: city's web pages)

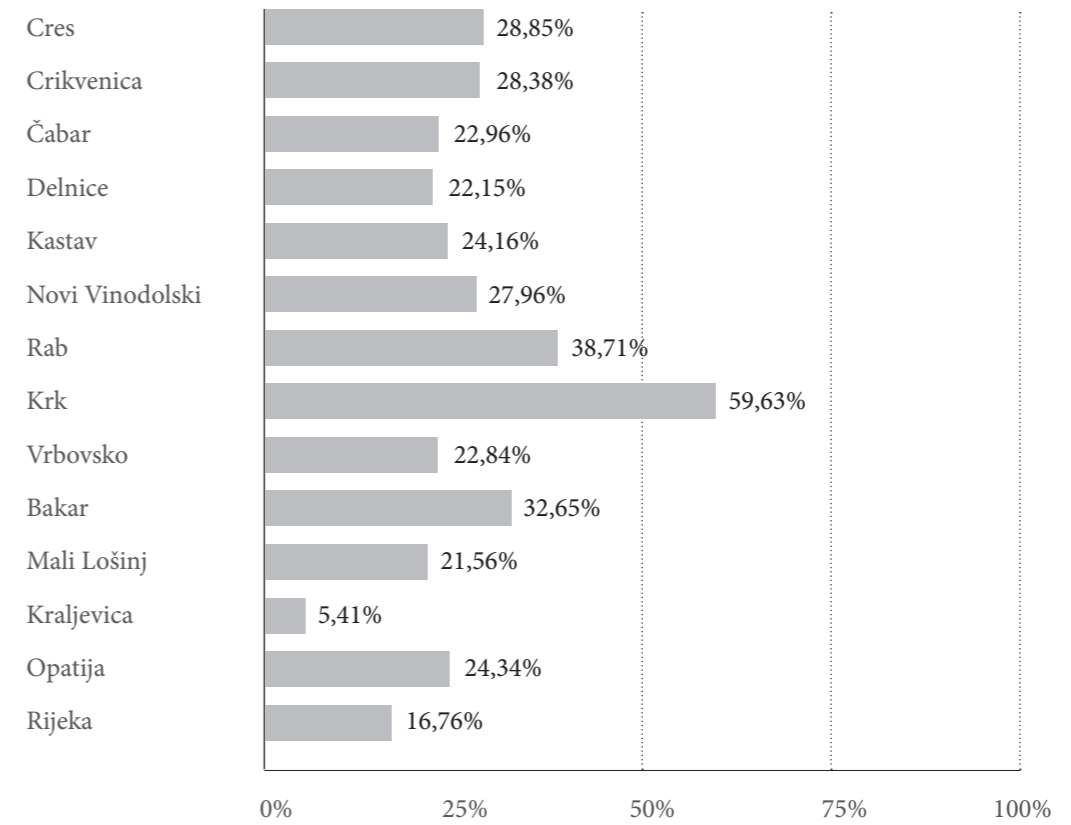
% JP/P



Grafički prikaz br.3: Udio ulaganja u Programe javnih potreba u predškolskom odgoju (Proračuni gradova, svibanj 2012. , izvor: internetske stranice gradova).

Chart No. 3: Programs for preschool education as a part of the program of public needs (cities' budgets, May 2012, source: cities' web pages)

% PO/JP



11

IZ PERSPEKTIVE MLADIH - PILOT ANKETNO
ISTRAŽIVANJE „POLITIKE PREMA MLADIMA I ZA
MLADE PRIMORSKO-GORANSKE ŽUPANIJE“

*FROM THE YOUTH PERSPECTIVE - PILOT SURVEY
RESEARCH „YOUTH POLICIES IN THE PRIMORSKO-
GORANSKA COUNTY“*

11. IZ PERSPEKTIVE MLADIH - PILOT ANKETNO ISTRAŽIVANJE „POLITIKE PREMA MLADIMA I ZA MLADE PRIMORSKO- GORANSKE ŽUPANIJE“

Analizirajući teorijsko-empirijske pristupe u istraživanju mladih, ciljeve unutar kojih se ovaj projekt provodi i rezultate analize prethodno prikupljenih podataka u tijeku ovoga projekta, odlučili smo pretestirati određene dimenzije koje sačinjavaju višedimenzionalnu *strukturu potreba mladih*. Struktura potreba mladih su u ovom kontekstu temelj za planiranje efikasnih javnih politika za mlade. Konceptualno smo se priklonili tradiciji da su mladi resurs, „*mladi su vitalno bogatstvo i stoga im treba osigurati optimalne uvjete za razvoj...drugim riječima, društvena važnost mladih proizlazi iz njihovih potencijala koji trebaju biti aktivirani dok su još mladi.*“ (Ilišin i Radin, 2007:16). Obzirom na heterogenost skupine koja je predmet našeg istraživanja, mlade od 15 do 29 godina, odnosno dobne strukture skupine, nameću se potencijalno velike varijacije u strukturi potreba, ali i problemima oko nezadovoljavanja istih. Te varijacije se očitavaju u različitim potrebama koje imaju mladi u različitim fazama koje odgovaraju periodu srednjoškolskog obrazovanja, nastavku školovanja ili početku ulaska u svijet rada ili nezaposlenosti, odnosno potrebama mladih obitelji. Zato smo mlade grupirali prema dobi (od 15 do 18; od 19 do 25 i od 26 do 29) i prema društvenim ulogama i položaju koji zauzimaju (srednjoškolci, studenti, zaposleni, nezaposleni). Ovakve društvene uloge, kao i položaj koji imaju, daju mladima toliko različita obilježja da ih je nemoguće obuhvatiti kao cjelinu, odnosno kao homogenu skupinu.

Možemo izdvojiti neka obilježja mladih kao cjeline:

- većina je ekonomski ovisna o obitelji i društvu
- većina se nalazi u razvojnoj fazi u kojoj se snažno oblikuje osobni i društveni identitet, stavovi,

učvršćuju vrijednosti, u kojoj je prelazak u svijet „odraslih“ često bolan bez potpore obitelji i društva, prelazak iz „zaštićenog djetinjstva u kompeticijski svijet odraslih koji od njih očekuje adekvatnu socijalnu integraciju“ (Ilišin, Radin, 2007: 17)

- s druge strane, mladi jesu pripadnici društva, koji mogu samostalno i kreativno sudjelovati u stvaranju pozitivnog okruženja u kojem žive. Zbog svega mladi jesu „ranjiv segment društva“ (Ilišin, Radin, 2007:17).

U skladu s financijskim mogućnostima projekta, odlučili smo ispitati pojedine dimenzije ovog kompleksnog i višedimenzionalnog problema. Iz ove perspektive smo željeli utvrditi:

1. Dostupne resurse, odnosno preduvjete za razvoj (u prehodnoj analizi *Mape životnih uvjeta i mogućnosti mladih u PGŽ, analiza ulaganja u mlade - analiza proračuna gradova i dr.*), dostupnost informacija, a time i ovaj aspekt dostupnosti resursa.
2. Neke aspekte socijalnog kapitala - preduvjet za razvoj uključenost u programe i oblike udruživanja i predstavljanja mladih, odnosno uključenost u društvene mreže iz kojih je moguće sudjelovati u političkom odlučivanju;
3. Sociodemografske i socioekonomske dimenzije (dob, status, obiteljski, radni i obrazovni status)

Odabrane dimenzije su ujedno i one koje smo ispitivali i drugim metodama (*vidi poglavlje 6.1.*). U ovom ispitivanju se imalo namjeru pretestirati instrumente za **utvrđivanje razvijenosti participativne demokracije (funkcioniranje političkih institucija)** kod mladih. Kompleksnost područja metodološki zahtjeva analizu koja će uključivati raznovrsnost metoda te razne aspekte samog koncepta. Za ovu prigodu se odabralo perspektivu iz koje je moguće analizirati participaciju u javnom životu zajednice, pa se odabralo nezaobilazne dimenzije²⁵: **informiranost aktera, umreženost aktera (članstvo u političkim organizacijama i drugim društvenim institucijama, poput obitelji, prijatelja...), socijalni kapital aktera, odnosno povjerenje u društvene institucije (političke, obrazovne i dr.) (Putnam, 2002)**. Obzirom da je participacija u javnom životu (za razliku od privatnog u kojem se odluke i posljedice tih odluka odnose na same aktere, sudionici javne sfere imaju mogućnost donositi odluke i za druge), preduvjet za poziciju iz koje se može odlučivati, smatrali smo važnim utvrditi na koji način su akteri uključeni.

11. FROM THE YOUTH PERSPECTIVE - PILOT SURVEY RESEARCH „YOUTH POLICIES IN THE PRIMORSKO- GORANSKA COUNTY“

By analyzing theoretical and empirical approaches in youth research, the goals of this project and the results of the collected data analysis, we decided to pre-test certain dimensions which make the multidimensional structure of *youth needs*. The structure of youth needs in this context is the basis for planning efficient public youth policies. Conceptually we were inclined to the tradition that the young are a resource, e.g. “*Young people are a vital treasure and therefore they should have the optimal conditions for development... In other words, social importance of young people derives from their potentials that need to be activated while they are still young.*” (Ilišin and Radin, 2007:16). Considering the heterogeneity of the group which is the subject of our research, young people from 15 to 29 years of age, i.e. age structure of the group, potentially big variations in the structure of needs impose themselves, but also problems regarding not satisfying those needs. These variations manifest in various needs which young have in different phases corresponding to the period of high school education, further/higher education or starting to work or unemployment, i.e. the needs of young families. That's why we grouped the young according to age (from 15 to 18; from 19 to 25 and from 26 to 29) and according to social roles and position they occupy (high school students, university students, employed, unemployed). Such social roles, as well as the position they have, give the young so much different attributes that it's impossible to group them as a whole, i.e. a homogenous group.

We can single out some characteristics of young people as a whole:

- most of them are economically dependent on their families and society
- most of them are in a development phase which strongly shapes their personal and social identity, attitudes and strengthens the values, which is of-

ten painful without the family or societies support which marks the transition from the “protected childhood into the competition world of the adults who expect adequate social integration from them” (Ilišin, Radin, 2007:17)

- on the other hand, young people are members of the society which can independently and creatively participate in the creation of the positive living environment. For this reason, the young are a “vulnerable segment of the society” (Ilišin, Radin, 2007:17)

In accordance with the financial possibilities of the project, we decided to test certain dimensions of this complex and multidimensional problem. From this perspective we wanted to ascertain:

1. Available resources, i.e. preconditions for development (*in the previous analysis entitled The maps of living conditions and possibilities of young people in Primorsko-goranska County, an analysis of youth investments - analysis of the cities' budgets, etc.*), availability of information and also this aspect of resource availability.
2. Some aspects of social capital - precondition for developing inclusion into programs and forms of association and representation of young people, i.e. inclusion into social networks for which it's possible to participate in the political decision making process.
3. Sociodemographic and socioeconomically dimensions (age, status - family, working and educational)

The selected dimensions are the ones we tested with other methods (*see chapter 6.1.*). This research had the intention to pretest instruments for **determining the development of participative democracy (the functioning of political institutions)** kof young people. The complexity of the area demands a methodological analysis which would include diverse methods and various aspects of the concept itself. For this adjustment, a perspective was selected from which it's possible to analyze participation in the public life of the community, so the inevitable dimensions were selected²⁵: **awareness of stakeholders, connectedness of stakeholders (membership in political organizations and other social institutions like family, friends ...), social capital of stakeholders, i.e. the trust in social institutions (political, educational and others) (Putnam, 2002)**. Con-

²⁵ Razvijenost participativne demokracije se često koristi kao konceptualni alat za objašnjenje raznih pojava - u politologiji, sociologiji i primjerenim disciplinama, poput socijalnog rada. Iako je istraživanje demokracije općenito, politološka perspektiva (funkcioniranje demokracije) nemoguće je ne primjenjivati neke od dimenzija ovako kompleksnog koncepta i za istraživanje drugih pojava, pa se koriste u istraživanjima razvoja, socijalnog kapitala, društvene isključenosti, javnih politika, socijalne kohezije, vrijednosti ili kulture općenito i sl. Među važnijim autorima možemo spomenuti Putnama (2002 .), Fukuyama (2000) i dr.

²⁵ The development of participatory democracy is often used as a conceptual tool for explaining a variety of phenomena - in political science, sociology and appropriate disciplines, such as social work. Although the study of democracy in general, political perspectives (functioning democracy) it is impossible to apply some of the dimensions of such a complex concept and to explore other phenomena, and are used in research development, social capital, social exclusion, public policy, social cohesion, values or culture in general, etc. The most important authors can mention Putnam (2002), Fukuyama (2000) and etc.

Akteri su u ovom slučaju *mladi*. Aktivnom sudjelovanju mladih u javnom životu Europska unija je posvetila posebnu pažnju, uvidjevši da su mladi društvena skupina koja je u posebno teškom položaju, pritisnuta tranzicijskim procesima, ekonomskom krizom i novim društvenim vrijednostima suvremenog društva. Politike za mlade su postale nezaobilazne u planiranju učinkovitog, prosperitetnog i demokratskog europskog društva. Lokalna zajednica u kojoj mladi žive jest društveni prostor u kojem je moguće uključiti mlade prvenstveno u javni život, a tek onda u procese političkog odlučivanja. Značaj lokalne zajednice je potvrdila i EU potpisivanjem *Europske povelje o sudjelovanju mladih u životu općina i regija iz 1992. godine* (kasnije revidirana 2003. godine)²⁶ te zadala standarde za europske politike prema mladima. *Obnovljeni okvir za europsku suradnju na području mladih (2010.-2018.)*, *Vijeća Europske unije iz 2009.* je zadao nove standarde europske politike vezano za potpuno uključivanje mladih u donošenje odluka. Nakon 20-tak godina iskustva u kreiranju politika za mlade u Europskoj uniji se razvila praksa strukturiranog dijaloga s mladima, koji predstavlja korak ka decentralizaciji u načinu donošenja političkih odluka i procese aktivnog konzultiranja s mladima o potrebama i problemima koji se odnose na njih. Metode i tehnike za uključivanje mladih koje su se razvile i najčešće se koriste sažeto jesu: **organiziranje sastanaka s mladima** (uz direktan dijalog s mladima provode se konzultacije o važnim pitanjima), **prikupljanje postojećeg znanja i informacija o postojećima praksama o kreiranju politika za mlade** (ili barem fragmenata tih politika) i **prikupljanje informacija putem upitnika**, iz kojeg se direktno postavlja pitanja o problemima i mogućim rješenjima vezano za potrebe mladih²⁷. U ovom projektu se nastojalo primjenjivati naputke i iskustva država članica Europske unije, a naročito onih koje se odnose na suradnju i kroz organizacije mladih, uključujući što širi broj dionika (predstavnike gradskih uprava, političkih tijela, organizacija civilnog sektora, stručnjaka i eksperta). U prethodnim poglavljima su rezultati primjene ovih metoda i tehnika.

Iako je prvotna namjera ovoga projekta bila prikupljanje različitih statističkih i relevantnih podataka o sudjelovanju mladih u javnom i političkom životu,

u tome smo djelomično uspjeli. Važno je istaknuti probleme oko prikupljanja podatka o mladima što je jedan od dodatnih indikatora koji potvrđuje stavove političkog sustava prema mladima: mladi u Hrvatskoj su još uvijek marginalizirana skupina koja očito još nije uključena u društvene tokove. Naime, ne postoji sustavno prikupljanje podatka o mladima, potrebna analitika i javnost tih podatka²⁸.

Napori i entuzijizam pojedinaca, udruga za mlade i Agencije za mobilnost i progarme EU korak su ka senzibilizaciji društva za probleme mladih. U ovom istraživanju nismo, što zbog financijskih, što drugih razloga uspjeli prikupiti pouzdane statističke podatke o članstvu mladih u političkim strankama, sudjelovanju u političkom odlučivanju (npr. broj izabranih predstavnika u gradskim vijećima i na drugim funkcijama), ali smo na prigodnom uzorku pokušali doznati koliko ih je **aktivno** u javnom životu. Pod aktivnom mladom osobom u javnom životu smo podrazumijevali sve oblike javnog djelovanja od **djelovanja u organizacijama civilnog društva, političkih stranaka do savjeta mladih, učeničkih vijeća ili studentskih zborova**. Nismo (neposredno) ispitivali zadovoljstvo funkcioniranjem institucija, ili zadovoljstvo životom, ali smo ispitivali percepciju mladih o ulaganjima lokalne zajednice u programe od interesa za mlade. Svjesni smo da percepcija mladih ovisi o njihovoj informiranosti o tim programima ali i o trenutnim potrebama (koje ovisi o sociodemografskim obilježjima, poput društvene uloge ili položaja koji imaju) pa smo u tu svrhu istražili koliko su im uopće te informacije dostupne kao preduvjet informiranosti. Informiranost je moguća i kroz osobne mreže, što je u ovom trenutku bilo teško ispitati, iako smo dotakli i neke aspekte analize društvenih mreža mladih. Tijekom pripreme faze za ovo istraživanje, analizirajući dokumente i postojeća istraživanja o mladima, naišli smo na publikacije koje su namjenjene mladima ali nedovoljno distribuirane i dostupne mladima. Iako većina autora publikacija pretpostavlja da su javnim objavljivanjem publikacija na Internetu ostvareni preduvjeti za kvalitetno informiranje mladih, čini se da mladi uopće nemaju spoznaje o tim vrijednim materijalima. Pitali smo naše suradnike, članove savjeta mladih jesu li upoznati s njima, međutim većina

sidering that the participation in public life (unlike private life in which decisions and consequences of those decisions relate only to the stakeholders themselves and participants in public life have the possibility of making decisions in someone else's name) is a precondition for being able to participate in decision making, we found it important to ascertain how are the stakeholders involved. The stakeholders in this case are young people. The EU has dedicated a lot of attention to active participation of young people in the public life, seeing the young as a social group in a very difficult position, pressed by the transitional processes, the economic crisis and new values of the modern society. Youth policies have become unavoidable in the planning of an efficient, prosperous and democratic European society. The local community in which the young live is the social space where it's possible to include the young primarily in the public life, and only then in the processes of political decision making. The EU also confirmed the significance of the local community by signing the *European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life* in 1992 (revised in 2003) and set the standards for European youth policies. *Renewed framework for European cooperation in the area of young people (2010-2018)* passed by the Council of the European Union in 2009 set new standards for European policies regarding total inclusion of young people in decision making. After 20 years of experience in creating youth policies in the EU a practice of *structured dialogue with young people* has been developed, which represents a step to decentralizing ways of political decision making and processes of active consulting with the young about the needs and problems which relate to them. The methods and techniques developed and are most often used for youth inclusion, in short, are: **organizing meetings with young people** (along direct dialogue with young people, consulting is carried out about important questions), **collecting of existing knowledge and information about the existing practices of creating youth policies** (or at least fragments of such policies) and **collecting data via questionnaires**, from which questions about problems and possible solutions regarding youth needs are asked. In this project we tried to apply pointers and experiences of members of the European Union, especially that which relate to

cooperation through youth organization, including the widest number of stakeholders possible (representatives of city administrations, political bodies, civil sector organizations and experts). In the previous chapters you can find the results from applying these methods and techniques.

Although the initial idea of this project was to collect various statistical and relevant data about youth participation in public and political life, we only partially managed to accomplish that. It is important to stress problems we had with collecting data about young people, which is one of additional indicators confirming the attitudes of the political system towards youth: young people in Croatia are still a marginalized group which obviously still isn't included in the social mainstream. Specifically, the systematical collecting of data about young people, needed analytics and public availability of such data doesn't exist²⁸.

Efforts and enthusiasm of individuals, youth associations and the Agency for mobility are a step towards sensitizing the society for youth problems. In this research we failed to collect reliable statistical data about youth membership in political parties, participation in political decision making (e.g. the number of elected representatives in city councils and other functions) because we lacked the funds and for other reasons, but we tried to find out through this convenient sample how many are **active** in public life. By active, we meant active in all forms of public activism **from organizations of civil society and political parties to youth councils, student councils or student unions**. We didn't (directly) test the satisfaction with functioning of institutions or satisfaction with life, but we tested the perception of young people regarding local community investments into programs of youth interest. We are aware that the perception of young people depends on their awareness on such programs, but also on their current needs (which depend on the sociodemographic characteristics, like social roles or positions they have), so we investigated how much information is really available to them, as a precondition of being informed. It's possible to be informed through personal networks, which, at the moment, was hard to test, although we

²⁶ Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life Charter without the status of a convention Adopted by the Congress of Local and Regional Authorities of Europe, <http://www.salto-youth.net/downloads/4-17-510/Revised%20European%20Charter%20on%20the%20Participation%20of%20YP.pdf>

Više o nastanku i svim ključnicama u npr. Agenda 2020 (2008) European Commission <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:EN:PDF>; A New Impetus for European Youth: White Paper (2001) European Commission http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2001/com2001_0681en01.pdf;

²⁷ Više o „strukturinom dijalogu s mladima“ na http://www.mobilnost.hr/prilozi/05_1329232819_Strukturirani_dijalog_s_mladima_u_RH_istravanje_Eurodesk.pdf, 10.08.2012.

²⁸ Ovlašteni davatelji podatka, kao na primjer Centri za socijalnu skrb nisu u mogućnosti izdvojiti podatke o problemima mladih prema ovim dobnim skupinama (jer vode evidenciju prema drugim kriterijima), nego moraju prikupljati podatke pretraživajući interne podatke, zbog nepostojanja adekvatnih računalnih aplikacija, pa je potrebno mnogo sati dodatnog rada ne bi li omogućili uvid u te podatke; udruge (iako postoji zakonska obaveza), političke stranke nemaju sustavno vođenu evidenciju o članstvu, naročito jer mladi (prema većini Statuta političkih stranaka) nisu punopravni članovi i sl.

²⁶ Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life Charter without the status of a convention Adopted by the Congress of Local and Regional Authorities of Europe, <http://www.salto-youth.net/downloads/4-17-510/Revised%20European%20Charter%20on%20the%20Participation%20of%20YP.pdf>

More about the development and all conclusions in e.g. Agenda 2020 (2008) European Commission <http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2010:2020:FIN:EN:PDF>; A New Impetus for European Youth: White Paper (2001) European Commission http://eurlex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2001/com2001_0681en01.pdf;

²⁷ More about „structured youth dialogue“ on http://www.mobilnost.hr/prilozi/05_1329232819_Strukturirani_dijalog_s_mladima_u_RH_istravanje_Eurodesk.pdf, August 10th 2012

²⁸ Authorized sources of information, like Social care centers, don't have the possibility to extract data about the problems of young people according to these age groups (because they keep records according to other criteria), but they have to collect data by searching through internal information because adequate computer applications don't exist, so many hours of additional work are necessary to gain insight into that data; associations (although they are bound by law) and political parties don't have a systematical membership records, particularly because the young (according to most statutes of political parties) are not full members, etc.

za njih nije nikad niti čula, a naročito pročitala. To nam dokazuje da se mlade mora educirati, ali i pronaći brz i jednostavan način na koji će te informacije doći do mladih. Na osnovi toga smo željeli, u nastavku istraživanja, izbjeći metodološke pogreške koje su česte u operacionalizaciji potreba - ili se ispituju posredno, analizom problema ili se na osnovi iskazane procjene o potrebama zaključuje o postojanju stvarnih potreba. Nedostatak ovakvih pristupa je što mladi često iskazuju postojanje potreba/problema, a da nisu svjesni da rješenja (programi, resursi) postoje. Doduše, problemi jesu znak nezadovoljene potrebe, ali strukturu potreba ne možemo analizirati ovim jednostavnim pristupom²⁹. Prema istraživanju iz 2002., na uzorku od 1.905 ispitanika (od 13 do 25³⁰), iz 31 mjesta u RH, mladi su procjenivali izraženost problema, pa su tako nedostatak društvenih sadržaja, brigu za budućnost, probleme vezane uz školovanje, specifične probleme zajednice, nemogućnost osamostaljenja istaknuli među prvih 6 od 11 problema³⁰ (Bajs i sur., 2002). Međutim, pitamo se koliko ovako izdvojeni problemi³¹ mogu objašnjavati uzroke istih, odnosno je li interpretacija tako dobivenih podataka može objasniti zadovoljenje osobnih i društvenih potreba mladih. Ipak, uvjereni smo da je svaki pokušaj i bavljenje temom mladih vrijedan i može pružiti dodatni materijal za nova i bolja istraživanja. Zbog toga smo odlučili da najprije stvorimo preduvjete za bolju informiranost, a tek onda krenemo u istraživanje potreba, nadajući se da ćemo putem utjecati na aktiviranje mladih³².

Dimenzije koje su istražene u ovoj fazi projekta su operacionalizirane na sljedeći način:

1. Odnos političkih i upravnih tijela prema mladima: (rezultati u prethodnim poglavljima)

- „ulaganja u mlade“ (financijski iskaz) – samoiskaz gradova o ulaganjima u mlade, uz kontrolnu analizu vidljivosti istih u proračunima gradova (analiza proračuna); procjena odnosa odobreno/iskazane

potrebe tj. vrste programa za mlade; procjena odnosa mladih i političkih predstavnika/upravnih tijela (mladi u očima političkih predstavnika/sluzbenika, utjecaj na mlade); samoiskazi i procjena potencijalnih mjera za povećanje vidljivosti „ulaganja“ u mlade.

2. Neki aspekti društvene uključenosti mladih u zajednicu u kojoj žive:

2.1. Aktivnost i sudjelovanje u javnom životu zajednice

- umreženost i uključenost mladih u razne oblike udruživanja i predstavljanja za mlade
- procjena zainteresiranosti za programe i projekte, prava i mogućnosti koje se pružaju unutar lokalne zajednice
- pozicija moći u društvenim mrežama mladih - percepcija mladih o mogućnosti odlučivanja

2.2. Informiranost kao preduvjet društvene uključenosti

- samoprocjena dostupnosti informacija od interesa za mlade

2.3. Percepcija mladih o ulaganjima u mlade

- samoprocjena mladih o ulaganjima lokalne samouprave u programe za mlade
- percepcija mladih o akterima koji mogu utjecati na razvoj

3. Socijalni kapital: dimenzija povjerenja mladih u odabrane skupine i pojedince

- aktualizacija povjerenja (struktura mreža)
- procesi (od osobne ideje do ideje za druge (javne realizacije)

touched upon a few aspects of youth social networks analysis. During the preparatory phase for this research, by analyzing documents and existing research on youth, we came across publications which were intended for young people, but not adequately distributed and available to them. Although most of the authors assume that by making them public on the internet, the preconditions for quality youth informing are met, it seems that young people don't have any knowledge at all about those valuable materials. We asked our associates, members of youth councils, were they familiarized with these publications, however, most of them didn't hear anything about them at all, not to mention read them. This proves that young people should be educated, but also find a quick and simple way for this information to reach the young. Based on that we wanted, in the continuation of the research, to avoid methodological errors which are common in the operationalization of needs – either they are tested indirectly, by problem analysis or the conclusions about the existence of real needs are drawn on the basis of stated estimate about the needs. The lack of such approaches is the fact that young people often state the existence of needs/problems, not being aware that solutions (programs, resources) exist. However, problems are a sign of an unsatisfied need, but the structure of the problem cannot be analyzed by this simple approach. According to a research from 2002, on a sample of 1905 subjects (from 13 to 25) from 31 localities in Republic of Croatia, the young assessed the prominence of the problem, so they marked *the deficiency of social activities, care for the future, problems regarding education, specific community problems and the impossibility of becoming independent* as the first 6 of a total of 11 problems³¹ (Bajs et al., 2002). However, we ask how problems³² selected in this way can explain the causes of the same, i.e. can the interpretation of data collected in this way explain how personal and social needs of young people are satisfied. Still, we are convinced that every effort and working on the subject of young people could create additional material for

new and better research. Because of that, we decided to primarily create preconditions for better flow of information, and only then start with the research of needs, hoping that we would influence young people to become more active on the way³³.

The dimensions explored in this phase of the project were operationalized in the following way:

1. The attitude of political and administrative bodies towards young people (results can be found in the previous chapters):

- “youth investments” (financial report) – cities’ self-reporting about youth investments, with a control analysis of their visibility in the cities’ budgets (budget analysis); an estimate of the relationship between approved and stated needs, i.e. types of programs; an estimate of the relationship between the young and political representatives/administrative bodies (the young through the eyes of the political representatives/officials, influence on young people); self-reports and estimates of potential measures for increasing visibility of “youth investments”.

2. Some aspects of youth social inclusion into the community where they live in:

2.1. Activities and participation in public life of the community

- connectedness and inclusion of young people into various forms of youth associations and representation
- an estimate of interest for programs and projects, rights and possibilities that are available within local communities
- position of power in youth social networks – youth perception about the possibilities of decision making

2.2. Awareness as a precondition of social inclusion

²⁹ U susretima mladih i djelatnika i političkih predstavnika gradova u kojima žive, često smo naišli na neupućenost mladih o postojećim resursima. Naime, mladi su iskazivali nezadovoljstvo nepostojanjem određenih programa ili mjera, za koje se ispostavilo da postoje ili nisu upućeni u nadležnost grada ili postojećih institucija oko rješavanja određenog problema.

³⁰ Upitno je zašto je odabrana doba granica od 13 do 25 kada su mladi prema većini istraživanja u Republici Hrvatskoj ali i drugdje, u dobnoj granici od 15 odnosno nakon završetka osnovnog školovanja, do krajnje granice osamostaljivanja i završetka školovanja, do 29 godina, što je ujedno i zakonski određena granica. Zbog trenda kasne adolescencije, kasnijeg završetka školovanja i kasnijeg osamostaljivanja, mladima se smatraju i do 35 godina.

³¹ Prema „upitniku problema“ koji se sastojao od tvrdnji koje operacionaliziraju probleme i ovih područja.

³² Ukupno je za ove aspekte života mladih konstruirano 78 do 85 čestica koje su ispitanici procjenjivali na skali od 1 do 5.

³³ Moramo spomenuti jednu od izjava predstavnika političkih tijela, iznesenu na početnim sastancima vezanim uz ovaj projekt koja zorno ocrta stav i upućenost u probleme mladih: „Pa što će nam istraživanje, mi znamo što mladima treba, treba im posao...mi smo sve napravili za njih...sve smo im dali, u njima je problem, kako da znamo da je ovo samo jedno u nizu besmislenih istraživanja, trošenje novaca...“. Ovakav stav upućuje na nepoznavanje europskih praksi i nedostatak povjerenja u mlade ili udruge za mlade i nedostatak političke volje za uključivanjem mladih u procese političkog uključivanja. Sreća je da su barem neki predstavnici gradova svjesni svoje neupućenosti, voljni surađivati i učiti od mladih

²⁹ During the meetings of young people with employees and political representatives in the cities where they live, we often came across lack of awareness in young people about the existing resources. Namely, the young expressed dissatisfaction about non-existence of certain programs or measures, which, as it later turned out, do exist, or they are not informed about the jurisdiction of the city or existing institutions about solving a specific problem.

³⁰ The fact that the age limit from 13 to 25 was chosen is in question, since young people, according to most research in Republic of Croatia and also elsewhere, are persons from 15, i.e. after they finish elementary school, to 29, i.e. the final limit of growing independent and finishing one's education, which also the limit set by law. Because of contemporary trends of late adolescence, finishing education and becoming independent later than before, young persons are also considered those up to 35 years of age.

³¹ According to the „problem questionnaire“, which was composed of statements that operationalize problems of these areas.

³² For these aspects of life a total of 78 to 85 particles were constructed, which the subjects evaluated on a scale from 1 to 5.

³³ We must mention one of the statements given by the representatives of the political bodies from one of the preparatory meetings regarding this project, which vividly outlines the attitude and familiarity with youth problems: „Why would we need a research, we know what the young need, they need a job... We did everything for them... We gave them everything, they are the problem, and how can we know this isn't one of those useless research projects, wasting of money...“ This attitude indicates lack of knowledge about European practices and also the lack of trust in young people or youth associations and the lack of political will to include the young in the political decision making processes. Luckily, at least some city representatives are aware of their lack of knowledge and are willing to cooperate and learn from the young.

11.1. ANKETNO ISPITIVANJE MLADIH - PROVEDBA I INTERPETACIJA ODABRANIH REZULTATA

Prikupljanje podatka za ovu fazu se vršilo metodom ankete, u svih 14 gradova Primorsko-goranske županije, kao i na prigodnom, uvjetno rečeno kontrolnom uzorku³⁴ mladih iz 3 susjedne županije - Ličko-senjskoj, Istarskoj i Karlovačkoj, kao i na prigodnom uzorku mladih iz Slovenije, iz Ajdovščine i Ljubljane. Za konstrukciju uzorka se koristila *snowball tehnika*, koja je, obzirom na dozvoljena i oskudna financijska sredstva omogućila pristup mladima iz odabranih gradova i županija³⁵. Naš uzorak je stoga prigodni uzorak, koji je i stratificirani, a obuhvaćeni su mladi koji mogu pripadati *tipičnim predstavnicima mladih* koji su potencijalni sudionici „javnog života“ u gradovima iz kojih dolaze. Ova tehnika nam je omogućila da obuhvatimo barem dio mladih i to onih koji imaju predispozicije da budu članovi društvenih mreža koje su tipične za mlade. Obilježja mladih koja smo nastojali obuhvatiti su odabrana prema kriterijima za stratificirani uzorak. Naši suradnici volonteri (članovi savjeta mladih i udruga mladih) su nastojali pronaći mlade koji imaju sljedeća obilježja:

- mladi koji žive u odabranim malim i srednjim gradovima, u dobnim skupinama od 15 do 29; odnosno od 15 do 18; od 19 do 24 i od 25 do 29/30 godina,
- mladi koji žive u gradovima, predstavnici srednjoškola, studenata, zaposlenih i nezaposlenih

U ispitivanju su sudjelovali gradovi **Karlovac (55.981 st.)**, **Labin (11.703 st.)**, **Gospić (12.729 st.)**, **Ljubljana (279.898 st.)** i **Ajdovščina (18.938 st.)** te **gradovi PGŽ i to: Rijeka (128.735 st.)**, **Kastav (10.499)**, **Bakar (8.254)**, **Novi Vinodolski (5.180)**, **Krk (6.281)**, **Opatija (11.897)**, **Crikvenica (11.306)**, **Čabar (3.827)**, **Delnice (5.921)**, **Vrbovsko (5.019)**, **Cres (2.854)**, **Mali**

Lošinj (8.136), **Kraljevica (4.579)** i **Rab (8.025)**³⁶.

U Nacrtu istraživanja smo planirali uzorak koji bi predstavljao omjer, proporcionalan broju stanovnika grada, odnosno proporcionalan udjelu mladih u stanovništvu grada. Kako se za ovaj zahtjevan projekt nije osiguralo dovoljno financijskih sredstava za angažiranje anketara, revidiralo se prvotni Nacrt pa se prilagodilo stvarnim mogućnostima. U tom prilagođenom Nacrtu se planiralo prikupiti podatke od minimalno sljedećeg broja ispitanika: 30 po gradu (mali i mali srednji gradovi³⁷), 100 za Grad Rijeku, 50 za središta i gradove županija (Karlovac, Gospić, Labin (srednji gradovi) te 100, odnosno 50 za Ljubljanu i Ajdovščinu (uzorak koji bi predstavljao veliki i srednji grad), ukupno 790 ispitanika.

Na kraju ispitivanja, uz mnogo truda mladih suradnika, nakon prikupljanja podatka uspjeli smo ispitati:

- **759 mladih osoba od 15 do 29/30 godina, od čega je 371 muških i 388 ženskih ispitanika, od čega je 248 muških i 256 ženskih u Primorsko-goranskoj županiji, odnosno 504 mlade osobe je ispitano u gradovima Primorsko-goranske županije,**
- Iz susjedne 3 županije je ispitano: 50 mladih u Gospiću (Ličko-senjska), 50 u Labinu (Istarska) i 50 u Karlovcu (Karlovačka), a u Republici Sloveniji, 105 mladih.

U ispitivanju su sudjelovali mladi koje možemo razlikovati prema društvenim ulogama i položaju koji zauzimaju u društvu, odnosno obilježjima koja, osim dobne razlike, bitno razlikuju podskupine mladih. Zbog neproporcionalnog omjera prema ovim obilježjima, iz prikupljenih podatka za susjedne županije i Republiku Sloveniju, nije moguće vršiti statističku obradu, odnosno zahtjevnije statističke analize kojima bi eventualno ukazali na postojanje razlike u iskazanim rezultatima među tim podskupinama i među županijama.

³⁴ Susjedne županije su uključene, ali uzorak odnosno jedinica analize nije reprezentativna iako su ispitanici odabrani prema istom ključu kao i za PGŽ, mladi, naši suradnici iz gradova ovih županija su bili isto tako poznati s cijelim projektom, uključeni su bili u sve faze.

³⁵ Obzirom da nismo mogli uputiti plaćene anketare na teren da prema ključu za odabir ispitanika provode ispitivanje, pristupili smo konstrukciji uzorka koji će predstavljati mlade, ali prema drugačijim kriterijima. Osnovni kriterij je bio da odabir sudionika bude prema jedinstvenom kriteriju za sve dobne skupine. Prigodna tehnika ali i opravdana u ovom slučaju je snowball metoda. Zato smo uključili mlade, članove savjeta mladih i udruge partnera, da prema njihovom odabiru uključimo mlade koji su im „dostupni“. Povjerenje koje su dobili mladi suradnici je rezultiralo njihovim trudom da pronađu mlade koji bi imali druga obilježja. Prikupljanje podatka je bilo teško, mnogi nisu htjeli sudjelovati, a mladi koji su volontirali su se iznenadili s tolikom odbijanjem. Znali smo da će to biti njihovi poznanici i prijatelji te zatečeni mladi na mjestima na kojima se ispitivanje vršilo (okupljališta mladih i sl.). Svjesno smo pretpostavili da će to biti mladi koji su slični prema nekim obilježjima našim pozudanim izvorima i suradnicima. Naše ispitanike možemo smatrati tipičnim predstavnicima mladih koji su aktivni i potencijalno aktivni, odnosno sačinjavaju tipičnu mrežu vršnjaka.

³⁶ Izvor: preuzeto i adaptirano iz Državni zavod za statistiku RH, 2012, <http://www.dzs.hr/>, 01.05.2012. i Statistični urad Republike Slovenije, http://www.stat.si/eng/drz_stat.asp, 01.05.2012.

³⁷ Prema Čaldareviću „malim, malim srednjim i srednjim gradovima se, mogu pripisati prednosti...“ kao što su da „...njihova veličina osigurava kvalitetniji dnevni život, smanjenje svakodnevnih stresova, ...osiguranje kvalitetnijeg stanovanja, ...ekološka situacija je u manjim naseljima bolja...urbani servisi, socijalne službe i prehrana stanovnika mogu biti na višoj razini“ te „bi im trebalo posvetiti više pozornosti jer bi u nekim situacijama oni mogli postati središta gospodarskog, kulturnog i socijalnog života.“ (Čaldarević, 1999: 82-83)

- self-estimate of availability of information of young people's interest

2.3. Youth perception about youth investments

- youth self-estimate about local government investments into youth programs
- youth perception about stakeholders who can influence development

3. Social capital: dimension of youth trust into selected groups and individuals

- actualization of trust (network structures)
- processes (from a personal idea to an idea applicable to others (public realization))

11.1. YOUTH SURVEY EXAMINATION – IMPLEMENTATION AND INTERPRETATION OF SELECTED RESULTS

Data collecting for this phase was carried out by survey method in all 14 cities of the Primorsko-goranska county, and also on the appropriate, so to say, control sample³⁴ of young people from three neighboring counties – Ličko-senjska, Istarska and Karlovačka, as well as on an appropriate sample of young people from Slovenia, Ajdovščina and Ljubljana. To construct a sample, the *snowball technique* was used, which, considering the allowed and limited financial means, enabled access to young people from selected cities and counties.³⁵ Our sample is therefore an appropriate sample, which is also stratified, and it encompasses young people who can belong to a *typical youth representatives* group who are potential participants in “public life” of the cities they live in. This technique enabled us to encompass at least a part of the youth population, specifically those who have predispositions to be members of social networks typical for young people. Youth characteristics we tried to encompass were chosen according to the criteria for

a stratified sample. Our volunteer associates (members of youth councils and associations) tried to find young people with the following characteristics:

- young people who live in selected small and medium sized towns, age groups from 15 to 29; i.e. 15 to 18; 19 to 24 and 25 to 29/30 years old,
- young people living in the cities, representatives of high school students, college students, employed and unemployed.

The cities of Karlovac (55.981 inh.), Labin (11.703 inh.), Gospić (12.729 inh.), Ljubljana (279.898 inh.) and Ajdovščina (18.938 inh.) and the cities of Primorsko-goranska county, namely Rijeka (128.735 inh.), Kastav (10.499), Bakar (8.254), Novi Vinodolski (5.180), Krk (6.281), Opatija (11.897), Crikvenica (11.306), Čabar (3.827), Delnice (5.921), Vrbovsko (5.019), Cres (2.854), Mali Lošinj (8.136), Kraljevica (4.579) and Rab (8.025) participated in the survey³⁶.

In the research draft we planned a sample which would represent a ratio, proportional to the number of the city inhabitants, i.e. proportional to the youth share in the total number of inhabitants. Since there weren't enough funds to hire surveyors, the original draft was revised and adapted to real possibilities. In the adapted draft we planned to collect data of at least: 30 persons per city (small and small medium cities), 100 for the City of Rijeka, 50 for county centers and cities in those counties (Karlovac, Gospić, Labin – medium cities) and a 100 and 50 for Ljubljana and Ajdovščina (a sample which would represent a large and a medium city), 790 subjects in total.

When the survey was finished, with a lot of effort of our young associates, after two months of data collecting, we managed to survey:

- **759 young persons from 15 to 29/30 years of age, of which there is 371 male and 388 female sub-**

³⁴ Neighboring counties were included, but the sample, i.e. unit analysis is not representative, although the subjects were chosen according to the same method used for Primorsko-goranska county, young people, our associates from the cities of these counties were also acquainted with the whole project and included in all phases.

³⁵ Considering we couldn't send paid surveyors on the field so that they choose subjects according to the set criteria and conduct the survey, we went onto constructing a sample which would represent young people, but following a different set of criteria. The basic criteria were that participants are chosen according to the same rules for all age groups. An appropriate and also justifiable technique in this case is the snowball method. That's why we included the young, members of youth councils and partner associations, so that they include young people according to their preference, those who are available to them. The trust given by our young associates resulted in their efforts to find young people who would have other characteristics. Data collecting was hard, many didn't want to participate and young people who volunteered were surprised by so much refusal. For that reason, data collecting took almost 2 months. We knew that the subjects would be their acquaintances and friends and those they found in places where the survey was carried out (youth meeting places, etc.). We knowingly assumed that those young people would be persons by some characteristics similar to our reliable sources and associates. We can consider our subjects typical representatives of young people who are active, i.e. make up a typical peer network.

³⁶ Source: retrieved and adapted from the Statistical Office of Croatia, 2012, <http://www.dsz.hr>, May 1st 2012 and the Statistical Office of Slovenia, http://www.stat.si/eng/drz_stat.asp, May 1st 2012

³⁷ According to Čaldarević, to small, small medium and medium cities advantages could be attributed, like their size ensures better everyday life quality, less stressful situations, ... ensures the quality of living space, ... ecological situation is better in smaller towns, ... urban services, social services and inhabitants' nutrition could be on a higher level and they should get more attention because in some circumstances they could become centers of economic, cultural and social life... (Čaldarević, 1999: 82-83)

Tablica br. 2: Sociodemografska obilježja mladih - društvena uloga i položaj mladih po županijama.

Društvena uloga i položaj mladih po županijama	Učenici	Studenti	Zaposleni	Nezaposleni	Povremeno ili privremeno zaposlen	UKUPNO
Primorsko-goranska	131	115	115	123	18	504
Karlovačka	11	11	22	4	1	50
Ličko-senjska	1	5	15	25	4	50
Istarska	23	18	9	0	0	50
Ljubljana - Ajdovščina	13	14	32	45	0	105
UKUPNO	179	163	193	197	23	759

Većina mladih obuhvaćenih ovim istraživanjem su proveli djetinjstvo do 15 godine u gradu i kvartu/naselju u kojem sada živi. Oko 10% mladih je provelo djetinjstvo u drugom gradu/mjestu. Više od polovine očeva i/ili majki su proveli djetinjstvo do 15 godine u nekom drugom gradu/mjestu.

Oko 77% ispitanih iz PGŽ je neoženjeno i neudato (što je i očekivano obzirom na dob u kojoj jesu mladi), a ovom studijom smo obuhvatili oko 15% mladih obitelji, bilo u formalno sklopljenom braku ili u kohabitaciji. Isti omjer se odnosi i na druge županije.

11.2. INTERPRETACIJA ODABRANIH REZULTATA

U ovoj publikaciji se neće interpretirati svi rezultati ovoga ispitivanja³⁸. Obzirom da je ovo pilot ispitivanje te da je među cijevima bilo i ispitivanje metrijskih osobina instrumenata za istraživanje potreba mladih, odabrani su i interpretirani oni, koji su važni iz aspekta ostalih ciljeva projekta. Kako je istraživačka strategija koju smo primijenili kvalitativnog tipa i interpretacija rezultata u ovoj publikaciji je na deskriptivnom nivou³⁹. Rezultate ostalih mogućih statističkih analiza, u ovoj publikaciji nećemo interpretirati.

11.2.1. PERCEPCIJA MLADIH O VLASTITOM SOCIJALNOM POLOŽAJU

Zanimalo nas je kako mladi vide sebe i društveni položaj u kojem jesu. U tu svrhu smo istražili kakva je njihova percepcija o tome kako žive oni osobno, odnosno njihova obitelj, u odnosu na većinu u zajednici, odnosno gradu u kojem žive. Procjene koje se često koriste i traže od ispitanika se odnose na društvene strukture na makro nivou (npr. u odnosu na druge u državi, povjerenje u državne institucije, Vladu i sl). Smatrali smo da procjena vlastitog položaja u odnosu prema društvenim strukturama koje su im socijalno i prostorno bliže i u koja su eventualno uključeni, zahtjeva procese identifikacije kod ispitanika s onim društvenim činjenicama s kojima se mogu identificirati, na usporedbu vlastitog društvenog položaja sa strukturama šireg društvenog prostora (na državnom ili regionalnom nivou) mogu utjecati faktori poput medija, što smo htjeli isključiti. Sve dimenzije koje smo ispitivali su se odnosile na društvene strukture s kojima se susreću u svakodnevnom životu i s kojima su imali prilike se susresti ili u kojima su imali prilike sudjelovati u društvenim interakcijama ili grupama, odnosno one koje se odnose na njihov grad, na njih osobno u odnosu na druge u gradu i sl. Osim toga, procjene koje se odnose na bliži društveni okoliš više će ovisiti o unutarnjim faktorima za procjenjivanje

Table No.2: Sociodemographic characteristics of young people – social role and position by counties

Social role and position by counties	High school students	College students	Employed	Unemployed	Occ. or temp. emp.	TOTAL
Primorsko-goranska	131	115	115	123	18	504
Karlovačka	11	11	22	4	1	50
Ličko-senjska	1	5	15	25	4	50
Istarska	23	18	9	0	0	50
Ljubljana - Ajdovščina	13	14	32	45	0	105
TOTAL	179	163	193	197	23	759

jects, which comes down to 248 males and 256 females in Primorsko-goranska county alone, i.e. 504 young persons in total in the cities of the said county,

- from the neighboring 3 counties: 50 young persons from Gospić (Ličko-senjska), 50 from Labin (Istarska) and 50 from Karlovac (Karlovačka), and in the Republic of Slovenia, 105 young people.

We can differentiate the young who participated in the survey according to the social roles and position they have in the society, i.e. features which, apart from the age difference, significantly differentiate youth groups. Because of the disproportional ratio according to these features from the collected data for neighboring counties and Slovenia, it isn't possible to do a statistical analysis, i.e. more demanding statistical analyses which would possibly show the existence of a difference in the reported results between subgroups and counties.

Most of the young people who this research encompasses spent their childhood up to 15 years of age in the city and neighborhood where they currently live. Around 10% of young people spent their childhood in a different city/locality. More than a half of their fathers and/or mothers spent their childhood up to

15 years of age in a different city/locality. Around 77% of subjects from Primorsko-goranska County is single (which is expected given their age), and we encompassed around 15% of young families, regardless of being in a formal marriage or cohabitation. The same ratio applies to other counties.

11.2. INTERPRETATION OF SELECTED RESULTS

In this publication there won't be a full interpretation of the survey results.³⁸ Regarding this is a pilot research and that one of the goals was the testing of metrical characteristics of instruments for researching youth needs, the results selected and interpreted are those which are important from the aspect of other goals of the project. Since our research strategy was qualitative, the interpretation of results in this publication is also descriptive.³⁹ The results of other possible statistical analyses we won't interpret in this publication.

11.2.1. YOUTH PERCEPTION REGARDING THEIR OWN SOCIAL STANDING

We were interested to know how the young see themselves from their social standing. For this purpose, we investigated their perception about how they live individually, i.e. their family, compared to the majority

³⁸ Podaci dobiveni ovim istraživanjem, a koji se odnose na gradove, služiti će u svrhu stvaranja profila gradova, odnosno početnih spoznaja na osnovi kojih se mogu provesti naredna istraživanja. Cilj ovoga istraživanja je prikupljanje podataka koji su potrebni ne bi li se ekonomski racionaliziralo buduća istraživanja koja se odnose na zainteresirane gradove, za što treba izdvojiti dodatna sredstva. Nismo u mogućnosti iznijeti sve podatke, za svaki grad zasebno jer bi u tom slučaju publikacija imala previše stranica, što nismo u mogućnosti učiniti radi finansijskih ograničenja za troškove izdavanja.

³⁹ Podaci i rezultati statističkih obrada su pohranjeni u arhivi nositelja projekta. Zahvaljujemo se dr.sc. Vladimiru Takšiću, red.prof. na dragocijenim i korisnim sugestijama oko metodologije.

³⁸ The data acquired through this research, and which relate to the cities, will serve the purpose of creating cities' profiles, i.e. starting insights based on which further research could be conducted. The aim of this research is the gathering of data necessary to financially rationalize further research which relates to interested cities, which requires additional funds. We are not able to publish all the data, for each city separately, because in that case the publication would have too many pages, which we cannot do because of the lack of funds.

³⁹ Data and results of the statistical analysis are stored in the archive of the project coordinator. We thank Professor Vladimir Takšić, PhD, for valuable and useful suggestions regarding methodology.

(osjećaju pripadnosti zajednici, osobinama ličnosti, stvarnom stanju i sl.), a manje o vanjskim faktorima poput utjecaju medija i sl. Njihove procjene su važne i mogu imati veću objašnjavačku snagu, više nego što bi pokazivali podaci o visini prihoda njihovih obitelji. Njihova procjena je ujedno i posredna mjera za pripadnost i osjećaj zadovoljstva u zajednici u kojoj žive, jer procjenjivanje zahtjeva ne samo subjektivni stav, *sliku sebe*, nego i *vrednovanje sebe u odnosu na druge*. Pretpostavka je da ukoliko većina ima percepciju da živi kao i ostali, osjeća manje nezadovoljstvo i jači osjećaj pripadnosti skupini, odnosno zajednici u kojoj živi. Osjećaj pripadnosti i pozitivne posljedice koje se mogu razviti, preduvjeti su za razvijanje i jačanje socijalnog kapitala. U ovom istraživanju smo se dotakli samo nekih aspekta socijalnog kapitala, a ova varijabla je nezaobilazna pri konceptualizaciji i operacionalizaciji istog, iz perspektive razvoja zajednice i društva. U sljedećoj tablici je prikazano kako su ispitanici procijenjivali svoj položaj u gradu u kojem žive u odnosu na većinu u gradu.

Kao što vidimo iz Tablice br. 6, 65% mladih iz PGŽ procjenjuju da žive isto kao i većina, dok je nešto veći udio (do 70%) za druge županije i Sloveniju. Oko **11% mladih** iz svih županija procjenjuje da **živi bolje nego većina u njihovom gradu**, kao i oko **13% da žive lošije nego li većina**. Ovakva raspodjela rezultata je očekivana, iako rezultati u nekim gradovima (Krk i Rijeka) pokazuju da 20%, odnosno 35% ispitanika procjen-

juju da žive bolje nego većina. Ovi podaci nam govore o relativnoj homogenosti u zajednici u kojoj mladi žive, većina mladih ima percepciju da „dijele sudbinu drugih“, što je i faktor stabilnosti za te zajednice. Ovi rezultati djelomično proizlaze iz strukture uzorka. Aka uzmemo u obzir da oko 24,4% ispitanika koji dolaze iz PGŽ i 45% onih koji su iz Slovenije jesu nezaposleni, možemo pretpostaviti da je ovaj nepovoljan ekonomski položaj i stanje u kojem jesu, kao i stanje ovisnosti o drugima utjecalo na njihove iskaze.

Prosječni rezultat procjene mladih po gradovima je prikazan u grafičkom prikazu br. 4.

Iz grafičkog prikaza br. 4. vidimo da je ukupna prosječna procjena mladih koji su sudjelovali u ispitivanju iz **Čabra, pa Kraljevice i Vrbovskog bliža ocjeni da žive lošije nego većina**, za razliku od mladih iz **Krka, Cresa i Novog Vinodolskog** čija prosječna ocjena je **bliža procjeni da žive bolje nego većina**.

11.2.2. PERCEPCIJA MLADIH O UTJECAJU DRUŠTVENIH INSTITUCIJA I POJEDINACA NA RAZVOJ GRADA

Percepcija mladih o utjecaju društvenih institucija i pojedinaca će u socijalizacijskoj fazi u kojoj se mladi nalaze, ovisiti o raznim čimbenicima. Između ostalih faktora njihovu percepciju će oblikovati društveno

of the community, i.e. the city in which they live. Estimates often used and asked for from the subjects relate to the social structures on the macro level (e.g. related to others in the country, the trust in state institutions and the government, etc.). We considered that evaluating one's own position in relation towards social structures which are closer to them on a social and spatial basis and in which they are possibly included, demands identification processes in the subjects with those social facts with which they can identify, a comparison of their own social position with the structures of a larger social space (on the state or local level) could be influenced by factors like the media, which we wanted to exclude. All dimensions which we tested related to the social structures which our subjects came across in everyday life and which they had the opportunity to encounter or which they had the opportunity to participate in through social interactions or groups, i.e. those related to their city, to them personally related to others in the city, etc. Furthermore, estimates related to the closer social environment will depend more on the internal factors for evaluation (the feeling of belonging to a community, personality properties, real state of affairs, etc.), and less on external factors like the influence of the media, etc. Their estimates are important and can have a bigger explanatory power, more than their family income data would show. Their estimate is also an indirect measure for affiliation and sense of satisfaction in the community where they live, because the evalua-

tion demands not only a subjective frame of mind, *own image*, but also *the assessment of oneself in relation to others*. It is assumed that if the majority perceives that they live like other people, they feel less dissatisfied and stronger affiliated with the group, i.e. the community where they live. The sense of belonging and the positive consequences that could develop are the precondition for developing and strengthening of social capital. In this research we touched upon only a few aspects of social capital, and this variable is unavoidable when conceptualizing and operationalizing the above, from the perspective of community and society development. In the following table it is shown how the subjects evaluated their position in the city they live in compared to the majority of its inhabitants.

As we can see from the table No.6., 65% of young people in Primorsko-goranska county evaluated their living conditions the same as for most people, while this share is somewhat bigger for other counties and Slovenia. Around **11% of young people** from all counties think that they **live better than the most in their city**, and about **13% think that they live worse than most**. These results were expected, although the results in some cities (Krk and Rijeka) show that 20% and 35% subjects think that they live better than most. This data shows us the relative homogeneity in the community where young people live, where most of young people have the perception of “sharing the fate of others”, which is the

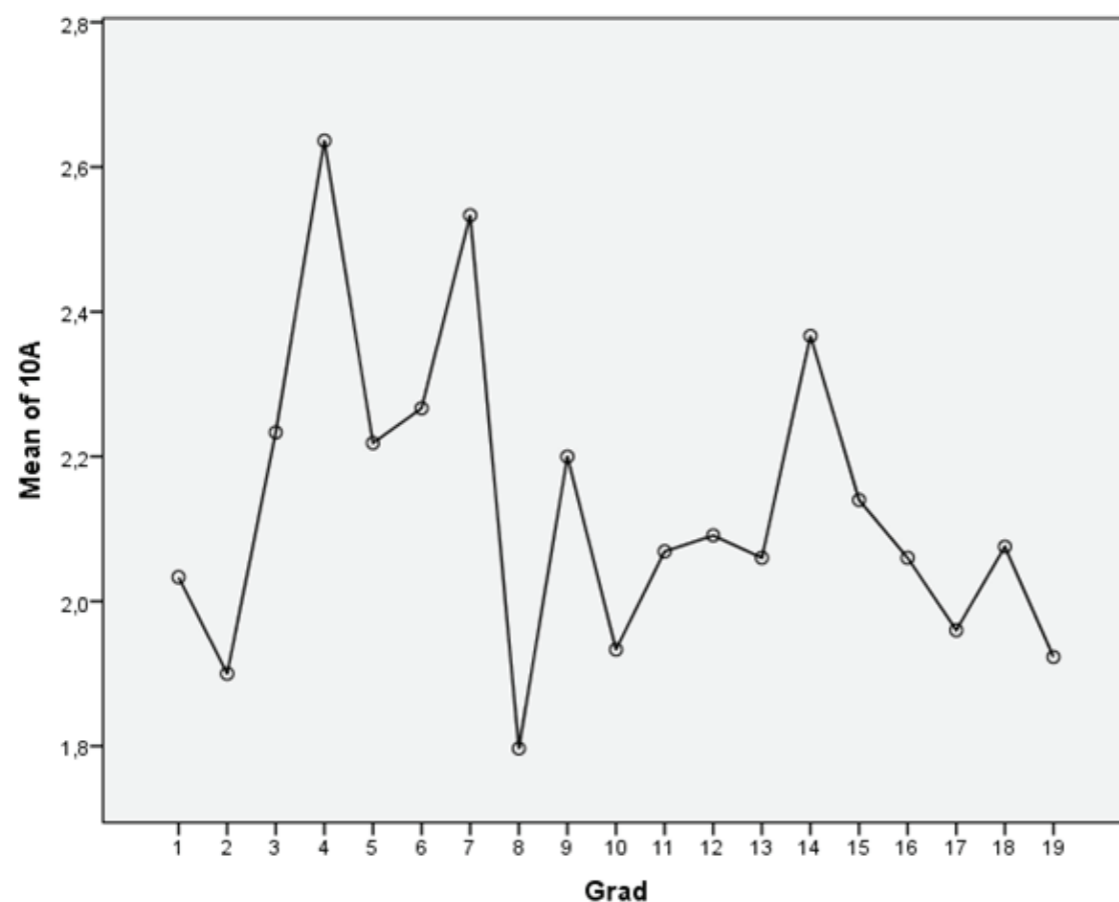
Tablica br. 3: Procjena mladih kako žive u odnosu na većinu u gradu, prema županijama.

Županije	Procjena kako osobno žive u odnosu na većinu u gradu.					UKUPNO
	0	Bolje nego većina	Isto kao i većina	Lošije nego većina	Ne znam	
Primorsko-goranska	9	67	327	56	45	504
Karlovačka	1	4	35	4	6	50
Ličko-senjska	2	4	32	8	4	50
Istarska	1	10	29	8	2	50
SLO (Ljubljana-Ajdovščina)	1	14	73	14	3	105
UKUPNO:	14	99	496	90	60	759

Table No. 3: Youth living conditions estimate compared to the majority of the city's inhabitants, by counties.

Counties	Procjena kako osobno žive u odnosu na većinu u gradu.					TOTAL
	0	Better than most	The same as most	Worse than most	I don't know	
Primorsko-goranska	9	67	327	56	45	504
Karlovačka	1	4	35	4	6	50
Ličko-senjska	2	4	32	8	4	50
Istarska	1	10	29	8	2	50
SLO (Ljubljana-Ajdovščina)	1	14	73	14	3	105
TOTAL:	14	99	496	90	60	759

Grafički prikaz br. 4: Prosječan rezultat procjene mladih o osobnom položaju, u odnosu na većinu u gradu u kojem žive.



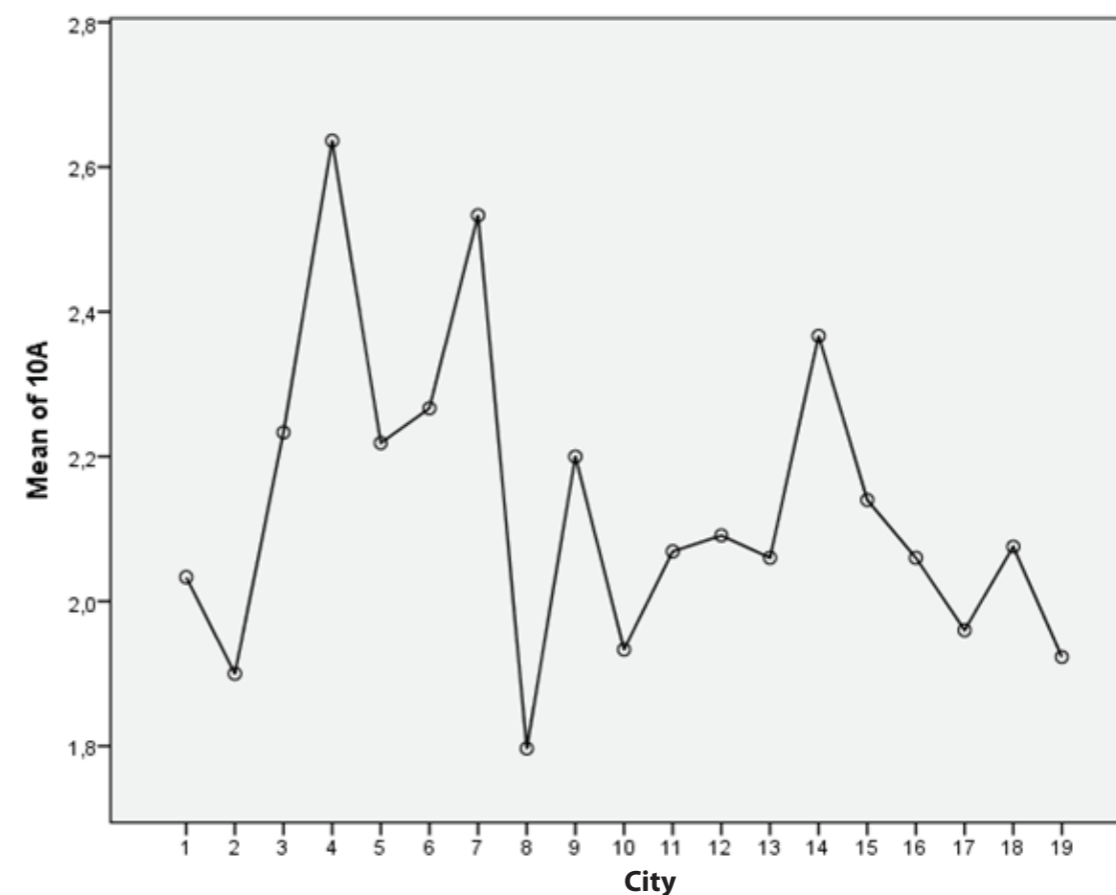
Tumač: Brojevi gradova: 1 (Bakar), 2 (Cres), 3 (Crikvenica), 4 (Čabar), 5 (Delnice), 6 (Kastav), 7 (Kraljevica), 8 (Krkk), 9 (Mali Lošinj), 10 (Novi Vinodolski), 11 (Opatija), 12 (Rab), 13 (Rijeka), 14 (Vrbovsko), 15 (Karlovac), 16 (Gospić), 17 (Labin), 18 (Ljubljana), 19 (Ajdovščina). Ispitanici su procjenjivali svoj položaj u odnosu na većinu na skali od 1 do 4 (bolje nego većina, isto kao većina, lošije nego većina, ne znam). Obzirom da od 1 do 10% nije moglo procijeniti, smatrali smo da ti rezultati ne utječu bitno na prosječne rezultate.

okruženje, odnosno oni socijalizacijski agensi koji su im u toj fazi najznačajniji. U adolescentskoj dobi (u kojoj je većina mladih) to su prije svega grupe vršnjaka, odnosno članovi društvenih mreža mladih. Oni (i njihove vrijednosne i stavovske strukture) će oblikovati u većoj mjeri njihove stavove i percepciju. Osim grupe vršnjaka, snažnu ulogu imaju i obrazovne institucije, crkva ali sve više i mediji. Doznati kako mladi vide utjecaj raznih društvenih grupa je važno jer su to ujedno i one društvene grupe koje realno utječu svojim ponašanjem na stvaranje novih vrijednosti i obnavljanje starih kod mladih. Obzirom na ponuđene društvene institucije i pojedince, pretpostavljali smo da će mladi imati percepciju da su najutjecajnije one institucije koje su prostorno bliže, s kojima su više upoznati i u kojima sudjeluju. U istraživanju o percepciji razvoja, provedenom na završnim razredima srednjoškolaca u Otočcu (Ličko-senjska županija), pokazalo se da oni procjen-

juju *gradonačelnika, obrazovne institucije i crkvu* kao tri institucije koje najviše utječu na razvoj grada (Berčić, 2007:36). U ovom ispitivanju smo očekivali da će to biti iste institucije, osim crkve što možemo smatrati regionalnim obilježjem koje ovisi o povezanosti između iskazane religioznosti stanovništva i vladajućih političkih ideologija. Sljedeća tablica prikazuje broj ispitanika koji su iskazali na skali od 1 do 5 stupanj utjecaja društvenih grupa i pojedinaca na razvoj i stanje u njihovom gradu.

Procjene utjecaja su pokazale da mladi različito procjenjuju ove institucije. Iz komentara anketara smo doznali da veći dio mladih uopće ne razumije što podrazumijevaju pojmovi poput „velika hrvatska poduzeća“, „međunarodne kompanije“ ili mogućnost da sindikati na primjer, mogu utjecati na razvoj. Anketari su u više od 50% slučajeva morali dodatno objašnjavati na što se konkretno odnose ovi pojmovi. Komentari anketara su

Chart No. 4: Average result of youth evaluation regarding their personal position, compared to the most inhabitants in the city they live in.



Legend: 1. City numbers: 1 (Bakar), 2 (Cres), 3 (Crikvenica), 4 (Čabar), 5 (Delnice), 6 (Kastav), 7 (Kraljevica), 8 (Krkk), 9 (Mali Lošinj), 10 (Novi Vinodolski), 11 (Opatija), 12 (Rab), 13 (Rijeka), 14 (Vrbovsko), 15 (Karlovac), 16 (Gospić), 17 (Labin), 18 (Ljubljana), 19 (Ajdovščina). The subjects evaluated their position compared to the majority on the scale from 1 to 4 (better than most, the same as most, worse than most, I don't know). Considering that 1 to 10% couldn't evaluate, we regarded that these results don't influence the average results significantly.

stability factor of the community. These results partially stems from sample structure. If we take into account that 24.4% of subjects from Primorsko-goranska County and 45% of those from Slovenia are unemployed, we can assume that the unfavorable financial position and the state in which they live, as well as the state of dependency on others, influenced their testimonies.

An average result of youth evaluation by cities is shown in the following chart:

From the chart No. 1 we can see that the total average evaluation of young people from **Čabar, Kraljevica and Vrbovsko who participated in the survey is closer to the opinion that they live worse than most**, compared to young people from **Krkk, Cres and Novi Vinodolski who think that they live better than most in a greater extent.**

11.2.2. PERCEPTION OF YOUNG PEOPLE ABOUT THE IMPACT OF SOCIAL INSTITUTIONS AND INDIVIDUALS ON THE TOWN DEVELOPMENT

Youth perception about the impact of social institutions and individuals will depend in the social phase, in which youth exist, from different factors. Among other factors there will be strong influence on their perception by social environment, especially by the social impetus which are the most important at the moment. In adolescent (in which most of the youth are) mostly are peer groups, regarding the social network youth members. They (and their values and attitude) will form mostly their attitude and perception. Beside the peer groups, also the educational institutions have a strong role, so as the church, but the latest are media. To find out how youth sees the influence of different social groups is important, because those groups have real influence on

Tablica br. 4: Percepcija mladih PGŽ o stupnju utjecaja raznih društvenih grupa na razvoj/stanje u gradu.

Procjena stupnja utjecaja na razvoj i stanje u gradu/općini za društvene grupe, profesije, institucije i pojedince u PGŽ	NIKAKAV	MALI	OSREDNJI	VELIK	IZRAZITO VELIK	Ukupno
1.Velika hrvatska poduzeća u okruženju	113	153	122	84	29	504
2.Sindikati	174	181	111	29	7	504
3.Mediji	69	110	145	127	50	504
4.Organizirani kriminal	160	131	102	65	41	504
5.Stručnjaci, intelektualci, znanstvenici	123	152	163	41	13	504
6.Međunarodne kompanije	153	247	123	56	20	504
7.Nevladine, neprofitne organizacije (udruge i sl.)	96	167	146	70	20	504
8. Vjerske organizacije (crkva i dr. vjerske org.)	48	123	156	124	48	504
9.Međunarodne financijske institucije (MMF, Svjetska banka)	199	140	89	45	26	504
10.Vlada Republike Hrvatske	110	91	142	115	44	504
11.Predsjednik države	178	139	120	46	16	504
12.Hrvatski sabor	143	97	119	90	51	504
13.Gradonačelnik/načelnik	48	45	126	148	134	504
14.Obrazovne institucije (škola/fakultet)	33	86	172	155	54	504
15. Gradska/općinska vlast (Gradsko/općinsko vijeće)	33	62	136	163	108	504

Tablica br. 5: Procjena stupnja utjecaja raznih društvenih institucija na razvoj (% od N=504) za PGŽ.

Procjena stupnja utjecaja na razvoj i stanje u gradu/općini za društvene grupe, profesije, institucije i pojedince u PGŽ (%)	NIKAKAV I MALI	OSREDNJI	VELIK I IZRAZITO VELIK	Ukupno
1.Velika hrvatska poduzeća u okruženju	52,8	24,2	22,4	100
2.Sindikati	70,4	22,0	7,1	100
3.Mediji	35,5	28,8	35,1	100
4.Organizirani kriminal	58,9	20,2	21,0	100
5.Stručnjaci, intelektualci, znanstvenici	54,6	32,3	10,7	100
6.Međunarodne kompanije	79,4	24,4	15,1	100
7.Nevladine, neprofitne organizacije (udruge i sl.)	52,2	29,00	17,9	100
8. Vjerske organizacije (crkva i dr. vjerske organizacije)	33,9	31,0	34,1	100
9.Međunarodne financijske institucije (MMF, Svjetska banka)	67,3	17,7	14,1	100
10.Vlada Republike Hrvatske	39,9	28,2	31,5	100
11.Predsjednik države	62,9	23,8	12,3	100
12.Hrvatski sabor	48,4	23,6	28,0	100
13.Gradonačelnik/načelnik	18,5	25,0	56,0	100
14.Obrazovne institucije (škola/fakultet)	23,6	0,34	41,5	100
15. Gradska/općinska vlast (Gradsko/općinsko vijeće)	18,8	27,0	53,8	100

Table No. 4: Youth perception in Primorsko-goranska county about degree of influence on different social groups at town development/condition.

Estimating the degree of influence on development and condition in town/community for social groups, professions, institutions and individuals in Primorsko-goranska county	NONE	LITTLE	MEDIUM	LARGE	EXTREMELY LARGE	TOTAL
1.Large croatian companies nearby	113	153	122	84	29	504
2.Unions	174	181	111	29	7	504
3.Media	69	110	145	127	50	504
4.Organised crime	160	131	102	65	41	504
5.Experts,intellectuals, scientists	123	152	163	41	13	504
6.International companies	153	247	123	56	20	504
7.Non-governmental,non-profit organisations (associations and others)	96	167	146	70	20	504
8. Religious organisations (church and other religious organisations)	48	123	156	124	48	504
9.International financial instituions (MMF, World bank)	199	140	89	45	26	504
10.Croatian government	110	91	142	115	44	504
11.President of the state	178	139	120	46	16	504
12.Croatian parliament	143	97	119	90	51	504
13.Major/commander	48	45	126	148	134	504
14.Educational institutions (school/college)	33	86	172	155	54	504
15. Towns/municipial government (Towns/municipial council)	33	62	136	163	108	504

Table No. 5: Estimataing the degree of impact of different social institutions on development (% of N=504) for Primorsko-goranska county.

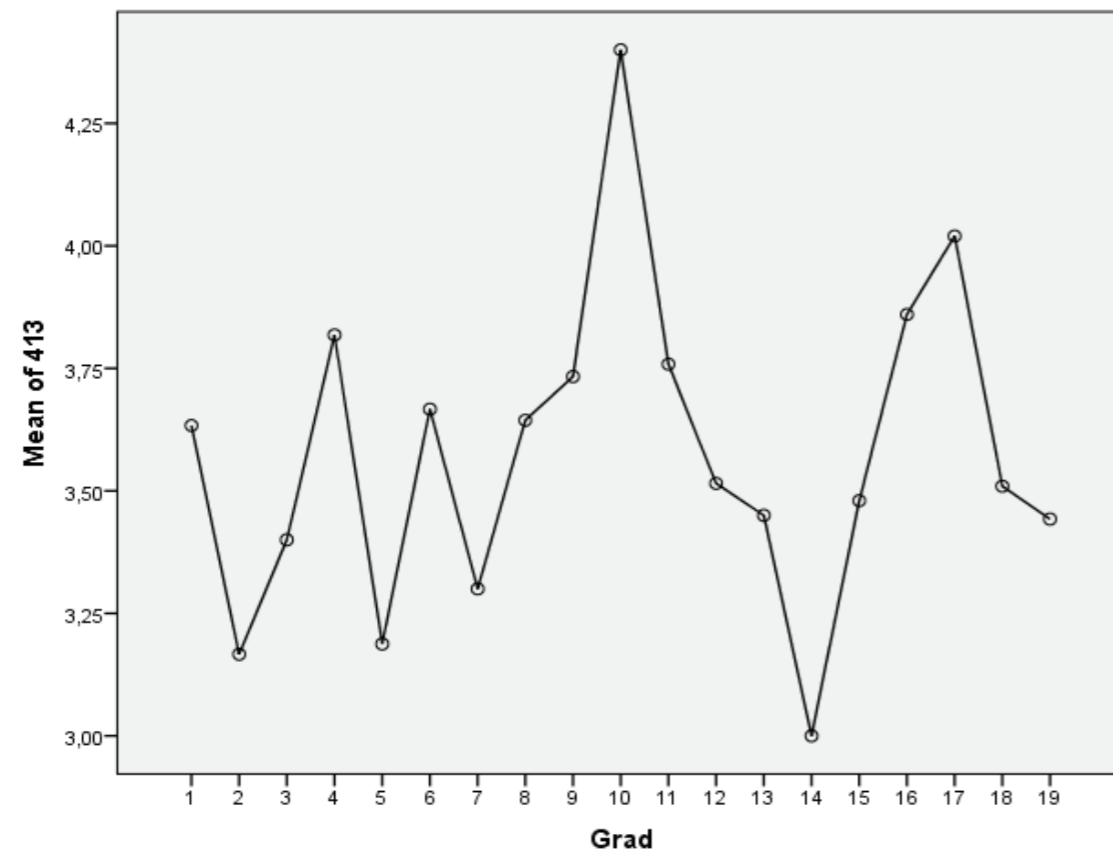
Estimating the degree of influence on development and condition in town/community for social groups, professions, institutions and individuals in Primorsko-goranska county (%)	NONE OR LITTLE	MEDIUM	LARGE OR EXTRA LARGE	TOTAL
1.Large croatian companies nearby	52,8	24,2	22,4	100
2.Unions	70,4	22,0	7,1	100
3.Media	35,5	28,8	35,1	100
4.Organised crime	58,9	20,2	21,0	100
5.Experts,intellectuals, scientists	54,6	32,3	10,7	100
6.International companies	79,4	24,4	15,1	100
7.Non-governmental,non-profit organisations (associations and others)	52,2	29,00	17,9	100
8. Religious organisations (church and other religious organisations)	33,9	31,0	34,1	100
9.International financial instituions (MMF, World bank)	67,3	17,7	14,1	100
10.Croatian government	39,9	28,2	31,5	100
11.President of the state	62,9	23,8	12,3	100
12.Croatian parliament	48,4	23,6	28,0	100
13.Major/commander	18,5	25,0	56,0	100
14.Educational institutions (school/college)	23,6	0,34	41,5	100
15. Towns/municipial government (Towns/municipial council)	18,8	27,0	53,8	100

u ovom slučaju važni jer nam govore da mladi ne percipiraju povezanost ovih važnih društvenih institucija s razvojem i stanjem u gradu, iako je u svakom od tih gradova prisutna neka od tih institucija (od trgovačkih lanaca, banaka do korištenja europskih fondova i sl.). Ovo također govori da mladi ne obraćaju pažnju ili nisu informirani o kompleksnosti društvenih čimbenika koji uvjetuju njihov položaj, što je za očekivati kod mladih. *Mladi koji su sudjelovali podijeljeni su oko procjene utjecaja vjerskih organizacija, 1/3 ih smatra da su one malo utjecajne, 1/3 srednje, a 1/3 da one jako utječu na razvoj.*

U sljedećoj tablici su podaci koji se odnose na PGŽ.

Izdvojili smo prosječne rezultate za procjenu utjecaja gradonačelnika po gradovima. Najvišu prosječnu ocjenu za procjenu utjecaja gradonačelnika su iskazali mladi iz **Novog Vinodolskog i Labina**, slijede ih mladi iz **Čabra i Gospića**. Najnižu prosječnu ocjenu utjecaja su iskazali mladi iz **Vrbovskog**, pa onda **Cresa i Del-**

Grafički prikaz br. 5: Prosječni rezultati (aritmetičke sredine) po gradovima za procjenu utjecaja gradonačelnika.



Tumač: Brojevi gradova: 1 (Bakar), 2 (Cres), 3 (Crikvenica), 4 (Čabar), 5 (Delnice), 6 (Kastav), 7 (Kraljevica), 8 (Krk), 9 (Mali Lošinj), 10 (Novi Vinodolski), 11 (Opatija), 12 (Rab), 13 (Rijeka), 14 (Vrbovsko), 15 (Karlovac), 16 (Gospić), 17 (Labin), 18 (Ljubljana), 19 (Ajdovščina); ispitanici su procjenjivali ponudene institucije na skali od 1 do 5, (nikakav, mali, osrednji, velik, izrazito velik utjecaj). Instrument je preuzet iz istraživanja o vrijednostima i dr. koje koristi dr.sc. Benjamin Čulig, red.prof.

nica.

Prikupljeni podaci iz ovoga istraživanja su pokazali da mladi smatraju - **gradonačelnika, gradsku/općinsku vlast i obrazovne institucije** onima koje imaju najviše utjecaja na razvoj grada. **Sindikate, međunarodne kompanije i međunarodne financijske institucije, očekivano vide kao one koje nemaju ili ga imaju vrlo malo.**

Iz ovoga možemo potvrditi da su navedene institucije ujedno i one koje mogu najviše utjecati na mlade - škola koja socijalizira i odgaja, a ne samo obrazuje, ali i gradska vlast koja bi mogla preuzeti vodeću ulogu u učenju mladih građanskim vrijednostima i političkoj kulturi, širenju pozitivnih vrijednosti u skladu s vrijednostima EU, kao kulturne i političke zajednice građana, financirajući programe i projekte za mlade kojima su ovo ciljevi. U godini pred ulazak u Europsku uniju, krajnje je vrijeme da lokalne vlasti preuzmu na sebe tu odgovornu ulogu, učeći mlade naraštaje demokratskim

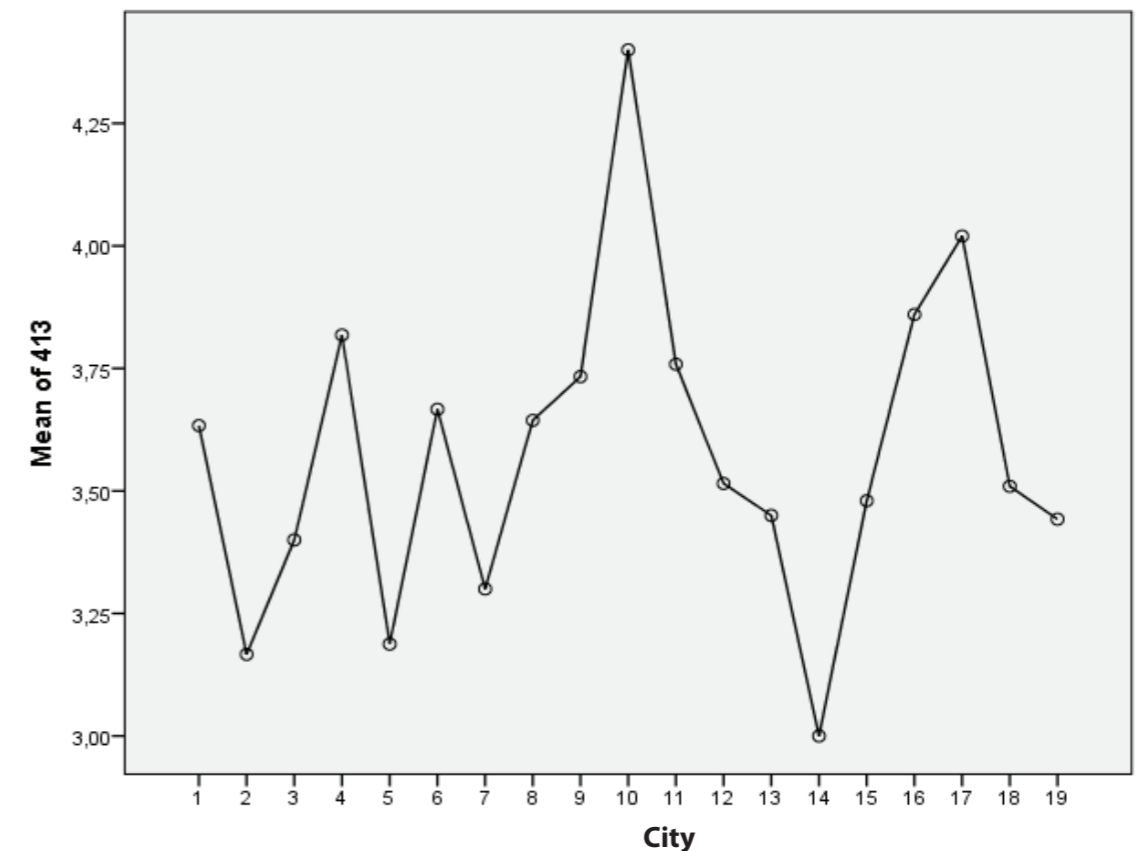
behaviour building new values and rebuilding the old ones. Taking in the consideration offered social institutions and individuals, we assumed that youth will see those who influenced the most are nearby, and because of that they are more familiar with their work in which they actively participate. Research on the development of the perception, provided in high school in Otočac (Ličko-senjska county), showed that they estimate *the major, educational institutions and church* as three institutions which the most affect to the town development (Berčić, 2007:36). We expected that in this research the institutions will be the same, except church, which we can see as regional mark depending on the connection between reported population religiosity and ruling political ideology. Next table shows the number of examines who expressed, on scale from 1 to 5, degree of influence social groups and individuals to development and condition in their town.

Impact assesment showed that youth estimate differ-

ently this institutions. We have find out from the interviewers that young dont even understand what means „large croatian companies“, „ international companies“ means or possibility for example that unions have an impact on development. Interviewers had to, in more then 50% of the cases, explain this terms and what they stand for. Interviewers comments are important in this case because they are showing that young dont have perception about connection between social institutions and development and conditions in town, even if those institutions are present in every town (from store chains, banks to european funds and similar). This also explains why young people dont pay attention or they arent informed how complex social factors are impacting their position, is what we can expect among young.

Young that participated are divided regarding the impact assesment on religious organisations, 1/3 thinks that they have small impact, 1/3 that they have medium impact, and 1/3 thinks that they strongly affect on development.

Chart No. 5: Average results (arithmetic mean) by towns for estimating impact of mayor.



Legend: 1. Town numbers: 1 (Bakar), 2 (Cres), 3 (Crikvenica), 4 (Čabar), 5 (Delnice), 6 (Kastav), 7 (Kraljevica), 8 (Krk), 9 (Mali Lošinj), 10 (Novi Vinodolski), 11 (Opatija), 12 (Rab), 13 (Rijeka), 14 (Vrbovsko), 15 (Karlovac), 16 (Gospić), 17 (Labin), 18 (Ljubljana), 19 (Ajdovščina); respondents were estimating offers of institutions on scale from 1 to 5 (none, little, medium, large, or extra large impact). Instrument is taken from research about values and other which is used by dr.sc. Benjamin Čulig, order. prof.

principijima, uključujući mlade u procese odlučivanja i sl. Mladi očito vide odgovornost za razvoj sredine u kojoj žive u političkom društvenom sustavu, pa je krajnje vrijeme da on preuzme na sebe odgovornost da mladima i osigura često spominjanu „bolju budućnost“. Jedan od načina je motivirati mlade da sudjeluju u javnom životu zajednice, odnosno omogućavanje mladima da sudjeluju u političkom odlučivanju.

11.2.3. PERCEPCIJA MLADIH O ULAGANJIMA GRADSKO VLASTI U ODREĐENA PODRUČJA U GRADU U KOJEM ŽIVE

Prema većini istraživanja, mladi procjenjuju da **gradonačelnici i gradska vijeća**, odnosno članovi izvršne i predstavničke vlasti najviše mogu utjecati na razvoj i stanje u njihovom gradu. Ova procjena proizlazi iz percepcije moći koju imaju mladi o onim predstavnicima vlasti koji su izloženi javnosti, a s kojima se ta moć i povezuje. Iz tih razloga nas je zanimalo kako mladi procjenjuju upravljanje resursima nad kojima imaju te osobe i institucije moći. Procjena ulaganja gradske vlasti u određena područja je dimenzija koja može ovisiti o nekoliko čimbenika, npr. informiranosti o ulaganjima u ta područja, interesima i potrebama mladih i sl. Mladi koji su sudjelovali u ovom istraživanju imaju, suprotno očekivanju, podijeljena mišljenja o ulaganjima u određena područja. Naime, očekivali smo da su mladi uglavnom nezadovoljni ulaganjima, pod utjecajem dnevne politike i mentaliteta tranzicijskog diskursa. U svakodnevnim razgovorima, slika i poruke medija su uglavnom negativne, što utječe na iskazivanje nezadovoljstva. Međutim, za većinu područja skoro jednak je udio mladih koji procjenju da grad ulaže **pre-malo i dovoljno**. Možemo izdvojiti dva područja za koja su procjene bile u negativnom smjeru, odnosno za koja je značajno prevagnula procjena da se ulaže pre-malo, a to su **stambena politika za mlade i poticanje zapošljavanja**. **Ovakvi rezultati, za ova dva područja su povezana** sa strukturom uzorka i prioritetima mladih - oko 73% uzorka sačinjavaju punoljetne mlade osobe, studenti, zaposleni i nezaposleni kojima to jesu prioritetna područja jer taj period karakterizira pojačana potreba za osamostaljenjem, a naročito odvajanjem od obitelji. Odvajanje i osamostaljenje je izravno povezano sa stalnim izvorom prihoda i zadovoljenim uvjetima samostalnog stanovanja. To ujedno i jesu područja u

koja lokalne politike najmanje ulažu, u koja je najmanje uključena lokalna uprava. Područje stambene politike je i inače u Hrvatskoj pitanje koje je nedefinirano⁴⁰, jer osim programa poticajne stanogradnje koji provodi država u suradnji s lokalnom zajednicom te programa stambenog zbrinjavanja koje proizlazi iz socijalnih programa gradova i ovisi o stambenom fondu grada, nema sustavne ili inovativne stambene politike, a naročito za mlade koji su zbog svoje dobi, često diskriminirani i marginalizirani zbog kriterija i mjerila za prioritetne liste. Razlozi nedovoljnog ulaganja u poticanje ulaganja proistječu jednim dijelom iz stava lokalnih politika da se u to područje ne mogu miješati, da je to područje koje treba biti regulirano na državnom nivou ili proizlazi iz privatnog sektora, gospodarstva. Svjedoci smo korištenja novih mjera Vlade koje se koriste na lokalnoj razini, (više <http://www.hzz.hr/>), često za popunjavanje nedostatka djelatnika u javnim institucijama. Osim ovih mjera, na nacionalnom planu postoje mnoge mjere poticanja zapošljavanja, u obliku bespovratnih kredita i ostalih mjera za poticanje poduzetnika. Lokalne uprave, vrlo rijetko nude programe poticanja poduzetništva, u kojima sufinanciraju kamate za kredite, daju poticaje za zapošljavanje u sufinanciranju poreza i doprinosa ili plaće za novo zaposlene, ali nema takvih programa za mlade. Pojedine lokalne uprave sudjeluju u izgradnji i financiranju „poduzetničkih inkubatora“ ili „poslovnih zona“ u kojim sudjeluju na način da oslobađaju korisnike od komunalne naknade, naknade za najam prostora ili slično. Većina mladih o tome nema informacije, niti ima mogućnosti koristiti ove programe jer su oni većinom planirani za već postojeće poduzetnike s iskustvom i određenom platežnom moći, bez čega ne mogu ishodovati kredite kod banaka. Ono što izostaje u ovim pojedinačnim mjerama je sustavna i partnerska suradnja lokalne samuprave s gospodarstvom - većina gradova će reći: *mi se tu ne možemo miješati, to nije naša nadležnost*. Privatni sektor, s druge strane, očekuje povlastice i ulaganja koje će biti povoljne za njihov razvoj. Međutim, bez obostrane suradnje u partnerskom odnosu teško da će se postići napredak. Primjeri dobre partnerske suradnje jesu primjeri stipendiranja od strane velikih kompanija nakon čega, obzirom na uspjeh i stečeno znanje zapošljavaju studente (npr. neke kompanije koje se bave novim tehnologijama, hotelijerstvu ili brodogradnji). Obrtnici i ostali poduzetnici, koji se najviše žale na nedostatak radne snage koja ima kompetencije za rad, potrebne za obavljanje nji-

We have selected average results for estimating impact of mayor by towns. Largest average evaluation for estimating impact of mayor was expressed by young from **Novi Vinodolski** and **Labin**, after them **Čabar** and **Gospić**. Lowest average evaluation of impact was expressed by young from **Vrbovsko**, then **Cres** and **Delnice**.

Data collected from this research showed that young consider – **mayor, town/municipal government and educational institutions** by those who have most impact on town development. **Unions, international companies and international financial institutions, are expectedly seen as those who have non or very little impact.**

From above mentioned we can confirm the largest impact they have on youth – school that provides socialization and nurture, not just education, but also the local government that could take over leading part in youth study about civic values and political culture, spreading positive values in accordance with EU values, such as cultural and political civic communities, financing programmes and projects for youth as main objective. It is the final hour for local authorities to take responsibility as we are one year away from entering European union, in teaching young generations the democratic principles, including them in making decisions and similar actions. Obviously young people feel responsible when it comes to developing environment in which they live through political-social system, so it should be responsible for providing so many time mentioned „better future“ to the youth. One of the way is by motivating young people to participate in the public life of the community, providing them opportunity to participate in political decisions.

11.2.3. PERCEPTIONS OF YOUNG PEOPLE ABOUT THE LOCAL GOVERNMENT INVESTMENTS IN CERTAIN AREAS OF THE TOWN WHERE THEY LIVE

According to the most researches, young estimate that **mayors and city councils**, respectable members of executive and representative government can interfere in development and conditions in their town. This assessment comes from perception of power young have for those representatives of government who are

exposed to public opinion, and are connected with the power automatically. Because of those reasons we were interested how young estimate representatives and institutions that have power over controlling resources. Estimation of investments of the local authorities in certain areas is dimension which can depend on several factors, for example information about investments in those areas, youth interests and needs and similar. Young that participate in this research have opposite expectation, different opinions about investments in certain areas. So mostly we expected that young are not satisfied with investments, under the influence of the daily politic and mentality of the transitional discourse. In every day talk, pictures and messages from media are mostly negative, which has an influence on unsatisfied behaviour. However for most areas is almost equal part of young estimating that town invest **too little and enough**. We can set aside two areas for which estimates were negative, or for which estimates was that investment is to low, and those are **housing policy for youth and employment incentive**. **Results for this two areas are connected** by pattern structure and youth priorities – about 73% of examples constituted from young adults, students, employees and unemployed to whom those areas are a priority because this period of life is characterised by heightened need for independence, particularly separating from family. Separation and independence is directly connected to the steady source of income and satisfaction with terms for independent living. These are also areas in which local politics invest at least, and in which local authorities are included at least. Housing policy in Croatia is usually the question that is undefined, because except the programme subsidized housing, because in addition to the subsidized housing programmes administered by the state in collaboration with the local community and the housing program, which stems from social programmes and towns depends on the housing stock of the town, doesn't have systematic and innovating housing policy, especially for youth who are often discriminated and marginalized by their age because of the criteria and standards for the priority list. Reasons for not enough investment from one side comes from local politics attitude that they can't interfere in these areas, and that this area should be regulated on state level or from private sector, economy. A the other we witness the new governments measures which are used on local level (more on <http://www.hzz.hr/>) often to fulfill lack of employees in public insti-

⁴⁰ Bežovan, G. (1987a.) Socijalna politika o zadovoljavanju stambenih potreba. U: Bežovan, G. i Kuzmanović, M. (ur.) Stambena politika i stambene potrebe (str.145-156). Zagreb: Radničke novine

Bežovan, G. (2005b.) Stambena politika. U: V. Puljiz i drugi, Socijalna politika: povijest, sustavi, pojmovnik,(str.353-386). Zagreb: Pravni fakultet.

Bežovan, G. (2004.) Stambena prava u Hrvatskoj i problemi njihova ostvarivanja, Revija za socijalnu politiku, 11: 89-106.

Bežovan, G. (2004a.) Stambena statistika- standard stanovanja u Hrvatskoj, Revija za socijalnu politiku, 11: 267-279.

⁴⁰ Bežovan, G. (1987a.) Social policy on meeting the housing needs. In: Bežovan, G. i Kuzmanović, M. (ur.) Housing policy and housing needs (p.145-156). Zagreb: Workers' newspaper

Bežovan, G. (2005b.) Housing policy. In: V. Puljiz and others, Social policy: history, systems, glossary,(p.353-386). Zagreb: Law school.

Bežovan, G. (2004.) Housing rights in Croatia and the problems of their realization, Journal of Social Policy, 11: 89-106.

Bežovan, G. (2004a.) Housing statistics - standard of living in Croatia, Journal of Social Policy, 11: 267-279.

hove djelatnosti, mogu u ovom području, uz suradnju s obrazovnim sustavom, kao i lokalnim samupravama učiniti mnogo. Ta suradnja mora biti ravnopravna i partnerska: npr. poduzetnik može sufinancirati i obrazovati mlade⁴¹ (problemi obavljanja prakse), lokalna samouprava može davati poticaje u obliku naknada ili oslobođenja dijela nekih naknada koje su poduzetnici obavezni davati lokalnoj upravi, a obrazovni sustav prilagođavati obrazovanju potrebama tržišta. Većina djelatnika gradskih uprava se složila da bi ove mjere (prijedlozi mjera su bili sastavni dio upitnika/protokola u kojem su sudjelovali djelatnici gradskih uprava) unaprijedile područje koje je od izuzetne važnosti za mlade - zapošljavanje. Jedan dio djelatnika je u primjedbama izložio i problem nemogućnosti komunikacije između tih dionika, što je problem i vrijednosnih orijentacija poduzetnika i gradskih vlasti. Iz diskursa djelatnika možemo vidjeti ostatke tradicionalne funkcije birokratskog aparata, koji nije okrenut suvremenim načinima upravljanja proročnom, pa je tipična primjedba: „*To nije naša nadležnost, poduzetnici bi htjeli da samo mi rješavamo njihove probleme, mi smo učinili što smo mogli* i sl.“⁴² To je područje koje je na prilično niskom nivou razvoja, što zbog nasljeđenih vrijednosti iz socijalističkog sustava, općih vrijednosti političkog i gospodarskog sustava države u tranziciji u kojoj je Hrvatska, što zbog ekonomske krize u kojoj je Hrvatska i okruženje.

U sljedećim tablicama možemo vidjeti kako su mladi procjenjivali ulaganja lokalne vlasti po područjima.

U tablici br. 9 su rezultati procjena mladih u ulaganja u područja koja su inače obuhvaćena u programima javnih potreba građana, a analizu ulaganja smo izložili u prethodnim poglavljima.⁴² U sljedećoj tablici su ona područja koja nisu definirana u programima javnih potreba, već se nesustavno provode po županijama i gradovima. Osim toga, zakonski su definirani izvori prihoda kojima raspolažu jedinice lokalne samouprave za ta područja, pa se niti ne mogu definirati (klasificirati, prema Zakonu o proračunu) kao javne potrebe. Izvori prihoda su drugačiji nego li za područja iz gornje tablice. Zaštita okoliša je kompleksno područje pa se ono djelomično financira u programima javnih potreba (tehnička kultura, obrazovanje i zdravstvo),

ali uglavnom kroz djelatnost drugih upravnih odjela grada, najčešće odjela za komunalnu djelatnost i zaštitu okoliša ili kroz projekte koji su smješteni u odjel (ured gradonačelnika) koji se bavi promocijom grada, npr. kroz projekt „Zdravi grad“ i sl. Mladi teško mogu prepoznati i procijeniti visinu ulaganja u ovo područje jer zaključuju prema direktnim posljedicama nebrige i neulaganja u to područje koje su vidljive u javnosti (količina smeća, uređenost grada, blizina većih zagađivača i sl.). **Više je onih koji procjenjuju da su ulaganja grada dovoljna**, što možemo tumačiti zadovoljstvom osnovnim komunalnim uslugama. U većini gradova se smeće redovito odvozi, nema nekih većih zagađivača. Procjena mladih u gradovima u kojima postoje inicijative za zaštitu okoliša, koje su se pojavljivale u javnosti, a koje upozoravaju na pojačano zagađenje (odlagalište otpada, područje bivše koksare), u Bakru i Rijeci su na nivou ostalih gradova. To možemo tumačiti i nedovoljnom zainteresiranošću mladih za ovo područje, ali i neupućenost u stanje. Od prosječne distribucije rezultata odskaču rezultati koje su iskazali mladi Krka, naime oni su u znatno većem broju procijenili, nego mladi u drugim gradovima, da gradska vlast ulaže *dovoljno* u zaštitu okoliša. To je i očekivano obzirom da je otok Krk među rijetkim gradovima koji ima u programu saniranja otpada postavljena mjesta za odlaganje i sortiranje za svako područje otoka, takoreći za većinu domaćinstava, a ne samo na određenim punktovima. Više <http://www.youtube.com/watch?v=DCqkKvLCILg>, 21.08.2012.

Prema procjeni mladih osim u području stambene politike za mlade i poticanje zapošljavanja, visoke rezultate odnosno velik broj ispitanika je procjenio da gradska vlast ulaže premalo u stvaranje uvjeta za zabavu mladih. Očekivano je bio da će ipak ovo područje biti procjenjeno kao ono u koje treba više ulagati, preventivno zbog toga jer je ovo prema već navedenim istraživanjima prioritetno polje interesa mladih. Mladi očito smatraju da bi gradska vlast trebala ulagati u stvaranje uvjeta za zabavu mladih. Ovo područje je kompleksno iz više aspekata. Obzirom da je zabava u domeni privatnog sektora, to je i najčešći argument za miješanje u ovo područje. S druge strane, gradovi u Hrvatskoj rijetko ulažu u otvaranje klubova za mlade ili centara za mlade u kojem bi mladi mogli sami organizirati zabavu prema njihovim interesima. Dobri primjeri su klubovi poput studentskih cen-

tutions. Except from this measures, many encouraging measures for employment exist on national level, in form of non-refundable loans and other measures for encouraging entrepreneurs. Local authorities rarely offer encouraging programmes for entrepreneurs in which they cofinance interests loans, or give incentives for employment in cofinancing tax and contributions or payment for new employees, but there are no such programmes for youth. Some local authorities participate in building and financing „business incubators“ or „business zones“ in which they participate by setting free users from utility charges, renting charges for space or similar. Mostly young people dont have informations, no possibilities to use this kind of programs because they are already planned for existing entrepreneurs with experince and certain purchasing power, without which they cant obtain bank loans. One thing is missing in this individual measurments and that is systematic and collaborative partnerships between local authorities and economy – most towns will say: *we cant interfer in that, that isnt in our jurisdiction*. Private sector, on the other hand, is expecting benefits and investments that would be favorable to their development. However, without mutual cooperation in partnership, it is hard to make progress. Examples of good partnership are such as large companies scholarships for students, after which they have obligation to return with success and knowledge in a way of hireing them (for example some companies engaged in emerging technologies, shipbuilding and hospitality). Artisans and other enterpreneurs, who mostly complain on lack of manpower with work competences, necessary to carry out their activities, can in this area, in cooperation with educational system, as with local authorities do a lot. This kind of cooperation has to be equal partnership: for example enterpreneur can cofinance and educate young (problems with practical work), local authorities can provide incentives in form of compensation or relief of some of the benefits which enterpreneurs are obligated to give to the local authority, education and training system to adapt to market needs. Mostly employees of local governments have agreed that this measurments (measurment suggestions were the main part of questionnaire / protocol in which employees of local governments participated) improved an area that is of great importance for young people – employment. One

part of employees laid out in the comments that one of a problem is impossible communication between participants, which is also a problem of value orientations of entrepreneurs and town officials. From discurs of employees we can see left overs from traditional function of the bureaucratic apparatus, that is not the modern way of managing a budget, so typical remark: *“It’s not our jurisdiction, entrepreneurs would prefer that we solve their problems, we have done what we could, etc.”* This area is at a rather low level of development, because of inherited values from socialist system, general values of political and economical system of the state in transition in which Croatia is, also because of the economical crises in Croatia and its surrounding. In the next tables we can see how young estimated investments from local authorities by areas.

In table no.9. are results from assessment of young regarding investment in areas that usually are covered trough public needs, we have explained in chapters before the investment analysys .

In the next table are areas that arent defined in programs for public needs, but they are spendeds unsystematically trough counties and towns. Beside that, sources of income that are available to local authorities for all areas are defined by law, because of that they can be defined (classified, by Budget law) as public needs. Sources of income are different then in areas from the table above. Environmental protection is complex area so it is being partially financed trough programs of public needs (technical education, education and health care), but mostly trough activity from other administrative departments of the town, most often for municipal services and environmental protection or trough projects which are situated in department (mayor office) which deals with promotion of the town, etc. Trough out projects „Healthy towns“ and etc. young can hardly recognize and estimate the amount of investment in area, and their conclusion is from direct consequences of uncare and uninvestment in that area which can be seen in public (amount of garbage, town arrangement, proximity to major polluters and etc.). **There is more of them who think that town investments are high enough**, as they are pleased with basic utilities. In most of the towns garbage is regulary transported, there is no some major polluters. Assessment of young in towns in which

⁴¹ Inače su problemi suradnje gospodarstva i obrazovnog sustava oko obavljanja prakse, područje je ili loše ili nikako regulirano, prilagodba obrazovnih programa zahtjeva kadrovske i programske promjene, što je obzirom da je obrazovni sustav nesklon promjenama dodatna prepreka usklađivanju potreba tržišta i obrazovnih programa. Osim toga, poduzetnici nisu u ovom trenutku još uvijek usvojili kapitalističke vrijednosti, među kojima je i ulaganje u ljudski kapital, kao investiciju. Osim većih kompanija koje zbog potreba vlastitog poslovanja, kontinuirano obrazuju svoje djelatnike ili stipendiraju mlade, manji poduzetnici to rijetko čine. Dobar primjer su neke zdravstvene ustanove, s privatnim vlasništvom koje za svoje potrebe su/financiraju specijalističke studije mladim liječnicima, a ujedno ih i zapošljavaju.

⁴² U ovoj fazi nismo analizirali programe javnih potreba drugih županija, osim Primorsko-goranske županije, ali su djelatnici gradskih uprava tih županija sudjelovali u pilotiranju upitnika (tablica) za prikazivanje ulaganja u programe javnih potreba.

⁴¹ Usually problems in cooperation are between economy and educational system about performing practice, area is badly or has no regulativity, adjustment of the educational programs demand staffing and program changes, which is, considering that educational system is reluctant to changes, additional obstacle in approximation to the market needs and educational programs. Beside that, enterprenurs still didnt adopted in this moment certain capitalist values, among which is investment in human capital. Beside larger companies that due to the needs of their business, continuously educate their employees or provide scholarships for young, smaller entrepreneurs do that rarely. Good example are some medical facilities, with private properties who for their needs co/finance specialist studies for young doctors, and beside that they hire them.

⁴² In this phase we didnt analyzed public need programs in other communities, except Primorsko-goranska county, but the employees of city governments of these counties participated in piloting the questionnaire (table) for the representation of investments in programs for public need.

Tablica br. 6: Procjena mladih o ulaganjima lokalnih vlasti u obrazovanje, kulturu, sport i rekreaciju, socijalnu skrb i zdravstvo, prema županijama.

Što mislite u kojoj mjeri lokalna (gradska/općinska) vlast ulaže u navedna područja u Vašem gradu/mjestu?					
Područje /Županija	Premalo	Dovoljno	Previše	Zanimalo bi me, ali nisam o tome razmišljao/la	To se mene ne tiče
1. Obrazovanje:					
PGŽ	207	236	11	19	13
Karlovačka	27	17	1	4	0
Ličko-senjska	15	26	4	3	2
Istarska	30	15	0	2	3
Ljubljana-Ajdovščina	44	54	3	3	1
UKUPNO	323	348	19	41	19
2. Kultura:					
PGŽ	181	240	32	19	25
Karlovačka	36	8	2	3	0
Ličko-senjska	11	26	4	5	4
Istarska	33	12	2	1	2
Ljubljana-Ajdovščina	39	53	7	3	3
UKUPNO	300	339	47	31	34
3. Sport:					
PGŽ	151	236	69	14	26
Karlovačka	18	16	11	4	0
Ličko-senjska	19	19	6	4	1
Istarska	8	21	17	1	2
Ljubljana-Ajdovščina	27	57	16	4	1
UKUPNO	223	349	119	27	30
4. Rekreacija:					
PGŽ	201	228	23	22	21
Karlovačka	27	15	3	3	1
Ličko-senjska	17	22	4	3	4
Istarska	16	27	2	2	1
Ljubljana-Ajdovščina	30	61	10	3	1
UKUPNO	291	353	42	24	29
5. Socijalna skrb:					
PGŽ	197	192	11	65	29
Karlovačka	25	14	1	7	1
Ličko-senjska	12	24	5	5	4
Istarska	22	12	1	10	4
Ljubljana-Ajdovščina	66	24	2	10	3
UKUPNO	322	266	20	97	41
6. Zdravstvo:					
PGŽ	226	212	10	33	16
Karlovačka	24	16	0	9	0
Ličko-senjska	13	27	4	3	2
Istarska	23	17	0	7	2
Ljubljana-Ajdovščina	44	49	2	8	0
UKUPNO	330	321	16	41	10

Table No. 6: Young are estimating about local authorities investments in education, culture, sport and recreation, welfare and health care, towards counties.

What do you think: how much is the local (town/municipal) authorities investment in certain areas in your town/place?					
Areas/Counties	Too Little	Enough	Too Much	It would interest me, but I didn't think about it	It is not of my concern
1. Education:					
PGC	207	236	11	19	13
Karlovačka	27	17	1	4	0
Ličko-senjska	15	26	4	3	2
Istarska	30	15	0	2	3
Ljubljana-Ajdovščina	44	54	3	3	1
TOTAL	323	348	19	41	19
2. Culture:					
PGC	181	240	32	19	25
Karlovačka	36	8	2	3	0
Ličko-senjska	11	26	4	5	4
Istarska	33	12	2	1	2
Ljubljana-Ajdovščina	39	53	7	3	3
TOTAL	300	339	47	31	34
3. Sport:					
PGC	151	236	69	14	26
Karlovačka	18	16	11	4	0
Ličko-senjska	19	19	6	4	1
Istarska	8	21	17	1	2
Ljubljana-Ajdovščina	27	57	16	4	1
TOTAL	223	349	119	27	30
4. Recreation:					
PGC	201	228	23	22	21
Karlovačka	27	15	3	3	1
Ličko-senjska	17	22	4	3	4
Istarska	16	27	2	2	1
Ljubljana-Ajdovščina	30	61	10	3	1
TOTAL	291	353	42	24	29
5. Welfare:					
PGC	197	192	11	65	29
Karlovačka	25	14	1	7	1
Ličko-senjska	12	24	5	5	4
Istarska	22	12	1	10	4
Ljubljana-Ajdovščina	66	24	2	10	3
TOTAL	322	266	20	97	41
6. Health care:					
PGC	226	212	10	33	16
Karlovačka	24	16	0	9	0
Ličko-senjska	13	27	4	3	2
Istarska	23	17	0	7	2
Ljubljana-Ajdovščina	44	49	2	8	0
TOTAL	330	321	16	41	10

Tablica br. 7: Procjena mladih o ulaganjima lokalnih vlasti u stambenu politiku za mlade, zaštitu okoliša, poticanje zapošljavanja, stvaranje uvjeta za zabavu, mobilnost i komunalnu infrastrukturu, prema županijama.

Što mislite u kojoj mjeri lokalna (gradska/općinska) vlast ulaže u navedna područja u Vašem gradu/mjestu?					
Područje /Županija	Premalo	Dovoljno	Previše	Zanimalo bi me, ali nisam o tome razmišljao/la	To se mene ne tiče
1. Stambena politika:					
PGŽ	323	82	0	64	26
Karlovačka	32	6	0	8	2
Ličko-senjska	16	21	4	6	4
Istarska	35	4	0	8	2
Ljubljana-Ajdovščina	73	13	1	15	3
UKUPNO	479	126	5	100	37
2. Zaštita okoliša:					
PGŽ	197	220	19	36	25
Karlovačka	25	18	1	5	0
Ličko-senjska	17	20	2	8	2
Istarska	25	19	0	3	2
Ljubljana-Ajdovščina	49	29	2	20	4
UKUPNO	313	306	24	29	33
3. Poticanje zapošljavanja:					
PGŽ	359	73	3	40	19
Karlovačka	42	3	0	4	0
Ličko-senjska	22	19	2	5	2
Istarska	37	7	0	4	1
Ljubljana-Ajdovščina	81	9	0	11	4
UKUPNO	541	111	5	64	26
4. Stvaranje uvjeta za zabavu:					
PGŽ	286	147	21	25	17
Karlovačka	41	5	0	3	0
Ličko-senjska	18	22	4	3	3
Istarska	35	10	1	2	1
Ljubljana-Ajdovščina	40	47	6	10	2
UKUPNO	420	231	32	43	23
5. Mobilnost:					
PGŽ	177	167	8	82	56
Karlovačka	23	13	0	11	2
Ličko-senjska	17	23	2	4	4
Istarska	23	9	0	10	6
Ljubljana-Ajdovščina	31	26	4	0	8
UKUPNO	271	238	14	36	76
6. Komunalna infrastruktura:					
PGŽ	120	239	25	55	58
Karlovačka	21	16	0	9	2
Ličko-senjska	9	26	4	5	6
Istarska	11	25	6	3	4
Ljubljana-Ajdovščina	27	32	5	24	17
UKUPNO	188	338	40	77	59

Table No. 7: Young are estimating about local authorities investments in housing policy for youth, environmental protection, promotion of employment, creating conditions for entertainment, mobility and utility infrastructure, towards counties.

What do you think: how much is the local (town/municipal) authorities investment in certain areas in your town/place?					
Area/counties	Too Little	Enough	Too many	It would interest me but I didn't think about it	It is not of my concern
1. Housing policy:					
PGC	323	82	0	64	26
Karlovačka	32	6	0	8	2
Ličko-senjska	16	21	4	6	4
Istarska	35	4	0	8	2
Ljubljana-Ajdovščina	73	13	1	15	3
TOTAL	479	126	5	100	37
2. Environmental protection:					
PGC	197	220	19	36	25
Karlovačka	25	18	1	5	0
Ličko-senjska	17	20	2	8	2
Istarska	25	19	0	3	2
Ljubljana-Ajdovščina	49	29	2	20	4
TOTAL	313	306	24	29	33
3. Promotion of employment:					
PGC	359	73	3	40	19
Karlovačka	42	3	0	4	0
Ličko-senjska	22	19	2	5	2
Istarska	37	7	0	4	1
Ljubljana-Ajdovščina	81	9	0	11	4
TOTAL	541	111	5	64	26
4. Creating conditions for entertainment:					
PGC	286	147	21	25	17
Karlovačka	41	5	0	3	0
Ličko-senjska	18	22	4	3	3
Istarska	35	10	1	2	1
Ljubljana-Ajdovščina	40	47	6	10	2
TOTAL	420	231	32	43	23
5. Mobility:					
PGC	177	167	8	82	56
Karlovačka	23	13	0	11	2
Ličko-senjska	17	23	2	4	4
Istarska	23	9	0	10	6
Ljubljana-Ajdovščina	31	26	4	0	8
TOTAL	271	238	14	36	76
12. Utility infrastructure: PGŽ					
PGC	120	239	25	55	58
Karlovačka	21	16	0	9	2
Ličko-senjska	9	26	4	5	6
Istarska	11	25	6	3	4
Ljubljana-Ajdovščina	27	32	5	24	17
TOTAL	188	338	40	77	59

tara u gradovima, klubova za mlade i sl. Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, odnosno danas Ministarstvo za socijalnu skrb i mlade, financira projekte klubova za mlade prema sljedećim uvjetima: „...da pružaju svakodnevne programe/aktivnosti za mlade (najmanje 5 dana ili 30 sati tjedno), svojim aktivnostima pokriva najmanje tri različita područja interesa mladih, pružanjem usluga mladima zadovoljava javni interes, veći dio programa kreiraju i provode mladi za mlade, program bude usmjeren na neformalno obrazovanje, pruža potporu razvoju volonterskih aktivnosti mladih, pruža mogućnost mladima za vlastitu organizaciju slobodnog vremena....ostvaruje suradnju s lokalnom samupravom, bilo osiguranjem prostora za klub za mlade bez naknade, bilo sufinanciranjem aktivnosti...“⁴³ Iz ovoga je vidljiva uloga lokalne samouprave. Međutim upravo na ovom „partneru“ inicijative i projekti mladih oko organiziranja vlastitog slobodnog vremena zastaju. Većina gradova (su)financira samo kratkoročne projekte, koncerte i sl. Za klubove mladih nema sluha, s obje strane: među mladima i u lokalnoj samoupravi. Problemi se očituju u nepostojanju dovoljnog broja udruga, dovoljnog broja zainteresiranih mladih, nepovjerenja u mlade i njihove projekte, povlačenje mladih u privatnu sferu, što se očituje na svim područjima javnog života, a naročito političkog i civilnog djelovanja mladih. U onim sredinama u kojima je, ili nasljeđen aktivizam, odnosno infrastruktura (prostori i suradnja s lokalnom samoupravom, kao npr. u Rijeci, Multimedijalni centar J. Palach), gdje postoji veća socijalna kohezija među mladima, u kojim postoje mladi koji su vođe i dr. , u tim sredinama su klubovi osnovani. Ministarstvo socijalne politike i mladih je ove godine dodijelilo 1.300.000 kn za projekte koje provode klubovi mladih, a osim toga 365.000 kn za Regionalne info centre za mlade; među financiranim projektima su 2 iz PGŽ, 1 iz Karlovačke županije i 2 iz Istarske, odnosno Ministarstvo također financira Regionalni info-centar Rijeka⁴⁴.

Prosječno po gradovima i županijama, oko 40-50% mladih procjenjuje ulaganja u ova područja nedovoljnima. Percepciju mladih i objašnjenja vezano uz konkretne probleme nismo mogli u ovom istraživanju ispitati, ali su nam ovi podaci temelj za konstrukciju sljedećeg istraživanja koje će obuhvatiti i ove dimenzije. Međutim, isto je toliki udio mladih koji procjenjuju ulaganja dovoljnima. Moramo napomenuti da

mladi iskazuju značajniji interes za saznanja o ulaganjima u tri područja: socijalne skrbi, stambene politike i komunalne infrastrukture. Naime, za ta područja je iskazalo interes više od 10% mladih koji su sudjelovali u istraživanju, ali nisu procjenjivali jer o tome do sada nisu razmišljali (nemaju uvida).

11.2.4. SUDJELOVANJE MLADIH U JAVNOM ŽIVOTU ZAJEDNICE, SUDJELOVANJE MLADIH U OBLICIMA ORGANIZIRANJA I PREDSTAVLJANJA MLADIH U ZAJEDNICI - SAMOISKAZI MLADIH - PREDUVJET ZA AKTIVNO SUDJELOVANJE U POLITIČKOM ODLUČIVANJU

U potrazi za objašnjenjem što može biti presudan faktor za oblikovanje ovakvih procjena mladih potražili smo odgovore u nekim od aspekata koji su povezani s javnim djelovanjem: transparentnost relevantnih informacija, konzumiranje i iskustvo sa socijalnim interakcijama koje se odnose na mreže u zajednici (aktivizam i uključenost nasuprot pasivnom povlačenju u krug prijatelja), odnosno sudjelovanju mladih u raznim oblicima organiziranja i predstavljanja mladih. Mladi koji su aktivni u tim organizacijama su više informirani, bliži izvorima informacija i imaju više iskustva i kompetencija za oblikovanje procjene jer imaju i neposrednih iskustava u kojima provjeravaju dobivene informacije iz više izvora. Mladi koji su isključeni i ne sudjeluju će više biti podložni utjecaju medija, obitelji i osobnim prosudbama.

Sudjelovanje mladih u raznim oblicima organiziranja i predstavljanja mladih je preduvjet za sudjelovanje u političkom odlučivanju. U ovom kontekstu, moramo spomenuti dobar primjer dječje participacije, odnosno rad s djecom do 15 godina starosti u *dječjim gradskim vijećima*. Projekt „Dječja gradska vijeća“ se provodi u okviru akcije *Gradovi i općine prijatelji djece koju provodi Savez Društava naša djeca Hrvatske u partnerstvu s Hrvatskim društvom za socijalnu i preventivnu pedijatriju i uz pokroviteljstvo Ureda UNICEF-a za Hrvatsku*. U Republici Hrvatskoj je trenutno 88 gradova i općina uključeno u akciju „Gradovi i općine - prijatelji djece“ (60 gradova i 28 općina), a status prijatelj djece ima njih 28, od toga: 25 gradova i 3 općine. Većina gradova koji su bili uključeni u ispitivanje imaju status Gradova prijatelja djece, što znači da se sustavno i cjelovito radi na

inicijative for environmental protection exist, which also can be seen in public, who are warning on increased pollution (landfill, the former coke plant), in Bakar and Rijeka are on the level with other cities. We can translate as insufficient youth interest for this area, but also ignorance on the state level. From average distribution of the results, results from young on Krk are deviating, they estimated in larger amount than young in other towns, that local authority invests enough money in environmental protection. That was expected since Krk, among others, has a program of remediation waste set places for disposal and sorting for every part of the island, as it was for most of the households, not only on certain points. More on <http://www.youtube.com/watch?v=DCqkKvLCILg>, 21.08.2012.

By assessment of young, except in area of housing policy and encouraging employment, high results or large number of examinee has estimated that local authority invest too little in creating conditions for youth entertainment. It is expected that this area will be estimated as the one with higher investments, especially because it is mentioned in research as priority area of young people interest. Young obviously see local authority as investor in creating conditions for youth entertainment. This area is complex from more aspects. Taking in consideration that entertainment in sphere of private sector, it is the most often reason for mixing in this area. On the other side, towns in Croatia rarely invest in youth clubs or youth centers in which young could organise their own entertainment of their interests. Good examples are clubs like student centers in towns, youth clubs and similar. Ministry of family, veterans and international solidarity, today Ministry of social politics and youth, is financing youth clubs on this conditions: „...to provide daily events / activities for young people (at least 5 days or 30 hours per week), its activities covering at least three different areas of adolescent young adult services that meet public interest, the greater part of the design and implement youth for youth, the program is aimed at the informal education, providing support for the development of voluntary activities of young people, provides an opportunity for young people to organize their own free time collaborates with local government, whether by providing space for the youth club at no charge, any co-financing activities...“ . From this we can see important role for local authority. However exactly on this „partner“ initiatives

and youth projects about organising leisure time stops. Most of the towns co/finance only shorttime projects, concerts and similar. For youth clubs there is no interest, from both sides: among young people and in local authority. Problems can be seen in insufficient number of NGOs, interested young people, distrust in youth and their projects, youth retreat in the private sphere, which can be seen in all areas of public life , especially in political and civil youth action. In those places where is, inherited activism or infrastructure (places and co-operations with local authorities, like for example in Rijeka, Multimedial center J. Palach), where already exists larger social cohesia among youth, in which youth exist as *leaders* and similar, in those environments clubs are established. Ministry of social politics and youth finances projects such as youth club with amount of 1.300.000 kn, and beside that also Regional youth info-centers with amount of 365.000 kn; among financed projects are 2 from Primorsko-goranska county, 1 from Karlovačka county and 2 from Istarska county. Regional youth info-center Rijeka is financed by this Ministry.

Average for cities and counties, about 40-50% of young estimated investment in these areas is insufficient. Perception of youth and explanations on the specific problems we could not examine in this study, but we have these data are the basis for the construction of a second study, which will include this dimension. However, it is such a large proportion of young people who assess investment enough. We must recognize that young people express considerable interest in learning about the investments in three areas: social welfare, housing and community infrastructure. Specifically, for these areas has shown interest more than 10% of young people who participated in the study, but were not evaluated because of how far they were not thinking (no insight).

11.2.4. YOUTH PARTICIPATION IN THE PUBLIC LIFE OF THE COMMUNITY, YOUTH PARTICIPATION IN THE FORMS OF ORGANIZATION AND REPRESENTATION OF YOUNG PEOPLE IN THE COMMUNITY - YOUNG PEOPLE TESTIMONIES - PREREQUISITE FOR ACTIVE PARTICIPATION IN THE POLITICAL DECISION-MAKING

In the pursuit for an explanation of what could be a crucial factor in shaping such estimates of young people we

⁴³ Iz uvjeta za prijavu, 2011., preuzeto na <http://www.ocvz.hr/hr/natje%C4%8Daji/>, više na http://www.mspm.hr/djelokrug_aktivnosti/mladi,01.09.2012.

⁴⁴ Više na http://www.mspm.hr/novosti/vijesti/odluka_o_raspodjeli_financijskih_sredstava_iz_drzavnog_proracuna_republike_hrvatske_za_2012_godinu_za_projekte_jedinica_lokalne_i_podrucne_regionalne_samouprave_koji_se_odnose_na_rad_regionalnih_info_centara_za_mlade,01.09.2012.

⁴³ From the conditions for the application, 2011,taken from <http://www.ocvz.hr/hr/natje%C4%8Daji/>, more on http://www.mspm.hr/djelokrug_aktivnosti/mladi,01.09.2012.)

⁴⁴ More on http://www.mspm.hr/novosti/vijesti/odluka_o_raspodjeli_financijskih_sredstava_iz_drzavnog_proracuna_republike_hrvatske_za_2012_godinu_za_projekte_jedinica_lokalne_i_podrucne_regionalne_samouprave_koji_se_odnose_na_rad_regionalnih_info_centara_za_mlade,01.09.2012.

edukaciji i uključivanju djece u javni život zajednice. Ova akcija stvara preduvjete za odgoj djece i odraslih za zajedništvo, dijeljenje vrijednosti i partnerskih odnosa, naročito na nivou lokalne zajednice. Dječja gradska vijeća sačinjavaju predstavnici djece tih gradova koji direktno sudjeluju svojim prijedlozima „odraslima“ u kreiranju javnih politika. Njih dvadesetak (25), koliko ih djeluje u Hrvatskoj, s oko 500 djece koja su aktivno uključena u edukacije, projekte i s bogatim iskustvom djelovanja spoznanja, znanja i iskustava na nacionalnom i međunarodnom nivou, s direktnim doticajem s predstavnicima lokalne vlasti, je steklo kompetencije i znanja kako sudjelovati i zašto je to važno⁴⁵. Ovo je preduvjet za stvaranje socijalnog i ljudskog kapitala u zajednici u kojoj postoje, odnosno budućih mladih koji će znati što tražiti i kako sudjelovati. Osim dječjih gradskih vijeća, pri Društvima naša djeca, djeluju i Dječji forumi (već 17 godina), koji također odgajaju djecu u skladu s demokratskim vrijednostima, ljudskim pravima i sl. Nažalost, u gradovima takve aktivnosti najčešće prestaju prilikom prelaska iz osnovnoškolskog obrazovanja u srednje i visoko obrazovanje. Većina mladih ostaje prepušteno sebi, bez društvene potpore u ovom smjeru. Naročito se to odnosi na edukaciju, koju ako se provodi, provode ju udruge (koje jesu educirane i imaju kompetencije za ovu vrstu edukaciju), ali se ne povodi sustavno i cjelovito, često s malim brojem sudionika. Dobri primjeri su edukacije koje provode Mreža mladih, Gong i dr.

Mladi koji su bili obuhvaćeni ovim istraživanjem potvrdili su da mladi jesu marginalizirana skupina, da ne sudjeluju u javnom životu, da su isključeni iz političkog odlučivanja, a prvenstveno nemotivirani i nezainteresirani. Prethodna istraživanja iz ovoga područja pokazuju trend *nove političnosti mladih, kao i izražen politički radikalizam* (Tomić-Koludrović, 2002;). *Nova političnost* je prema Tomić-Koludrović (2002), između ostalog, prozašla iz usmjerenosti interesa mladih na prijateljstvo i privatnost, ali ne kao oblježje mladih koji žive u postindustrijskim društvima, već kao bijeg iz tradicijskog političkog djelovanja. Ova marginalizacija, tvrdi Tomić-Koludrović (2002:104-105), nije bila namjera političkih elita, sustavne i namjerne marginalizacije, već racionalna odluka mladih - isplativije je nedjelovati i nesudjelovati, jer se i tako *neće ništa promijeniti*. S jedne strane imamo *apolitičnu i indiferentnu mladež* (Tomić-Koludrović, 2002), a s druge strane sporadične izraze kulture otpora i/ili alternativne kulture mladih, koje brzo splasnu (studentski prosvjedi, „blokade

fakulteta“, ulične demonstracije, koju „odrasli“ često komentiraju kao simpatičnu ikonografiju mladeži..). Istraživanja o razlozima nepolitičnosti mladih danas, godinu dana pred ulazak u Europsku uniju i u samim počecima pridruživanja, ispitat ćemo ispitati u nastavku istraživanja⁴⁶. Ova obeshrabljujuća činjenica je ujedno i dokaz i potpora svima koji se bave mladima da mlade treba motivirati, prvenstveno educirati o načinima funkcioniranja demokracije, pripremiti ih za odgovornu ulogu koja ih čeka u budućnosti.

Prilikom odluke o korištenju *snowball tehnike*, pretpostavljali smo da će mladi odabrati sudionike koji su im lako dostupni, što znači prijatelje, susjede i one koje imaju slične vrijednosti i način života kao i oni sami. U tijeku sastanaka i razgovora u prethodnim fazama prikupljali smo relevantne informacije o mladima ne bi li sačinili **profil mladih** koji su redovito i aktivno sudjelovali u njima.

Obilježja mladih za koja možemo reći da čine *profil mladih koji su aktivni jesu*:

- uglavnom sudjeluju uvijek iste osobe, nekolicina mladih koji su aktivni u više područja i oblika organiziranja i predstavljanja mladih, studenti, prosječno je više muških, nego li ženskih osoba,
- članovi savjeta *mladih* su često osobe koje su ujedno i članovi ili „simpatizeri“ političkih stranaka koje predstavljaju, ali su ujedno i članovi udruge za mlade koje djeluju na području, sportskih udruuga i sl.,
- često su dugotrajno aktivni u raznim oblicima javnog djelovanja,
- u nekim gradovima su u savjet mladih izabrani predstavnici udruge, koji nemaju političkog iskustva, odnosno nisu članovi mladeži političkih stranaka, što je rijetkost.

Pretpostavljali smo da su prijatelji i poznanici mladih koji sudjeluju u istraživanju, oni koji su ili sami barem *aktivniji* članovi društva, ili su pasivni sudionici javnog djelovanja, ali koji imaju slične interese i vrijednosti kao naši suradnici, članovi savjeta mladih i članovi udruge mladih. Pokazalo se da u gradovima postoje „zaduženi“ pojedinci, možemo ih nazvati *leaderima* (uvjetno rečeno), odnosno oni koji su aktivni u nekom od oblika udruživanja i predstavljanja mladih, aktivni su i u drugim oblicima udruživanja i predstavljanja mladih. Odabrani sudionici, za koje smo pretpostavljali da će

seeked answers in some of the aspects that are associated with the public action/work: transparency of relevant information, consumption and experience with social interactions related to the networks in the community (social activism and involvement versus passive retreat into a circle of friends), and young people's participation in various forms of youth organization and representation. Young people who are active in these organizations are more informed, closer to sources of information and have more experience and competence in assessment design, because they also have immediate experiences verifying information received from multiple sources. Young people who are excluded and do not participate will be more susceptible to the influence of media, family and personal judgments.

Youth participation in various forms of organizing and representing young people is a prerequisite for participation in the political decision-making. In this context, we must mention a good example of children's participation, or work with children aged under 15 in *Children's City Councils*. The project "*Children's City Councils*" is being implemented within the action "*Cities and municipalities, friends of children*" conducted by the *Federation of Our Children Associations of Croatia in partnerships with the Croatian Society for Social and Preventive Paediatrics and sponsored by the UNICEF Office in Croatia*. Currently there are 88 cities and municipalities in Croatia involved in the project "Cities and Municipalities - Friends of Children" (60 cities and 28 municipalities), and the status of „children's friend“ has 28 of them, of which: 25 cities and 3 municipalities. Most cities that have been involved in the testing have the status of „Children's friends Cities“, which includes a systematic and comprehensive work on the education and involvement of children in the public life of the community. This action creates preconditions for the education of children and adults for fellowship, sharing values and partnership, especially at the local community level. Children's City Councils are composed of representatives of children of those cities which directly participate in public policy with their proposals to „adults“. Those 25 councils that exist in Croatia, with about 500 children who are actively involved in education, projects and with rich experience of sharing the knowledge, skills and experience at national and international level, with direct contact with representatives of local authorities have acquired the competencies and knowledge how to participate and why it is important. This is a prerequisite for the creation of social and hu-

man capital in the community in which they exist, in the future young people who will know why and how to participate in the future. In addition to children's city councils, within Our children Associations also acts Children Forums (for 17 years), who also raise their children in accordance with democratic values, human rights, etc. Unfortunately, such activities in cities often cease during the transition from primary education to secondary and higher education, the majority of young people remain on their own, without social support in this direction. In particular, it relates to education, which if implemented, is carried by associations (which are trained and competent for this type of training), but it is not systematically and comprehensively implemented, often with a small number of participants. Good examples are the educations conducted by Youth Network, GONG, etc.

Young people who were included in this study have confirmed that young people are a marginalized group, that do not participate in public life, and excluded from political decision-making, primarily unmotivated and uninterested. Previous studies in this field show a trend of the *new youth politicality and a prominent political radicalism* (Tomić-Koludrović, 2002;). According to Tomić-Koludrović (2002), the *New politicality* has emerged, among others, from the focus of the youth interest toward friendship and privacy, but not as a characteristic of young people living in post-industrial societies, but as an escape from the traditional political activity. As Tomić and Kuludrović (2002:104-105) claim, this marginalization was not intended by the political elites, systematic and deliberate marginalization, but rational decisions of young people – it is more profitable not to act and participate because *nothing is going to change anyway*. On one hand we have an *apolitical and indifferent youth* (Tomić-Koludrović, 2002), and on the other sporadic cultural expressions of resistance and / or alternative youth culture, which quickly subsides (student protests, „college blockades“, street demonstrations, often commented by „adults“ as a lovely youth iconography ..). Research on the reasons of youth apoliticalness of today, one year before joining the European Union, will be examined in the extension of this research. This daunting fact is also evidence and support for all those involved in encouraging and motivating young people to act, primarily to educate them about the functioning of democracy, to prepare them for the responsible role in the future.

⁴⁵ O participaciji djece u Dječjim vijećima u Hrvatskoj, provedeno je istraživanje u okviru priprema „Alternativnog izvještaja djece o stanju dječjih prava u Hrvatskoj“. Više, na <http://www.savez-dnd.hr/show.jsp?page=486554>, 30.08.2012.

⁴⁶ Nadamo se da će prezentacija kompleksnosti problema (ova publikacija), odnosno dosadašnji rezultati potaknuti davatelje financijskih potpora da uvide ozbiljnost i zahtjevnost, ali i nužnost ovakvog evidence based pristupa u kreiranju javnih politika za mlade.

⁴⁵ A research was conducted within the preparation of the Alternative children report about the state of children's rights in Croatia. More at <http://www.savez-dnd.hr/show.jsp?page=486554>, 30.08.2012.

⁴⁶ We hope that the publication about the complexity of the problem (this publication), and the results of previous grants will encourage financial aid providers to realize the seriousness and complexity, but also the necessity of evidence based approach in creating public youth policy.

biti aktivniji, ipak su iskazali nisku razinu sudjelovanja u političkom životu, odnosno ukupno javnom životu zajednice u kojoj žive. Pokazalo se da samo oko 10-15% od ukupno ispitanih mladih s ovim obilježjima sudjeluje u javnom životu u nekom od oblika udruživanja i predstavljanja mladih. Od tih 10-15% od ukupnog broja koji sudjeluje, aktivno je tek 33%. Ovo nam potvrđuje pretpostavku s početka ovog projekta i istraživanja, da je u gradovima aktivan izuzetno mali broj mladih, da postoje pojedinci (prosječno 3 do 5 osoba, za manje, a 10 za male srednje gradove) koji sudjeluju u javnom životu zajednice.

U uputama smo anketarima definirali značenje intenziteta sudjelovanja, pa smo tako *aktivno sudjelovanje* definirali kao ono koje obuhvaća **redovito**: volontiranje, sudjelovanje na sastancima, sudjelovanje u diskusijama, s prijedlozima i u realizaciji programa ili projekata. Pod *pasivnim* sudjelovanjem smo podrazumijevali ono u kojem mladi sudjeluju formalno, neredovito, ali prisustvuju, volontiraju prema naputcima drugih koji orga-

je u strankama i podružnicama na područjima gradova koji su sudjelovali nemamo, ali procjenjujemo da oko 10-20% budućih članova stranke dolazi iz podmlatka (foruma mladih, mladeži stranke i sl.)⁴⁷. Većina mladih ne sudjeluje, što je za očekivati. Ako tome dodamo činjenicu da 26% njih nema pravo glasa, odnosno da nisu punoljetni te da su srednješkolske dobi, onda je dio rezultata moguće protumačiti tom činjenicom.

Podatke o sudjelovanju u radu savjeta mladih nismo imali namjeru interpretirati zasebno jer smo očekivali da će naši suradnici iz PGŽ, uključiti sve ili gotovo sve članove savjeta mladih, što su i učinili. Obzirom da su suradnici - anketari u drugim županijama bili članovi udruga za mlade, ispitanici koji su sudjelovali imaju drugačiju strukturu nego li oni iz PGŽ-a, što je značajno samo iz ovoga aspekta. Iz prikupljenih podataka možemo pretpostaviti da su prosječno po gradu u PGŽ ispitana 4 člana savjeta mladih. Zato je broj mladih koji nije sudjelovao u radu savjeta mladih u drugim gradovima drastičnije veći, što ne govori o

Tablica br. 8: Sudjelovanje mladih u političkom životu zajednice

Mladi po županijama - frekvencije	Sudjelovanje u političkom životu zajednice u kojoj žive (vijeća, mjesni odbori, političke stranke)					
	0	Ne sudjeluje	Pasivno	Aktivno	Ima funkciju	UKUPNO
Primorsko-goranska	11	440	29	15	9	504
Karlovačka	1	41	4	1	3	50
Ličko-senjska	0	37	8	5	0	50
Istarska	0	36	6	6	2	50
Ljubljana-Ajdovščina	2	93	8	1	1	105
UKUPNO	14	647	55	28	15	759

niziraju, „odrađuju“ obavezu, ne iniciraju, ne predlažu i sl. Sljedeća tablica prikazuje sudjelovanje mladih u političkom životu zajednice, odnosno političkim strankama, radu gradskih vijeća i sl. Prosječno 13% mladih je potvrdilo da sudjeluje u političkom životu zajednice, što je prema nekim drugim pokazateljima i prosječan udio mladih u političkim strankama. Točnih podataka o tome koliko mladih djelu-

stvarnoj participaciji. Kako Zakon o savjetima mladih postoji od 2007. godine, do sada je bilo moguće sudjelovati u 2, odnosno 3 mandata. Savjete mladih sačinjavaju većinom isti predstavnici kao i u prethodnim mandatima, jedino su u gradovima u kojima se promijenila „gradska vlast“ (kako članove savjeta mladih bira gradsko/općinsko vijeće izabrani članovi ovisе o političkoj većini), jednim dijelom te druge osobe. U radu savjeta

⁴⁷ Osim toga stranke imaju različite kriterije kako vode evidenciju članstva, različite dobne granice za kategoriju mladih, u nekima se ne vode evidencije ili nisu ažurirane i sl.

During the decision to use the *snowball technique*, we assumed that young people will choose those participants that are available to them, meaning friends, neighbors and those who have similar values and way of life. We have collected relevant information about young people during the meetings and interviews in previous phases of the project in order to draft **the profile of young people** who regularly and actively participate in them.

Characteristics of young people for which we can say make *the youth profile of active young people* are as follows:

- generally always the same persons participate, a handful of young people who are active in several areas and forms of organizing and representing young people, students, on average there are more male, than female persons,
- Youth Council members are often people who are also members or “sympathizers” of political parties they represent, but they are also members of youth associations that operate in the area, sports associa-

We presumed that friends and acquaintances of young people participating in the study are those who are at least *more active* members of society by themselves, or are passive participants in public life, but who have similar interests and values as our associates, members of the Youth Council and members of youth associations. It turned out that in the cities there are “responsible” individuals, that can be called *leaders* (so to say), i.e. those who are active in some form of association and representation of young people. Selected participants, which we assumed to be active, however, expressed a low level of participation in political life, or in public life of the community in which they live. In general, it turned out that only about 10-15% of all young people with these characteristics are involved in public life in some form of association and youth representation. Of these 10-15%, only 33% is active. This confirms the assumption from the beginning of this project and research that in the cities there is a small number of active young people, that there are individuals (average of 3 to 5 people, for small, and 10 for small to medium cities) participat-

Table No. 8: Youth participation in the political life of the community.

Young people by counties – frequencies	Participation in the political life of the community in which they live (councils, local boards, political parties)					
	0	Don't participate	Passive	Active	With function	IN TOTAL
Primorsko-goranska	11	440	29	15	9	504
Karlovačka	1	41	4	1	3	50
Ličko-senjska	0	37	8	5	0	50
Istarska	0	36	6	6	2	50
Ljubljana-Ajdovščina	2	93	8	1	1	105
IN TOTAL	14	647	55	28	15	759

- tions, etc.,
- they are often prolonged active in various forms of public actions,
- in some cities, associations representatives which have no political experience and are not members of political parties are elected in the Youth Council, which is rare.

ing in the public life of the community. In the instructions given to interviewers, we defined the meaning of participation intensity, so we defined *active participation* as one that includes **regular**: volunteering, attendance at meetings, participation in discussions, proposals and implementation of programs or projects. Under *passive* participation we understood one in which young people participate formally, irregularly,

⁴⁷ In addition the parties have different criteria to keep records of membership, different age limits for the category of young people, in others they do not keep records or have not been updated, etc.

Tablica br. 9: Sudjelovanje u radu savjeta mladih i sl.

Mladi po županijama, frekvencije	Sudjelovanje u radu savjeta mladih i sl.					
	0	Ne sudjeluje	Pasivno	Aktivno	Ima funkciju	UKUPNO
Primorsko-goranska	13	402	36	22	31	504
Karlovačka	1	42	6	0	1	50
Ličko-senjska	0	37	9	4	0	50
Istarska	0	41	4	3	2	50
Ljubljana-Ajdovščina	3	81	8	8	5	105
UKUPNO	17	603	63	37	39	759

Tablica br.10: Sudjelovanje mladih u radu studentskog zbora /učeničkog vijeća.

Mladi po županijama, frekvencije	Sudjelovanje mladih u radu studentskog zbora/učeničkog vijeća					
	0	Ne sudjeluje	Pasivno	Aktivno	Ima funkciju	UKUPNO
Primorsko-goranska	12	439	24	12	17	
Karlovačka	1	42	6	0	1	50
Ličko-senjska	0	39	8	3	0	50
Istarska	0	39	3	6	2	50
Ljubljana-Ajdovščina	3	87	0	3	2	105
UKUPNO	16	646	51	24	22	759

mladih mogu biti birani i učenici, odnosno predstavnici učeničkih vijeća. Sljedeća tablica prikazuje broj mladih koji su izjavili da sudjeluju u radu savjeta mladih.

Očekivano sudjelovanje mladih u radu studentskog zbora ili učeničkog vijeća je bilo na nivou max. 5%. Jednim dijelom jer je to uvjetovano objektivnim, vanjskim čimbenicima, poput načina biranja i vjerojatnosti da će

mladi sudjelovati u tim oblicima sudjelovanja. U strukturi uzorka su učenici i studenti činili 45-50% uzorka. Međutim, nizak udio sudjelovanja u ovim oblicima predstavljanja mladih je uvjetovan činjenicom da članom učeničkog vijeća i/ili studentskog zbora mogu biti predstavnici razreda ili grupe, često su to jedne te iste osobe tijekom školovanja. Prosječno, moguće je da ukoliko postoji jedna škola u gradu, u radu učeničkog

Table No.9: Participation in the work of the Youth Council, etc.

Young people by counties – frequencies	Youth participation in the work of the student union/student council					
	0	Don't participate	Passive	Active	With function	IN TOTAL
Primorsko-goranska	13	402	36	22	31	504
Karlovačka	1	42	6	0	1	50
Ličko-senjska	0	37	9	4	0	50
Istarska	0	41	4	3	2	50
Ljubljana-Ajdovščina	3	81	8	8	5	105
IN TOTAL	17	603	63	37	39	759

Table No. 10: Youth participation in the work of the student union/student council.

Young people by counties – frequencies	Participation in the work of the Youth Council, etc.					
	0	Don't participate	Passive	Active	With function	IN TOTAL
Primorsko-goranska	12	439	24	12	17	
Karlovačka	1	42	6	0	1	50
Ličko-senjska	0	39	8	3	0	50
Istarska	0	39	3	6	2	50
Ljubljana-Ajdovščina	3	87	0	3	2	105
IN TOTAL	16	646	51	24	22	759

but attend, volunteer under the instructions of others who organize, "do" the obligation, do not initiate, propose etc. The following table shows the participation of young people in the political life of the community, or in political parties, in the work of city councils, etc. The average of 13% of young people have confirmed to participate in the political life of the community, which is the average proportion of young people in political parties

according to some other indicators. We don't possess accurate data on how many young people that have participated in the research, act in parties and their subsidiaries in the cities, but we estimate that approximately 10-20% of future party members comes from the youth (Youth Forum, youth parties, etc.). As expected, most young people do not participate. If we add the fact that 26% of respondents are not entitled to vote, or that they are not

Tablica br. 11: Sudjelovanje mladih u radu organizacija civilnog društva (udruga).

Županije	Sudjelovanje mladih u radu organizacija civilnog društva					
	0	Ne sudjeluje	Pasivno	Aktivno	Ima funkciju	UKUPNO
Primorsko-goranska	10	337	61	65	31	505
Karlovačka	2	25	6	13	4	50
Ličko-senjska	0	38	9	3	0	50
Istarska	0	18	12	15	5	50
Ljubljana-Ajdovščina	1	67	19	16	2	105
UKUPNO	13	485	107	112	42	759

vijeća može sudjelovati od 1 do 2% učenika, a vjerojatnost da će mladi iz baš tog grada biti aktivni u studentskom zboru je jako mala, obzirom da su predstavnici u studentskim zborovima birani između predstavnika studijskih grupa, za svaku sastavnicu Sveučilišta. Međutim iz ovoga možemo potvrditi da aktivne mlade osobe jesu ujedno i one koje su aktivne u više oblika udruživanja i predstavljanja mladih i da to uglavnom jesu iste te osobe koje djeluju u političkim strankama, tj. savjetima mladih. U sljedećoj tablici su prikazani rezultati iskaza mladih o sudjelovanju u radu studentskog zbora/učeničkog vijeća.

Očekivali smo da će mladi sudjelovati i biti aktivni prvenstveno u radu organizacija civilnog društva, iz razloga što su programi u tim organizacijama za mlade i prilagođeni mladima. Iako je više mladih istaklo da sudjeluje u radu organizacija civilnog društva, nego u drugim oblicima sudjelovanja, može se reći da je taj udio vrlo nizak - oko 25% sudjeluje, bilo aktivno bilo pasivno u njihovom radu. Pitamo se koji je razlog ovome - je li iz razloga što u gradu gdje žive nema dovoljno udruga ili institucija koji su privlačni mladima, ili je njihov način rada demotivirajući za mlade.

U tablici br. 14 je prikazano sudjelovanje mladih u radu organizacija civilnog društva.

Mladi iz PGŽ su se izjasnili da ih samo 126 sudjeluje u radu organizacija civilnog društva, a u ukupnom uzorku 219. Zanimljiv podatak da oko 1/4 mladih koji sudjeluju u radu organizacija civilnog društva ujedno imaju i funkciju. Mladi najviše sudjeluju u radu sportskih organizacija i to 146 mladih iz PGŽ-a, od 206 na razini uzorka, a nakon toga u radu humanitarnih organizacija (na nivou PGŽ njih 93, na nivou uzorka 177).

U pripremi za ovo istraživanje, pretpostavili smo da će veći broj mladih, obzirom na obilježja uzorka, sudjelovati u javnom životu zajednice, od onoga što je pokazalo ovo ispitivanje, a posebno u organizacijama civilnog društva. Naročito zato jer su mladi koji su sudjelovali u ovom istraživanju članovi mreža onih pojedinaca koji na neki ili više načina sudjeluju u javnom životu. Međutim nije se pokazalo da je tako. Ova analiza nam je potvrdila da su mladi (od onih kojih smo očekivali da su uključeni) nedovoljno uključeni u javni život. U takvom slučaju je gotovo nemoguće očekivati da će i drugi sudjelovati. Dio ovoga problema možemo tumačiti izraženim društvenim konformizmom, s jedne strane ali i faktorima koji proizlaze iz faze razvoja u kojoj jesu mladi. Svemu doprinosi negativna slika ili imidž koju prezentiraju mediji, vezano uz političko predstavljanje, obojeno skandalima, intrigama i sudskim procesima. Mladi na osnovi ove slike mogu

of legal age/adults and of high school age, then it is possible to interpret part of the results with this fact.

We had no intention to interpret data on participation in the work of Youth Council separately because we expected our colleagues from the Primorsko-goranska County would include all or nearly all members of the Youth Council, which they did. Given that colleagues – surveyors in other counties were members of youth associations, respondents who participated have a different structure than those of the Primorsko-goranska County, which is significant only from this point of view. From the collected data we can assume that around 4 Youth Council's members were tested per city in Primorsko-goranska County. Therefore, the number of youth who did not participate in the work of the Youth Council is drastically higher in other cities, which does not tell us about the actual participation. So far has been possible to participate in 2 or 3 mandates, since the Youth Council law exists since 2007. Youth Councils mostly consist of the same representatives as in the previous mandates, only in cities where the “city government” has changed (since the members of the Youth Council are elected by the city / municipal council, elected members depend on the political majority), the function is performed by other persons. Students and representatives of the Student Union can be also elected to youth councils. The following table shows the number of young people who claimed they participate in the work of the Youth Council.

The expected participation of young people in the work of the student union or student council was at level of max. 5%. Partly because it is conditioned by objective, external factors, such as the method of selecting and the probability that young people will engage in these forms of participation. Students and pupils accounted 45-50% of samples in the sample's structure. However, the low percentage of participation in these forms of youth representation is conditioned by the fact that a member of the student council and / or the student body may be representatives of the class or group, and often are the same person throughout the schooling. On average, it is possible that if there is one school in the city, in the work of student councils can participate from 1 to 2% of students, and the likelihood that young people from the same city will be active in the student union is very small given that representatives of student unions, for each university are elected between representatives of the study groups. Therefore, we can confirm that active young people are also the ones that are active in sev-

eral forms of association and representation of young people and mostly they are the same people active in political parties, i.e. youth councils. The following table shows the results of the statement on participation of young people in the work of the student union / student council.

We expected that young people will participate and will be active primarily in the work of civil society, because the programs in these youth organizations are adapted for young people. Although more young people noted they participate in the work of civil society, but in other forms of participation, we can say the proportion is very low - about 25% were actively either passively involved in their work. We wonder what is the reason - whether they live in a town where there are not enough organizations or institutions that are attractive to young people, or the way they work is demotivating for young people. The following table shows the youth participation in the work of civil society organizations.

Young people from Primorsko-goranska County stated that only 126 of them participate in the work of civil society organizations, and 219 of them in total. An interesting fact is that about 1/4 of young people participating in the work of civil society organizations also have a function. Young people participate the most in sports organizations, 146 of them from Primorsko-goranska County, 206 on the level of the sample, then in the work of humanitarian organizations (93 on the county level, 177 on the level of the sample).

Given the characteristics of the sample, we assumed that in preparation for this study the greater number of young people would participate in the public life of the community, than what this study has shown, especially in civil society organizations. Especially because young people who participated in this research are network members of those individuals who in some ways participate more in public life. However it wasn't proved to be so. This analysis has confirmed that young people (those whom we expect to be involved) are insufficiently involved in public life. It is almost impossible in such case to expect others to participate. Part of this problem can be interpreted on the one hand with prominent social conformity, as well with factors arising from a phase of development in which young people take place. All this contributes a negative image or the image presented by the media in connection with political representation, dyed by scandal, intrigue and

⁴⁸ Ova tipologija je analogija na mertonove strategije prilagodbe na kulturni pritisak, obzirom na ciljeve i inistucionalna sredstva (poglavlje iz Merton, R. (1964) Social theory and Social structure. London: The free press of Glence, u Kuvačić, I. (1990) Funkcionalizam u sociologiji, Zagreb

⁴⁸ Given the goals and institutional means, this typology is an analogy at Merton strategy to adapt to the cultural pressure (chapter from Merton, R. (1964) Social theory and Social structure. London: The free press of Glence, in Kuvačić, I. (1990) Functionalism in sociology. Zagreb: Naprijed

zauzeti dvije strategije ili prilagodbe⁴⁸. 1. povlačenje u privatni život, *smatrajući da ionako ništa ne mogu*, što zapravo predstavlja prihvaćanje ciljeva kulture i institucionaliziranih sredstava, što u postindustrijskom društvu i društvu masovne kulture je **konformizam** ili 2. *prihvatanje vladajućeg političkog diskursa, a time i ciljeva i sredstava za postizanje tih ciljeva* (npr. javni i privatni život mladih, političkih *leadera*), u medijima nazvani mladi lavovi su često popraćeni skandalima). Ovakvo ponašanje mladih često se percipira ili vrednuje kao devijantno ponašanje mladih, pa se takvim angažiranim pojedincima pripisuju negativna obilježja. S druge strane, postoje mladi koji su dozvoljenim sredstvima, ali ne i dominantnim u političkom diskursu, pokušali ostvariti ciljeve, no shrvani nemogućnošću da realiziraju svoje projekte i ideje, a obzirom da su manjina, također dobivaju epitete devijantnih. Na našim susretima s mladima smo čuli oprečne komentare za one koji su aktivni: ili *što mu to treba, previše to košta, to je besmisleno, ionako se ne može ništa učiniti...* za one koji se bore za unaprijeđenje života zajednice ili ljudska prava, a nisu članovi političkih struktura ili za one koji su članovi političkih stranaka ili na funkcijama u strankama ili u savjetu mladih: *Oni to čine samo radi sebe i vlastite promocije, sigurno iz svega stoji vlasiti interes i sl.* Iza svega stoji nedovoljno poznavanje političke kulture i nedovoljno informirani mladi, koji nisu upoznati s mogućnostima sudjelovanja i utjecaja. Ovo nam potvrđuju i istraživanja o vrijednostima mladih kao i o poznavanju osnovnih političkih procesa. Jedno od tih istraživanja je provedeno na srednjoškolicima⁴⁹ (2010) u kojem se ispitala politička pismenost i politički stavovi mladih, a iskazana je vrlo niska razina političke kulture te *„po rezultatima istraživanja, velika većina mladih pokazuje visoku razinu političkog i aktivističkog cinizma, zabrinjavajućim (Bagić, op.aut.) smatra i što 37 posto njih smatra da neke udruge civilnog društva rade protiv Hrvatske. Uz to, zabrinjavajućim drži i to što 47 posto mladih homoseksualizam smatra nekom vrstom bolesti, a njih 40 posto ocjenjuje da bi homoseksualcima trebalo zabraniti javno nastupanje. Ukazujući na autoritarnost i politički radikalizam kod mladih upozorio je i da 45 posto mladih smatra kako bi neke od sadašnjih političkih stranaka trebalo zakonom zabraniti, dok njih petina ocjenjuje da bi u Hrvatskoj trebalo zabraniti i neke medije. Bagić je kazao da rezultati istraživanja ukazuju i na isključivi etnocentrizam jer 40 posto mladih drži da bi u Hrvatskoj Hrvati trebali imati veća prava od pripadnika drugih naroda, a isti broj ih smatra kako bi Ustavom*

Hrvatsku trebalo definirati kao nacionalnu državu isključivo hrvatskog naroda (preuzeto s <http://gong.hr/news.aspx?NewsID=3448&PageID=1>, 20.08.2012.). Ne čudi što se mladi s negativnim stavovima ne uključuju. Odgovornost za ovakvo stanje nije samo na mladima, već je na svim dionicima koji sudjeluju i mogu utjecati na mlade: obitelji, školi, medijima, crkvama. Osim toga ne smijemo smetnuti s uma da je hijerarhija interesa mladih sasvim drugačija od odraslih osoba. Prema Ilišin (2007:179-201) mladi imaju vrlo disperzivne interese, koji uz to, traju raznim intenzitetima i često se mijenjaju. Slobodno vrijeme mladih je često izraz interesa, pa se u istraživanjima o strukturi interesa mladih primjećuje nekoliko trendova⁵⁰, kao na primjer porast broja aktivnosti (disperzija interesa), uz istovremeno povećanje intenziteta kod tipičnih aktivnosti (druženje, gledanje televizije, noćni izlasci, spavanje, izležavanje, igranje računalnih igara, ali i povećanje u intenzitetu bavljenja sportom (Ilišin, 2007:183-185). Prema istom istraživanju mladi su *„znatno manje zainteresirani za obiteljski život, politiku, naciju i vjeru, ali su znatno više zainteresirani za zabavu i razonodu, putovanja, seks i ljubav, sport, obrazovanje te prijateljstva i poznanstva“* (Ilišin, 2007:193). Ovo ukazuje da su orijentirani na privatnu sferu života, a ne na javnu. U društveno povijesnom kontekstu u kojem se mladi danas nalaze, pred ulazak u Europsku uniju i političkoj klimi koja se mijenja u korist mladih, upravo sada je pravi trenutak za mlade da pokažu svoje potencijale i budu oni koji će biti nositelji novih vrijednosti. Ovako, mladi ostaju marginalizirani. Ovaj projekt je zamišljen kao poticaj i motivacija mladima da se uključe.

Zanimalo nas je i sudjeluju li mladi u radu vjerskih organizacija, ne bi li na taj način otkrili potencijalni utjecaj vjerskih organizacija. Međutim, pokazalo se nešto manji broj mladih sudjeluje u ovim organizacijama te da su to vjerojatno isti oni koji sudjeluju i u drugim oblicima udruživanja pa se ovoj činjenici ne treba pridavati važnost.

U tablici br. 12 je prikaz broja mladih koji sudjeluju u radu vjerskih organizacija.

Table No. 11: Youth participation in the work of civil society organizations (associations).

Counties	Youth participation in the work of civil society organizations					
	0	Don't participate	Passive	Active	With function	IN TOTAL
Primorsko-goranska	10	337	61	65	31	505
Karlovačka	2	25	6	13	4	50
Ličko-senjska	0	38	9	3	0	50
Istarska	0	18	12	15	5	50
Ljubljana-Ajdovščina	1	67	19	16	2	105
IN TOTAL	13	485	107	112	42	759

court processes. On the basis of these images young people can take two strategies or adaptations: 1. withdrawal into private life, believing that nothing can be done, which actually constitutes acceptance of cultural goals and institutionalized means, which is actually **conformism** in the post-industrial and mass-culture society or 2. *acceptance of dominant political discourse, and thus the goals and means of achieving these goals* (eg. public and private lives of young people, political leaders, young lions, as called by the media are often accompanied by scandals). Young people often perceive and value such behavior as *deviant* behavior of young people, and so those committed individuals are being attributed with negative characteristics. On the other hand, there are young people who have tried to achieve goals with lawful means, not dominant in political discourse, but also denoted with deviant epithets, devastated by the inability to realize their projects and ideas. At the meetings with young people we have heard conflicting comments for those who are active: *why should it be required, it costs too much, it's pointless, anyway nothing can be done...* for those who fight for the improvement of community life or human rights, but not as members of political structures, or *they do it only for themselves and their own promotion, certainly backed up by the adequacy of its interest etc.*, for those who are members of political parties or have positions in parties or Youth Council. Behind it all is a lack of fa-

miliarity with the political culture and lack of informed young people who are not familiar with the possibilities of participation and influence. This is confirmed by the study of youth values as well of basic knowledge of the political process. One of these studies was conducted on highschool students (2010) which examined the political literacy and political attitudes of young people, that expressed a very low level of political culture, and *“by the results of research, the vast majority of young people shows a high level of political and activist cynicism, and the troubling fact (Begić op.aut.) is that 37 percent of them believe that some civil society organizations are working against Croatia. In addition, it is alarming that 47 percent of young people consider homosexuality as a kind of illness, and 40 percent believes that homosexuals should be banned from public appearances. Pointing to authoritarianism and political radicalism among young people, Begić warned that 45 percent of young people believe that some of the current political parties should be prohibited by law, while 1/5 of respondents evaluates that some media in Croatia should be banned. Bagić pointed that the survey results show an exclusive ethnocentrism because 40 percent of young people think that Croats should have more rights than citizens of other nations in Croatia, and the same number consider that the Constitution should define Croatia as the national state exclusively of the Croatian people.* (taken from <http://gong.hr/news.aspx?NewsID=3448&PageID=1>, 20.08.2012.).

⁴⁹ Istraživanje političke pismenosti i stavova o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji među učenicima završnih razreda srednjih škola, Tabela izveštaj, preuzeto <http://gong.hr/news.aspx?NewsID=3448&PageID=1>, 20.08.2012.

⁵⁰ U radu su se uspoređivali interesi i aktivnosti mladih krajem 90-tih i 2004

⁴⁹ Research among students of the final year of secondary school on political literacy and attitudes on Croatian accession to the European Union, Table report, taken from <http://gong.hr/news.aspx?NewsID=3448&PageID=1>, 20.08.2012.

⁵⁰ The work compared the interests and activities of young people in the late 90s and 2004.

Tablica br. 12: Prikaz broja mladih koji sudjeluju u radu vjerskih organizacija.

Županije	Sudjelovanje mladih u radu vjerskih organizacija					
	0	Ne sudjeluje	Pasivno	Aktivno	Ima funkciju	UKUPNO
Primorsko-goranska	11	369	77	28	19	504
Karlovačka	1	46	2	0	1	50
Ličko-senjska	0	33	11	5	1	50
Istarska	0	39	8	3	0	50
Ljubljana-Ajdovščina	3	95	1	5	1	105
UKUPNO	15	582	99	41	22	759

11.2.5. POVJERENJE I MREŽE MLADIH

*Socijalni kapital*⁵¹ je višedimenzionalni koncept koji predstavlja rado korišten istraživački alat u različitim znanstvenim područjima - sociologiji, politologiji, ekonomiji i drugima. Zajedničko svima je da naglašavaju važnost specifičnih društvenih interakcija, koje utječu na društveni život zajednica i pojedinaca, a što se očituje u sposobnosti članova da surađuju i/ili njihovoj spremnosti da sudjeluju u oblikovanju normi i komunalnih vrijednosti zajednice (Fukuyama, 2000). Društvena ponašanja o kojima govorimo, a koja tvore socijalni kapital, prema većini autora, neizostavan su i važan „sastojak“, „ljepilo“⁵² odnosno „gustoća“ odnosa nekog društva, koji omogućuje funkcioniranje i strukturiranje društvenih institucija, organizacija i društvenog poretka i/ili ekonomski i/ili humani razvoj. Neke definicije koje naglašavaju kompleksnost ovog koncepta jesu:

1. „...socijalni kapital je ukupnost aktualnih i potencijalnih resursa koje pojedinac može mobilizirati na temelju članstva u organizacijama ili društvenih veza u mrežama u koje je on uključen – ili drugim riječima članstvo u grupi.“ (Bourdieu, 1984:248);
2. „Socijalni kapital je definiran njegovom funkcijom, ...socijalni kapital se manifestira u ljudskom djelovanju koje je uvjetovano društvenim kontekstima i odnosima...“ (Coleman, 1990:302).;
3. „...socijalni kapital se odnosi na obilježja društvene organizacije, poput povjerenja, normi i mreža koje

...mogu poboljšati učinkovitost društva olakšavanjem djelovanja...“ (Putnam, 1993, 2005).

4. Svjetska banka⁵³ koristi definiciju socijalnog kapitala naglašavajući da instrument za ispitivanje socijalnog kapitala, mora obuhvatiti „...članstvo u grupama (strukturalnu dimenziju) i subjektivnu dimenziju socijalnog kapitala, percepciju povjerenja i normi (kognitivnu dimenziju); glavne načine na koje socijalni kapital djeluje; glavna područja primjene i posljedice socijalnog kapitala.“ (Grootaert, Ch. i sur., 2004:5).

Socijalni kapital je za Svjetsku banku operacionaliziran u šest dimenzija: **grupe i mreže; povjerenje i solidarnost; kolektivna akcija i kooperacija; informacija i komunikacija; socijalna kohezija i uključenost; osnaživanje i politička akcija** (Grootaert, Ch. i sur., 2004). Mi smo u ovom radu pokušali analizirati neke od dimenzija, informaciju i komunikaciju, društvenu uključenost (sudjelovanje u javnom životu - grupe i mreže) i povjerenje. Socijalni kapital se najčešće definira kao mreža društvenih odnosa za koje su karakteristične norme povjerenja i reciprociteta. Grupe i/ili mreže opskrbljuju svoje članove kapitalom koji je kolektivno vlasništvo, što im omogućuje kredite za buduću suradnju. Bez sudjelovanja članova grupa ili mreža u zajedničkom obnavljanju i/ili korištenju društvenih odnosa, ne možemo reći da on postoji, ili kako je često definiran – on se „odnosi na resurse koji su utjelovljeni u društvenim mrežama kojima imaju pristup i koriste ga ak-

⁵¹ Obzirom da postoji neujednačenost terminologije (socijalni/društveni kapital), autorica je odlučila u ovom radu koristiti socijalni kapital. Društveno će se koristiti kod općenitijih sintagmi i u općenitijem kontekstu.

⁵² Thompson navodi, kako ovu, omiljenu metaforu Svjetske banke, koriste i drugi autori i institucije, poput Australijskog zavoda za statistiku (ABS) i dr., ne bi li dočarali snagu socijalnih interakcija koji „drže društvo i grupe na okupu“ (Thomson, 2009).

⁵³ Svjetska banka (World Bank), skraćeno:SB

Table No. 12: Display of the number of young people participating in the work of religious organizations.

Counties	Youth participation in the work of religious organizations					
	0	Don't participate	Passive	Active	With function	IN TOTAL
Primorsko-goranska	11	369	77	28	19	504
Karlovačka	1	46	2	0	1	50
Ličko-senjska	0	33	11	5	1	50
Istarska	0	39	8	3	0	50
Ljubljana-Ajdovščina	3	95	1	5	1	105
IN TOTAL	15	582	99	41	22	759

It is not surprising that young people with negative attitudes are not involved. Responsibility for this situation is not only of young people, but also of all the stakeholders that are involved and can affect youth: families, schools, media, churches. Furthermore we must not forget that the young people's hierarchy of interests is quite different from the one of adults. According to Ilišin (2007:179-201) young people have very dispersive interests that often change and last on various intensities. Youth leisure is often an expression of interest, so the research of the youth interest structure notes several trends, such as the increase in the number of activities (dispersion of interest), with increased intensity in typical activities (socializing, watching television, night outs, sleeping, resting, playing computer games), but also an increase in the sporting intensity sports (Ilišin, 2007:183 - 185). According to this study, young people are “significantly less interested in family life, politics, ethnicity, or religion .. but much more interested in fun and entertainment, travel, sex and love, sports, education, friendship and acquaintance” (Ilišin, 2007:193). This indicates that they are oriented to the private sphere of life, and not to the public one. In the social historical context in which young people are today, before joining the European Union and in the political climate that is changing in their favor, it is the time for young people to demonstrate their potential and to be the ones who will be the bearers of new values. Thus, young people remain marginalized. This project is designed as an incentive and motivation for young people to get involved.

In order to detect any influence of religious organizations we were interested if young people participate in the work of religious organizations. However, it appeared that a smaller number of young people are involved in these organizations, and that they are probably the same ones who participate in other forms of association, therefore this fact should be ignored. The table shows the number of young people participating in the work of religious organizations.

11.2.5. TRUST AND YOUTH NETWORKS

*Social capital*⁵¹ is a multidimensional concept that represents a well used research tool in a variety of disciplines - sociology, political science, economics and others. Common to all is to emphasize the importance of specific social interactions that affect the social life of communities and individuals, and which is reflected in their ability to collaborate and / or in their willingness to participate in shaping the norms and communal values of communities (Fukuyama, 2000). According to most experts, social behaviors we are talking about and which constitute social capital are the essential and important “ingredient”, “glue”, or “density” of relations of a society, which allows the functioning and structuring of social institutions, organizations, social order and the economic or human growth. Some definitions which emphasizes the complexity of this concept are:

1. “.. Social capital is the sum of current and potential resources that an individual can mobilize on

⁵¹ Given that there is a lack of uniformity of the Croatian terminology (društveni/socijalni kapital), the author have decided to use the term social capital (socijalni). “Društveni” (social as well) will be used in more general phrase and in more general context.

⁵² Thompson cites that this World Bank's favorite metaphor is used also by other authors and institutions, such as the Australian Bureau of Statistics (ABS), etc., in order to illustrate the power of social interaction that “keep the society and groups together” (Thomson, 2009).

⁵³ World Bank, shortened:WB

teri za društveno djelovanje.“ (Lin, 2001:25). **Povjerenje u institucije od izuzetne je važnosti za mobiliziranje potencijala zajednice.** Većina istraživanja operacionalizira povjerenje na makronivou, ispitujući povjerenje u društvene institucije, poput sudstva, policije, znanosti i sl. , gotovo da nema istraživanja u Hrvatskoj koje je obuhvatilo aktualizaciju povjerenja. Naime, samo iz iskaza i procjena povjerenja u neku društvenu instituciju ne možemo zaključivati o socijalnom kapitalu, kao ni o funkcioniranju tih institucija, bez da smo utvrdili koliko se ono aktualizira. Iz područja analize društvenih mreža je poduzeto više istraživanja koja su obuhvatila i ovu dimenziju povjerenja. Stoga nismo mlade tražili da procjene povjerenje u društvene inistucije izravno⁵⁴, već smo na osnovi iskaza o realizaciji očekivanog odnosno generiranja „bliskih“ osoba i institucija interpretirali povjerenje i snagu socijalnog kapitala. Obzirom da su kod mladih izvori socijalnog kapitala iz bližeg društvenog okoliša, ovisno o socijalizacijskoj fazi u

kojoj jesu, pretpostavljali smo da će se mladi najprije obratiti prijateljima i obitelji, pa tek onda nekoj od organizacija civilnog društva (udruzi), zatim tek onda službenicima ili svećeniku. Nadali smo se da se nećemo susresti s mladima koji se ne bi obraćali „nikome“ jer to govori o stanju niskog socijalnog kapitala i niske razine povjerenja. Izabrali smo testiranje povjerenja za probleme koji se tiču kolektiva, odnosno vezano uz javno djelovanje u zajednici u kojoj žive, a ne njihovih osobnih i initmnih problema, poput posudbe novca u kriznim situacijama, traženja savjeta od prijatelja oko intimnih problema s partnerom i sl. (što ćemo u narednom istraživanju i učiniti). Time smo zahvatili širu društvenu strukturu, javno djelovanje, a ne osobnu razinu. U sljedećoj tablici je prikaz broja mladih iz PGŽ i povjerenja koje imaju u predložene institucije, za različite vrste „javnih problema“.

Rezultati na ovoj varijabli mogu nam pružiti dragocjene podatke o mogućim razlozima ne sudjelovanja mladih u

Tablica br.13: Pregled broja mladih iz PGŽ i ukupnog broja koji su iskazali povjerenje koje imaju u predložene institucije, za različite vrste „javnih problema“.

Svatko od nas je barem jednom u životu imao neku ideju ili prijedlog koji je smatrao važnim za mlade u mjestu u kojem živimo. Kome ste se najčešće prvome obraćali, u slučaju kada ste htjeli predložiti neki projekt, promjenu, dobiti informaciju i dr.?								
$\Sigma N=759$; $N1(PG\check{Z})=504$; $N2(\Sigma os.)=255$		Obitelji	Prijateljima i kolegama	Službeniku zaduženom za to pitanje	Svećeniku	Udruzi čiji sam član	Nikome	mv
Projekt	Σ	172	255	67	2	59	142	2
	PGŽ	119	174	42	2	26	108	33
Promjenu	Σ	156	367	44	5	33	102	52
	PGŽ	101	237	37	3	12	78	31
Informaciju	Σ	143	249	200	4	34	54	75
	PGŽ	116	168	121	4	34	54	75
Ostvariti neko pravo	Σ	174	121	256	18	19	68	103
	PGŽ	134	86	156	18	19	68	103
Rješiti neki problem	Σ	285	191	77	8	39	60	99
	PGŽ	206	137	37	5	21	60	99

⁵⁴ Povjerenje je proizvod očekivanja koja imamo o djelovanju drugih, najčešće povezano uz suradnju. Iskazivanjem povjerenja potvrđujemo svoje i obrasce ponašanja drugih. Ono može biti racionalno, ali i iracionalno pod utjecajem loše procjene ili medija. Kada testiramo povjerenje, a to stalno činimo, onda mijenjamo odluku o nastavku suradnje obzirom na ishode. Povjerenje je očekivanje koje se javlja u okviru zajednice u kojoj prevladava uobičajeno pošteno i kooperativno ponašanje, zasnovano na pravilima i normama koje su odredili i usvojili članovi te zajednice.“ (Fukuyama, 2000:40).

the basis of membership in organizations or social connections in the networks which he is connected to - in other words, a membership in the group.” (Bourdieu,1984:248);

2. “Social capital is defined by its function ... social capital is manifested in human action which is dictated by social contexts and relationships ...” (Coleman, 1990:302).;
3. “... Social capital refers to social organization's features, such as trust, norms and networks that can improve the efficiency of society by facilitating the action ...” (Putnam, 1993, 2005).
4. The World Bank uses the definition of social capital by stressing that the instrument for examining social capital, must include “... Membership in groups (structural and subjective dimension of social capital), the perception of trust and norms (cognitive dimension), the main ways in which social capital operates, the main areas of application and conse-

quences of social capital.” (Grootaert, Ch. i sur., 2004:5).

Social capital is operationalized for The World Bank in six dimensions: **groups and networks, trust and solidarity, collective action and cooperation, information and communication, social cohesion and inclusion, empowerment and political action** (Grootaert, Ch. i sur., 2004). In this work we have tried to analyze some of the dimensions: information and communication, social involvement (participation in public life - groups and networks) and trust. Social capital is usually defined as a network of social relations with characteristic norms of trust and reciprocity. Groups and / or network supplies its members with the capital that is collectively owned, which allows them credits for future cooperation. Without the participation of members of groups or networks in joint replacement and/or the use of social relations, we can not claim that social capital exists, or what is often defined - it “refers to resources that are

Table No. 13: Review of the number of young people from PGŽ and the total number of those who have expressed confidence that they have in the proposed institution, for different types of “public issues“.

Each of us had at least once an idea or suggestion that was considered important for young people in the place where we live. Who did you usually addressed first, in case you want to suggest a project, change, get information, etc.?								
$\Sigma N=759$; $N1(PG\check{Z})=504$; $N2(\Sigma os.)=255$		Family	Friends and colleagues	Officer in charge for this issue	Priest	Association which I am a member of	Nobody	mv
Project	Σ	172	255	67	2	59	142	2
	PGŽ	119	174	42	2	26	108	33
Change	Σ	156	367	44	5	33	102	52
	PGŽ	101	237	37	3	12	78	31
Information	Σ	143	249	200	4	34	54	75
	PGŽ	116	168	121	4	34	54	75
Achieve a right	Σ	174	121	256	18	19	68	103
	PGŽ	134	86	156	18	19	68	103
Solve a problem	Σ	285	191	77	8	39	60	99
	PGŽ	206	137	37	5	21	60	99

⁵⁴ Trust is the product of the expectations that we have about the actions of others, usually associated with cooperation. By displaying trust we confirm our and others behavioral patterns. It may be rational, but also irrational, influenced by bad judgment or media. Given the outcomes, when we test the trust, and we do it all the time, we are changing the decision to resume cooperation. “Trust is the expectation that arises within the community which is dominated by the usual fair and cooperative behavior, based on the rules and standards that are set and adopted by members of the community.” (Fukuyama, 2000:40).

javnom životu zajednice. Prema komentarima anketara, zbog velikog broja mladih koji nisu htjeli iskazati kome se obraćaju, mlade se upitalo zašto to ne žele učiniti, ne žele li se izjasniti iz osobnih razloga ili nisu imali ideju i/ili problem u području navedenih situacija ili zbog nečeg drugog. Mladi su često odgovarali da imaju ideje ali da se nemaju i ne znaju kome obratiti, kada je ionako besmisleno... Činjenica da ideje i problemi ostaju u privatnoj sferi, da očito ne postoji društvena klima u kojoj su poželjne osobe koje nude rješenja, upućuje nam znakove da živimo u zatvorenom društvu koje ne koristi svoje potencijale. U sljedećoj tablici su prikazani rezultati za PGŽ, poredani prema frekvencijama koje su iskazali mladi, za pojedino područje i institucije.

Vidimo da **svećenik i udruga** zauzimaju posljednje mjesto, odnosno da najmanje mladih odlučuje svoje ideje i probleme podijeliti ili zatražiti savjet ili suradnju s ovim društvenim institucijama. Ne/povjerenje u svećenika može proizlaziti iz nekoliko razloga, prvo iz njegove društvene uloge koju mladi ne povezuju s ovim područjima ili iz nedovoljnog kontakta i iskustva u suradnji. Obzirom da mladi koji sudjeluju u ovom istraživanju nisu u velikom broju iskazali sudjelovanje u radu udruga (oko 25% mladih sudjeluje, bilo aktivno ili pasivno), za očekivati je da nema dovoljnog broja onih koji uopće imaju iskustva u radu udruga, pa ne mogu imati niti povjerenja u njih. Ovo možemo tumačiti i u kontekstu procjene mladih o utjecaju institucija na razvoj. Prema procjeni vjerske institucije imaju najmanje utjecaja, a udruge zauzimaju jedno od posljednjih mjesta, što se isto može protumačiti nepoznavanjem, nesudjelovanjem i nekonzumiranjem istih. Na osnovu toga možemo utvrditi postojanje konzistentnosti stava kod mladih.

Prva mjesta, odnosno **najviše povjerenja** mladi imaju u **prijatelje i kolege te obitelj**, što je i očekivano za

ovu populaciju. Zatim, značajno slijedi „nitko“, što je ovom kontekstu zabrinjavajuće. „Povjerenje je ključna vrednota za aktivnu participaciju građana u svim sferama njihovoga društvenog života, koja u složenim suvremenim društvima traži znanje i primjenu koncepcije cjeloživotnog učenja, razumijevanje, vrijednosno opredjeljenje i spremnost za prihvaćanje odgovornosti“ (Strika, 2005:1163). Društva koja nemaju povjerenja u društvene institucije su društva koja su usmjerena na pogodovanje određenim skupinama, bez razvijene solidarnosti, ujedno su to društva nižeg blagostanja (Fukuyama, 2000). Pozitivno okruženje za mlade je ono u kojem je moguće imati povjerenja u društvene institucije.

11.2.6. DOSTUPNOST INFORMACIJA

Ovom dimenzijom se utvrđuje zainteresiranost i uključenost mladih u programe na nivou grada, ali i dostupnost i transparentnost informacija. Pretpostavljali smo da će mladi, obzirom na obilježja koja imaju poput povlačenja u privatnu sferu, komunicirati s prijateljima ili obilno koristi Internet kao medij koji nije osoban i ne zahtjeva dodatnu energiju. Cilj ovog dijela je procjena dostupnosti informacija, bez obzira na koji način su mladi došli do nje.

„Pravo na informacije priznato je Općom deklaracijom o ljudskim pravima, Konvencijom o pravima djeteta, Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, Preporukom br. (90) 7 Vijeća Europe koja se odnosi na informiranje i savjetovanja mladih u Europi. Navedeno pravo je osnova aktivnosti informiranja mladih Europske unije.“, uvodni je dio teksta iz **Europske povelje o informiranju mladih (2004)**. Iako je u Hrvatskoj nakon potpisivanja ove Povelje otvoreno 7 Infocentara za mlade kojima je osnovna djelatnost informiranje i savjetovanje mladih, svaki

embodied in the social networks to which they have access and is being used by social actors for social activity.” (Lin, 2001:25). **Trust in institutions is of great importance for the mobilization of community potential.** Most studies operationalize trust at the macro level, examining trust in social institutions such as the judiciary, police, science, etc., there is almost no research in Croatia which included trust updating. In fact, we can not conclude about social capital only on the testimony and evaluation of trust in a social institution, as well as on the functioning of these institutions, without determining how it is updated. More research was undertaken from the analysis of social networks that included this dimension of trust. Therefore, we have not directly demanded young people in assessing trust in social institutions, but we have interpreted the trust and strength of social capital, based on the statement of **the realization of the expected**, or on generating “close” people and institutions. Given that the social capital sources for young people are from a closer social environment, depending on socialization stage in which they are, we assumed that young people will first contact friends and family, then some of the civil society organizations (associations), and then officers or priests. We hoped we would not meet young people who would not address to “anyone” because it speaks about a state of low social capital and low levels of trust. We chose to test the trust issues concerning the collective, related to public activities in the community in which they live, and not their personal and private problems, such as lending money in crisis situations, seek advice from friends about intimate problems regarding partners, etc. (we shall do it in future research). This way we have overcome a wider social structure, the public action, and not the personal level. The following table shows the number of young people from Primorsko-goranska County and the trust they have in the proposed institutions, for different

types of “public issues.”

Results on this variable can provide us valuable information about possible reasons for not participating in public life of the community. According to the comments of interviewers, because of the large number of young people who would not show who they addressed to, young people were asked why they don't want to do it, is it because their personal reasons or they had no idea, a problem in the area of these situations or because of something else. Young people often answered they have ideas, but they did not and would not know whom to turn to, when it is already pointless.... The fact that ideas and problems remain in the private sphere, that there is obvious no social climate in which people are needing to offer solutions, suggests us the characters that we live in a closed society that does not use its full potential. The following table presents the results for PGŽ, sorted by frequencies/modes expressed by young people, for individual areas and institutions.

We can see that **the priest and associations** occupy the last place, or at least young people decide to share their ideas and problems, or ask for advice or collaboration with those societal institutions. Mis/trust in priests can arise for several reasons, first from his social role that young people do not associate with these areas, or from a lack of contacts and experience in cooperation. Given that young people who participated in this study have not expressed participation in the work of associations in large number (about 25% of young people are involved, either actively or passively), it is expected that there is a sufficient number of those who should have any experience in the work of associations, so can not have any confidence in them. This can be interpreted in the context of the assessment of young people about the impact of institutions on the development. According to estimates,

Tablica br. 14: Rezultati iz PGŽ-a poredani prema visini frekvencija (mode)

PGŽ	Obitelj	Prijatelji i kolege	Službenik	Svećenik	Udruzi čiji je član	Nitko
Projekt	2.	1.	4.	6.	5.	3.
Promjena	2.	1.	4.	6.	5.	3.
Informacija	3.	1.	2.	6.	5.	4.
Ostvariti prava	2.	3.	1.	6.	5.	4.
Rješavanje problema	1.	2.	4.	6.	5.	3.

Table No.14: Results from PGŽ ranked by frequency/mode.

Primorsko-goranska County	Family	Friends and colleagues	Officer	Priest	Association which I am a member of	Nobody
Project	2.	1.	4.	6.	5.	3.
Change	2.	1.	4.	6.	5.	3.
Information	3.	1.	2.	6.	5.	4.
Fulfill rights	2.	3.	1.	6.	5.	4.
Solving a problem/troubleshooting	1.	2.	4.	6.	5.	3.

od njih ima svoje specifičnosti i različitost aktivnosti. **Time je samo započet proces koji nam predstoji - rad na unaprijeđenju informiranja mladih, jačanje i osnaživanje centara ili infopunktova i u manjim gradovima, ne bi li ove točke bile začetak motiviranja mladih za aktivnu participaciju. U točki 13. ove Povelje stoji:** „Mladi trebaju imati mogućnost da sudjeluju, na odgovarajući način, u raznim fazama informiranja mladih, na lokalnim, regionalnim, nacionalnim i međunarodnim razinama. Ovo može, između ostalog, uključivati: identificiranje potreba za informiranjem, pripremanje i pružanje informacija, upravljanje i evaluaciju informativnih usluga i projekata, kao i vršnjačke aktivnosti.“ U tijeku rada s mladima često smo se susreli s neinformiranošću mladih, koji često demotivirani lutaju šumom informacija, koje su nepristupačne, nedekvatnog sadržaja ili zastarijele. Kada smo upitali djelatnike gradskih uprava o najboljem načinu informiranja mladih, većina je odgovorila da je to na web stranicama, uz korištenje prednosti društvenih virtualnih mreža. Većina smatra da je objavom na web portalima, ispunila svoju obavezu prema građanima, no većina do sada nije poduzela daljnje korake - evaluirala svoje web portale, zadovoljstvo korisnika istima i sl. Usprkos dostupnosti Interneta i sve većoj popularnosti objavljivanja informacija na internetskim portalima, mladi ostaju i dalje pasivni korisnici, internet pretraživanje i

dalje nije prvi i pouzdani izvor informacija. R a z v o j novih medija i tehnologije omogućio je brz i jeftin pristup informacijama, no ne i pomoć oko odabira kvalitetnih i pouzdanih sadržaja. Zato smo odlučili pitati mlade koliko teško dolaze do informacija koje im trebaju (ako imaju potrebu). Informacije u kontekstu javnih politika za mlade moraju biti prilagođene mladima kao potencijalnim korisnicima.

Važan faktor u razumijevanju ponašanja mladih vezano uz sudjelovanje u javnom životu zajednice je i njihova informiranost koja u većoj mjeri ovisi i dostupnosti istih. Ovaj dio upitnika je imao nekoliko ciljeva - edukativan cilj jer smo mladima ponudili široki raspon programa i projekata koji se mogu nuditi u njihovim sredinama, a za koje veći dio njih nije osvijestio da postoje, da procijenimo jesu li informacije o tim programima dostupne mladima, ali i jesu li mladi uopće zainteresirani za te programe. Odabrali smo nekoliko područja za koje su mladi procjenjivali u kojoj mjeri su im one dostupne.

U sljedećoj tablici se može vidjeti kako je moguće doći, prema procjeni mladih do informacija vezanih za obrazovanje općenito. Između 30 i 40% mladih tvrde da su odmah i lako došli do informacija vezanih uz obrazovanje, no obzirom na to da društveni položaj mladih

religious institutions have the least impact, and associations occupy one of the last positions, which can also be explained by ignorance, non-participation and non-consumption of the same. We can establish the existence of consistent attitude among young people based on this facts.

Young people have **most trust in friends, colleagues and family**, what was expected for this population. Followed by “nobody”, which is alarming in this context. “*Confidence is the key value for the active participation of citizens in all spheres of their social life, which in complex modern societies requires knowledge and application of the concept of lifelong learning, understanding, commitment and willingness to accept responsibility,*” (Strika, 2005:1163). Societies with a lack of confidence in social institutions are societies that are focused on favoring certain groups, without developed solidarity. These are societies with lower welfare (Fukuyama, 2000). Positive environment for young people is one in which it is possible to have confidence in social institutions.

11.2.6. AVAILABILITY OF INFORMATION

This dimension determines the interest and involvement of young people in programs at the city level, but also the availability and transparency of information. According to the features of young people, such as with-

drawal into the private sphere, we presumed they would communicate with friends or abundantly use Internet as a media that is not personal and does not require additional energy. The aim of this section is to assess the availability of information, regardless the way they got it.

“*The right to information has been recognized by the General Declaration of Human Rights, the Convention on Children Rights, the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, Recommendation no. (90) 7 of the European Council which is related to information and advice for young people in Europe. This right is the basic activity of information of the European Union Youth.*” is the introductory part of the text of the **European Youth Information Charter** (2004). Although in Croatia 7 Youth Info-centers were opened whose main activity is informing and advising young people, since the signing of the Charter, each of them has its own specific characteristics and diversity of activities. **This is just a beginning of the process that we are facing - work to improve youth information, strengthening and empowering centers and Info Points even in smaller cities, in order to make these points the beginning of motivating young people for active participation. Article 13 of the Charter states:** “*Young people should have the opportunity to participate, as appropriate, in the various stages of informing young*

Tablica br. 15: Put do informacije - obrazovanje, općenito

Županije	Obrazovanje, općenito							Σ
	0	Nemoguće je doći do infomacije	Nije mi trebalo, pa ne mogu procijeniti	Ne zanimaju me takve informacije	Dugo sam tražio dok nisam našao što me zanima	Našao sam, ali ne odmah	Odmah i lako sam došao do svega što me zanima	
Primorsko-goranska	56	37	28	30	40	113	200	504
Karlovačka	5	2	3	1	6	17	16	50
Ličko-senjska	9	0	2	3	1	10	25	50
Istarska	9	10	0	0	15	8	2	50
Ljubljana-Ajdovščina	7	3	13	6	9	32	35	105
UKUPNO	86	52	46	40	71	180	278	759

Table No.15.: Way to the information – education, in general

Counties	Education, in general							Σ
	0	It is impossible to get the information	Not needed until now, so I can not estimate	Not interested in such information	I searched long until I found what I was interested	I have found it, but not immediately	I came instantly and easily to all I am interested in	
Primorsko-goranska	56	37	28	30	40	113	200	504
Karlovačka	5	2	3	1	6	17	16	50
Ličko-senjska	9	0	2	3	1	10	25	50
Istarska	9	10	0	0	15	8	2	50
Ljubljana-Ajdovščina	7	3	13	6	9	32	35	105
TOTAL	86	52	46	40	71	180	278	759

proizlazi iz obrazovnog sustava (učenici, studenti), nismo niti očekivali drugačije. Međutim, čak 15 % tvrdi da je nemoguće dobiti takvu informaciju ili se do nje teško dolazi, što je nevjerojatno obzirom na to da većina mladih je uključena u obrazovni sustav, da u njihovim gradovima jesu škole i sl. Inače u ovom ispitivanju imali smo prosječno oko 10 do 15% *praznih odgovora*, što je više nego uobičajeno i poželjno, ali nismo isključivali te ispitanike obzirom da je ovo pretestiranje. Pripisat ćemo ovu pojavu dvama faktorima. Jedan je povezan s činjenicom da su anketari bili volonteri, koji su u ovom kontekstu dali veliki doprinos cijelom istraživanju, a drugi je povezan s činjenicom da je ovo pitanje sastavljeno od ukupno 7 područja, s još 36 podpodručja te je kao takvo prezahtjevno za prosječnog ispitanika mlađe dobi. Ovu činjenicu nismo previdjeli, ali smo ušli u rizik da nam podaci budu neupotrebljivi, s idejom da realiziramo drugi aspekt ovoga istraživanja - edukativni karakter. Dakle, zanemarili smo moguće posljedice po valjanost instrumenta. Ipak, na ovaj način smo dobili i uvid u interese mladih za ova područja kao i potrebna saznanja za ispitivanje ovog područja.

U sljedećoj tablici su podaci broja mladih koji su procijenili u kojoj mjeri su lagano ili teško došli do informacija iz područja slobodnog vremena. Pretpostavljali su da će većina mladih doći lako do in-

formacija o ovom području jer je to područje koje je mladima visoko na hijerarhiji interesa, pa će biti i motivirani za pravodobnu informaciju. Doduše, mladi su na dosadašnjim sastancima sami izražavali poteškoće oko pristupa informacijama, što jednim dijelom proizlazi iz nepoznavanja strukture djelatnosti i nadležnih institucija, kao davatelja informacija, a jednim dijelom iz neadekvantnih načina na koje su te informacije dostupne građanima. Ono što nam predstoji nakon ovog pretestiranja, je istražiti koji su to najčešći kanali kojima mladi dolaze do informacija i koji su prema njima najpouzdaniji. Pokazalo se da ipak postoje određene prepreke kod prikupljanja informacija. Bez obzira na veliki broj praznih odgovora, ovakva distribucija nas upućuje da se do informacija, čak i kada su zanimljive mladima, ne dolazi lako.

Slična situacija je i s drugim područjima. Izdvojili bismo još neke komentare. Najviše mladih se izjasnilo da ima najviše problema oko pronalazjenja informacija vezanih uz područje sigurnosti i zaštite građana. Razloge možemo pripisati tome što je većina aktivnosti u ovom području u nadležnosti državnih upravnih tijela, koja nemaju svoja sjedišta u svim gradovima. Drugo, informacije vezane uz ovo područje često se povezuju s kršenjem zakona, nesrećama u prometu ili elementarnim nepogodama. To su događaji koji se ne

people at local, regional, national and international levels. This may, among other things, include: identifying a need for information, preparing and providing information, management and evaluation of information services and projects, and peer activities. "Working with young people, we have often met with their misinformation, who are often demotivated and wandering the woods of information, which are either inaccessible, with inadequate content or outdated. When we asked the employees of city governments on most appropriate ways to inform young people, most of them said that it was on the websites, using the advantages of virtual social networks. The majority believes that they have fulfilled their obligation to the citizens by placing announcement on their websites, but most of them have not taken further steps - evaluation of their website, customer satisfaction, etc. Despite the availability of the Internet and the increasing popularity of publishing information on internet portals, young people remain passive consumers. Internet search still isn't the first and reliable source of information. Development of new media and technology has enabled rapid and inexpensive access to information, but not with the help selecting quality and reliable content. So we decided to ask young people how hard it is to get to the information they need (if they need one). Information in the context of public policy for young people must be tailored to young people as

potential users.

An important factor in understanding the behavior of young people in connection with participation in the public life of the community is their awareness that largely depends on the availability of the same. This part of the survey had several objectives - educational goal, because we offered young people a wide range of programs and projects that may be offered in their communities, and that most of them are not aware that they exist, to assess whether information about these programs is available to young people, but also if young people are interested at all in these programs. We selected several areas young assessed how much information is available.

In the table No.15 below you can see how possible, according to the assessment of young people, is to get information related to education in general. Between 30 and 40% of young people claim that they immediately and easily got to the information binding on education, but given that the social position of young stems from the educational system (pupils, students), we did not expect otherwise. However, 15% claimed that it is impossible to obtain such information, or is difficult to come up with it, which is unbelievable considering that the majority of young people are involved in the educa-

Tablica br. 16: Iz područja slobodnog vremena.

Županije	Iz područja slobodnog vremena, općenito							Σ
	0	Ne moguće je doći do informacije	Do sada mi nije trebalo, pa ne mogu procijeniti	Ne zanimaju me takve informacije pa ne mogu procijeniti	Dugo sam tražio dok nisam našao	Našao sam, ali ne odmah	Odmah i lako sam došao do svega što me zanima	
Primorsko-goranska	81	25	47	21	59	120	151	504
Karlovačka	7	2	3	1	8	18	11	50
Ličko-senjska	10	1	4	2	7	2	24	50
Istarska	17	6	0	1	8	12	6	50
Ljubljana-Ajdovščina	10	3	7	2	22	43	18	105
UKUPNO	125	37	61	27	104	195	210	759

Table No.16.: From leisure field, in general.

Counties	From leisure field, in general							Σ
	0	It is impossible to get the information	Not needed until now, so I can not estimate	Not interested in such information	I searched long until I found what I was interested	I have found it, but not immediately	I came instantly and easily to all I am interested in	
Primorsko-goranska	81	25	47	21	59	120	151	504
Karlovačka	7	2	3	1	8	18	11	50
Ličko-senjska	10	1	4	2	7	2	24	50
Istarska	17	6	0	1	8	12	6	50
Ljubljana-Ajdovščina	10	3	7	2	22	43	18	105
TOTAL	125	37	61	27	104	195	210	759

dogadaju svakodnevno i s velikim intenzitetom, često su društveno udaljeni od mladih (*to se događa nekom drugom*), tek nakon što je netko iz blizine, kada je netko iz obitelji ili iz grupe prijatelja i vršnjaka pretrpio neko negativno iskustvo, tek onda počinjemo biti zainteresirani za ovo područje.

Oko 20% mladih ili ne zanima ili im do sada nisu trebale informacije iz područja koje smo nazvali *prostorima u kojima se održavaju programi*. Mladi povezuju prostore s institucijama kojima je djelatnost određeno područje, pa im je naročito, u malim i srednjim gradovima, nepotrebno i tražiti jer su vidljive na javnim površinama. Plakiranje i ostali načini reklamiranja često koriste prostor kao glavni faktor promocije nekog programa.

Oko 30% mladih ili ne zanima ili nisu do sada imali potrebu za informacijama vezanim uz programe za nadarene, što je očekivano, obzirom da su programi za nadarene namijenjeni malobrojnim korisnicima. Prosječno 10 i manje od 10% mladih smatra da je nemoguće doći do neke informacije.

Analizirajući ove podatke, pitali smo se, ako su informacije relativno dostupne, pod uvjetom da ne znamo kojim komunikacijskim kanalima su mladi došli do informacija, koja je zahtjevnost tih informacija u pogledu sadržaja i kvalitete. Ne možemo znati jesu li tako dobivene informacije i pouzdane. Informacije, zbog razvoja Interneta, virtualnih društvenih mreža i drugih medija kao decentraliziranog i neprovjerenog, često izvan kontrole izvora informacija, mogu biti nepouzdana, odnosno slati poruke koje nisu verificirane i recenzirane od pouzdanih izvora. Ne radi se samo o informacijama o događanjima (gradske manifestacije, koncerti i sl.), koje krasi najviši nivo točnosti (prema našoj analizi web portala), nego i o informacijama koje je potrebno tumačiti jer su kompleksne. Mladi često prenose krive informacije (u društvenim mrežama vršnjaka) ili ne dijele informacije s drugim vršnjacima.

U cilju usmjeravanja mladih ka kvalitetnoj informaciji, predložili smo da gradski portali budu glavni nositelji poveznice (linka) za mlade. Administriranje gradskih/općinskih portala zahtjeva provjeru informacija, pa se time svi potencijalni korisnici mogu pouzdati u točnost podatka. Mladima bi se na taj način skratio put od dobivanja točne, pravovremene i adekvatne informacije. Uključenjem svih dionika, odnosno davatelja informacija, a naročito javnih institucija povećala bi se vidljivost, ažurnost, a naročito preglednost informacija. Na kraju ovoga projekta, koji je prerastao početne za-

misli, želimo nastaviti raditi na istraživanju potreba mladih. Započeli smo prikupljanje podataka o mladima, učili od mladih i od onih koji rade i susreću se s njima, uključivali sve koji su važni za unaprijeđenje života mladih. Sada nam predstoji daljnji rad na planiranju novoga projekta, u kojem ćemo nastaviti raditi s mladima i za mlade. Nadamo se da ćemo i dalje dobro surađivati sa svima kojima do sada jesmo, a onima koji nas zbog zatvorenosti i rutine okruženja i konteksta u kojem žive ili rade nisu razumijeli, nadamo se da će otvoriti svoja vrata za probleme mladih.

Prikupljeni podaci su temelj za daljnje ispitivanje strukture potreba mladih, prvenstveno na regionalnom nivou, a onda na lokalnom. Ova publikacija je imala za cilj najprije informirati mlade o dobrim primjerima i potencijalnim problemima koji proizlaze iz nesudjelovanja mladih u javnom životu zajednice, kao i senzibilizirati one o kojima mladi ovisu. Ova publikacija je pisana na način da čitatelj koji nije upućen u stanje i problematiku mladih može uhvatiti korak s njima. Nadamo se da smo u tome uspjeli.

tion system. We had an average of about 10 to 15% of *blank responses*, which is more than usually desirable, but considering that this pre-testing, we did not exclude these respondents. We attributed this phenomenon to two factors. One is connected with the fact that the interviewees were volunteers, which in this context made a great contribution to the entire study, and the second is related to the fact that this issue is composed of a total of 7 areas, with another 36 sub-areas, and as such is overwhelming for the average younger subjects. This fact is not overlooked, but we entered the risk that data could be unusable, with the idea that we would realize another aspect of this research - educational character. So we have neglected the possible consequences for the validity of the instrument. However, this way we got a glimpse into the interests of young people in these areas as well as the knowledge needed to test it.

Table No.16 shows the number of young people who have evaluated the extent of getting information from the leisure area. We presumed that the majority of young people will get easy access to information about this area because it is ranked high on the hierarchy of young people's interests, and will be motivated to find information. However, at previous meetings young people expressed difficulty over access to information, which partly stems from the ignorance of structured activities and relevant institutions as providers of information, and partly from inadequate ways in which this information is available to citizens. What awaits us after this pre-testing, is to explore which are the common channels through which young people access information and which are the most reliable for them. It turned out that there are still some obstacles to collection of information. Despite the large number of blank answers, this distribution indicates that, even when information are of interest to young people the access to them does not come easily.

A similar situation is also with other areas. We should single out some other comments. Most young people declared they have most problems finding information related to safety and protection of citizens. Reasons can be attributed to the fact that most of the activities in this area are under the jurisdiction of state administrative bodies, which don't have their head offices in all cities. Second, the information related to this area are often associated with violating the law, traffic accidents or natural disasters. These events do not happen every day with great intensity and are often socially distant from young people (it happens to someone else). We begin to be interested in this area only after someone at close

range, someone from the family or group of friends and peers have suffered a negative experience.

About 20% of young are not interested or so far they did not need information from the area that we have called *areas in which programs are held*. Young people associate areas with institutions which activity are specific areas, so they find it unnecessary to search because they are visible in public areas, especially in small and medium-sized small towns. Posters and other forms of advertising often use space as a major factor in promoting a program.

As expected, given that the programs for gifted children/young people are intended for few users, about 30% of young people are not interested or do not have the need for information regarding those programs. An average of 10%, and less than 10% of young people believe that it is impossible to come up with some information.

Analyzing these data, we wondered if the information are relatively accessible, considering we do not know which communication channels young people used to obtain information, what is the complexity of this information in terms of content and quality, we can not know whether the information thus obtained are also reliable.

Due to the development of the Internet, virtual social networks and other media as decentralized and untested source of information, can be unreliable, and send messages that are not reviewed and verified as reliable sources. It is not just about information on events (city events, concerts, etc.), with highest level of accuracy (according to our analysis of the web portals), but also on information which should be interpreted because of their complexity. Young people often transmit false information (in the social networks of their peers), or do not share information with other peers.

In order to streamline young people towards quality information, we suggested that city's portals should be the main providers of links for young people. Administering city / municipal portals requires an examination of information, so that all potential users can rely on the accuracy of the data. In this way young people would have a shortcut to obtaining accurate, timely and adequate information. Involvement of all stakeholders, information providers, and especially public institutions would increase the visibility, promptness and especially visibility of information.

We want to continue to work on the research of young people needs, at the end of the project that has outgrown the initial idea. We started collecting data about young people, we have learned from young people and those who work and meet up with them, and included all those who are important for improving the lives of young people. We have further work on the planning of a new project, in which we will continue to work with young people and for young people. We hope to continue to work well together with everyone with whom we have worked so far, and we hope that those who did not understand us, because of the closed environment and routines, and the context in which they live or work, will open their doors to youth problems.

The collected data are the foundation for further study of the structure of youth needs, particularly at the regional level and then at the local level. This publication is aimed firstly to inform young people about good examples and potential problems resulting from non-participation of young people in the public life of the community, and then sensitize those on whom young people depend on. This publication is written in a way that the reader who is not familiar with the situation and problems of youth can catch up with them. We hope that we have succeeded.

12

ZAVRŠNI DOGAĐAJ - SASTANAK S PARTNERIMA,
PREZENTACIJA REZULTATA PROJEKTA I
POTPISIVANJE POVELJE O SURADNJI I PARTNERSTVU

*FINAL EVENT – MEETING WITH PARTNERS,
PRESENTATION OF THE PROJECT RESULTS AND THE
MEMORANDUM ON COOPERATION AND PARTNERSHIP*

12. ZAVRŠNI DOGAĐAJ - SASTANAK S PARTNERIMA, PREZENTACIJA REZULTATA PROJEKTA I POTPISIVANJE POVELJE O SURADNJI I PARTNERSTVU

U cilju informiranja partnera i sudionika ovoga istraživanja završnom aktivnosti, a prije izdavanja ove publikacije, htjeli smo pozvati što više sudionika, i suradnika (članovi savjeta mladih, članovi udruga za mlade, djelatnike gradskih i regionalnih jedinica lokalne samuprave). Završni sastanak se održao u Gradskoj vijećnici grada Rijeke, dana 26. lipnja 2012. godine (Korzo 16) od 12 do 14 sati. S ciljem prezentacije prikupljenih podataka i rezultata projekta koji su sastavni dio ove publikacije. Osim predstavljanja rezultata projekta, na ovom sastanku se potpisala Povelja o suradnji i partnerstvu s 14 gradova Primorsko-goranske županije (Bakar, Cres, Crikvenica, Čabar, Delnice, Kastav, Kraljevica, Krk, Mali Lošinj, Novi Vinodolski, Opatija, Rab, Rijeka i Vrbovsko), partnerima na projektu (Primorsko-goranska županija, grad Rijeka, Udruga za mlade Alfa Albona – Labin, Udruga Carpe Diem – Karlovac i Udruga Bužimski izvori – Gospić te slovenske organizacije Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije - MISSS i Mladinski svet Ajdovščina - MSA i koji također aktivno provode politiku za mlade, a sve u svrhu što boljeg umrežavanja na ovom području Republike Hrvatske.

Povelja o suradnji i partnerstvu potpisana je u svrhu postavljanja temelja za aktivnu suradnju, priprema i buduće suradnje oko izrade strategije razvoja, odnosno strategija za mlade, oblikovanje radnih skupina s ciljem rješavanja specifične problematike mladih, aktivni rad predstavnika gradova, te koordinacije zajedničkoga djelovanja. Predstavnici slovenskih partnera tom prigodom su bili gosti Udruge za mlade Korak ispred, a 27. lipnja 2012. godine im je prezentiran rad Udruge, uz dogovore o daljenjoj provedbi projekta.

U nastavku je tekst Povelje:

POVELJU o suradnji i partnerstvu

I. UVOD

Ovom Poveljom o suradnji i partnerstvu (u daljnjem tekstu: Povelja) utvrđuje se suradnja i partnerstvo Regionalnoga info-centra za mlade Rijeka (u daljnjem tekstu: Info-centar) i Grada Bakra, Grada Cresa, Grada Crikvenice, Grada Čabra, Grada Delnica, Grada Kastva, Grada Kraljevice, Grada Krka, Grada Malog Lošinja, Grada Novog Vinodolskog, Grada Opatije, Grada Raba, Grada Rijeke te Grada Vrbovskog (u daljnjem tekstu: Gradovi).

Info-centar i Gradovi suglasni su da su suradnja i partnerstvo usmjereni ka unaprjeđenju djelovanja mladih i za mlade u društvu, a posebice na područjima gradova.

II. CILJEVI DJELOVANJA

Suradnja i partnerstvo usmjereni su ka ostvarivanju slijedećih ciljeva:

1. Gradovi su otvoreni za sve mlade ljude bez izuzetaka.
2. Gradovi teže garanciji jednakosti u pristupu informacijama za sve mlade ljude, bez obzira na njihovu situaciju, porijeklo, spol, religiju ili socijalni status. Posebna pažnja se posvećuje marginaliziranim grupama i mladima s posebnim potrebama.
3. Gradovi i njihove usluge trebaju biti lako dostupne i privlačne mladim ljudima osiguravajući prijateljsku atmosferu.
4. Gradovi na upite mladih uvijek konkretno i ciljano odgovaraju obzirom na konkretni upit. Svaka mlada osoba poštuje se kao pojedinac i odgovor na svako pitanje treba biti individualiziran. Ovo se čini na način koji osnažuje mlade, promovira prakticanje njihove autonomije i razvija njihova mogućnost analiziranja i korištenja informacija.
5. Usluge informiranja su besplatne osim u slučajevima kad pozitivni propisi propisuju drugačije.
6. Informacije se pružaju na način koji poštuje privatnost mlade osobe i njihovo pravo da ne otkrivaju svoj identitet, osim u slučajevima kad pozitivni propisi propisuju drugačije.
7. Informacije pruža osoblje Gradova obučeno za ovu svrhu na profesionalan način.

12. FINAL EVENT – MEETING WITH PARTNERS, PRESENTATION OF THE PROJECT RESULTS AND THE MEMORANDUM ON COOPERATION AND PARTNERSHIP

In order to inform partners and participants of this research, we organized the final activity inviting our partners and associates and as many participants as possible, whether they were our colleagues (Youth Council members, members of youth associations, employees of municipal and regional unit for local and regional governments). The final event was held in the City Hall of Rijeka on the 26th June 2012 (Korzo 16) from 12 till 14 afternoon. This event was organised with a purpose of presenting the collected data and project results that are an integral part of this publication. Besides presenting the project results, event was an opportunity for signing charters on cooperation and partnership with 14 cities of Primorsko-goranska County (Bakar, Cres, Crikvenica, Čabar, Delnice, Kastav, Kraljevica, Krk, Mali Lošinj, Novi Vinodolski, Opatija, Rab, Rijeka and Vrbovsko), with project partners (Youth association Alfa Albona – Labin, Carpe Diem Association – Karlovac and Association Bužimski Izvori – Gospić, and slovenian organizations Youth Information and Counselling Centre of Slovenia – YICCS and Youth Council of Ajdovščina – YCA, who are also actively implementing youth policy for the purpose of better networking in this part of Croatia.

The Charter on cooperation and partnership was signed with the purpose of setting the grounds for active cooperation, development, creating strategy and programme for youth, forming work groups with a goal of solving specific problems of young people, active work of city representatives and coordination of joint activities. On this occasion, the representatives of Slovenian partners were guests of the Youth Association “Step Ahead”, and on 27 June 2012. they were presented with the work of the Association, with agreements on the further implementation of the project.

Text of the Charter (original version Adopted in Bratislava (Slovak Republic) on 19 November 2004 by the 15th General Assembly of the European Youth Information and Counseling Agency (ERYICA), source www.eryica.org; the Croatian version of the chart can be adjusted to the needs of the project):

EUROPEAN YOUTH INFORMATION CHARTER

Preamble

In complex societies and in an integrated Europe that offers many challenges and opportunities, access to information and the ability to analyze and use information is increasingly important for young Europeans. Youth information work can help them to achieve their aspirations and can promote their participation as active members of society. Information should be provided in ways that enlarge the choices available to young people, and that promote their autonomy and empowerment. Respect for democracy, human rights and fundamental freedoms implies the right of all young people to have access to complete, objective, understandable and reliable information on all their questions and needs. This right to information has been recognized in the Universal Declaration of Human Rights, in the Convention on the Rights of the Child, in the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, and in the Recommendation N° (90) 7 of the Council of Europe concerning information and counseling for young people in Europe. This right is also the basis for youth information activities undertaken by the European Union.

Introduction

Generalist youth information work covers all topics that interest young people, and can include a spectrum of activities: informing, counseling, advising, guiding, supporting, befriending, coaching and training, networking, and referral to specialized services. These activities may be delivered by youth information centers, or through youth information services in other structures, or using electronic and other media. The principles of this Charter are intended to apply to all forms of generalist youth information work. They constitute a basis for minimum standards and quality measures which should be established in each country as

8. Ponuđene informacije su potpune, aktualne, točne, praktične i prilagođene mladoj osobi.
9. Važno je osigurati objektivnost pruženih informacija.
10. Ponuđene informacije trebaju biti neovisne od bilo kakvog religijskog, političkog, ideološkog ili tržišnog interesa.
11. Gradovi teže obuhvaćanju najvećega mogućeg broja mladih ljudi, na načine koji su učinkoviti i primjereni raznim grupama i potrebama te trebaju biti kreativni i inovativni u svome izboru strategija, metoda i sredstava.
12. Mladi ljudi trebaju imati mogućnost da sudjeluju, na prikladan način, u raznim fazama informiranja mladih, na lokalnim, regionalnim, nacionalnim i međunarodnim razinama. Ovo može, između ostaloga, značiti: identifikaciju potreba za informacijama, pripremu i dostavu informacija, vođenje i evaluaciju informacijskih usluga i projekata kao i vršnjačke aktivnosti.
13. Gradovi teže unapređenju postojeće suradnje s drugim institucijama i strukturama za mlade, pogotovo unutar područja vlastite nadležnosti te se trebaju povezivati s medijacijskim i drugim tijelima koja rade s mladim ljudima.
14. Gradovi trebaju pomoći mladim ljudima kako bi pristupili informacijama koje osiguravaju moderne informacijske i komunikacijske tehnologije s ciljem razvijanja sposobnosti za njihovo korištenje.

III. SURADNJA I PARTNERSTVO POTPISNIKA POVELJE

Suradnja i partnerstvo potpisnika Povelje temelji se na slijedećim osnovama:

- zajednički nastup prema institucijama Republike Hrvatske te ostalim čimbenicima i društvenim dionicima od interesa za Gradove,
- aktivna suradnja na izgradnji i razvijanju digitalnog mrežnog servisa za mlade,
- poticanje i podržavanje aktivnosti, projekata i programa mladih koji doprinose razvoju i novim mogućnostima jedinica lokalne samouprave,
- uključivanje mladih u izradu strategija i programa za mlade te uvažavanje sugestija i prijedloga istih,
- iniciranje i formiranje radnih skupina – zajedničkih povjerenstava s ciljem rješavanja specifične problematike mladih s područja Gradova i šire, te
- aktivni rad predstavnika Gradova potpisnika Povelje, te koordinacija zajedničkoga djelovanja.

IV. ZAKLJUČNE ODREDBE

Ova Povelja rezultat je dosadašnjega partnerskog odnosa i prijateljske suradnje između potpisnika ove Povelje koji putem svojih predstavnika slobodno i dobrovoljno izražavaju svoju volju i spremnost na međusobnu suradnju i partnerstvo.

Potpisnici Povelje prihvaćanjem, odnosno potpisivanjem ove Povelje, potvrđuju zajedničku želju i spremnost za unaprjeđenje partnerskoga odnosa i suradnje.

Ukoliko se jedna od strana potpisnica Povelje pismenim putem tako izjasni, Povelja o suradnji i partnerstvu prestaje vrijediti za istoga, dok drugi potpisnici ostvaruju daljnju suradnju i partnerstvo temeljem ove Povelje.

Ova Povelja izrađena je u četrnaest (14) primjeraka, od kojih svaka strana zadržava jedan (1) primjerak.

elements of a comprehensive, coherent and coordinated approach to youth information work, which is a part of youth policy.

Principles

The following principles constitute guidelines for generalist youth information work, which seeks to guarantee the right of young people to information:

1. Youth information centers and services shall be open to all young people without exception.
2. Youth information centers and services seek to guarantee the equality of access to information for all young people, regardless of their situation, origin, gender, religion, or social category. Special attention should be paid to disadvantaged groups and to young people with specific needs.
3. Youth information centers and services should be easily accessible, without any appointment being required. They should be attractive for young people, with a friendly atmosphere. The operating hours should meet the needs of young people.
4. The information available shall be based on the requests of young people and on their perceived information needs. It should cover all topics that could interest young people, and should evolve in order to cover new topics.
5. Each user shall be respected as an individual and the response to each question shall be personalized. This shall be done in a way that empowers users, promotes the exercise of their autonomy, and develops their capacity to analyze and use information.
6. Youth information services shall be free of charge.
7. Information is given in a way that respects both the privacy of users and their right not to reveal their identity.
8. Information is provided in a professional manner by staff trained for this purpose.
9. The information offered is complete, up-to-date, accurate, practical and user-friendly.
10. Every effort is made to ensure the objectivity of the information provided through the pluralism and verification of the sources used.
11. The information offered shall be independent of any religious, political, ideological or commercial influence.
12. Youth information centers and services shall strive to reach the largest possible number of young people, in ways that are effective and appropriate to different groups and needs, and by being creative and innovative in their choice of strategies, meth-

ods and tools.

13. Young people shall have the opportunity to participate, in appropriate ways, in different stages of youth information work, at local, regional, national and international levels. These can include, among others: identifying information needs, the preparation and delivery of information, managing and evaluating information services and projects and peer group activities.
14. Youth information centers and services shall cooperate with other youth services and structures, especially in their geographical area, and shall network with intermediaries and other bodies that work with young people.
15. Youth information centers and services shall help young people both to access information provided via modern information and communication technologies, and to develop their skills in using them.
16. Each source of funding for youth information work should not act in any way that prevents a youth information center or service from applying all the principles of this Charter.

13

ZAKLJUČAK / CONCLUSION

13. ZAKLJUČAK

Projekt „Neka se lokalni glasovi čuju!“ je tijekom provedbe probudio zanimanje mnogih, od političkih predstavnika i djelatnika jedinica lokalne samouprave do političkih predstavnika mladih, od slučajnih sudionika do mladih koji su sudjelovali u istraživanju. Stavovi onih koji su sudjelovali, na bilo koji način u ovom projektu su se mijenjali tijekom provedbe projekta. Promjena stavova i izazivanje reakcije neki su od ciljeva ovoga projekta. Neki su bili oduševljeni, neki su se ljutili, a neki su mijenjali svoje stavove tijekom provedbe. Ovom projektu je i bila namjena „buđenja“ mladih i svih koji utječu na mlade - njihovih vršnjaka, susjeda, voditelja udruga, nastavnika, gradonačelnika. Cilj ovoga projekta je bio i promjena *svijesti o mladima* i promjena *svijesti u mladima*. Svijesti o nužnosti sudjelovanja u javnom životu zajednice. Ovi ciljevi ne prestaju biti aktualni završetkom ovoga projekta. Mladi su dinamična i heterogena skupina koja zahtjeva stalnu brigu i kontinuitet. Tijekom provedbe ovoga projekta mladi su imali priliku sudjelovati i iskazati svoje brige, zasluge i probleme. Suočavanje i učenje mladih i onih o kojima mladi ovise kroz javne rasprave, zajedničke aktivnosti ali samo istraživanje polučilo je novim spoznajama jednih o drugima.

Svi važniji rezultati provedbe ovoga projekta izneseni su u ovom izvještaju. Ovaj izvještaj sadrži osnovne rezultate koji bi trebali motivirati gradove i općine da nastave sudjelovati u procesima koji bi trebali unaprijediti život mladih u zajednici. Osim istraživanja potreba mladih u gradovima/ općinama i županijama, javnih rasprava o prijedlozima za izradu strategija o mladima i/ili akcijskim planovima za mlade, potrebno je unaprijediti društveni prostor u kojem mladi žive i djeluju. U sljedećim točkama su sažeto navedeni neki od ciljeva i zadataka koji nam predstoje:

1. Unaprijediti i adaptirati načine informiranja mladih - izrada web portala za mlade, postavljanje alatnih traka na web stranice gradova, kontinuirano direktno informiranje mladih (doći tamo gdje su mladi).
2. Unaprijediti načine izvještavanja jedinica lokalnih/ regionalnih samouprava o ulaganjima koja se odnose na zadovoljavanje javnih potreba mladih, npr. izraditi elemente za izradu izvještaja (proračuna) gradova/općina kojega mladi mogu lako i jednostavno koristiti (eng. *user-friendly*); izrada pojmovnika i kataloga koji će izjednačiti značenje i klasificirati programe i projekte koji se odnose na

mlade, a koji zadovoljavaju *javne potrebe* i dr.

3. Pokrenuti inicijativu kojom bi aktivnije uključili mlade u odlučivanje, tj. predložiti protokole i procedure pomoću kojih će mladima biti osiguran pristup prijedlozima projektima i programima koji iskazuju potrebe mladih i sudjelovanje o odlučivanje o financiranju istih, npr. prilikom izrade prijedloga proračuna, sve prijedloge koji se odnose na projekte i programe namjenjene mladima uputiti mladima na prosudbu (povjerenstvo ili odbor koje će činiti mladi koji su aktivni u savjetu mladih i udrugama mladih i za mlade); omogućiti mladima da sudjeluju u sjednicama gradskih/ općinskih vijeća (protokolom), npr. aktualni sat za mlade ili redovito primanje kod gradonačelnika ili vijećnika i dr.
4. Pokrenuti inicijativu za financiranjem „koordinatora za mlade“ ili djelatnika za mlade u gradovima koji će biti spona između gradske uprave, politički izabranih predstavnika i mladih.
5. Pokrenuti inicijativu za umrežavanjem mladih - npr. organiziranjem javnih tribina i savjetovanja za mlade, namjenjene pojedincima, inicijativama mladih, organizacijama civilnog društva i drugim oblicima organiziranja mladih, o prednostima, načinima i modelima umrežavanja mladih i dr.
6. Poticati mlade na aktivnije sudjelovanje u javnom životu zajednice, općenito, poticati volonterizam, udruživanje i aktivnu participaciju -npr. kampanjama senzibiliziranja javnosti lokalne zajednice na komunalne vrijednosti, poticati nagrađivanje volontera, verificiranje volonterskog rada (volonterska knjižica) i sl.
7. Organizirati edukaciju mladih o načinima i mogućnostima sudjelovanja u političkom odlučivanju, o funkcioniranju jedinica lokalne samouprave kao i o političkom sustavu - npr. suradnjom s organizacijama civilnog društva i institucijama koje imaju iskustva, korištenjem vlastitih potencijala iz zajednice i bližeg društvenog okoliša organizirati radionice privlačne mladima i sl.
8. Poticati razvijanje pozitivnih komunalnih vrijednosti poput solidarnosti i tolerancije, jačanje društvenosti jačanjem povjerenja u zajednicu i društvene institucije - organizirati zajedničke projekte i aktivnosti u kojem sudjeluju svi dionici - mladi, donositelji političkih odluka, obitelj, djelatnici gradskih uprava i sl.
9. Promijeniti sliku koju mladi imaju o aktivnim pojedincima u zajednici, npr. organizirati zajedničke akcije u kojima mogu surađivati i sl.

13. CONCLUSION

The project “Let the local voices heard!” has awakened interest in the implementation of many, from the political representatives and officials of local governments, to political youth representatives, from random attendees to young people who participated in the study. The views of those who have participated in any way in this project have been changed during the project implementation. Changing attitudes and provoking reactions are some of the goals of this project. Some were enthusiastic, some were angry, some have changed their views during implementation. This project is intended to be “waking up” the young and affecting young people - their peers, neighbors, leaders of associations, teachers, mayors. The goal of this project was to change awareness of young people and to change youth thinking. Awareness of the need to participate in the public life of the community. These objectives can not cease to be the actual completion of the project. Young, dynamic and heterogeneous group that requires constant care and continuity. During the implementation of this project, young people had the opportunity to participate and express their concerns, the merits and problems. Dealing and learning about young people, and about those that youth depends through public hearings, joint research activities, but only yielded a new understanding of each other.

All the major results of the project, are presented in this report. This report contains the main results, which should motivate cities and municipalities to continue to participate in the processes that are supposed to improve the lives of youth in the community. In addition to the research needs of the youth in the cities / municipalities and counties, public hearings on proposals to create policies on young people and / or action plans for youth, it is necessary to improve the social space in which young people live and work. In the following paragraphs summarize some of the goals and tasks that lie ahead:

1. Improve and adapt ways of informing young people - creating web portals for teens, setting the toolbars to the web sites, continuing to inform directly young people (have gotten where they are young).
2. Improve the methods of reporting units local / regional authorities on investments relating to public needs of young people, for example, create the elements of preparation (budget) cities / municipalities which young people can easily and simply use (*user-friendly*), and the creation of the glossary catalog that will equate meaning and classified pro-

grams and projects related to youth, and that meet *public needs*, etc.

3. Launch an initiative to actively involve young people in decision-making, in the proposed protocols and procedures by which young people will be provided with access to proposed projects and programs that show young people and participate in the decision on financing thereof, for example when making budget proposals, all proposals related projects and programs for young people to refer to the judgment of young people (commission or committee that will consist of young people who are active in the Youth Council and other youth organizations and for youth), to enable young people to participate in meetings of city / municipal councils (protocol), for example as the actual watch for the young or regularly receiving the mayor or councilor etc.
4. Take the initiative to finance “for youth coordinators” or youth workers in cities that will be the link between the city government, elected political representatives and youth.
5. To initiate networking among youth - for example by organizing public meetings and counseling for young people, intended to individuals, youth initiatives, civil society organizations and other forms of youth organizing, advantages, methods and models of youth networking, etc.
6. Encourage young people to actively participate in the public life of the community, in general, encourage volunteerism, association and active participation-for example campaigns to sensitize the public on the utility of local community values, encourage rewarding volunteers, verification of volunteer work (volunteer record) and similar.
7. Organize education of young people about the ways and opportunities to participate in political decision-making, on the functioning of local governments as well the political system – for example cooperation with civil society and institutions with experience, using their own resources in the community and closer social environment attractive to young people organize workshops etc .
8. Encourage the development of positive communal values such as solidarity and tolerance, strengthening sociability build confidence in the community and social institutions - organize joint projects and activities involving all stakeholders - youth, policy makers, family, employees of city governments, etc.
9. Change the image you have of young active individuals in the community, for example, to organize

- Motivirati mlade za sudjelovanje u programima koji se financiraju iz EU fondova, npr. organizirana pomoć i potpora pri prijavi projekata, kontinuirano informiranje mladih o istome i sl.

Ovo su neki od ciljeva i zadataka koji nam predstoje. Nadamo se da će oni koji su upoznati s tematikom u ovom izvještaju pronaći potvrdu svojih intuicija i iskustava, a oni koji nisu da će se zainteresirati te aktivirati.

POPIS LITERATURE KOJA JE KORIŠTENA ZA PRIPREMU PROJEKTA, ODNOSNO NACRTA ISTRAŽIVANJA O MLADIMA:

- Ajduković, M.; Ljubotina, D. (1995). „Psihosocijalna prilagodba adolescenata na progonstvo.“ Ljetopis Studijskog centra socijalnog rada (1995): 41-49
- Bajok, I.; Jusić, M.; Mišić-Mihajlović, S.; Šarenac, R.; Škorić, V. (2012). Principi, smjernice i protokoli za uključivanje javnosti u odlučivanje na lokalnoj razini. Udruga Delta, Centar za menadžment, razvoj i planiranje-MDP inicijative, Analitika-Center for Social Research
- Bajs, M.; Bugan, A.; Bumber, Ž.; Burger, T.; Čavar, I.; Severinac, A.; Štefok, I. (2002). „Potrebe i problemi mladih u Hrvatskoj : prikaz rezultata dobivenih primjenom “Upitnika problema”.“ Diskrepancija : studentski časopis za društveno-humanističke teme. Vol. 3, br.5/6: 31-42
- Bagić, D. (2010). Istraživanje političke pismenosti i stavova o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji među učenicima završnih razreda srednjih škola, Gong, Tabela izveštaj, preuzeto <http://gong.hr/news.aspx?NewsID=3448&PageID=1>
- Baranović, B. ; Ilišin, V. (2004). „Mladi i ljudska prava u Hrvatskoj.“ Sociologija sela : časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja. Vol. 43, br. 3/4(165/166):339-361
- Berčić, M. (2006) „Razvoj Otočca iz perspektive učenika završnih razreda srednje škole: otići ili ostati?“ U: Zavičajnost, globalizacija i škola. Zbornik radova 3. Dana Ante Starčevića.Gospić: Visoka učiteljska škola Gospić
- Bežovan, G. (1987). „Socijalna politika u zadovoljavanju stambenih potreba“, u: Bežovan, G. i Kuzmanović, M. (ur.) Stambena politika i stambene potrebe (str.145-156). Zagreb: Radničke novine
- Bežovan, G. (2005). „Stambena politika“. U V. Puljiz i dr. Socijalna politika: povijest, sustavi, pojmovnik (353-386).Zagreb: Pravni fakultet
- Bežovan, G. (2004.): „Stambena prava u Hrvatskoj i problemi njihova ostvarivanja.“ Revija za socijalnu politiku, br. 11: 89-106.
- Bežovan, G. (2004.): „Stambena statistika- standard stanovanja u Hrvatskoj.“ Revija za socijalnu politiku. Br.11: 267-279.
- Blanuša, N. (2002). „Sociopolitička očekivanja mladih u Hrvatskoj u modelu povijesne svijesti.“ Politička misao : Croatian political science review / ur. Grubiša, D.. Vol. 39, br. 1; str. 88-108
- Bognar, L. (2003). „Problemi mladih, odnos prema školi i vrijednosna orijentacija srednjoškolaca u istočnoj Slavoniji. „ Napredak : časopis za pedagoškijsku teoriju i praksu. Vol. 144,Br. 3; str. 316-327
- Bogner, L. i sur. (2004): Problemi mladih Slavonije i Baranje: istraživanje. Osijek : Filozofski fakultet, Visoka učiteljska škola
- Bouillet, D. (2004). „Odnos mladih prema vrijednostima i činiteljima obiteljskog života.“ Sociologija sela : časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja , Vol. 42, br.1/2(163/164):173-194
- Bourdieu, P. (1984). Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste. Cambridge, MA: Harvard University Press
- Burian i sur. ur. (2004). Računovodstvo proračuna i proračunskih korisnika. Zagreb:PRIF
- Coleman, J.S. (1990). Foundations of Social Theory. Cambridge: Harvard University Press
- Čerina, J. (2005). Slobodno vrijeme mladih u uvjetima vojne ročnosti. Zadar : Hrvatsko kulturno društvo Napredak, Podružnica
- Čaldarević, O. (1999). „Razvojni ciljevi i nasljeđena razvojna ograničenja hrvatskih srednjih gradova.“ Društvena istraživanja god. (8) br. 1.:71-86.
- Denstad, F. Y. (2009). Youth policy manual-How to develop a national youth strategy. Council of Europe, Jouve, Paris
- Dobrota, S.; Tomić Ferić, I. (2006). „Sociokulturalni aspekti glazbenih preferencija studentica studija za učitelje primarnog obrazovanja u Splitu.“ Odgojne znanosti /Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet, Vol. 8, br. 1(11): 263-278
- Domović, V., i sur.; Mijatović, A., Previšić V. (ur.) (1999). Demokratska i interkulturalna obilježja srednjoškolaca u Hrvatskoj. Zagreb : Interkultura
- Franc, R.; Šakić, V.; Ivičić, I. (2002). „Vrednote i vrijednosne orijentacije adolescenata: hijerarhija i povezanost sa stavovima i ponašanjima.“

joint actions in which they can cooperate etc.

- To motivate young people to participate in programs that are financed from the EU funds, for example, organized to help and support the proposals, along with informing young people about the same and so on.

These are some of the goals and tasks that lie ahead. We hope that those who are familiar with the subject matter in this report to find confirmation of their intuition and experience, and those who are not to be interested and active.

BIBLIOGRAPHY- LIST OF LITERATURE THAT WAS USED TO PREPARE THE PROJECT AND DRAFT RESEARCH ON YOUTH (DESIGNATED THE PAPERS THAT WERE USED IN THIS PUBLICATION):

- Ajduković, M.; Ljubotina, D. (1995). „Psihosocijalna prilagodba adolescenata na progonstvo.“ Ljetopis Studijskog centra socijalnog rada (1995): 41-49
- Bajok, I.; Jusić, M.; Mišić-Mihajlović, S.; Šarenac, R.; Škorić, V. (2012). Principi, smjernice i protokoli za uključivanje javnosti u odlučivanje na lokalnoj razini. Udruga Delta, Centar za menadžment, razvoj i planiranje-MDP inicijative, Analitika-Center for Social Research
- Bajs, M.; Bugan, A.; Bumber, Ž.; Burger, T.; Čavar, I.; Severinac, A.; Štefok, I. (2002). „Potrebe i problemi mladih u Hrvatskoj : prikaz rezultata dobivenih primjenom “Upitnika problema”.“ Diskrepancija : studentski časopis za društveno-humanističke teme. Vol. 3, br.5/6: 31-42
- Bagić, D. (2010). Istraživanje političke pismenosti i stavova o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji među učenicima završnih razreda srednjih škola, Gong, Tabela izveštaj, preuzeto <http://gong.hr/news.aspx?NewsID=3448&PageID=1>
- Baranović, B. ; Ilišin, V. (2004). „Mladi i ljudska prava u Hrvatskoj.“ Sociologija sela : časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja. Vol. 43, br. 3/4(165/166):339-361
- Berčić, M. (2006) „Razvoj Otočca iz perspektive učenika završnih razreda srednje škole: otići ili ostati?“ U: Zavičajnost, globalizacija i škola. Zbornik radova 3. Dana Ante Starčevića.Gospić: Visoka učiteljska škola Gospić
- Bežovan, G. (1987). „Socijalna politika u zadovoljavanju stambenih potreba“, u: Bežovan, G. i Kuzmanović, M. (ur.) Stambena politika i stambene potrebe (str.145-156). Zagreb: Radničke novine
- Bežovan, G. (2005). „Stambena politika“. U V. Puljiz i dr. Socijalna politika: povijest, sustavi, pojmovnik (353-386).Zagreb: Pravni fakultet
- Bežovan, G. (2004.): „Stambena prava u Hrvatskoj i problemi njihova ostvarivanja.“ Revija za socijalnu politiku, br. 11: 89-106.
- Bežovan, G. (2004.): „Stambena statistika- standard stanovanja u Hrvatskoj.“ Revija za socijalnu politiku. Br.11: 267-279.
- Blanuša, N. (2002). „Sociopolitička očekivanja mladih u Hrvatskoj u modelu povijesne svijesti.“ Politička misao : Croatian political science review / ur. Grubiša, D.. Vol. 39, br. 1; str. 88-108
- Bognar, L. (2003). „Problemi mladih, odnos prema školi i vrijednosna orijentacija srednjoškolaca u istočnoj Slavoniji. „ Napredak : časopis za pedagoškijsku teoriju i praksu. Vol. 144,Br. 3; str. 316-327
- Bogner, L. i sur. (2004): Problemi mladih Slavonije i Baranje: istraživanje. Osijek : Filozofski fakultet, Visoka učiteljska škola
- Bouillet, D. (2004). „Odnos mladih prema vrijednostima i činiteljima obiteljskog života.“ Sociologija sela : časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja , Vol. 42, br.1/2(163/164):173-194
- Bourdieu, P. (1984). Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste. Cambridge, MA: Harvard University Press
- Burian i sur. ur. (2004). Računovodstvo proračuna i proračunskih korisnika. Zagreb:PRIF
- Coleman, J.S. (1990). Foundations of Social Theory. Cambridge: Harvard University Press
- Čerina, J. (2005). Slobodno vrijeme mladih u uvjetima vojne ročnosti. Zadar : Hrvatsko kulturno društvo Napredak, Podružnica
- Čaldarević, O. (1999). „Razvojni ciljevi i nasljeđena razvojna ograničenja hrvatskih srednjih gradova.“ Društvena istraživanja god. (8) br. 1.:71-86.
- Denstad, F. Y. (2009). Youth policy manual-How to develop a national youth strategy. Council of Europe, Jouve, Paris
- Dobrota, S.; Tomić Ferić, I. (2006). „Sociokulturalni aspekti glazbenih preferencija studentica studija za učitelje primarnog obrazovanja u Splitu.“ Odgojne znanosti /Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet, Vol. 8, br. 1(11): 263-278
- Domović, V., i sur.; Mijatović, A., Previšić V. (ur.) (1999). Demokratska i interkulturalna obilježja srednjoškolaca u Hrvatskoj. Zagreb : Interkultura
- Franc, R.; Šakić, V.; Ivičić, I. (2002). „Vrednote i vrijednosne orijentacije adolescenata: hijerarhija i povezanost sa stavovima i ponašanjima.“
- Kuzmanović, M. (ur.) Stambena politika i stambene potrebe (str.145-156). Zagreb: Radničke novine
- Bežovan, G. (2005). „Stambena politika“. U V. Puljiz i dr. Socijalna politika: povijest, sustavi, pojmovnik (353-386).Zagreb: Pravni fakultet
- Bežovan, G. (2004.): „Stambena prava u Hrvatskoj i problemi njihova ostvarivanja.“ Revija za socijalnu politiku, br. 11: 89-106.
- Bežovan, G. (2004.): „Stambena statistika- standard stanovanja u Hrvatskoj.“ Revija za socijalnu politiku. Br.11: 267-279.
- Blanuša, N. (2002). „Sociopolitička očekivanja mladih u Hrvatskoj u modelu povijesne svijesti.“ Politička misao : Croatian political science review / ur. Grubiša, D.. Vol. 39, br. 1; str. 88-108
- Bognar, L. (2003). „Problemi mladih, odnos prema školi i vrijednosna orijentacija srednjoškolaca u istočnoj Slavoniji. „ Napredak : časopis za pedagoškijsku teoriju i praksu. Vol. 144,Br. 3; str. 316-327
- Bogner, L. i sur. (2004): Problemi mladih Slavonije i Baranje: istraživanje. Osijek : Filozofski fakultet, Visoka učiteljska škola
- Bouillet, D. (2004). „Odnos mladih prema vrijednostima i činiteljima obiteljskog života.“ Sociologija sela : časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja , Vol. 42, br.1/2(163/164):173-194
- Bourdieu, P. (1984). Distinction: A Social Critique of the Judgement of Taste. Cambridge, MA: Harvard University Press
- Burian i sur. ur. (2004). Računovodstvo proračuna i proračunskih korisnika. Zagreb:PRIF
- Coleman, J.S. (1990). Foundations of Social Theory. Cambridge: Harvard University Press
- Čerina, J. (2005). Slobodno vrijeme mladih u uvjetima vojne ročnosti. Zadar : Hrvatsko kulturno društvo Napredak, Podružnica
- Čaldarević, O. (1999). „Razvojni ciljevi i nasljeđena razvojna ograničenja hrvatskih srednjih gradova.“ Društvena istraživanja god. (8) br. 1.:71-86.
- Denstad, F. Y. (2009). Youth policy manual-How to develop a national youth strategy. Council of Europe, Jouve, Paris
- Dobrota, S.; Tomić Ferić, I. (2006). „Sociokulturalni aspekti glazbenih preferencija studentica studija za učitelje primarnog obrazovanja u Splitu.“ Odgojne znanosti /Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet, Vol. 8, br. 1(11): 263-278
- Domović, V., i sur.; Mijatović, A., Previšić V. (ur.) (1999). Demokratska i interkulturalna obilježja

- Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja. Vol.11, br. 2/3(58/59): 215-238, Tema broja: Mladi Hrvatske - socijalizacija, vrednote, devijacije
24. Fukuyama, F. (2000). Social Capital and Civil Society (April 2000), IMF Working Paper, Vol. , pp. 1-19, available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=879582>
 25. Fukuyama, F. (2000.) Povjerenje. Društvene vrline i stvranja blagostanja. Zagreb: Izvori
 26. Grootaert, Ch. i sur. (2004). Measuring Social Capital- An Integrated Questionnaire, World bank working paper No. 18., http://biblioteca.hegoa.ehu.es/system/ebooks/14697/original/Measuring_Social_Capital.pdf
 27. Ilišin, V. (1999). Mladi na margini društva i politike. Zagreb : Alinea
 28. Ilišin, V. (1999). „Mladi i televizijski medij.“ Napredak : časopis za pedagogijsku teoriju i praksu. Vol. 140, br. 2:143-153
 29. Ilišin, V. (1999). „ Slobodno vrijeme mladih s posebnim osvrtom na ruralno-urbani kontinuitet.“ Sociologija sela : časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja. Vol. 37, 1(143): 21- 44
 30. Ilišin, V. (2000). „Promjene u slobodnom vremenu mladih.“ Napredak : časopis za pedagogijsku teoriju i praksu. Vol. 141, br. 4:419 – 429
 31. Ilišin, V. (2003). „Politička participacija mladih i politika prema mladima : Hrvatska u europskom kontekstu.“ Politička misao : Croatian political science review. Vol. 40, br.3: 37-57
 32. Ilišin, V. ur. (2005). Mladi Hrvatske i europska integracija. Zagreb : Institut za društvena istraživanja
 33. Ilišin, V. (2006). Mladi između želja i mogućnosti : položaj, problemi i potrebe mladih Zagrebačke županije. Zagreb:Institut za društvena istraživanja, Zagrebačka županija
 34. Ilišin, V.; Mendeš, I.; Potočnik, D. (2003). „Politike prema mladima u obrazovanju i zapošljavanju.“ Politička misao : Croatian political science review. Vol. 40, br.3: 58-89
 35. Ilišin, V.; Radin, F. (2002). Mladi uoči trećeg milenija. Zagreb : Institut za društvena istraživanja u Zagrebu : Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži (Znanost i društvo, 2)
 36. Ilišin, V., Radin, F.ur. (2007). Mladi: problem ili resurs. Zagreb: Institut za društvena istraživanja
 37. Ilišin, V. ur. (2005). Mladi Hrvatske i europska integracija. Zagreb: Institut za društvena istraživanja
 38. Ilišin, V.(2006). Mladi u lokalnoj vlasti u Hrvatskoj : [do 29 god. - preko 29 god.]. Zagreb : DIM, URL: <http://www.dimonline.hr/files/file-1-9-2882.pdf> (11.10.2006.)
 39. Itković, Z. (2004). „Suicidalnost mladih kao značajan socijalno-patološki problem suvremenog življenja.“ Napredak : časopis za pedagogijsku teoriju i praksu. Vol. 145, br. 2:188-198;
 40. Janković, J.; Bašić, J. (2001). Prevencija poremećaja u ponašanju djece i mladih u lokalnoj zajednici. Zagreb : Povjerenstvo Vlade RH za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladeži i zaštitu djece s poremećajima u ponašanju
 41. Juras B. (2000). Položaj adolescenata u obitelji : zbornik radova. Zagreb : Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži
 42. Katunarić, V.; Podgorelec, S.; Švob, M. (1998). „Crkva i disko : sociokulturni kontekst i orijentacije mladih u zagrebačkoj Dubravi.“ Migracijske teme : časopis za istraživanje migracija i narodnosti .Vol. 14, Br.1/2: 33-64
 43. Klarin, M.; Miliša, Z.; Vrkić - Dimić, J. i sur. (2006) Izvanškolske potrebe mladih grada Zadra : potrebe i preferencije. Zadar: Znanstvena knjižnica
 44. Kozjak Mikić, Z.; Kovač, S. (2004). „Slobodno vrijeme i kvaliteta življenja učenica strukovne škole.“ Napredak : časopis za pedagogijsku teoriju i praksu.Vol. 145, br. 1: 33-44
 45. Kušen, Z. (2008). „Novi horizonti : Istraživanje nezavisnih putovanja mladih i studenata u Hrvatskoj.“ Hosteler : magazin za mlade globetrottere i vlasnike iskaznica EURO. Vol. 26.Br. 31: 12-13
 46. Lacković-Grgin, K. (1990/1991). „Istraživanja stresa u adolescenciji.“ U: Radovi. Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet Zadar, Razdio filozofije, psihologije, sociologije i pedagogije. Vol. 30, Br.7: 155-166;
 47. Lacković-Grgin, K.; Milosavljević, B.; Cvek-Sorić, I. (1991/1992). „Nezaposlenost kao stresor kod mladih s fakultetskim obrazovanjem.“ U Radovi. Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet Zadar, Razdio filozofije, psihologije, sociologije i pedagogije. Vol. 31, br.8: 65-73
 48. Lacković-Grgin, K.; Sorić, I. (1997). „Korelati prilagodbe studiju tijekom prve godine.“ Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja. Vol. 6, br. 4/5(30/31):461-475
 49. Lalić, D.; Pilić, D. (2001). Na mladima svijet zastaje. Zagreb: Jesenski i Turk
 50. Leburić, A.; Reić, A.; Bandalović, G. (2008). Volosrednjoškolaca u Hrvatskoj. Zagreb : Interkultura
 23. Franc, R.; Šakić, V.; Ivičić, I. (2002). „Vrednote i vrijednosne orijentacije adolescenata: hijerarhija i povezanost sa stavovima i ponašanjima.“ Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja. Vol.11, br. 2/3(58/59): 215-238, Tema broja: Mladi Hrvatske - socijalizacija, vrednote, devijacije
 24. Fukuyama, F. (2000). Social Capital and Civil Society (April 2000), IMF Working Paper, Vol. , pp. 1-19, available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=879582>
 25. Fukuyama, F. (2000.) Povjerenje. Društvene vrline i stvranja blagostanja. Zagreb: Izvori
 26. Grootaert, Ch. i sur. (2004). Measuring Social Capital- An Integrated Questionnaire, World bank working paper No. 18., http://biblioteca.hegoa.ehu.es/system/ebooks/14697/original/Measuring_Social_Capital.pdf
 27. Ilišin, V. (1999). Mladi na margini društva i politike. Zagreb : Alinea
 28. Ilišin, V. (1999). „Mladi i televizijski medij.“ Napredak : časopis za pedagogijsku teoriju i praksu. Vol. 140, br. 2:143-153
 29. Ilišin, V. (1999). „ Slobodno vrijeme mladih s posebnim osvrtom na ruralno-urbani kontinuitet.“ Sociologija sela : časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja. Vol. 37, 1(143): 21- 44
 30. Ilišin, V. (2000). „Promjene u slobodnom vremenu mladih.“ Napredak : časopis za pedagogijsku teoriju i praksu. Vol. 141, br. 4:419 – 429
 31. Ilišin, V. (2003). „Politička participacija mladih i politika prema mladima : Hrvatska u europskom kontekstu.“ Politička misao : Croatian political science review. Vol. 40, br.3: 37-57
 32. Ilišin, V. ur. (2005). Mladi Hrvatske i europska integracija. Zagreb : Institut za društvena istraživanja
 33. Ilišin, V. (2006). Mladi između želja i mogućnosti : položaj, problemi i potrebe mladih Zagrebačke županije. Zagreb:Institut za društvena istraživanja, Zagrebačka županija
 34. Ilišin, V.; Mendeš, I.; Potočnik, D. (2003). „Politike prema mladima u obrazovanju i zapošljavanju.“ Politička misao : Croatian political science review. Vol. 40, br.3: 58-89
 35. Ilišin, V.; Radin, F. (2002). Mladi uoči trećeg milenija. Zagreb : Institut za društvena istraživanja u Zagrebu : Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži (Znanost i društvo, 2)
 36. Ilišin, V., Radin, F.ur. (2007). Mladi: problem ili resurs. Zagreb: Institut za društvena istraživanja
 37. Ilišin, V. ur. (2005). Mladi Hrvatske i europska integracija. Zagreb: Institut za društvena istraživanja
 38. Ilišin, V.(2006). Mladi u lokalnoj vlasti u Hrvatskoj : [do 29 god. - preko 29 god.]. Zagreb : DIM, URL: <http://www.dimonline.hr/files/file-1-9-2882.pdf> (11.10.2006.)
 39. Itković, Z. (2004). „Suicidalnost mladih kao značajan socijalno-patološki problem suvremenog življenja.“ Napredak : časopis za pedagogijsku teoriju i praksu. Vol. 145, br. 2:188-198;
 40. Janković, J.; Bašić, J. (2001). Prevencija poremećaja u ponašanju djece i mladih u lokalnoj zajednici. Zagreb : Povjerenstvo Vlade RH za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladeži i zaštitu djece s poremećajima u ponašanju
 41. Juras B. (2000). Položaj adolescenata u obitelji : zbornik radova. Zagreb : Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži
 42. Katunarić, V.; Podgorelec, S.; Švob, M. (1998). „Crkva i disko : sociokulturni kontekst i orijentacije mladih u zagrebačkoj Dubravi.“ Migracijske teme : časopis za istraživanje migracija i narodnosti .Vol. 14, Br.1/2: 33-64
 43. Klarin, M.; Miliša, Z.; Vrkić - Dimić, J. i sur. (2006) Izvanškolske potrebe mladih grada Zadra : potrebe i preferencije. Zadar: Znanstvena knjižnica
 44. Kozjak Mikić, Z.; Kovač, S. (2004). „Slobodno vrijeme i kvaliteta življenja učenica strukovne škole.“ Napredak : časopis za pedagogijsku teoriju i praksu.Vol. 145, br. 1: 33-44
 45. Kušen, Z. (2008). „Novi horizonti : Istraživanje nezavisnih putovanja mladih i studenata u Hrvatskoj.“ Hosteler : magazin za mlade globetrottere i vlasnike iskaznica EURO. Vol. 26.Br. 31: 12-13
 46. Lacković-Grgin, K. (1990/1991). „Istraživanja stresa u adolescenciji.“ U: Radovi. Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet Zadar, Razdio filozofije, psihologije, sociologije i pedagogije. Vol. 30, Br.7: 155-166;
 47. Lacković-Grgin, K.; Milosavljević, B.; Cvek-Sorić, I. (1991/1992). „Nezaposlenost kao stresor kod mladih s fakultetskim obrazovanjem.“ U Radovi. Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet Zadar, Razdio filozofije, psihologije, sociologije i pedagogije. Vol. 31, br.8: 65-73
 48. Lacković-Grgin, K.; Sorić, I. (1997). „Korelati prilagodbe studiju tijekom prve godine.“ Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja. Vol. 6, br. 4/5(30/31):461-475
 49. Lalić, D.; Pilić, D. (2001). Na mladima svijet zastaje. Zagreb: Jesenski i Turk
 50. Leburić, A.; Reić, A.; Bandalović, G. (2008). Volosrednjoškolaca u Hrvatskoj. Zagreb : Interkultura
 23. Franc, R.; Šakić, V.; Ivičić, I. (2002). „Vrednote i vrijednosne orijentacije adolescenata: hijerarhija i povezanost sa stavovima i ponašanjima.“ Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja. Vol.11, br. 2/3(58/59): 215-238, Tema broja: Mladi Hrvatske - socijalizacija, vrednote, devijacije
 24. Fukuyama, F. (2000). Social Capital and Civil Society (April 2000), IMF Working Paper, Vol. , pp. 1-19, available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=879582>
 25. Fukuyama, F. (2000.) Povjerenje. Društvene vrline i stvranja blagostanja. Zagreb: Izvori
 26. Grootaert, Ch. i sur. (2004). Measuring Social Capital- An Integrated Questionnaire, World bank working paper No. 18., http://biblioteca.hegoa.ehu.es/system/ebooks/14697/original/Measuring_Social_Capital.pdf
 27. Ilišin, V. (1999). Mladi na margini društva i politike. Zagreb : Alinea
 28. Ilišin, V. (1999). „Mladi i televizijski medij.“ Napredak : časopis za pedagogijsku teoriju i praksu. Vol. 140, br. 2:143-153
 29. Ilišin, V. (1999). „ Slobodno vrijeme mladih s posebnim osvrtom na ruralno-urbani kontinuitet.“ Sociologija sela : časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja. Vol. 37, 1(143): 21- 44
 30. Ilišin, V. (2000). „Promjene u slobodnom vremenu mladih.“ Napredak : časopis za pedagogijsku teoriju i praksu. Vol. 141, br. 4:419 – 429
 31. Ilišin, V. (2003). „Politička participacija mladih i politika prema mladima : Hrvatska u europskom kontekstu.“ Politička misao : Croatian political science review. Vol. 40, br.3: 37-57
 32. Ilišin, V. ur. (2005). Mladi Hrvatske i europska integracija. Zagreb : Institut za društvena istraživanja
 33. Ilišin, V. (2006). Mladi između želja i mogućnosti : položaj, problemi i potrebe mladih Zagrebačke županije. Zagreb:Institut za društvena istraživanja, Zagrebačka županija
 34. Ilišin, V.; Mendeš, I.; Potočnik, D. (2003). „Politike prema mladima u obrazovanju i zapošljavanju.“ Politička misao : Croatian political science review. Vol. 40, br.3: 58-89
 35. Ilišin, V.; Radin, F. (2002). Mladi uoči trećeg milenija. Zagreb : Institut za društvena istraživanja u Zagrebu : Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži (Znanost i društvo, 2)
 36. Ilišin, V., Radin, F.ur. (2007). Mladi: problem ili resurs. Zagreb: Institut za društvena istraživanja
 37. Ilišin, V. ur. (2005). Mladi Hrvatske i europska integracija. Zagreb: Institut za društvena istraživanja
 38. Ilišin, V.(2006). Mladi u lokalnoj vlasti u Hrvatskoj : [do 29 god. - preko 29 god.]. Zagreb : DIM, URL: <http://www.dimonline.hr/files/file-1-9-2882.pdf> (11.10.2006.)
 39. Itković, Z. (2004). „Suicidalnost mladih kao značajan socijalno-patološki problem suvremenog življenja.“ Napredak : časopis za pedagogijsku teoriju i praksu. Vol. 145, br. 2:188-198;
 40. Janković, J.; Bašić, J. (2001). Prevencija poremećaja u ponašanju djece i mladih u lokalnoj zajednici. Zagreb : Povjerenstvo Vlade RH za prevenciju poremećaja u ponašanju djece i mladeži i zaštitu djece s poremećajima u ponašanju
 41. Juras B. (2000). Položaj adolescenata u obitelji : zbornik radova. Zagreb : Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži
 42. Katunarić, V.; Podgorelec, S.; Švob, M. (1998). „Crkva i disko : sociokulturni kontekst i orijentacije mladih u zagrebačkoj Dubravi.“ Migracijske teme : časopis za istraživanje migracija i narodnosti .Vol. 14, Br.1/2: 33-64
 43. Klarin, M.; Miliša, Z.; Vrkić - Dimić, J. i sur. (2006) Izvanškolske potrebe mladih grada Zadra : potrebe i preferencije. Zadar: Znanstvena knjižnica
 44. Kozjak Mikić, Z.; Kovač, S. (2004). „Slobodno vrijeme i kvaliteta življenja učenica strukovne škole.“ Napredak : časopis za pedagogijsku teoriju i praksu.Vol. 145, br. 1: 33-44
 45. Kušen, Z. (2008). „Novi horizonti : Istraživanje nezavisnih putovanja mladih i studenata u Hrvatskoj.“ Hosteler : magazin za mlade globetrottere i vlasnike iskaznica EURO. Vol. 26.Br. 31: 12-13
 46. Lacković-Grgin, K. (1990/1991). „Istraživanja stresa u adolescenciji.“ U: Radovi. Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet Zadar, Razdio filozofije, psihologije, sociologije i pedagogije. Vol. 30, Br.7: 155-166;
 47. Lacković-Grgin, K.; Milosavljević, B.; Cvek-Sorić, I. (1991/1992). „Nezaposlenost kao stresor kod mladih s fakultetskim obrazovanjem.“ U Radovi. Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet Zadar, Razdio filozofije, psihologije, sociologije i pedagogije. Vol. 31, br.8: 65-73
 48. Lacković-Grgin, K.; Sorić, I. (1997). „Korelati prilagodbe studiju tijekom prve godine.“ Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja. Vol. 6, br. 4/5(30/31):461-475
 49. Lalić, D.; Pilić, D. (2001). Na mladima svijet zastaje. Zagreb: Jesenski i Turk
 50. Leburić, A.; Reić, A.; Bandalović, G. (2008). Volosrednjoškolaca u Hrvatskoj. Zagreb : Interkultura

- nterstvo mladih kao bijeg u stvarnost : akcijsko istraživanje. Split : Redak
51. Leburic, A.; Relja, R. (2001). „U potrazi za dobrom zabavom : istraživanje noćnoga života mladih u diskoklubovima na području primorskih županija.“ Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja. Vol. 10, br. 6(56): 1083-1107.
52. Leburic, A.; Relja, R.; Božić, T. (2007). Disko generacija : sociološka istraživanja noćne zabave mladih, Split : Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet, URL: http://www.ffst.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=92&Itemid=14 (18.11.2008.)
53. Leburic, A.; Tomić-Koludrović, I.; Radnić, Z. (1999). „Samorecepcija mladih kao ratne generacije.“ U: Radovi. Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet Zadar. Razdio filozofije, psihologije, sociologije i pedagogije. Vol.38, br.15: 203-219.
54. Leburic, A.; Tomić-Koludrović, I. (2002). Nova političnost mladih. Zagreb : Alinea
55. Lin, N. (2001): Social capital: A theory of social structure and action. Cambridge: Cambridge University Press
56. Ljubotina, D.; Galić, J. (2002). „Obiteljski odnosi i konzumacija droga na populaciji adolescenata grada Zagreba“ Ljetopis Studijskog centra socijalnog rada. Vol. 9, br.2:207-232.
57. Mandarić, V. (2000). Religiozni identitet zagrebačkih adolescenata. Zagreb : Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Katolički bogoslovni fakultet
58. Mandarić, V. (2001). „Crkva u očima mladih.“ Bogoslovska smotra = Ephemerides theologicae Zagrebenses, Vol. 71, br.4: 579-596.
59. Merton, R. (1964). „Social theory and Social structure“, London: The free press of Glence, u Kuvačić, I. (1990): Funkcionalizam u sociologiji. Zagreb: Naprijed
60. Miliša, Z. (1991). Odnos prema radu zaposlene i srednjoškolske mladeži. Zadar : Filozofski fakultet
61. Miliša, Z. (2006). Manipuliranje potrebama mladih. Zagreb: Marko M. Usluge
62. Miliša, Z.; Proroković, A. (1999). „Vrijednosti mladih : radni i politički apsentizam i utjecaj medija.“ Napredak : časopis za pedagogijsku teoriju i praksu Vol. 140, br. 2:154-164.
63. Mlačić, B.; Šakić, V.; Franc, R. (2002). „Mladi i izloženost ratnim događajima.“ Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja Vol. 11, 2/3(58/59): 379-393.
64. Mlačić, B.; Šakić, V.; Franc, R. (2002). „Samoiskazana sklonost adolescenata socijalnim devijacijama i antisocijalnim ponašanjima.“ Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja Vol. 11, 2/3(58/59):265-289.
65. Nazor, M. (2002). „Slobodno vrijeme mladih i učestalost kontakata s drogama.“ Školski vjesnik : časopis za pedagoška i školska pitanja, Vol. 51, ½: 59-66.
66. Pavlović, E.; Štuk, A. (2003). „Mobitel i usamljenost u mladima.“ Informatologia Vol. 36, br.1:21-26
67. Petak, Z.; Petek, A.; Kekez, A. (2006). Politika prema mladima u Republici Hrvatskoj : primjena analize javnih politika u radovima studenata Fakulteta političkih znanost. Zagreb : Udruga za građansko obrazovanje i društveni razvoj –DIM
68. Petrikić, K. (2001). „Stavovi i mišljenja adolescenata o samoubojstvu.“ Pravnik : časopis za pravna i društvena pitanja. Vol. 35, 1/2(71/72):129 -167
69. Previšić, V.; Mijatović, A. ur. (2001). Mladi u multikulturalnom svijetu: stavovi srednjoškolaca u Hrvatskoj. Zagreb : Interkultura
70. Prlić, N.; Ilić, A. (2000). „Slobodno vrijeme mladih u školi : kako ga vide mladi?“ Napredak : časopis za pedagogijsku teoriju i praksu Vol. 141, br.4:458-467.
71. Prpić, K. (2002). Sociološki portret mladih znanstvenika. Zagreb : Institut za društvena istraživanja, Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži
72. Putnam, R.D. (2003). Kako demokraciju učiniti djelotvornijom. Civilne tradicije u modernoj Italiji. Zagreb: Fakultet političkih znanosti
73. Raboteg-Šarić, Z.; Brajša-Žganec, A. (1995). „Sustav terminalnih vrednota adolescenata prije rata i u ratu.“ Psychologia Croatica Vol. 1, br. 1/2 :17-26.
74. Raboteg-Šarić, Z.; Rogić, I. (2002). Daleki život, bliski rub : kvaliteta života i životni planovi mladih na područjima posebne državne skrbi. Zagreb : Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar
75. Raboteg-Šarić, Z.; Sakoman, S.; Brajša-Žganec, A. (2002). „Stilovi roditeljskoga odgoja, slobodno vrijeme i rizično ponašanje mladih.“ Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja Vol. 11, br. 2/3(58/59): 239-263.
76. Relja, R.; Leburic, A. (1999). „Putovanje mladih u tamu noći : prinosi sociologiji zabave.“ Sociologija sela : časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja Vol. 37, br. 2/3(144/145): 249-263.
- 6, br. 4/5(30/31):461-475
49. Lalić, D.; Pilić, D. (2001). Na mladima svijet zastaje. Zagreb: Jesenski i Turk
50. Leburic, A.; Reić, A.; Bandalović, G. (2008). Volonterstvo mladih kao bijeg u stvarnost : akcijsko istraživanje. Split : Redak
51. Leburic, A.; Relja, R. (2001). „U potrazi za dobrom zabavom : istraživanje noćnoga života mladih u diskoklubovima na području primorskih županija.“ Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja. Vol. 10, br. 6(56): 1083-1107.
52. Leburic, A.; Relja, R.; Božić, T. (2007). Disko generacija : sociološka istraživanja noćne zabave mladih, Split : Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet, URL: http://www.ffst.hr/index.php?option=com_content&view=article&id=92&Itemid=14 (18.11.2008.)
53. Leburic, A.; Tomić-Koludrović, I.; Radnić, Z. (1999). „Samorecepcija mladih kao ratne generacije.“ U: Radovi. Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet Zadar. Razdio filozofije, psihologije, sociologije i pedagogije. Vol.38, br.15: 203-219.
54. Leburic, A.; Tomić-Koludrović, I. (2002). Nova političnost mladih. Zagreb : Alinea
55. Lin, N. (2001): Social capital: A theory of social structure and action. Cambridge: Cambridge University Press
56. Ljubotina, D.; Galić, J. (2002). „Obiteljski odnosi i konzumacija droga na populaciji adolescenata grada Zagreba“ Ljetopis Studijskog centra socijalnog rada. Vol. 9, br.2:207-232.
57. Mandarić, V. (2000). Religiozni identitet zagrebačkih adolescenata. Zagreb : Institut društvenih znanosti Ivo Pilar, Katolički bogoslovni fakultet
58. Mandarić, V. (2001). „Crkva u očima mladih.“ Bogoslovska smotra = Ephemerides theologicae Zagrebenses, Vol. 71, br.4: 579-596.
59. Merton, R. (1964). „Social theory and Social structure“, London: The free press of Glence, u Kuvačić, I. (1990): Funkcionalizam u sociologiji. Zagreb: Naprijed
60. Miliša, Z. (1991). Odnos prema radu zaposlene i srednjoškolske mladeži. Zadar : Filozofski fakultet
61. Miliša, Z. (2006). Manipuliranje potrebama mladih. Zagreb: Marko M. Usluge
62. Miliša, Z.; Proroković, A. (1999). „Vrijednosti mladih : radni i politički apsentizam i utjecaj medija.“ Napredak : časopis za pedagogijsku teoriju i praksu Vol. 140, br. 2:154-164.
63. Mlačić, B.; Šakić, V.; Franc, R. (2002). „Mladi i izloženost ratnim događajima.“ Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja Vol. 11, 2/3(58/59): 379-393.
64. Mlačić, B.; Šakić, V.; Franc, R. (2002). „Samoiskazana sklonost adolescenata socijalnim devijacijama i antisocijalnim ponašanjima.“ Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja Vol. 11, 2/3(58/59):265-289.
65. Nazor, M. (2002). „Slobodno vrijeme mladih i učestalost kontakata s drogama.“ Školski vjesnik : časopis za pedagoška i školska pitanja, Vol. 51, ½: 59-66.
66. Pavlović, E.; Štuk, A. (2003). „Mobitel i usamljenost u mladima.“ Informatologia Vol. 36, br.1:21-26
67. Petak, Z.; Petek, A.; Kekez, A. (2006). Politika prema mladima u Republici Hrvatskoj : primjena analize javnih politika u radovima studenata Fakulteta političkih znanost. Zagreb : Udruga za građansko obrazovanje i društveni razvoj –DIM
68. Petrikić, K. (2001). „Stavovi i mišljenja adolescenata o samoubojstvu.“ Pravnik : časopis za pravna i društvena pitanja. Vol. 35, 1/2(71/72):129 -167
69. Previšić, V.; Mijatović, A. ur. (2001). Mladi u multikulturalnom svijetu: stavovi srednjoškolaca u Hrvatskoj. Zagreb : Interkultura
70. Prlić, N.; Ilić, A. (2000). „Slobodno vrijeme mladih u školi : kako ga vide mladi?“ Napredak : časopis za pedagogijsku teoriju i praksu Vol. 141, br.4:458-467.
71. Prpić, K. (2002). Sociološki portret mladih znanstvenika. Zagreb : Institut za društvena istraživanja, Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži
72. Putnam, R.D. (2003). Kako demokraciju učiniti djelotvornijom. Civilne tradicije u modernoj Italiji. Zagreb: Fakultet političkih znanosti
73. Raboteg-Šarić, Z.; Brajša-Žganec, A. (1995). „Sustav terminalnih vrednota adolescenata prije rata i u ratu.“ Psychologia Croatica Vol. 1, br. 1/2 :17-26.
74. Raboteg-Šarić, Z.; Rogić, I. (2002). Daleki život, bliski rub : kvaliteta života i životni planovi mladih na područjima posebne državne skrbi. Zagreb : Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži, Institut društvenih znanosti Ivo Pilar
75. Raboteg-Šarić, Z.; Sakoman, S.; Brajša-Žganec, A. (2002). „Stilovi roditeljskoga odgoja, slobodno vrijeme i rizično ponašanje mladih.“ Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja Vol. 11, br. 2/3(58/59): 239-263.

77. Sakoman, S.; Raboteg-Šarić, Z.; Kuzman, M. (2002). „Raširenost zlouporabe sredstava ovisnosti među hrvatskim srednjoškolicima.“ Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja Vol. 11, 2/3(58/59):311-334.
78. Spajić-Vrkaš, V.; Ilišin, V. (2005). Youth in Croatia. Zagreb : Filozofski fakultet
79. Strika, M. (2005). „Perspektive međudnosa solidarnosti, povjerenja i dobrovoljnosti u hrvatskom društvu.“ Bogoslovna smotra, Vol.75, br. 4:1153-1174
80. Tadić, R.; Murati, T.; Mihanović, V. (1998). Mladež u Republici Hrvatskoj. Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži
81. Thompson, D. (2009). “What Does ‘Social Capital’ Mean?”. Australian Journal of Social Issues, 44(2), 145+. Retrieved December 18, 2010, from Questia database: <http://www.questia.com/PM.qst?a=o&d=5038737072>
82. Tomić-Koludrović, I. (1999). „Od subkultura do životnih stilova mladih.“ Napredak : časopis za pedagogijsku teoriju i praksu, Vol 140, br. 2:165-174.
83. Tomić-Koludrović, I.; Leburic, A. (1996). „Mladi danas: drukčiji, ali isti.“ Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja, Vol. 5, br.5/6(25/26): 963-975.
84. Tomić-Koludrović, I.; Leburic, A. (2001). Skeptična generacija : životni stilovi mladih u Hrvatskoj. Zagreb : AGM
85. Tomić-Koludrović, I.; Leburic, A. (2007). „Kontekstualizacija istraživanja suvremene mladosti na primjeru mladih u Dalmaciji.“ U: Radovi , Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet, Zadar;
86. Vujčić, V. (2003). „Konceptcija i praksa građanstva kod hrvatskih srednjoškolaca.“ Politička misao:Croatian political science review, Vol. 40, br.3: 3-36.
87. Vujčić, V. (2004). „Modeli odrednica građanstva kod mladih.“ Anali Hrvatskog politološkog društva 1:197-224.
88. Zaborski Čunović, K. (2005). „Karlovačko u slobodno vrijeme : interesi i slobodno vrijeme mladih Karlovačana.“ Svjetlo: časopis za kulturu, umjetnost i društvena zbivanja. Bo. 1-2:137-143.
89. Živčić-Bećirević, I.; Smojver-Ažić, S.; Kandare, A. (2001). „Analiza individualnoga savjetodavnog rada u studentskom savjetovanišnom centru“ U: Svjetlana Kolić-Vehovec ur. Psihologijske teme : psihologijski godišnjak. Br. 8/9: 127 -134

POPIS DOKUMENATA:

1. Grad Rijeka, Gradsko vijeće: Program za mlade Grada Rijeke za razdoblje 2009. – 2013. godine, 2009., Rijeka, <http://www.google.hr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&sqi=2&ved=0CCQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.rijeka.hr%2Fflgs.axd%3Ft%3D16%26id%3D34906&ei=c0BkUPnPOIvjtQbUs4DQCg&usq=AFQjCNGb1pN0MeQmtgpgfcth-iw8LPuJDA&sig2=wli6FflATfz ozUdwaI46tg>
2. Commission of the European Communities: White Paper 2001, Brussels, http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2001/com2001_0681en01.pdf
3. UNESCO: Mainstreaming the needs of youth – Youth Vulnerability...2002.:2, Youth Co-ordination Unit of the Bureau of Strategic Planning United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, Paris, <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001254/125433e.pdf>
4. European Council: The EU Youth Strategy 2010 – 2018, 2009, Brussels, http://ec.europa.eu/youth/policy/eu-youth-strategy_en.htm
5. European Council: The European Youth Pact, 2005, Brussels, http://ec.europa.eu/youth/archive/policies/youthpact_en.html
6. Vlada Republike Hrvatske: Nacionalni program za mlade od 2009. do 2013. godine, 2009., Zagreb, http://www.hzz.hr/DocSlike/Nacionalni_program_za_mlade_2009-2013.pdf
7. Vlada Republike Hrvatske: Nacionalni program djelovanja za mlade od 2003. do 2008. godine, 2002., Zagreb, http://www.umki.hr/docs/npdm_hr.pdf
8. United Nations: Social Policy and Development Division - Guide to the Implementation of the World Programme of Action for Youth, 2006, New York, http://www.un.org/esa/socdev/unyin/documents/wpay_guide.pdf
9. ERYICA: Europska povelja o informiranju i savjetovanju mladih, 2004., Bratislava, <http://eryica.org/page/european-youth-information-charter>
10. MISSS (Mladinsko informativno svetovalno središče Slovenije): Koncept informiranja i savjetovanja za mlade u Sloveniji, 2003., Ljubljana, http://www.miss.org/files/mladi_koncept_2003.

76. Relja, R.; Leburic, A. (1999). „Putovanje mladih u tamu noći : prinosi sociologiji zabave.“ Sociologija sela : časopis za istraživanje prostornoga i sociokulturnog razvoja Vol. 37, br. 2/3(144/145): 249-263.
77. Sakoman, S.; Raboteg-Šarić, Z.; Kuzman, M. (2002). „Raširenost zlouporabe sredstava ovisnosti među hrvatskim srednjoškolicima.“ Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja Vol. 11, 2/3(58/59):311-334.
78. Spajić-Vrkaš, V.; Ilišin, V. (2005). Youth in Croatia. Zagreb : Filozofski fakultet
79. Strika, M. (2005). „Perspektive međudnosa solidarnosti, povjerenja i dobrovoljnosti u hrvatskom društvu.“ Bogoslovna smotra, Vol.75, br. 4:1153-1174
80. Tadić, R.; Murati, T.; Mihanović, V. (1998). Mladež u Republici Hrvatskoj. Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži
81. Thompson, D. (2009). “What Does ‘Social Capital’ Mean?”. Australian Journal of Social Issues, 44(2), 145+. Retrieved December 18, 2010, from Questia database: <http://www.questia.com/PM.qst?a=o&d=503873707282>.
82. Tomić-Koludrović, I. (1999). „Od subkultura do životnih stilova mladih.“ Napredak : časopis za pedagogijsku teoriju i praksu, Vol 140, br. 2:165-174.
83. Tomić-Koludrović, I.; Leburic, A. (1996). „Mladi danas: drukčiji, ali isti.“ Društvena istraživanja : časopis za opća društvena pitanja, Vol. 5, br.5/6(25/26): 963-975.
84. Tomić-Koludrović, I.; Leburic, A. (2001). Skeptična generacija : životni stilovi mladih u Hrvatskoj. Zagreb : AGM
85. Tomić-Koludrović, I.; Leburic, A. (2007). „Kontekstualizacija istraživanja suvremene mladosti na primjeru mladih u Dalmaciji.“ U: Radovi , Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet, Zadar;
86. Vujčić, V. (2003). „Konceptcija i praksa građanstva kod hrvatskih srednjoškolaca.“ Politička misao:Croatian political science review, Vol. 40, br.3: 3-36.
87. Vujčić, V. (2004). „Modeli odrednica građanstva kod mladih.“ Anali Hrvatskog politološkog društva 1:197-224.
88. Zaborski Čunović, K. (2005). „Karlovačko u slobodno vrijeme : interesi i slobodno vrijeme mladih Karlovačana.“ Svjetlo: časopis za kulturu, umjetnost i društvena zbivanja. Bo. 1-2:137-143.

LIST OF DOCUMENTS:

1. Grad Rijeka, Gradsko vijeće: Program za mlade Grada Rijeke za razdoblje 2009. – 2013. godine, 2009., Rijeka, <http://www.google.hr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=2&sqi=2&ved=0CCQFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.rijeka.hr%2Fflgs.axd%3Ft%3D16%26id%3D34906&ei=c0BkUPnPOIvjtQbUs4DQCg&usq=AFQjCNGb1pN0MeQmtgpgfcth-iw8LPuJDA&sig2=wli6FflATfz ozUdwaI46tg>
2. Commission of the European Communities: White Paper 2001, Brussels, http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/site/en/com/2001/com2001_0681en01.pdf
3. UNESCO: Mainstreaming the needs of youth – Youth Vulnerability...2002.:2, Youth Co-ordination Unit of the Bureau of Strategic Planning United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, Paris, <http://unesdoc.unesco.org/images/0012/001254/125433e.pdf>
4. European Council: The EU Youth Strategy 2010 – 2018, 2009, Brussels, http://ec.europa.eu/youth/policy/eu-youth-strategy_en.htm
5. European Council: The European Youth Pact, 2005, Brussels, http://ec.europa.eu/youth/archive/policies/youthpact_en.html
6. Vlada Republike Hrvatske: Nacionalni program za mlade od 2009. do 2013. godine, 2009., Zagreb, http://www.hzz.hr/DocSlike/Nacionalni_program_za_mlade_2009-2013.pdf
7. Vlada Republike Hrvatske: Nacionalni program djelovanja za mlade od 2003. do 2008. godine, 2002., Zagreb, http://www.umki.hr/docs/npdm_hr.pdf
8. United Nations: Social Policy and Development Division - Guide to the Implementation of the World Programme of Action for Youth, 2006, New York, http://www.un.org/esa/socdev/unyin/documents/wpay_guide.pdf
9. ERYICA: Europska povelja o informiranju i savjetovanju mladih, 2004., Bratislava, <http://eryica.org/>

- pdf
11. Hrvatski sabor: Zakon o savjetima mladih, 2007., Zagreb, <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/297305.html>
 12. Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske: Zakon o ustanovama, 1993., Zagreb, <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/259439.html>
 13. Commission of the European Communities: Youth Report 2009., 2009, Brussels, http://ec.europa.eu/youth/documents/youth_report_final.pdf
 14. MMH (Mreža mladih Hrvatske): Istraživanje problema, potreba i društvenog položaja mladih: Mladi i poduzetnička kultura, 2010., Zagreb, http://mmh.hr/dokumenti/SMZ_ISTRAZIVANJE_final.pdf
 15. LOTUS 2011/2012: Istraživanje transparentnosti rada tijela lokalne samouprave, njihove suradnje s civilnim društvom te funkcioniranja mjesne samouprave, 2011, Zagreb, <http://www.gong.hr/page.aspx?PageID=230>
 16. Hrvatski sabor: Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga, 2007., Zagreb, <http://www.propisi.hr/print.php?id=5035>
 17. Hrvatski sabor: Zakon o proračunu, 2008., Zagreb, <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/340390.html>
 18. The Congress of Local and Regional Authorities of Europe: Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life, 2003., <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=39661&Site=COE>
 19. MSPM (Ministarstvo socijalne politike i mladih): Natjecaji za udruge – projekti udruga koji se odnose na rad klubova za mlade, 2012, Zagreb, http://www.mspm.hr/djelokrug_aktivnosti/udruge_humanitarna_pomoc_i_volonterstvo/udruge_natjecaji_za_udruge/odluka_o_raspodjeli_financijskih_sredstava_za_projekte_udruga_koji_se_odnose_na_rad_klubova_za_mlade80
 20. MSPM (Ministarstvo socijalne politike i mladih): Odluka o raspodjeli financijskih sredstava iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2012. godinu za projekte jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji se odnose na rad Regionalnih info-centara za mlade, 2012, Zagreb, http://www.mspm.hr/novosti/vijesti/odluka_o_raspodjeli_financijskih_sredstava_iz_drzavnog_proracuna_republike_hrvatske_za_2012_godinu_za_projekte_jedinica_lokalne_i_podrucne_regionalne_samouprave_koji_se_odnose_na_rad_regionalnih_info_centara_za_mlade
 21. Savez društava - Naša djeca Hrvatske; Koller-

Trbović, N.; Jeđud Borić, I.; Žižak, A.: „Participacija djece u Dječjim vijećima u Hrvatskoj“ - Izvješće o rezultatima istraživanja provedenog u okviru pripreme Alternativnog izvještaja djece o stanju dječjih prava Hrvatskoj, 2011, Zagreb, http://www.savezdnd.hr/upload/sites/12/6106/files/alter_izvje_a_unicef_dj_prava/participacija_djece_u_djecjim_vijecima_izvjesce.pdf

POPIS INTERNET STRANICA:

1. Agencija za mobilnost i programe EU - <http://www.mobilnost.hr/>
2. Popis stanovništva Republike Hrvatske za 2011. godinu – Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske <http://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/censuslogo.htm>
3. Županijski savjet mladih - Primorsko-goranske županije - <http://www.pgz.hr/zsm.html>
4. ERYICA – European youth information and counselling agency - <http://eryica.org/>
5. Mladinsko informativno svetovalno središće Slovenije -<http://www.misss.org/>
6. Mladinski svet Ajdovščina - <http://msa.si/>
7. Primorsko-goranska županija<http://www.pgz.hr/>
8. Sveučilište u Rijeci - <http://www.uniri.hr/>
9. Udruga za mlade „Korak ispred“ - <http://www.umki.hr/portal/>
10. Grad Rijeka-portal grada Rijeke - <http://www.rijeka.hr/>
11. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske-<http://www.dzs.hr/>
12. Statistični urad Republike Slovenije - http://www.stat.si/eng/drz_stat.asp
13. GONG - <http://www.gong.hr/>
14. B.a.B.e. (Budi aktivna. Budi emancipiran). - <http://www.babe.hr/>
15. Mreža mladih Hrvatske - <http://www.mmh.hr/>
16. Forum za slobodu odgoja - <http://www.fso.hr/>
17. Ured državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji - <http://www.udu-pgz.hr/>
18. Zajednica tehničke kulture – Rijeka - <http://www.ztk-rijeka.hr/>
19. Baza nevladinih organizacija - <http://www.udruge.hr/>
20. Grad Rijeka – Sport i tehnička kultura <http://www.rijeka.hr/SportskiObjekti>
21. Nastavni zavod za javno zdrastvo Primorsko-goranske županije - <http://www.zzjzpgz.hr/>

<http://www.mobilnost.hr/>

10. MISSS (Mladinsko informativno svetovalno središće Slovenije): Koncept informiranja i savjetovanja za mlade u Sloveniji, 2003., Ljubljana, http://www.misss.org/files/mladi_koncept_2003.pdf
11. Hrvatski sabor: Zakon o savjetima mladih, 2007., Zagreb, <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/297305.html>
12. Zastupnički dom Sabora Republike Hrvatske: Zakon o ustanovama, 1993., Zagreb, <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/259439.html>
13. Commission of the European Communities: Youth Report 2009., 2009, Brussels, http://ec.europa.eu/youth/documents/youth_report_final.pdf
14. MMH (Mreža mladih Hrvatske): Istraživanje problema, potreba i društvenog položaja mladih: Mladi i poduzetnička kultura, 2010., Zagreb, http://mmh.hr/dokumenti/SMZ_ISTRAZIVANJE_final.pdf
15. LOTUS 2011/2012: Istraživanje transparentnosti rada tijela lokalne samouprave, njihove suradnje s civilnim društvom te funkcioniranja mjesne samouprave, 2011, Zagreb, <http://www.gong.hr/page.aspx?PageID=230>
16. Hrvatski sabor: Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruga, 2007., Zagreb, <http://www.propisi.hr/print.php?id=5035>
17. Hrvatski sabor: Zakon o proračunu, 2008., Zagreb, <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/340390.html>
18. The Congress of Local and Regional Authorities of Europe: Revised European Charter on the Participation of Young People in Local and Regional Life, 2003., <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=39661&Site=COE>
19. MSPM (Ministarstvo socijalne politike i mladih): Natjecaji za udruge – projekti udruga koji se odnose na rad klubova za mlade, 2012, Zagreb, http://www.mspm.hr/djelokrug_aktivnosti/udruge_humanitarna_pomoc_i_volonterstvo/udruge_natjecaji_za_udruge/odluka_o_raspodjeli_financijskih_sredstava_za_projekte_udruga_koji_se_odnose_na_rad_klubova_za_mlade
20. MSPM (Ministarstvo socijalne politike i mladih): Odluka o raspodjeli financijskih sredstava iz Državnog proračuna Republike Hrvatske za 2012. godinu za projekte jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave koji se odnose na rad Regionalnih info-centara za mlade, 2012, Zagreb, http://www.mspm.hr/novosti/vijesti/odluka_o_raspodjeli_financijskih_sredstava_iz_drzavnog_proracuna_republike_hrvatske_za_2012_godinu_za_projekte_jedinica_lokalne_i_podrucne_regionalne_samouprave_koji_se_odnose_na_rad_regionalnih_info_centara_za_mlade

<http://www.mobilnost.hr/>

iz_drzavnog_proracuna_republike_hrvatske_za_2012_godinu_za_projekte_jedinica_lokalne_i_podrucne_regionalne_samouprave_koji_se_odnose_na_rad_regionalnih_info_centara_za_mlade

21. Savez društava - Naša djeca Hrvatske; Koller-Trbović, N.; Jeđud Borić, I.; Žižak, A.: „Participacija djece u Dječjim vijećima u Hrvatskoj“ - Izvješće o rezultatima istraživanja provedenog u okviru pripreme Alternativnog izvještaja djece o stanju dječjih prava Hrvatskoj, 2011, Zagreb, http://www.savezdnd.hr/upload/sites/12/6106/files/alter_izvje_a_unicef_dj_prava/participacija_djece_u_djecjim_vijecima_izvjesce.pdf

LIST OF WEBSITES:

1. Agencija za mobilnost i programe EU - <http://www.mobilnost.hr/>
2. Popis stanovništva Republike Hrvatske za 2011. godinu – Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske <http://www.dzs.hr/Hrv/censuses/census2011/censuslogo.htm>
3. Županijski savjet mladih - Primorsko-goranske županije - <http://www.pgz.hr/zsm.html>
4. ERYICA – European youth information and counselling agency - <http://eryica.org/>
5. Mladinsko informativno svetovalno središće Slovenije -<http://www.misss.org/>
6. Mladinski svet Ajdovščina - <http://msa.si/>
7. Primorsko-goranska županija<http://www.pgz.hr/>
8. Sveučilište u Rijeci - <http://www.uniri.hr/>
9. Udruga za mlade „Korak ispred“ - <http://www.umki.hr/portal/>
10. Grad Rijeka-portal grada Rijeke - <http://www.rijeka.hr/>
11. Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske-<http://www.dzs.hr/>
12. Statistični urad Republike Slovenije - http://www.stat.si/eng/drz_stat.asp
13. GONG - <http://www.gong.hr/>
14. B.a.B.e. (Budi aktivna. Budi emancipiran). - <http://www.babe.hr/>
15. Mreža mladih Hrvatske - <http://www.mmh.hr/>
16. Forum za slobodu odgoja - <http://www.fso.hr/>
17. Ured državne uprave u Primorsko-goranskoj županiji - <http://www.udu-pgz.hr/>
18. Zajednica tehničke kulture – Rijeka - <http://www.ztk-rijeka.hr/>
19. Baza nevladinih organizacija - <http://www.udruge.hr/>

22. Obiteljski centar Primorsko-goranske županije - <http://www.oc-pgz.hr/>
23. Ministarstvo socijalne politike i mladih - <http://www.mspm.hr/>
24. Grad Rijeka - <http://www.rijeka.hr/Default.aspx>
25. Grad Opatija - <http://www.opatija.hr/>
26. Grad Kastav - <http://www.kastav.hr/Application/Kastav/Default.aspx>
27. Grad Vrbovsko - <http://www.vrbovsko.hr/>
28. Grad Delnice - <http://www.delnice.hr/>
29. Grad Čabar - <http://www.cabar.hr/>
30. Grad Kraljevica - <http://www.kraljevica.hr/>
31. Grad Novi Vinodolski - <http://www.novi-vinodolski.hr/>
32. Grad Bakar - <http://www.bakar.hr/>
33. Grad Crikvenica - <http://www.crikvenica.hr/>
34. Grad Cres - <http://www.cres.hr/>
35. Grad Mali Lošinj - <http://www.mali-losinj.hr/>
36. Grad Krk - <http://www.grad-krk.hr/Home.aspx?PageID=1&gohome=true>
37. Grad Rab - <http://www.rab.hr/>
38. Europska Unija - <http://europa.eu/>
39. Službene novine Primorsko-goranske županije - <http://www.sn.pgz.hr/>
40. Udruga Delta - <http://www.udruga-delta.hr/>
41. Projekt „Učinkovito i održivo sudjelovanje građana“ - <http://www.udruga-delta.hr/hr/Aktivnosti/Ucinkovito-i-odrzivo-sudjelovanje-gradana>
42. Hrvatski Zavod za zapošljavanje - <http://www.hzz.hr/>
43. Filmovi na temu održivog razvoja „Eko otok Krk“ i „Global Ideas“ - <http://www.youtube.com/?hl=hr>

- hr/
20. Grad Rijeka – Sport i tehnička kultura <http://www.rijeka.hr/SportskiObjekti>
21. Nastavni zavod za javno zdrastvo Primorsko-goranske županije - <http://www.zzjzpgz.hr/>
22. Obiteljski centar Primorsko-goranske županije - <http://www.oc-pgz.hr/>
23. Ministarstvo socijalne politike i mladih - <http://www.mspm.hr/>
24. Grad Rijeka - <http://www.rijeka.hr/Default.aspx>
25. Grad Opatija - <http://www.opatija.hr/>
26. Grad Kastav - <http://www.kastav.hr/Application/Kastav/Default.aspx>
27. Grad Vrbovsko - <http://www.vrbovsko.hr/>
28. Grad Delnice - <http://www.delnice.hr/>
29. Grad Čabar - <http://www.cabar.hr/>
30. Grad Kraljevica - <http://www.kraljevica.hr/>
31. Grad Novi Vinodolski - <http://www.novi-vinodolski.hr/>
32. Grad Bakar - <http://www.bakar.hr/>
33. Grad Crikvenica - <http://www.crikvenica.hr/>
34. Grad Cres - <http://www.cres.hr/>
35. Grad Mali Lošinj - <http://www.mali-losinj.hr/>
36. Grad Krk - <http://www.grad-krk.hr/Home.aspx?PageID=1&gohome=true>
37. Grad Rab - <http://www.rab.hr/>
38. Europska Unija - <http://europa.eu/>
39. Službene novine Primorsko-goranske županije - <http://www.sn.pgz.hr/>
40. Udruga Delta - <http://www.udruga-delta.hr/>
41. Projekt „Učinkovito i održivo sudjelovanje građana“ - <http://www.udruga-delta.hr/hr/Aktivnosti/Ucinkovito-i-odrzivo-sudjelovanje-gradana>
42. Hrvatski Zavod za zapošljavanje - <http://www.hzz.hr/>
43. Filmovi na temu održivog razvoja „Eko otok Krk“ i „Global Ideas“ - <http://www.youtube.com/?hl=hr>

POPIS TABLICA:

Tablica br. 1: Broj stanovnika za odabrane županije u Republici Hrvatskoj i Republici Sloveniji	24
Tablica br. 2: Sociodemografska obilježja mladih - društvena uloga i položaj mladih po županijama	60
Tablica br. 3: Procjena mladih kako žive u odnosu na većinu u gradu, prema županijama	61
Tablica br. 4: Percepcija mladih PGŽ o stupnju utjecaja raznih društvenih grupa na razvoj/stanje u gradu	63
Tablica br. 5: Procjena stupnja utjecaja raznih društvenih institucija na razvoj (% od N=504) za PGŽ	63
Tablica br. 6: Procjena mladih o ulaganjima lokalnih vlasti u obrazovanje, kulturu, sport i rekreaciju, socijalnu skrb i zdravlje, prema županijama	67
Tablica br. 7: Procjena mladih o ulaganjima lokalnih vlasti u stambenu politiku za mlade, zaštitu okoliša, poticanje zapošljavanja, stvaranje uvjeta za zabavu, mobilnost i komunalnu infrastrukturu, prema županijama	68
Tablica br. 8: Sudjelovanje mladih u političkom životu zajednice	71
Tablica br. 9: Sudjelovanje u radu savjeta mladih i sl.	72
Tablica br. 10: Sudjelovanje mladih u radu studentskog zbora /učeničkog vijeća	72
Tablica br. 11: Sudjelovanje mladih u radu organizacija civilnog društva (udruga)	73
Tablica br. 12: Prikaz broja mladih koji sudjeluju u radu vjerskih organizacija	75
Tablica br. 13: Pregled broja mladih iz PGŽ i ukupnog broja koji su iskazali povjerenje koje imaju u predložene institucije, za različite vrste „javnih problema“	76
Tablica br. 14: Rezultati iz PGŽ-a poredani prema višini frekvencija (mode)	77
Tablica br. 15: Put do informacije - obrazovanje, općenito.....	78
Tablica br. 16: Iz područja slobodnog vremena.....	79

POPIS GRAFIČKIH PRIKAZA:

Grafički prikaz br.1: Rezultati evaluacije studentskog putovanja u Republiku Sloveniju, veljača 2012.	43
Grafički prikaz br.2: Udio "Programa javnih potreba" u proračunima gradova PGŽ (Proračuni gradova, svibanj 2012., izvor: internetske stranice gradova)	54
Grafički prikaz br.3: Udio ulaganja u Programe javnih potreba u predškolskom odgoju (Proračuni gradova, svibanj 2012., izvor: internetske stranice gradova)	54
Grafički prikaz br.4: Prosječan rezultat procjene mladih o osobnom položaju, u odnosu na većinu u gradu u kojem žive	62
Grafički prikaz br.5: Prosječni rezultati (aritmetičke sredine) po gradovima za procjenu utjecaja gradonačelnika .	64

LIST OF TABLES:

Table No. 1: The population for selected counties in the Croatia and Slovenia	24
Table No. 2: Sociodemographic characteristics of young people – social role and position by counties.....	60
Table No. 3: Youth living conditions estimate compared to the majority of the city's inhabitants, by counties	61
Table No. 4: Youth perception in Primorsko-goranska county about degree of influence on different social groups at town development/condition	63
Table No. 5: Estimating the degree of impact different social institutions on development (% of N=504) for Primorsko-goranska county	63
Table No. 6: Young are estimating about local authorities investments in education, culture, sport and recreation, welfare and health care, towards counties	67
Table No. 7: Young are estimating about local authorities investments in housing policy for youth, environmental protection, promotion of employment, creating conditions for entertainment, mobility and utility infrastructure, towards counties	68
Table No. 8: Youth participation in the political life of the community	71
Table No. 9: Participation in the work of the Youth Council, etc	72
Table No. 10: Youth participation in the work of the student union/student council	72
Table No. 11: Youth participation in the work of civil society organizations (associations)	74
Table No. 12: Display of the number of young people participating in the work of religious organizations	75
Table No. 13: Review of the number of young people from PGŽ and the total number of those who have expressed confidence that they have in the proposed institution, for different types of "public issues	76
Table No. 14: Results from PGŽ ranked by frequency/ mode	77
Table No. 15: Way to the information – education, in general	78
Table No. 16: From leisure field, in general.....	79

LIST OF CHARTS:

Chart No. 1: The evaluation results of the study tour in the Republic of Slovenia, February 2012	43
Chart No. 2: Program of public needs" as a part of the Primorsko-goranska county cities budgets (cities budgets, May 2012, source: city's web page.....	54
Chart No. 3: Programs for preschool education as a part of the program of public needs (cities' budgets, May 2012, source: cities' web pages)	54
Chart No. 4: Average result of youth evaluation regarding their personal position, compared to the most inhabitants in the city where they live	62
Chart No. 5: Average results (arithmetic mean) by towns for estimating impact of mayor.....	64